ASIAN-AMERICAN LITERARY AWA
SUSAN CHO
Raftul
Denisei
Studentul
străin
„UN ROMAN SCRIS CU MĂIESTRI
PĂTRUNDERE PSIHOLOGICĂ."

SUSAN CHOI

STUDENTUL STRĂIN

EDITURA HUMANITAS

2022

Colecţie coordonată de

DENISA COMĂNESCU

SUSAN CHOI
THE FOREIGN STUDENT
Copyright © 1998

All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2022, pentru prezenta versiune în limba română (ediţia digitală)

ISBN: 978-606-097-178-8 (epub)

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021.408.83.50, fax 021.408.83.51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723.684.194

Acest e-book este protejat de legea drepturilor de autor. Reproducerea sa integrală sau parţială, multiplicarea sa prin orice mijloace şi sub orice formă, punerea sa la dispoziţie publică pe internet sau în reţele de calculatoare, stocarea sa temporară sau permanentă pe diverse dispozitive sau în sisteme care permit recuperarea informaţiei, gratuit sau în scop comercial, precum şi alte fapte similare, fără permisiunea scrisă a editurii reprezintă o încălcare a legislaţiei privind protecţia dreptului de autor şi se pedepsesc conform legilor în vigoare.

1950

Familia lui îşi petrecea verile la moşia de la ţară, unde cândva locuise fără întrerupere, dar asta se întâmpla înainte de război şi înainte ca tatăl său să se angajeze la universitate şi să se mute cu toţii în oraş. În fiecare mai, când urbea prindea a duhni tăios, o vedea pe maică-sa cum se dezmeticeşte din dorul apăsător după casa de la ţară, ce-o cuprindea iarna, şi cum se repede direct în treburile gospodăreşti, simţind apropierea zilei când urmau să plece, în sfârşit, din oraş. Casa din Seul intra pe dată într-un proces violent de curăţire. Trăgeau toată mobila pe coridoare şi scormoneau prin camere până când în ele nu mai rămânea decât lumina soarelui pătrunzând prin ferestrele largi şi înalte, scoţând la iveală dârele de igrasie de pe pardoseli. În tot acest timp, ritualurile obişnuite ale gospodăriei erau suspendate. Mama sa dispărea în spatele unui şorţ, se făcea una cu servitorii, care strigau unii la alţii – şi la ea –, cam la fel de tare pe cât avea şi ea obiceiul să urle la ei. El devenea în acele clipe un copil oarecare, printre toţi ceilalţi. Îl scoteau pe uşă afară, cu niscaiva mâncare ce altfel s-ar fi stricat şi despre care i se spunea că e musai să o mănânce pe toată. Şi tatăl lui se transforma ca prin magie, fofilându-se spre fundul casei, unde erau bibliotecile, fluturând în mână un pămătuf de pene pentru şters praful. Tatălui îi revenea sarcina de a face curat în camerele din acea parte a casei. Dacă se ascundea atunci după uşile mai tot timpul închise, dincolo de care trona de regulă o tăcere monumentală, şi se apropia puţin de ele, reuşea să audă: un *trosc, trosc*

blând de cărţi scoase de pe rafturi şi aşezate pe birou, un murmur de plăcere, un foşnet prelung de pagini răsfoite, apoi, în sfârşit, sunetul copertei care se lasă la loc peste ele şi cel aproape imperceptibil al penelor care alungă praful de pe lemn. Şmotrul din casă dura zile în şir, dar înaintarea lipsită de vlagă a tatălui prin încăperile unde se aflau bibliotecile continua săptămâni la rândul, cu o ardoare adesea deghizată într-o foarte demnă lipsă de viteză. El începea curăţenia cu mult înaintea celorlalţi şi sfârşea după ce toată casa fusese transformată într-o morgă a obiectelor de mobilier, movile fantomatice care tronau în mijlocul fiecărei încăperi, tivite de pardoselile curate ca-n palmă.

Îşi petreceau ultimele nopţi pe saltele puse direct pe jos, în holul înghesuit, în vreme ce restul casei era sigilat de parcă te miri ce molimă ar fi putut da năvală. Un perete de cufere pline, aşezate câte trei la rând pe verandă, îi ţintuia în loc pe curierii care aduceau anualele şi inutilele ameninţări cu sinuciderea ale studenţilor tatălui său. Îşi amintea de vremurile când făceau bagajele şi plecau din oraş ca de cele mai pline de veselie clipe ale copilăriei. Stătea între părinţii lui, fiecare punându-şi moale câte o mână pe genunchii săi, cu picioarele înghesuite de o geantă de voiaj, cu pielea tânjind să intre în contact cu aerul cald pe care îl simţea prin haină. Un drum de jumătate de zi spre nord, şi cealaltă casă se trezea la viaţă, servitorii îşi reluau gesturile lor de servitori, mobila ieşea la lumină de sub cearşafuri.

Acum părăsea oraşul pentru a porni spre sud. Când a urcat scările biroului său de la demisol pentru a ieşi-n stradă, din apus nu mai rămăsese pe cer decât o umbră vineţie. Cămaşa, una uzată de altfel, tocită de atâta purtat şi cu pete de transpiraţie la subraţ şi-ntr-un oval chiar deasupra sternului, îi stătea băţoasă în dreptul cărţii de joc

din buzunarul de la piept. A furat din birou toate lucrurile pe care-a putut pune mâna şi care purtau emblema sau orice alt însemn recognoscibil al guvernului Statelor Unite: un tricou personalizat, o foaie cu antetul USIS[1], câteva fragmente de corespondenţă oficială adresată lui Peterfield şi o pagină cu nişte ştiri vechi, venită prin telegraf. În ultima clipă s-a întors şi a luat maşina de scris Underwood a lui Peterson. Cutia neagră în care o ducea i se izbea ritmic de genunchi.

A ieşit în stradă, păşind pe fâşia îngustă dintre rigolă şi traficul lent. Ochelarii îi alunecau de pe nas. I-a lăsat în legea lor. Nu se vedea nici ţipenie de om. Un soldat ROKA[2], ţinându-se cu o mână de remorca deschisă a unei camionete, i-a vârât sub nas un pat de puşcă, iar vehiculul, care mergea extrem de încet, s-a oprit. Soldatul a coborât pe rampă neînsoţit. Purta bocanci americani, mult prea mari pentru el, şi o uniformă a armatei Republicii Coreea.

— Încotro? Spre sala de studiu? l-a întrebat.

Nu i-a răspuns. Se cântăreau din priviri. S-a întrebat – un gând fulgurant şi oribil – dacă ar fi fost oare cu putinţă să fi fost colegi de şcoală. Remorca avea două rânduri de banchete, ocupate până la refuz. Podeaua era şi ea plină-ochi. Băieţii aşezaţi pe banchete stăteau atât de aproape unii de alţii, că trebuiau să-şi tragă umerii într-o parte ca să încapă. Se priveau peste cei care se înghesuiau la picioarele lor. Soldatul l-a întrebat:

— M-ai auzit?

Cu o mişcare a patului puştii i-a zburat ochelarii lui Chuck. Strada i-a jucat în faţa ochilor. Soldatul s-a uitat amuzat spre şoferul care-şi curăţa unghiile. Era cu

---

[1] Acronim al *United States Information Service* (Serviciul de Informaţii al Statelor Unite).

[2] Acronim al *Republic of Korea Army* (Armata Republicii Coreea).

neputinţă să desluşeşti chipurile înghesuite pe podeaua remorcii.

— Am un act de identitate, i-a spus. Lucrez la telegraf.

— Ai documente?

— Act de identitate.

Cu un gest firesc, şi-a trecut maşina de scris Underwood în mâna stângă, dar nu a scos cartea de joc. Şi-a mijit zdravăn ochii spre soldat. Să fi fost oare colegi de şcoală?

— Traduc, a continuat el. Am Statut Special.

Soldatul s-a întors iar spre şofer cu o mină sarcastică. Şoferul nu se uita la ei.

— Şi-atunci încotro? a reluat soldatul.

A luat cutia cea neagră din mâna lui Chuck. A deschis-o, fără să o întoarcă într-o parte, şi maşina de scris Underwood a căzut pe trotuar. Carapacea de un negru strălucitor s-a deschis, aruncând capetele carului şi trimiţând de-a dura câteva dintre taste. Soldatul s-a speriat şi s-a îndepărtat de maşină, ţâşnind un pas în spate, abia-abia ferindu-şi încălţările. O rolă de panglică a sărit şi pânza impregnată cu cerneală s-a desfăşurat pe stradă, cu mosorul strălucitor sărind peste nişte pietre şi apoi oprindu-se brusc când banda a ajuns la capăt. Corespondenţa lui Peterfield, hârtia cu ştirile vechi şi foile cu antet s-au împrăştiat şi ele pe jos. Soldatul a aşteptat ca Chuck să le adune pe toate. Şoferul, iritat de zgomotul produs, s-a uitat în cele din urmă spre militar, zicându-i:

— Saltă-l odată, trebuie să plecăm!

Soldatul l-a privit pe Chuck.

— Treci înăuntru, i-a spus. Am pus mâna pe tine!

— Am acte, a răspuns Chuck.

Soldatul a ridicat puşca şi l-a lovit cu putere direct în stern. Chuck a simţit că-i cedează plămânii şi că gâtlejul i se strânge, ca şi cum cineva i l-ar fi sigilat. S-a prăbuşit

peste bordură. Şoferul a izbit în portiera de pe partea sa, iscând un zgomot puternic şi sec.

— Trebuie să plecăm, a spus.

Soldatul a ezitat. Şi-a ridicat puşca şi a privit-o atent, de la un cap la altul. Chuck a simţit în gură gust de sânge. A respirat precipitat şi apoi a vomitat. Militarul s-a retras rânjind şi-a tras un şut maşinii de scris. Carul acesteia s-a desprins şi s-a rostogolit în rigolă. De îndată ce camioneta s-a pus în mişcare, soldatul s-a prins de remorcă şi s-a săltat pe platformă.

Chuck s-a răsucit pe burtă odată ce vehiculul a trecut şi a prins a pipăi în jur după ochelari. Apoi a început să şi-i şteargă cu marginile cămăşii. Pata de pe piept se desena într-un roz palid pe materialul gri. Pielea de pe bărbie era umedă şi-l ardea. A scos tricoul de sub betelia pantalonilor, unde îl ascunsese, şi şi-a umplut gura de gustul bumbacului, muşcând din ţesătura sa moale, domolind puţin pişcătura acidă pe care o simţea pe limbă şi, adânc, în gât. Când bumbacul s-a îmbibat, l-a supt şi a înghiţit tot lichidul. Nu pusese nimic în gură toată ziua. S-a ridicat în picioare, împleticindu-se.

Maşina îl aştepta exact acolo unde îi spusese unchiul lui că va fi. Din pragul unei uşi au clipit doi ochi, probabil un copilandru.

— Sunt nepotul lui Lee, i-a spus şoferului.

Ştia că nu fusese urmărit, cu toate acestea s-a ghemuit temător lângă maşină, lipindu-se de aripa acesteia, vopsită într-o culoare întunecată.

— Ştiam, i-a răspuns şoferul. Intră. Să mergem!

Pe bancheta din spate erau haine de blană, covoare fine, pilote umplute cu puf de gâscă. S-a strecurat între ele.

— Atenţie! i-a spus şoferul. Stai întins!

Apoi s-a dus şi a desfăşurat un covor peste el. Întuneric beznă, apoi o greutate blândă apăsându-l, pe măsură ce şoferul continua să-l îngroape metodic. A închis ochii, luptându-se să respire cât de cât.

Când maşina s-a pus în mişcare, a încercat să-şi imagineze străzile pe măsură ce le parcurgeau, să vadă cu ochii minţii fiecare clădire pe lângă care treceau. Aşa făcea când nu izbutea să adoarmă. Alegea o stradă şi încerca să o reconstruiască în minte, de la pavaj până la acoperişuri. Mereu îl surprindea cât de puţine detalii ale oraşului îşi amintea, cu toate că aici locuise întreaga viaţa. Nu de puţine ori se alegea numai cu gunoaiele de la picioarele lui, cu vitrina te miri cărui magazin sau şerpuirea drumului.

Unu

1955

Noaptea, muntele era negru ca smoala. Cele două fascicule de lumină proiectate de faruri înaintau preţ de câţiva paşi, apoi dispăreau, şi numai urcuşul autobuzului îţi spunea că nu te afli la mare, şi doar dispunerea stelelor pe cer contura lucrurile dimprejur, sugerând c-ar fi substanţă, şi nu un vid infinit. Când călătorise pentru prima dată pe acest drum, dinspre Nashville, autobuzul îl lăsase în

pustietate şi farurile din spate dispăruseră deja după o curbă, asta până când şoferul se răzgândise şi îi venise în ajutor. Luminiţele se iviseră din nou. Când autobuzul ajunsese iar lângă el, şoferul deschisese portiera şi îi făcuse un semn spre întunericul lipsit de formă.

— Într-acolo!

Chuck rămăsese împietrit la marginea drumului, cu o valiză într-o mână şi mantoul trecut peste cealaltă, cu aceeaşi figură perplexă peste care, trei sferturi de oră mai târziu, a dat doamna Reston, menajera vicecancelarului, în pragul casei acestuia. Nici prin cap nu ţi-ar fi dat că persoana aceea nemişcată tocmai urcase pieptiş vreo trei kilometri, cu pasul ferm, dar îngrozit, şi călăuzit numai de pietrişul palid care reflecta stelele. Doamnei Reston îi păru că aterizase din spaţiu direct în lumina care scălda veranda. L-a poftit înăuntru şi i-a descleştat mâna de pe mânerul valizei, i-a lăsat în jos braţul pe care ţinea mantoul şi i-a oferit un ceai în bucătărie.

Doamna Reston s-a înfuriat pe şoferul autobuzului, care i-ar fi putut explica lucrurile ceva mai clar. Era, după părerea ei, un viciu de ospitalitate, mai cu seamă pentru cei care ştiau că aleea pietruită ce urca spre casa vicecancelarului era mult prea abruptă şi neregulată pentru un autobuz greoi, ba chiar şi pentru maşinile obişnuite. Ar fi derapat pe dată. Dar pentru că tot veni vorba de ospitalitate, *ea* era pregătită. Aştepta de zile bune sosirea lui, iar cu ceainicul, şi coşul ei de brodat, şi un teanc de numere mai vechi din *Silver Screen* aştepta de câteva ore.

Ceaiul i l-a servit în bucătărie pentru a arăta, cât mai clar cu putinţă, că el nu era un musafir, ci băiatul familiei, care s-a întors acasă. Tactica asta, pe care le-o aplica tinerilor rătăcitori şi înspăimântaţi, pusă la punct în ani şi ani de experienţă, se armoniza de minune cu practicile

tărâmului peste care ea era stăpână, şi ar fi făcut acelaşi lucru şi dacă nu s-ar fi nimerit ca vicecancelarul să fie plecat în acel sfârşit de săptămână. Dar îi părea bine că lucrurile stăteau aşa.

— Precis eşti obosit după drum, i-a spus. Nu te reţin aici decât un minut, pentru că abia aşteptam să te cunosc, după care te duc direct în camera de oaspeţi. Există o parte bună în faptul că vicecancelarul e plecat. Poţi să dormi până la ce oră vrei. Desigur, altfel regret lipsa lui. Doamne Dumnezeule, cât de obosit arăţi! Ai să-mi cazi din picioare?

Chuck a scuturat din cap că nu şi a zâmbit.

— De câte ore eşti pe drum? l-a mai întrebat.

I-a luat foarte mult să răspundă, atât de mult, încât – deşi nu era înclinată să judece, fiind mai degrabă atât de optimistă în toate situaţiile, că vicecancelarul s-a şi plâns din pricina asta – i-a trecut prin minte gândul oribil că poate tânărul nu vorbea engleza deloc, că poate îşi falsificase toate scrisorile, aşa cum un puşti îşi falsifică notele din carnet. Dar apoi a vorbit cu o voce ruptă din propria oboseală:

— Optsprezece ore şi...

Ar fi vrut să mai adauge ceva, să răspundă şi atenţiei, şi întrebării ei. A mai spus:

— Şi ne-am oprit în Alaska, să alimentăm.

— Alaska! Abia ai pus piciorul în ţara asta şi deja ai văzut Alaska! Eu una nu cred că o să am vreodată ocazia să văd Alaska. E frumoasă?

Nu părea să fie cuvântul potrivit. Se întâmplase la apus, unul violet şi vast. Dar şi cuvintele astea îi lipseau. A dat din cap că da şi apoi a mai dat o dată din cap că da atunci când ea a spus:

— Sărmanul de tine! Hai să te culci!

Camera era curată şi confortabilă, cu un pat rabatabil şi o veioză pe masă, care fusese deja aprinsă. Doamna Reston a tras patul şi a netezit aşternutul. El nu făcea decât să se ţină neajutorat după ea. Toată distanţa pe care o parcursese, iar ea l-a liniştit cu un gest banal. A urmat-o până la uşă.

— Dormi *până târziu*, i-a spus, întorcându-se spre el în prag.

Chuck a închis uşa în urma ei şi s-a uitat în jos la clanţă. A deschis-o, a închis-o şi a deschis-o iar. Femeia ajunsese deja la capătul culoarului.

— Scuze! a strigat el.

— Da, drăguţă?

— Dacă trebuie să încui?

A răsucit clanţa rotundă.

— Nu este cazul. Totul e în regulă. Aici nu încuiem camerele.

— A! Mulţumesc!

A închis uşa la loc şi s-a aşezat pe pat. S-a lăsat pe spate peste cuvertură şi şi-a scos pantofii, împingându-i cu degetele de la picioare. Încălţările, la fel ca mantoul şi costumul, îi erau prea mari.

După o vreme s-a ridicat în fund, a desfăcut nodurile de la şireturile pantofilor şi i-a aranjat unul lângă altul pe podea. S-a întins la loc şi a încercat să adoarmă. Gândul la uşă îl umplea de ruşine, pentru că nu putea să accepte lipsa de precauţie ca pe un semn că ajunsese la adăpost.

Stătea singur pe verandă, după un mic-dejun cu ouă poşate, şuncă prăjită, mămăligă cu unt, o jumătate de grepfrut şi câteva clătite cu lapte bătut, din care mâncase doar jumătatea de grepfrut. Ziua era senină, însă aerul umed, iar panta largă şi netedă din faţa casei era acoperită de rouă. Liniştea era atât de profundă că auzea

orice zgomot: murmurul discret al ramurilor de pin frecându-se unele de altele, trosnetul coroanelor arborilor, strigătele păsărilor şi, de undeva din pântecele casei, zumzetul radioului din bucătăria doamnei Reston şi şiroitul apei de la robinetul unde spăla vasele. Apoi un huruit s-a ridicat de nicăieri, crescând repede în volum, iar o maşină micuţă, decapotabilă, crem, s-a ivit pe drum şi s-a oprit exact în faţa casei. După un moment de ezitare, sunetele dimineţii s-au făcut iar auzite. Portiera maşinii s-a deschis, apoi s-a închis cu zgomot, şi şoferiţa a pornit pe alee, ţinându-şi mănuşile lungi într-o mână.

Doamna Reston auzise motorul şi a ieşit, ştergându-se pe mâini.

— A, *acea* maşină! a exclamat. Dar cred că se descurcă binişor pe drumul ăsta. Katherine ar putea s-o conducă şi pe creasta unei stânci, nu alta!

Katherine a urcat treptele, a întins mâna, iar Chuck s-a trezit ridicându-se şi strângându-i-o. De la depărtare îi păruse o femeie extrem de tânără, adolescentă chiar, dar pe măsură ce se apropiase şi-a dat seama că avea cel puţin anii lui, dacă nu cumva era chiar mai în vârstă. Katherine şi-a trecut mănuşile dintr-o mână în alta.

— Chiar aşa te cheamă? l-a întrebat. Chuck?

— Nu.

Când femeia a scuturat din cap cu nerăbdare, interogativ, el a adăugat:

— Numele meu este Chang.

— Cineva ţi-a schimbat numele din *Chang* în *Chuck*? Care-a fost ideea? Să fie mai uşor de reţinut? Te rog să mă corectezi dacă greşesc, i-a spus doamnei Reston, dar nu faci economie de nici o silabă dacă treci de la „Chang” la „Chuck”! Ba nici măcar de-o literă, doar dacă l-ai translitera aşa cum fac francezii. Şi nu văd de ce ai face una ca asta! L-ai hrănit, doamnă Reston?

— Am încercat, răspunse ea.

— Bănuiesc că mic-dejunurile noastre tradiţionale sudiste sunt prea austere şi pentru un budist. Ce i-ai dat? Un sendviş cu şuncă şi ou, dulceaţă de căpşuni şi un pic de sos *hollandaise*?

Doamna Reston a început să râdă şi s-a şters la ochi cu cârpa de vase. Katherine a râs cu ea, dar în clipa când s-a întors, Chuck a văzut cum expresia îi revine la una de atenţie încordată, de parcă urma să-i parvină un semnal pe care nu se aştepta să îl primească.

Ea era cea care urma să-l ducă cu maşina la Strake House, unde avea să locuiască pentru un an. Katherine făcea adeseori tot felul de servicii bizare prin Sewanee: le ducea pe văduvele profesorilor de la universitate pe la magazine, scotea tineri cercetători beţi de prin aresturile poliţiei, deşi nimic legat de ea, cu excepţia maşinii, a stranietăţii ei şi poate a ceva atât de simplu ca incapacitatea ei de-a refuza pe cineva nu o califica pentru astfel de misiuni. De la o vreme, caracterul ei ieşit din comun nici nu scăpa neremarcat, dar nici nu făcea subiectul prea multor bârfe printre rezidenţii care rămâneau pe-acolo câte un an. Avea douăzeci şi opt de ani şi nu era căsătorită.

De îndată ce s-au despărţit de doamna Reston şi au pornit spre maşină, el a spus, după mai multe tentative:

— Nu sunt budist.

— Nici nu credeam c-ai fi. Mă bucur să constat că nici mut nu eşti. Vorbeşti foarte puţin.

— Îmi pare rău.

— Te îngrijorează engleza? Probabil că citeşti şi scrii la fel de bine care oricare dintre cercetătorii autohtoni. Sunt cu toţii nişte genii. Shakespeare, ce mai! N-o să-ţi vină să crezi!

— Shakespeare... dădu el să zică.

— Vorbitul e mai poticnit. Dar nu-ţi face griji. Ni se întâmplă tuturor! E mai greu să vorbeşti engleza decât să o citeşti sau să o scrii. Trebuie să fim spontani, spirituali şi şarmanţi *sans cesse*[3]. Ştacheta e foarte sus chiar şi pentru noi ăştia care am fost crescuţi să facem doar asta.

Până când Strake House s-a ivit în faţa lor, s-au retras în ceea ce el spera că fusese o tăcere comodă pentru amândoi, care s-a spulberat de îndată ce ea a oprit motorul. De-abia reuşise să iasă din maşină că ea îi luase deja valiza şi mantoul şi o pornise pe alee, strigându-i peste umăr că stăpâna casei fusese foarte amabilă, că îi dăduse o cameră mare, pe care nu va fi obligat să o împartă cu nimeni, deşi se întreba – a continuat cu voce tare – cui îi servea treaba asta? El ştia că faţada caldă de piatră la care se uita reprezenta sfârşitul visului său, exact aşa cum îl visase. Visele erau făuritoare de locuri, anticamere, timpi morţi. Liniştea de dinaintea anului universitar domnea pretutindeni în jur, pacea desăvârşită a unui loc complet gol, dar care în scurt timp va fi iar plin. De-o parte şi de alta a aleii se aliniau straturi de petunii. Pietrişul de un maro stins se pierdea în sute de culori şi tonuri când îl priveai de aproape. Apoi mai erau picioarele ei, forfecând repede, urcând scările, şi valiza lui care se bălăngănea pe lângă ele.

— Îţi dau totuşi un sfat. Dacă îţi place Shakespeare, du-te la cursul lui Charles Addison. Seamănă puţin cu mersul la teatru. Nu contează dacă nu înţelegi toate cuvintele.

Apoi i-a urat noroc, i-a mai strâns o dată mâna şi dusă a fost.

Doamna Wade, mama a tot ce era la Strake House, l-a întrebat dacă ştie să meargă pe bicicletă, iar când el i-a răspuns că da, i-a adus o Schwinn albastră cu trei viteze. O

[3] Fără încetare (în fr., în orig.).

lăsase cineva în pivniţă cu câtva timp înainte. În prima zi de cursuri a mers pe ea, cu pulpanele jachetei fluturând în urmă şi părul vâlvoi, precum o creastă de cocoş. Să-l fi întrebat cineva cu o lună în urmă dacă s-ar vedea ajungând la cursuri, în prima sa zi de student american, cu pete gemene de transpiraţie la subsuori, cu manşetele pantalonilor boţite acolo unde şi le vârâse în şosete şi cu caietele legate pe portbagajul unei biciclete zgomotoase, ar fi fost de-a dreptul consternat. Dar în ultima lună fusese singur şi deschis la nou. Luase cu el o gramatică engleză, însă nu o răsfoise nici măcar o dată. Privise însă în acest răstimp aburul fin al sistemului de irigat, care desena curcubeie mici prin toată curtea, sau la grădinarii care trudeau cu roabele. Învăţase pe dinafară amplasarea fiecărui imobil. De undeva din campus se făcea veşnic auzit huruitul unei maşini de tuns gazonul. Sunetul ei slab fusese cel care ajunsese la el, ca lumina călăuzitoare a unui far, atunci când, rătăcind prin pădurile sălbăticite, îşi închipuise că se pierduse. O universitate pustie în august e aproape ca un paradis. Obosise să tot anticipeze diferitele sale începuturi şi să-şi fixeze punctul zero al cronologiei vieţii într-un moment care aluneca tot mai departe în viitor. Astfel că, atunci când semestrul a început în cele din urmă, dobândise un soi de aroganţă de stăpân al locului. Era murdar, îndrăgostit de tot şi deţinător al unor secrete, şi în clipa când a păşit pe aleea pietruită, împingând coarnele bicicletei Schwinn, nu îi păsa nici cât negru sub unghie de ceea ce ar fi putut crede ceilalţi.

Numai că începutul semestrului era lin, dar şi periculos. În acea primă zi, trupuri palide – în costume bine croite, impecabile, absorbite de ele însele până în clipa când Chuck s-a apropiat – flancau aleea pietruită. Chuck părea că împinge în faţa sa un val de tăcere. Toţi se întorceau spre el, zâmbeau, întindeau câte o mână în semn de salut,

iar în capul lui a încolţit ideea delirantă că ar fi fost un general venit să inspecteze trupele. Ideea asta l-a făcut să meargă mai departe, dar nu a putut să oprească mişcarea continuă de salut a capului sau mâna cu care dădea noroc, şi toată această ceremonie i-ar fi putut acapara întreaga zi, dacă cineva nu s-ar fi oferit să-i arate unde-şi poate lăsa bicicleta. Deşi ar fi găsit rastelul pentru biciclete şi-n somn, s-a lăsat condus într-acolo, şi apoi mai departe, în amfiteatru, unde în picioare, în mulţime, a declanşat o discuţie despre datoria Americii.

Dar Sewanee a revenit rapid la atmosfera sa caracteristică de criză permanentă, şi din acel moment, deşi era încă observat, încetase să mai fie analizat îndeaproape. S-a purtat exact ca la serviciul telegrafic: şi-a plecat capul, mimând o sârguinţă continuă, şi chiar era sârguincios în cea mai mare parte a timpului. Aceasta a fost singura lui tentativă de a se ascunde. Nu a încercat niciodată să se integreze şi a descoperit, în cele din urmă, că eforturile sale de a nu aspira la o anumită nişă l-au aşezat într-una doar a sa. Crane, un boboc din Georgia, al cărui tată lucra în industria hârtiei – nu a ziarelor, treabă pe care Crane o dispreţuia, ci a hârtiei pe care acestea erau tipărite – şi era parte din Clan[4], în grad de Mare Dragon al Frăţiei din Atlanta, i-a ţinut companie ceva mai mult decât ar fi considerat el necesar. Crane i-a povestit toate astea când s-au cunoscut pe hol, prezentându-se laolaltă cu întreaga poliloghie a relaţiilor familiei sale. Chuck şi-a descoperit astfel şi propriul farmec personal – avea o răbdare fără margini de a asculta. Aşa că a ascultat şi a vorbit foarte puţin. A ascultat discursurile nesfârşite ale lui Crane, pe care i le turuia de obicei fără preaviz,

[4] Ku Klux Klan – numele sub care sunt cunoscute mai multe organizaţii rasiste extremiste, dintre care prima a apărut în 1865, după Războiul Civil din Statele Unite, în Tennessee.

când el încerca să studieze, de undeva din dreptul uşii, un spaţiu pe care Crane îl acapara violent atunci când vorbea. Asculta conversaţiile care zumzăiau în jurul său în sala de mese unde, dacă nu mânca alături de Crane, şedea de unul singur. (Nu avea de ce să mănânce singur. Ar fi fost binevenit la oricare dintre mese, ceilalţi ar fi dat aprobator din cap, i-ar fi zâmbit. Erau, aşa le plăcea să creadă, gentlemeni sudişti bine crescuţi şi băieţi de lume, şi aflaseră zvonurile legate de Chuck, cum că ar fi lucrat pentru serviciul de informaţii al armatei în timpul războiului; mulţi dintre ei voiau în taină să-l cunoască, însă nu ştiau cum să facă primul pas, iar el nu-l făcea, asta era clar.) Şi asista la măreţele prelegeri ale lui Charles Addison despre Shakespeare.

Addison îşi ţinea cursurile o dată pe săptămână, în serile de miercuri, cam pe la mijlocul cinei. Ca să limiteze numărul celor din sală, spunea el, scrutându-şi publicul aşezat în centru, pe lateralele sălii şi pe câteva rânduri în spate, unde se stătea în picioare. Tactica fusese atât de lipsită de succes, încât personalul din sala de mese redusese la jumătate pregătirile pentru masa de seară în zilele de miercuri, înlocuind cina cu tăvi cu sendvişuri reci, cu mere şi cutii cu lapte care rămâneau afară, dincolo de uşile sălii de mese. În timpul prelegerii era interzis mâncatul, după principiul că sângele din creier ar fi fost direcţionat spre stomac, pentru a nu sprijini deloc nobila muncă digestivă, astfel că înfometarea a devenit pentru Chuck un simbol a ceva plin de sens, laolaltă cu drumul gălăgios prin mulţime, după aceea, când toţi o luau spre tăvile cu sendvişuri, distrugând liniştea care se lăsa de obicei spre ora nouă seara. Chuck ajungea devreme în fiecare săptămână pentru a prinde liber scaunul lui din mijlocul sălii, destul de aproape ca să nu piardă nimic şi suficient de departe să se simtă la adăpost, dar pe la

jumătatea semestrului anonimatul lui s-a spulberat. Examenul a fost înlocuit de sesiuni de recitat. Aveau de recitat un monolog, dar în afara acestei condiţii, erau liberi să aleagă orice. Li s-a reamintit că pe vremea lui Shakespeare rolurile feminine erau interpretate de bărbaţi. Li s-a cerut să fie curajoşi.

În noaptea de dinaintea examenului nu a pus geană pe geană, lac de sudoare, cu toate acele zgomote care îi alcătuiau discursul bâzâind de colo-colo prin capul său, iar dimineaţa l-a aflat într-o stare de asemenea surescitare, încât s-a gândit serios să rămână în pat şi să pice examenul. Ruşinea i-a venit de hac până la urmă şi s-a îmbrăcat. Aşteptându-şi rândul, încovrigat pe pardoseala culoarului întunecos din faţa biroului lui Addison, cu fruntea sprijinită pe genunchi, îşi mormăia-n poală monologul de parcă ar fi fost o mantra. *Yee elb sov hills brook stan ding lake*[5]*.* Culoarul căpătase un aer solemn, perceput cel mai adesea atunci când un colectiv întreg dă de greu. Studenţii treceau, şi sâsâiau, şi dădeau din mâini pe lângă el, absorbiţi de propriile bătălii mnemotehnice. Nimic nu era mai viu ca sentimentul că era condamnat. Ştia precis ce anume îl aştepta, şi până când a fost strigat pe nume şi a păşit în biroul profesorului Addison totul era într-o armonie perfectă cu cele mai rele aşteptări. A început să recite butucănos. *Make mid night my shrump that re joice.* Eliberată de toate posibilităţile, mai puţin de aceea a eşecului, memoria lui a continuat să se desfăşoare. *I have be dimm the noon tide sun.* Când a ajuns la *‘twix the great sea and the azured vault*, Addison l-a oprit.

— *Vault*, a spus Addison.

---

[5] Acest citat – asemenea celor trei care urmează – este, într-o engleză stâlcită, un extras din monologul lui Prospero: William Shakespeare, *Furtuna (The Tempest)*, actul V, scena I.

— *Balt*, i-a răspuns el.

Addison a suspinat şi şi-a împreunat mâinile în faţă, formând ca un fel de cort. După o clipă gura lui Chuck s-a deschis, schiţând o nouă încercare, iar mâna lui Addison a zvâcnit în sus, ca să-l oprească. Şi-a strâns buzele şi a înghiţit în sec.

În cele din urmă, Addison a spus:

— Intenţionam să te întreb de ce ai ales un pasaj atât de dificil. Este unul dintre preferatele mele – din nefericire, este şi unul pe care nu prea suport să-l aud măcelărit.

S-a uitat în podea.

— Acum îmi dau seama că orice pasaj discursiv din Shakespeare va conţine, aproape sigur, litera „v”. Ar fi fost mai convingător dacă ai fi găsit unul în care acest lucru să nu se întâmple, asta dacă există un astfel de pasaj. Tu însă, aşa cum v-am cerut, ai fost curajos, şi te-ai târât prin tot alfabetul. Ai dificultăţi să înveţi pe dinafară în engleză?

— Cred că da, a şoptit.

— Pentru un astfel de dublu inconvenient, aş sugera un efort cvadruplu.

A încuviinţat fără să scoată un sunet.

— Poţi pleca, a spus Addison.

În ziua următoare, la prânz, Addison l-a căutat în sala de mese.

— Ai timp de-o plimbare? l-a întrebat.

Chuck a lăsat tacâmurile pe masă şi l-a urmat fără să protesteze. Afară s-a ţinut după Addison la o distanţă sigură. Nu se plimbase niciodată aşa lejer cu un profesor, de parcă i-ar fi fost prieten. Protocolul social de la Sewanee îl nedumerea. În prima lui săptămână aici dăduse mâna cu ospătarul de culoare de la masa lui, la prima cină formală de vineri. Acel bărbat, al cărui nume, avea să afle, era Louis, stătea în picioare, la capătul mesei lui Chuck, îmbrăcat într-un sacou cu nasturi de alamă şi purtând

mănuşi albe ca zăpada, iar când Chuck a descoperit că locul lui la masă era în spate, acolo unde se afla Louis, l-a salutat şi i-a strâns mâna. Aerul solemn al lui Louis şi vestimentaţia sa impecabilă păruseră s-o ceară, dar Crane i-a spus mai târziu că se comportase cât se poate de inadecvat.

— Nu poţi să te porţi aşa cu ei, a spus Crane.

Plimbându-se acum cu Addison, Chuck a păstrat tăcerea, cu privirile aţintite în pământ. Soarele era sus pe cer şi umbra lui Addison se desena compactă, dar Chuck continua să se ţină cu câţiva paşi în urmă.

— Până la sfârşitul semestrului, pentru sănătatea mea mintală, am de gând să te învăţ să pronunţi litera „v” şi fricativul „th”, a spus Addison. S-a oprit şi s-a întors spre el: Ce dracu’ faci acolo?

Chuck a ezitat:

— Când am crescut, dacă mergi cu un mare om, un profesor, trebuie să păşeşti în urma lui. Să nu calci pe umbra lui.

Addison a izbucnit în râs.

— Nu sunt un mare om!

— Sunteţi profesorul meu.

Addison l-a cercetat cu atenţie, amuzat.

— Aş prefera să mergi în pas cu mine.

Chuck a încuviinţat din cap. După încă un moment de ezitare, a păşit înainte şi şi-au continuat drumul.

Şi acesta a devenit obiceiul lor. În cele mai multe zile Charles Addison venea să îl caute la cantină şi apoi se plimbau vreo jumătate de oră repetând la dus şi la-ntors cuvinte şi sunete. Uneori discutau despre tot felul de lucruri, dar majoritatea conversaţiilor decurgeau astfel: „Thistle.” „Thitle.” „Thistle!” „Thithle!” „*Thistle!*”

Engleza lui vorbită ajunsese pe atunci mai rea decât înainte. Era pus la încercare mai rar decât se întâmplase la

USIS, iar acolo trebuia să ţină cont şi de efectul lucrurilor pe care trebuia să le asculte şi de conţinutul lor. Comunicarea fusese mereu abruptă la USIS, o chestiune de economie: aceleaşi câteva sentimente exprimate iar şi iar şi aceleaşi câteva fraze pentru a le da glas. Într-o zi se întâmplase să se taie la deget cu o foaie şi s-a surprins înjurând în engleză cu o extravaganţă tulburătoare. Peterfield şi Langston au aprobat răspicat, dar mai târziu în acea seară Chuck s-a aşezat cu Websterul în faţă, cu o hotărâre şi nerăbdare reînnoite: dacă putuse să asimileze toate acele cuvinte, iar ele îşi aflaseră curgerea firească prin gâtlejul lui, unde se aflau oare toate celelalte, de care avea nevoie? Învăţa cum prindea o clipă liberă, dar viteza cu care se hrănea cu cuvinte era atât de mică, încât acestea slăbeau şi piereau înainte de a avea şansa să se acumuleze, iar acum, la Sewanee, ritmul crescuse peste măsură. Puţinele cuvinte pe care le ştia erau detronate şi zburătăcite-n toate părţile. Engleza sa precară era de fapt văzută drept o cunoaştere limitată a lucrurilor, aşa cum li se întâmplă de regulă celor care nu ies niciodată din propria ţară. Dar nu şi-a dat osteneala să spulbere această iluzie. Îi plăcea să aibă un as în mânecă.

Uneori, câte ceva îi amintea de Katherine. Era o figură cunoscută la Sewanee şi, deşi nu se arăta prea des pe-acolo, ceva din ea adăsta, iar lucrul acesta era suficient pentru a fi pomenită frecvent. Aflase că venea dintr-o familie înstărită, de care, dintr-un motiv sau altul, se înstrăinase. A presupus şi admirat faptul că probabil legătura ei cu familia nu fusese dintru-nceput prea solidă. Îi părea foarte americană, nu din pricina izolării ei, ci tocmai datorită acesteia. Obligaţiile şi dependenţa păreau să nu aibă nimic de-a face cu ea. În scurtele momente în care s-a aflat în prezenţa sa, a întrevăzut ceva de felul unei posibilităţi, dar nu şi-a dat seama de conţinutul exact

al acesteia. Până la urmă, ideea pe care şi-a făurit-o despre ea a devenit atât de elaborată, şi autosuficientă, şi îndepărtată de femeia în carne şi oase care era Katherine, că mai că a fost şocat, într-o dimineaţă de noiembrie, să dea peste ea, stând cu mănuşile în mână, în holul de la Strake.

— Am aşteptat să-ţi faci o impresie despre bătrânul nostru Sewanee, a spus ea. Şi presupunând că de-acum ţi-o vei fi format, am venit să ţi-o scot cu forţa din cap. Perspectiva cuiva din afară este foarte valoroasă. Dar am fost nevoită să fac o socoteală cu dus şi-ntors: să apar exact în clipa în care impresiile tale s-au formulat, dar tu nu ai încetat, totuşi, să fii un străin prin locurile astea.

Doi

Toamna a pus capăt întâlnirilor accidentale şi micilor distracţii neaşteptate, tuturor acelor lucruri cărora Katherine le făcea loc cu plăcere, dar care nu-şi aflau nici un ungher permanent în viaţa ei. Semestrul nu mai era la început, şi agitaţia cu care toţi urmăriseră ce fac ceilalţi, şi exuberanţa cu care se năpustiseră în noutatea pe care o reprezenta munca asiduă, cu un picior totuşi încă în vară, toate luaseră sfârşit. Aerul era de-acum curat ca lacrima, monastic şi tensionat. Persista un murmur subteran de activitate care se închidea în sine însuşi. Se obişnuise cu acest tipar, avea senzaţia că îi prinde nespus de bine, mai

ales că ajungea să orbiteze departe de Sewanee şi era tot mai des singură. Era perioada din an care reducea viaţa la esenţă. În iulie, pe una dintre aleile din grădina de flori, o întâlnise pe soţia vicecancelarului; se plimbau singure, fiecare învăluită în bâzâit de insecte, şi s-au salutat cu căldură şi au sporovăit îndelung, dar aşa cum ar vorbi doi necunoscuţi care dau nas în nas într-o ţară străină amândurora şi descoperă că vorbesc aceeaşi limbă. Vara era un spaţiu separat de cursul normal al lucrurilor. Soţia vicecancelarului nu era prietena ei. Dacă se întâlneau pe undeva îşi zâmbeau, se salutau cu o mişcare a capului şi treceau mai departe. Toamna, Katherine petrecea mai mult timp ca niciodată în maşină, iar atunci când o lăsa pe undeva, purta cheile în mână ca pe-un talisman.

Până şi amiciţiile ei cu personalul feminin, directoarele de cămin şi menajerele, deveniseră acum eficiente şi pragmatice. E drept că uneori stătea în uşa bucătăriei doamnei Reston, schimbând bârfe deseori deocheate şi râzând până mai că le dădeau lacrimile. Dar în cea mai mare parte a timpului pendula între ele – între aceste domicilii care erau fiecare o insulă solitară –, colportând ştirile ocazionale de la una la alta, ducându-le pe femei, o dată la foarte multă vreme, cu maşina pe la magazinele mai de soi din oraş, şi în mici vilegiaturi până la staţia de autobuz sau pe la vreun nepot. Încerca să le urmeze exemplul şi să se mai întărească un pic. Deşi le bănuia singurătatea, acestea nu o lăsau niciodată să transpară. Nici nemulţumirilor nu le dădeau glas şi nici despre alţii nu vorbeau cu asprime, deşi Katherine simţise în repetate rânduri că exista ceva care le lega, ceva pe care îl luau aşa cum era, o afirmare liniştită a bucuriei de a-şi fi dus viaţa undeva pe muchiile nevăzute ale lucrurilor, şi care sugera că atenţia lor este pe jumătate îndreptată spre altceva. Alteori, toate acestea îi păreau a fi o năzărire.

Întreaga viaţă a doamnei Reston era vicecancelarul, iar pe doamna Wade n-o lua somnul dacă un băiat din internatul ei nu se întorcea înainte de ora stingerii. Până şi Katherine simţea cum loialitatea se iveşte neîngrădită la vederea cornului înflorit din curte, a pietrei palide a capelei, care devine aurie la lăsarea serii, sau a vreunuia dintre câinii vagabonzi fără nume apropiindu-se cu nerăbdare de ea, cu urechile ciulite, în vreme ce dragostea terifiantă pe care i-o poartă acestui loc o ţintuieşte la pământ.

Se asigura că face acele lucruri care doar în această perioadă a anului pot fi făcute. Se aventura în podul prea încins vara pentru a pune piciorul pe-acolo şi alunga veveriţele cu o mătură. Culegea frunzele uscate şi le punea în clasoarele grele, pline cu frunzele din anii de dinainte, acum sfărâmicioase şi uitate. Uneori asista la prelegerile publice care se ţineau seara, simţind că, dacă l-ar fi abordat pe cel care ţinea conferinţa – despre arhitectura gotică, despre poezia irlandeză, mereu o persoană în vârstă, un musafir înţelept, sosit de departe pentru o singură noapte – şi i-ar fi adresat una dintre întrebările la care văzuse cam cu câtă atenţie chibzuiesc oamenii de felul acesta, ar fi ajuns să discute cu lejeritate. Dar ea asista numai la aceste prelegeri publice, notând câte ceva pe programul tipărit al acestora, gândurile ei aşternute pe hârtie exact aşa cum se năpusteau în neclintirea din amfiteatru, cu vocea conferenţiarului ca o unică notă, plină, răsunând iar şi iar, şi mintea ei, provocată de ceva, aprinzând artificii silenţioase în craniu.

Dar mai mult decât toate acestea conducea, privind frunzele care-şi schimbau culoarea şi transformările pe care le aducea după sine noul anotimp. Mereu o lua prin surprindere felul în care toamna, după ce trimitea constant mici semne ale apropierii sale, tot reuşea s-o prindă ca-ntr-o ambuscadă. Ieşea din casă într-o dimineaţă friguroasă şi

împietrea. Dealurile erau scăldate de o lumină care se ivea ca după o explozie petrecută în măruntaiele lor, de parcă ai fi scăpărat un chibrit lângă o lampă cu gaz şi apoi i-ai fi răsucit cheiţa care eliberează combustibilul. Privind crestele abia după ce nu mai rămăsese nici urmă de verdeaţă, îşi dădea seama câte nuanţe fuseseră înainte, fiecare devenind acum un alt ton de roşu, iar dealul, o singură prezenţă gata-gata să se facă bucăţi; copacii îşi lepădau rămurelele uscate pe pământ, unde se frângeau sub paşi cu un pocnet, aerul devenea rece şi purta neatinse toate acele zgomote, cele ale morţii copacilor şi rumoarea creaturilor, pe kilometri întregi. Simţea cum, iată, încă un an îi fugea de sub picioare. Toamna, trecerea timpului îşi făcea simţită prezenţa mai puternic, prin felul în care anotimpul se repeta neschimbat de fiecare dată, iar anii dintre o toamnă şi alta dispăreau; în fiecare noapte, norii se desenau negri pe un cer portocaliu şi fiecare toamnă se lega de următoarea pentru a naşte o singură, nesfârşită toamnă pe care viaţa ei o brăzda ca o săgeată eliberată din arc.

Conducea şi vedea sclipirile soarelui printre copaci. Sau, în clipa când ajungea pe câte un platou, observa cum un deal se pierde în urmă şi un altul se iveşte, dezvăluind coroanele de pe creste dintr-o nouă perspectivă, iar prin despicătura tot mai largă a cerului care i se deschidea dinaintea privirii un nor rarefiat trecea ca o jucărie trasă de-o sfoară. Conducea tocmai până în Alabama, apoi se-ntorcea. Mergea încet spre nord, până aproape de graniţa cu Kentucky, niciodată însă direct la Chicago, sau St. Louis, sau mai jos, la Birmingham. Se întorcea întotdeauna seara, orbită de reflexia în oglinda retrovizoare a luminii care cobora spre apus. Drumul pe care ajungeai la Sewanee când soseai din vest trecea exact prin mijlocul unor terenuri agricole, atât de netede, că păreau opera

unei maşini – nu se vedea nici măcar o moviliţă sau vreo denivelare unde ar fi putut supravieţui vreun copac. Ţărâna roşiatică arăta de parcă ar fi fost afânată constant. Din acest punct, munţii care mărgineau orizontul arătau ca un banal gard verde. Muntele din Sewanee era ascuns printre aceştia. Venind din această direcţie, nimeni nu ar fi zis că era o formaţiune de sine stătătoare, înconjurată de ceea ce părea, dinspre ea, un orizont de netrecut. Deseori ieşea din oraş prin nord, urmând apoi o curbă mare şi aparent lipsită de sens spre vest, de unde revenea după aceea – mai bine de o sută cincizeci de kilometri fără nici un rost, pe drumurile de ţară care se desenau pe lângă stâlpii de înaltă tensiune, până când era din nou aici, traversând pustietatea de ţărână roşie şi urmărind cum verdele capătă textură şi profunzime, pe măsură ce se-apropia de munţi, iar drumul începea să urce, aşa cum o făcuse dintotdeauna.

Tatăl lui Katherine fusese la Sewanee – aici nimeni, niciodată, nu „mergea” sau „studia”, era un loc unde pur şi simplu erai – şi îi făcea plăcere să revină pe timpul verii. Munţii erau înţesaţi de case de vacanţă impunătoare, însă scunde, cu acoperişuri joase şi pardoseli de piatră, reci ca nişte cutii frigorifice. Casele erau ocupate de doamne care purtau cei mai adecvaţi pantofi cu toc, văduve ale profesorilor de la facultate sau femei de lume care veneau la munte în iunie, pentru că vremea era răcoroasă şi compania, bună. Sewanee fusese mereu o staţiune de vară. Nimeni nu-şi mai aminteşte ce-a fost mai întâi: bătrânelele cu cei mai adecvaţi pantofi cu toc sau corturile dungate, de picnic, de pe peluză; uneori, seara sosea câte o orchestră tocmai de la Nashville; mese bune în fiecare zi, grătar cel puţin o dată pe săptămână şi cocktailuri cât ţinea după-amiaza, pe veranda generoasă a clubului

facultăţii care dădea spre defileu, cu băieţii de la bucătărie în sacouri albe şi cu mănuşi. Aşa stăteau lucrurile de când lumea şi pământul. Multe dintre case aparţineau acum absolvenţilor a căror afecţiune pentru Sewanee, sau poate un sentiment de îndatorare, îi făcea să se întoarcă aici în fiecare an. Este la fel de adevărat şi că bărbaţii din Sewanee locuiau în sud, care pe unde se născuse, şi astfel Sewanee era un refugiu pe timp de vară pentru cei din Birmingham, sau Atlanta, sau Jackson, diferit de Provincetown sau Maine.

Joe Monroe era unul dintre aceştia, dar mai avea şi alte socoteli. Nimic nu-i era mai pe plac decât să facă paradă, cu un soi de ostentaţie relaxată, într-un context ce părea mereu un fel de reuniune de şcoală, chiar în absenţa foştilor colegi. Voia cu orice preţ să demonstreze amploarea împlinirii sale sociale, în scenografia cea mai potrivită s-o pună în valoare. La Sewanee, fusese un student şarmant, dar lipsit de talent. Cu toate că muncise din răsputeri, de-abia dacă reuşise să fie mediocru, şi chiar şi asta i se datorase simţului său fără greş de a cultiva prietenia trainică a colegului său de cameră şi de a-l păstra astfel în toţi cei patru ani de studenţie. Aranjamentul acesta însă îl făcuse pe Monroe să sufere în tăcere. Colegul de cameră era sclipitor, nepăsător când venea vorba de facultate, firav, deloc atletic, pseudo-aristocrat şi fetele îl găseau ciudat de seducător. Se numea Charles Addison şi era din Nashville, deşi, odată ajuns la Sewanee, nu mai plecase. După absolvire şi-a făcut doctoratul la Princeton, dar s-a întors, acceptând un post oferit de facultatea pe care o absolvise, o adevărată victorie pentru instituţie. De atunci lucrurile au rămas neschimbate, aşa că Addison a continuat să fie tratat ca o vedetă la Sewanee, mult după ce majoritatea celor din breaslă au ajuns la concluzia că nu era decât un individ

care nu a ajuns să se ridice la înălţimea potenţialului pe care îl avea, din lene, aroganţă sau amândouă la un loc.

La început, existase şi o soţie din Nord, dar neputinţa ei de a se adapta i-a adus indiferenţa tuturor, inclusiv, se pare, pe cea a propriului soţ, şi când a dispărut din sera socială a Sewanee-ului, nimeni nu i-a dus dorul. O astfel de situaţie ar fi fost dezastruoasă pentru cariera şi reputaţia celor mai mulţi bărbaţi, dar în cazul lui Addison a părut ceva şarmant de inevitabil. Au presupus cu toţii că reuşise s-o scoată din minţi cu dispreţul lui justificat şi neglijând-o. Toată copilăria lui Katherine, Addison obişnuia să-i viziteze când şi când familia, cu ocazia sărbătorilor, dar asta se întâmpla cu mulţi ani înainte ca ea să afle că de fapt nu fusese niciodată însurat. Şi nici nu îi păruse un personaj care să-şi strice viaţa cu o asemenea prostie. Dimpotrivă, părea un individ care aprecia compania lui însuşi, mai degrabă decât pe cea a oricui altcuiva. Addison era de acord cu imaginea pe care o avea despre el tatăl lui Katherine. Joe Monroe lega apariţia posibilităţii ascensiunii lui, ca un personaj care ar putea valora ceva, de clipa când a descoperit că fusese acceptat de Addison ca un companion acceptabil, opusul său. În foarte multe privinţe, revenirile lui la Sewanee erau pentru a-l revedea pe Addison, pentru că Joe voia să reafirme constant profunzimea şi longevitatea prieteniei sale, ca şi pe aceea a triumfului său. După părerea lui, pornise în lume şi făcuse o grămadă de bani, în vreme ce Addison rămăsese undeva în trecut. Dar tocmai pornind de la acest trecut se definea Joe şi, în familia lui Katherine, acest trecut jalona totul.

Legăturile afective pe care Katherine le avusese cu Sewanee-ul pe când era o copilă fuseseră firave, şi iubitul ei din vara când a împlinit paisprezece ani – fiul unui profesor de chimie care urma liceul undeva în est, dar

revenea aici peste vară – nu a reuşit să le dea mai multă consistenţă. Existenţa iubitului a produs o schimbare mult mai vizibilă în mama lui Katherine, care a început să se poarte cu ea cu un soi de descurajare simulată, avertizând-o să nu facă pe inaccesibila, dar nici să nu se vândă prea ieftin. Glee începuse pe-atunci să spună lucruri de felul „eşti prea tânără să fie ceva serios”, dar Katherine nu se simţea în nici un fel serioasă. Îi părea că ceea ce Glee spunea de fapt era că ar fi prea în vârstă ca să *nu* fie serioasă. Katherine, de fapt, nu făcea mai nimic în răstimpul pe care-l petrecea cu băiatul acela. Posibilitatea unei transgresiuni fizice nu era niciodată cu adevărat clară. În vreme ce Katherine se gândea cumva morbid la această posibilitate, el părea să se mulţumească să meargă să înoate. În Sewanee era un râu care săpase chei adânci la baza versanţilor şi care se oprea uneori pentru a se prăvăli în cascade abrupte. Amândoi aveau acelaşi loc preferat pentru înot, o coincidenţă care se poate să fi fost singurul motiv al legăturii lor romantice. Mergeau într-acolo ţinându-se de mână, pe o cărare îngustă, plină de rădăcini de copac ieşite-n afară. Purtau amândoi tenişi şi pantaloni scurţi, aveau pe dedesubt costumele de baie şi aruncate peste umăr, prosoape încă jilave. Uneori cărarea se-ngusta într-atât că trebuiau să se răsucească, fără să-şi dea drumul la mâini, apoi se suceau la loc. Dar când ajungeau, ea-l lăsa în urmă şi o pornea de una singură. Fundul râului, în partea de sus a cascadei, forma ca un fel de raft proeminent de piatră, iar apa aluneca de pe muchia ei ca un cearşaf intact. Cascada avea un debit atât de regulat, că părea aproape nemişcată când dispărea sub acea suprafaţă. Katherine se întindea şi-şi lăsa urechile să se umple cu apă, iar mugetul cascadei se transforma într-o vibraţie mută. Îi plăcea să-şi imagineze uneori c-ar sta întinsă pe pat, antrenându-şi corpul să nu mai ştie să

plutească. Simţea cum picioarele i se scufundă, trăgându-i coapsele după ele până când din ea nu mai rămânea decât un arhipelag de sâni abia înmuguriţi, de umeri şi chip. Ţinea ochii închişi. Undeva aproape de capătul de jos al cascadei, băiatul se căţăra pe stânci sau se punea pe vine în căutarea unor locuri pentru pescuit. După-amiaza, când soarele era înghiţit de stâncile înalte şi iazul era umbrit, venea pe malul cel mai apropiat de ea, cu un prosop despăturit în mâini. Întovărăşirea lor căpăta un delicat aer formal. Nu aveau prea multe să-şi spună, şi nici o dorinţă anume să hălăduiască singuri. Katherine nu avea decât un lucru pe care trebuia să-l ascundă de maică-sa, şi anume, tocmai lipsa a ceva ce ar fi trebuit ascuns.

Într-o zi a coborât în sufragerie şi l-a găsit pe Addison şezând de unul singur.

— Îl aştept pe tatăl tău, a spus.

A măsurat-o din cap până-n picioare, fără fereală. Purta o rochie mulată dintr-un material cu imprimeu în pătrăţele, cu bretele foarte subţiri. Era genul de vestimentaţie pe care maică-sa o punea s-o-mbrace în serile când avea întâlnire cu băiatul, deloc în ton cu ce purta ea de obicei, însă în ziua aceea aşa era îmbrăcată, şi croiala aceea feminină, în combinaţie cu modelul pentru copiliţe al materialului, i-a părut indecentă. S-a aşezat pe taburetul de răchită aflat în celălalt capăt al încăperii faţă de Addison şi a privit absentă în jur. Simţea cum îmbujorarea iniţială dispărea, lăsându-i pe piele o senzaţie de rece şi acea stranie şi întârziată senzaţie de prezenţă a trupului, de parcă ar fi fugit. Şi-a ridicat timidă un braţ şi s-a scărpinat pe spate, între omoplaţi. Ştia că gestul avea un aer de stânjeneală şi lipsă de premeditare.

— Insectele au luat-o razna vara asta, i-a spus. Mult mai rău ca-n alte dăţi.

— A fost un an ploios. Pământul e încă mlăştinos ici-colo. Cuiburi numai bune pentru ca insectele să se înmulţească.

— E revoltător! a spus Katherine neconvingător.

— Nu te prosti!

— Dar nu mă prostesc.

— Ba da, a remarcat Addison impasibil. Te-am urmărit. De la o anumită distanţă, pari tulburător de bătrână pentru vârsta ta. Mă uit la tine când nu bagi de seamă, şi eşti la fel de bătrână ca dealurile. Apoi, e de ajuns să spun o vorbă şi-ncepi să te prosteşti.

Katherine a căutat un răspuns potrivit, însă nu l-a găsit.

— Bănuiesc că de asta maică-ta te-a învăţat să joci teatru. Singura fată într-o mare de băieţi. Te-au chinuit fraţii tăi? Toţi? Sunt convins că da. I-a zâmbit plăcut apoi a continuat: Dumnezeule, cred că te-au terorizat!

— Nu, a răspuns Katherine, râzând.

Fraţii ei îi plăceau, dar aparţineau altei specii. Îi surâdea ideea de a fi terorizată de ei; mai că şi-ar fi dorit s-o fi chinuit. Dar nu, niciodată nu se luaseră de ea.

— Dacă aş fi avut o soră care să se prostească aşa ca tine, cred că i-aş fi făcut zile fripte. Aş fi făcut-o să regrete ziua în care s-a născut.

— Chiar aşa? a întrebat Katherine, care simţea cum îndrăzneala îi creşte, cum, stârnită de el, prinde viaţă. Sunt convinsă! Eşti în stare să faci pe cineva să regrete ziua în care s-a născut.

Niciodată nu mai purtase genul acesta de conversaţie. Nesigură, dintr-odată, pe ea, a revenit la mâncărimea nelocalizată, dar n-a mai găsit-o. S-a lăsat acaparată cu totul de un disconfort imaginar, cu un braţ ridicat pe lângă cap şi-ndoit spre spate, când a descoperit cu oroare că înţepătura pe care o simţea la subraţ nu era altceva decât un fir de păr pe care se aduna transpiraţia. De ziua ei

maică-sa îi cumpărase un aparat de ras pentru femei, un obiect greu, de metal inoxidabil, cu un mâner cu incrustaţii laborioase şi lame prinse una lângă alta, ca şindrilele, însă cum scopul pentru care fusese făcut îi părea absurd, l-a pus deoparte şi a uitat de el. Şi-a lăsat braţul să cadă la loc.

— Vino-ncoace, a zis Addison.

Ştiuse deja în clipa când a străbătut camera; a prins-o de umeri doar şi a răsucit-o, făcând-o să se aşeze pe marginea canapelei, în faţa lui, apoi a scărpinat-o cu atenţie pe spate, între breteluţele din materialul cu imprimeu în pătrăţele. Părul ei des şi liber, o graniţă în partea de sus, iar jos, cea trasată de marginea rochiei. Rămânea un spaţiu mititel, cât deschiderea unui compas. Pielea ascunsă de păr pulsa insuportabil, dar mâna lui nu se ducea într-acolo.

— Unde e? a întrebat-o, căutând încet.

Apoi degetele lui au luat o pauză. Nu era o înţepătură de insectă; putea să nu fie altceva decât o uşoară depigmentare a pielii, un semn pe care ea nu avea să-l vadă niciodată, sau doar atenţia lui încordându-se şi apoi dispărând sub propria greutate. Apoi şi-a ridicat mâna, brusc, în părul ei, spre pielea care palpita. Au auzit amândoi motorul unei maşini şi o uşă trântindu-se vesel, iar ea s-a ridicat, cu mişcări de somnambul, şi a ieşit din cameră.

După ce împachetatul din New Orleans, şi apoi condusul, şi sosirea la destinaţie, şi despachetatul au fost toate duse la bun sfârşit, inventarul anual al simptomelor colapsului casei i-a agitat pe toţi şi, apoi, inevitabil, i-a făcut să pice-n apatie. În Sewanee nu aveai prea multe de făcut. Fiecare vară era un ritual de dat la o parte bucăţi substanţiale de timp: cel care se scurgea între micul-dejun şi prânz, apoi cel dintre prânz şi ora cocktailurilor, zilele

care treceau de la ceaiul la familia Struther până la grătarul din weekendul acela, numărul de ore care se interpuneau între cină şi ceasul la care era potrivit să te bagi în pat. Era ceva slab şi aproape indecent în a te culca atâta vreme cât afară era încă lumină, cu toate acestea, Katherine se băga în pat la astfel de ore; asta dacă părinţii ei nu ieşeau pe verandă – atunci Katherine rămânea cu ei, la lumina lumânării, ascultând bâzâitul insectelor de noapte, care se tot izbeau de plase. Ani de zile au fost doar ei – Katherine şi părinţii. Toţi fraţii ei erau deja fie însuraţi, fie plecaţi pe la şcoli, şi deşi vara şi-o petrece oricine pe undeva – o auzise pe maică-sa spunând asta la telefon, cu un ton de linguşeală cochetă care o înfiora pe Katherine –, pentru nici unul dintre ei acel undeva nu era Sewanee. Mama lui Katherine considera uneori un eşec personal faptul că nu reuşea să-şi adune toţi cei patru copii sub acelaşi acoperiş vreme de trei luni; alteori privea asta ca pe un afront. Prezenţa fiicei care rămăsese cu ei nu părea să îi aducă prea multă alinare. Vreme de zece ani Glee nu avusese decât băieţi, şi presupusa ei incompetenţă când venea vorba despre băieţei gălăgioşi devenise un subiect de discuţie pe care-l aborda constant şi cu entuziasm. Dar când în sfârşit a căpătat fiica după care tânjise atâta, a părut un pic mirată. Katherine a devenit studenta unică la cursul despre „Cum sunt lucrurile şi cum ar trebui să fie Katherine”, pe care Glee s-a simţit cumva obligată să-l pună la punct, şi aşa a crescut Katherine, în strălucirea neclintită a opiniilor mamei sale. Vigilenţa lui Glee a contribuit la distanţa care se căsca între ele şi, deşi se vedeau una pe alta mult mai mult decât pe oricine altcineva, amândouă ajunseseră să simtă doar un disconfort din ce în ce mai mare. Treceau prin casă încercând să nu se întâlnească, iar atunci când totuşi drumurile li se intersectau, căutau să ajungă cât mai

repede la câte un subiect de conversaţie nesemnificativ, ca prognoza meteo, ce se cuvine să porţi la o petrecere, efectul vremii asupra petrecerii, sau efectul vestimentaţiei asupra vremii.

— Dacă porţi aia, va ploua! a strigat Glee când fiica ei a coborât scara fără grabă.

Nu ploua niciodată, însă ameninţarea a plutit întreaga după-amiază. Se decisese ca petrecerea să aibă loc pe veranda generoasă, pardosită cu dale de piatră, care pornea din spatele casei preşedintelui şi venea până deasupra pantei lejere a peluzei. Mai departe, părea prea riscant. Toţi cei care luau parte la petrecere erau preponderent bătrâni şi preponderent femei. Multe dintre acestea se adunaseră în jurul lui Charles Addison, râzând cu ceea ce ele însele simţeau că e un abandon periculos. Gâfâiau şi-şi făceau vânt. Katherine a privit-o pe maică-sa păşind pe dalele de piatră, cu o mână întinsă cumva regeşte, pe care Addison i-a prins-o, trăgând-o spre el prin mulţime. A sărutat-o scurt pe buze şi apoi, făcând un adevărat spectacol din greşeala pe care o săvârşise, i-a sărutat mâna. Au râs zdravăn şi au schimbat câteva glume. Katherine nu putea să audă ce-şi spun, dar nici nu conta, de fiecare dată era la fel, aceeaşi paradă îngrozitor de arogantă a adulţilor. Tatăl ei se întorsese pentru câteva zile la New Orleans cu treburi. Mama ei nu că profita de absenţa lui, ci mai degrabă o etala, de parcă simplul fapt că, în aceste circumstanţe, existenţa ei continua merita te miri ce premiu special.

Katherine s-a dus în bucătărie să se uite la băieţii care ajutau acolo şi care acum curăţau ştiuleţi de porumb dulce, desfăcând mai întâi straturile de frunze şi trecând apoi la firele fine ale mătăsii. Apoi s-a trezit în capul scărilor, tot din dale de piatră, care duceau de la verandă spre peluză. A început să coboare. Cerul s-a luminat şi a

mârâit, aranjându-şi greutatea impresionantă, de parcă ar fi fost un obiect de mobilier masiv. Deja ploaia era pregătită. Nu mai avea nevoie decât de un catalizator, un prim efort care să amestece aerul ca aceasta să pornească în jos. A păşit de pe ultima treaptă pe peluză, şi de acolo a pornit spre centrul acesteia. S-a imaginat ca aflându-se în miezul unei atenţii colective, caleidoscopice, dar inconştiente: nemulţumire de om respectabil, iritare maternă sau altă formă de dezinteres rece, ascuţit. Şi vremea părea să ţină cont de ea. Dacă se uita în spate vedea capete acolo sus, mişcându-se nerăbdătoare, dar de la distanţa la care se afla nu izbutea să le zărească şi ochii. O vreme a mers de colo-colo, ca raza unui fulger, pe peluza de altfel pustie. Avea o rochie ca o cuirasă, de mătase galbenă. Maică-sa susţinea că se putea păta şi de la apă. Era încă pe iarbă, sperând la primele picături ce-ar fi anunţat ploaia, când strigătele şi flăcările care se înălţau dinspre verandă au atras-o înapoi, dar fără prea mare tragere de inimă.

Aerul era atât de umed, că nu reuşeau să aprindă cărbunii. Băieţii de la bucătărie îi stropeau cu benzină şi aruncau apoi chibrituri aprinse. Un zid de foc s-a înălţat cu un *şşşşş* puternic, a ars un minut-două şi apoi parcă s-a evaporat. Aerul s-a umplut de-un miros acru.

— Nu faceţi decât să ardeţi combustibilul cu care i-aţi stropit. Cărbunii trebuie aprinşi de dedesubt, a spus Addison.

Rupea *Chattanooga Tribune* şi vâra ghemotoacele de hârtie printre cărbuni. Câteva femei i-au strigat că s-ar putea arde. Louis, bucătarul-şef, a dat să-l tragă la o parte pe Addison cu nişte cleşti.

— Domnule Charles, spunea. Vă rog!

Addison avea şi această excentricitate: era prieten cu personalul de culoare. La numeroase evenimente

organizate de facultate făcea o paradă enervantă din a strânge mâinile ospătarilor. L-a întrebat pe preşedintele Clate dacă nu avea nişte vreascuri pe undeva prin casă, şi când băiatul pe care-l trimisese Clate s-a întors cu braţele pline de buşteni, Addison a aruncat ziarul în sus şi s-a retras, în chicotelile încântate sau de protest ale alaiului său de personaje cu păr grizonant.

— Nici unul dintre voi nu are nici cea mai mică idee cum să facă un foc. Avem nevoie de *vreascuri*. Nu ştiţi ce sunt alea?

— Trimit băieţii, domnule Charles, a spus Louis.

— Nu, nu, nu! Mă duc eu. Dar am nevoie de un ajutor zdravăn. Cineva care nu se teme de ploaie.

— Vin eu, s-a pomenit Katherine vorbind.

— Rochia, Katherine! i-a spus mama.

— Poţi s-o laşi să ridice câte-un vreasc din când în când! Poate aşa n-ajunge prea răsfăţată. Muncă grea? a întrebat apoi, uitându-se la Katherine. Crezi că un pic de muncă grea te-ar putea salva de la a deveni o tânără temeinic de bolnăvicioasă şi dezagreabilă?

Când au pornit-o pe peluză, Glee încă râdea încântată, gândindu-se c-o face pe socoteala fiică-sii.

— Nu sunt „răsfăţată” sau „bolnăvicioasă”, a spus Katherine după ce au plecat.

— Dumnezeule! Ştiu că nu!

— Pun pariu că te pot bate la alergat!

— Chiar şi în rochiţa aia şi cu sandale?

— Da!

— Sunt sigur că poţi! Ba chiar m-ai putea bate de mi-ar suna apa-n cap!

— Aş putea, da!

— Arăţi minunat, a spus el.

Înainte ca ea să apuce să-i răspundă a adăugat:

— E foarte frumoasă rochia ta. Indiferent ce spune maică-ta.

— Îi place rochia. Îşi face griji să n-o stric.

— Sunt convins că aşa se va întâmpla!

Când perdeaua de copaci din spatele lor s-a îndesit şi nu se mai vedea casa, Katherine s-a întors – atâta amar de vreme, aşa îi păruse atunci, paisprezece ani plicticoşi, în care s-a mişcat numai prin făgaşe înguste, pe suprafeţe familiare, încercând cele câteva lucruri pe care avusese puterea să le experimenteze şi în puţinele feluri în care putuse să o facă. Chiar şi când era singură, i se părea că mereu trebuie să se ridice la înălţimea unor aşteptări. Dar asta o aruncase de pe planeta ei mică într-un vid, şi nu putea atinge iar pământul, nu putea să facă altceva decât ceea tocmai urma să facă, aşa că s-a întors brusc spre el, sprijinindu-se cu palmele chiar de el, de parcă ar fi căutat echilibrul punându-şi mâinile pe trunchiul unui copac, şi el a împins-o.

— Nu acum, nu avem timp, i-a spus.

S-a aplecat şi căuta vreascuri.

— Atunci de ce? Luptându-se ca să nu lase lacrimile să-i ţâşnească, a continuat: De ce m-ai adus aici?

— Am vrut să văd ce faci, draga mea. Am vrut să văd dacă ai să faci ceea ce tocmai ai făcut.

După ce au adunat suficiente vreascuri s-au întors printre copaci, fără să-şi vorbească. Când se apropiau de casă, mama lui Katherine le-a ieşit în întâmpinare, râzând iar, cu privirea ei strălucitoare ţintă-n ochii lui Addison. Katherine avea crenguţe şi frunze agăţate pe toată partea din faţă a rochiei şi poate că materialul se şi rupsese.

— Charles Addison, l-a dojenit Glee*, uite* ce-ai făcut din fata mea...

Trei

Au gonit pe la marginea aleii care ducea spre casa vicecancelarului, iar el se gândea la noaptea când sosise aici – la el ajungând doar mişcare, nu şi un simţ al distanţei – şi la cum s-a oprit, şi spaţiul a explodat de jur împrejurul lui. A încercat să facă o brumă de conversaţie, povestindu-i lui Katherine cum mersese în seara aceea, cum doamna Reston pusese o lumină în fereastra salonului. Umblase preţ de douăzeci, poate treizeci de minute doar condus de lumina lunii, care se răsfrângea pe pietriş, speriat ca de bombe, până când a prins să vadă acel mic licăr de speranţă. Doamna Reston nu aprinsese lumina de pe verandă înainte de sosirea lui, ca să nu-l întâmpine cu un nor dens de gâze; ce l-a întâmpinat însă a fost o lumină puternică direct în ochi şi, după ce şi-a revenit din orbire, şi doamna Reston, zâmbind cum ştia ea mai frumos. A fost foarte recunoscător, i-a explicat manierat, pentru încrederea pe care o insuflau uşa aceea care s-a deschis atât de prompt şi lipsa încuietorilor. Ferestrele erau deschise spre răcoarea nopţii, uşa de la dormitorul lui rămânea dată de perete spre hol, şi deşi n-a putut dormi multă vreme, nu putea să nu vadă în asta şi în chinurile drumului până aici ceva de felul unei sosiri inevitabile, care l-a metamorfozat.

— E minunat, a încheiat el, că americanilor nu le-a trecut niciodată prin cap să-şi încuie uşile.

— Nu tocmai minunat, zise ea. Oamenii de-aici au prea multă încredere. Nu este la fel peste tot.

— Mi-ar plăcea să-nvăţ să am încredere în afară, spuse el.

I s-a părut grăitoare greşeala lui.

— În afară?

— Unde locuiesc înainte de asta, nu e nicăieri sigur de umblat.

Făcu un gest cu mâna spre exteriorul maşinii şi apoi continuă:

— Afară, în ţară. Nu pot să fac aşa ceva acolo.

— Din cauza războiului?

— Da.

Vocea lui a avut un crescendo la capătul cuvântului, de parcă ar fi dorit să mai adauge ceva, dar n-a mai zis nimic. Şi aşa, dintr-odată, şi-a amintit visul. Nu a putut pricepe niciodată ce anume din lumina orbitoare a zilei care se întindea în faţa lui ca o coardă de rezonanţă, în aşteptarea celui mai mic gest care să-i amintească noaptea, declanşase totul. Visa lucrurile acelea încă de când părăsise Coreea. Şi nu a fost nevoie decât ca viaţa de atunci să facă un pas îndărăt, nu foarte repede, pentru ca mintea lui să capete suficient spaţiu pentru a reordona totul. Visele erau atât de dese, că ajunsese să prindă de veste că se află într-unul, şi apoi începea lupta să se elibereze; visul, o ţesătură lipicioasă care îi zădărnicea orice efort de-a o rupe, şi cu cât încerca, cu atât membrele lui nu făceau decât s-o strângă mai abitir în jurul său. Se trezea uneori cu senzaţia deranjantă că vocea lui tocmai ricoşase prelung din pereţii încăperii. Visul îi scânteia scurt prin faţa ochilor, şi pe-aci ţi-e drumul.

Katherine spuse, ca pentru a se scuza:

— Nu ştiu nimic despre război.

El şi-a scuturat capul într-un fel care-i amintea lui Katherine de cineva care încearcă să-şi scoată apa din urechi.

— Nu sunt multe de ştiut, zise el.

— Ceva trebuie să fie.

— Nu.

După o clipă, ea i-a spus:

— Mereu m-am întrebat cum arată cu adevărat un război. Nu poţi să ştii din ce se scrie în ziar.

El a ridicat din umeri, dar nu a zis nimic. A fost ceva plăcut în felul în care a ignorat-o.

— Poate că nu despre încredere e vorba, s-a corectat ea. O fi mai curând ignoranţă. Sewanee este o insulă. Nimic nu eşuează pe ţărmurile ei, şi asta-i amorţeşte pe oameni. Nu mai observă lucruri. Eşti prima noutate de aici, de la o vreme.

— Ştiu insulele, răspunse el. Asta nu este o insulă.

— O insulă a minţii, o insulă a sufletului, spuse ea, râzând scurt. O să vezi!

În toamna aceea s-a plimbat de multe ori prin păduri. În unele locuri pinii albi creşteau atât de înalţi, încât trunchiurile, din pricina soarelui care nu reuşea să ajungă până la sol, aveau ramuri abia de la şase, nouă, doisprezece metri în sus. Cioturile crengilor umpleau trunchiul ca nişte spini, şi nimic altceva nu mai creştea între ei. Lumina difuză părea plină de un praf fin de culoarea prunelor. Se simţea de parcă s-ar fi îndreptat spre casă, cu scrâşnetul covorului gros de ace sub picioarele lui, apropiindu-se de un loc unde nemişcarea se acumula, apoi, pe nebănuite, copacii dispăreau, şi stătea pe marginea unei creste, faţă în faţă cu un gol nesfârşit, privind spre terenurile arabile de jos, care se pierdeau în ceaţă. Erau nenumărate astfel de locuri de unde priveliştea era nespus de frumoasă, iar în cel mai reuşit universitatea ridicase un crucifix imens, alb. Era primul lucru pe care îl vedea oricine, când urca dinspre culmile mai joase, indicatoare numai ale muntelui însuşi, cam la fel cum lumina doamnei Reston fusese primul lucru pe care îl văzuse în urcuşul său. Katherine vedea mereu crucea ivindu-se prima, ca o cusătură albă în ţesătura

verde a muntelui, chiar şi atunci când încerca din răsputeri să nu o vadă. Dispărea la câte o curbă, apoi se ivea iar, din ce în ce mai mare. Iar atunci când pleca, o vedea în ciuda ei, aproape fugind de pe drum, micşorându-se tot mai mult în oglinda retrovizoare.

A vorbit puţin după ce au coborât pantele şi au ajuns la terenurile arabile. Ea îl privea cum se uită la drum.

— Ştii să conduci? întrebă.

— Nu.

— Dacă vrei, te învăţ.

— Da, zise, dând din cap. Aş vrea.

I-a trecut prin minte că îl ducea într-un loc anume, un loc care nu avea vreo altă semnificaţie decât aceea pe care întoarce-rile repetate o conferă oricărui loc. Era penultima bornă pe drumul către Sewanee, o mică oază cu o staţie de benzină şi un dozator de cola unde obişnuia să oprească, chiar dacă nu avea nevoie de nimic, numai şi numai de dragul unei scurte pauze. Nu ştia de ce face asta. Cei care conduceau mica staţie de benzină o enervau şi o nelinişteau. Imediat ce oprea motorul începea să-l bănuiască pe băiatul de la pompă că ar fi reprimat, chiar sadic, şi asta numai din felul lent cu care se apropia de maşina ei. Femeia de la dozatorul de cafenea părea reticentă în a ridica braţul, iar braţul însuşi părea să fie moale de parcă ar fi fost de cositor. La capătul a trei minute Katherine ajungea să nu mai suporte nerăbdarea, se urca repede în maşină şi pornea cu violenţă motorul, înjura în barbă şi demara cu un scrâşnet de roţi, ridicând praful în urma ei. Dar cumva introducea mereu această întrerupere în momentele când conducea. Parcă nu se putea lipsi de ea. Când rula pe celălalt sens, îndepărtându-se de Sewanee, nu se gândea nici o clipă să oprească acolo. Era pe cealaltă parte a drumului şi prea aproape de poalele munţilor pentru a se detaşa de senzaţia de prolog

incert care-o încerca înainte să pornească la drum. De-abia dacă observa că-l depăşise deja, iar dacă totuşi îl vedea, nu-i acorda nici un gând. Chiar şi acum, căutându-l, aproape că îl ratase.

O staţie de benzină şi o cafenea, legate, pentru că oraşul pe care-l deserveau – oraşul însuşi nu se vedea pe nicăieri, fiind probabil mult în spate, ascuns de ogoare – nu avea o populaţie prea numeroasă şi nu se putea lipsi de mai mult de două perechi de mâini care să conducă ambele stabilimente: băiatul, şi femeia, şi uneori un vârstnic care se holba la maşinile străinilor care treceau pe acolo în goană. Nu păreau să fie înrudiţi. Mai erau şi alţi indivizi care pierdeau timpul în cafenea, sau se sprijineau de garaj, iar când ea şi Chuck au coborât din maşină şi au intrat împreună în cafenea, au început să iasă. Probabil că o cunoşteau, cam la fel cum recunoşti fumul unui tren în depărtare sau ochiurile de noroi ce se formează în praf, ori de câte ori plouă – era o caracteristică banală, destul de constantă a peisajului, ceva ce nu stârnea multe speculaţii şi care-ţi dispărea din memorie imediat ce ieşea din raza ta vizuală. Dar acum au observat-o. A cumpărat suc pentru Chuck şi pentru ea, şi cum îl beau fără să schimbe o vorbă, în dreptul intrării în cafenea, privindu-l pe băiatul care vâra pistolul furtunului de alimentare în rezervorul maşinii, încet, privind des peste umăr, oamenii, zece sau doisprezece câţi erau, se adunaseră să se uite şi ei – să se uite la ea şi la Chuck care se uitau la maşină.

I s-a făcut teamă pentru o clipă, şi a simţit că şi lui îi era. Şi-au sorbit băuturile cu ochii aţintiţi doar înainte. Băiatul s-a uitat spre ea într-o doară, ea a dat din cap, şi el şi-a întors privirea spre buşonul rezervorului până când un firicel de combustibil s-a prelins pe aripa maşinii şi atunci a oprit pompa. Cât băiatul a şters aripa şi a curăţat parbrizul, ridicând fiecare ştergător cu o grijă infinită şi un

soi de admiraţie reţinută – era o maşină foarte frumoasă –, s-a creat o aşteptare la care au participat cu toţii, iar substanţa ei s-a strâns în jurul lor. Fără nici un hop sau tremur; doar prezenţă. Katherine s-a gândit că era ca şi cum ar fi privit o navă intrând în port. S-a şi simţit aşa. Sosirea într-un teritoriu bizar, primii paşi pe pasarelă, iar toată forfota din port oprindu-se şi întorcându-se spre tine ca un singur ochi. Stăteau acolo într-un cerc continuu, observaţi fără jenă, până în clipa când i-a plătit băiatului, şi-au golit paharele şi au pornit încet spre maşină.

— Nu ştiu de unde să mă luau, spuse Chuck când deja începuseră să se îndepărteze.

— De unde să te ia.

— Aşa! Scuze.

— Nu te scuza. Engleza ta e mai bună decât mi-am imaginat. E mult mai bună decât m-ai făcut să cred prima dată când ne-am întâlnit.

El nu credea că o făcuse să creadă una ca asta.

— Citesc, scriu bine. Vorbitul porneşte greu.

— Vorbitul e mai complicat sau îţi ia mai mult.

— Da, scuze.

— Mi-aş dori să nu te mai scuzi. Te rog să nu o mai faci!

Când el a tăcut, Katherine a spus:

— Se poartă frumos cu tine Bill Crane? Conversează cu tine? E foarte important, dacă vrei să înveţi.

L-a mirat că ştia cine e Bill Crane.

— Este foarte bun.

— Un prieten bun? Un partener de dialog bun?

— Amândouă.

— E un bun exemplu al celor de teapa lui, asta-i sigur! Mă bucur că se poartă frumos cu tine.

— Toată lumea e amabilă aici. Chiar este! Tu eşti, a adăugat sfios. Mă duci la condus.

— Voiam să vezi locurile astea înainte să dispară frunzele. Ai fost sus pe munte încă de când ai ajuns.

— Am fost în locuri. Luna trecută fost la Mobile, Laurel şi Augusta, a spus, pronunţând fiecare nume foarte precis.

— Serios? exclamă ea. Sperase ca ea să fie cea care îl duce în prima lui explorare a Americii. De ce?

— E ceva acolo – Consiliul bisericilor episcopaliene. Merg la bisericile lor, şi vorbesc coreeană.

— Aşa, de plăcere?

— Nu, pentru consiliu, când cer. Dar îmi place să dau o prelegere. Am un proiector şi arăt nişte imagini.

— Despre război?

— Nu prea multe.

Cele mai multe dintre imaginile pe care le arăta erau fotografii din Arhiva Naţională a Coreei, din care ţara apărea stinsă, sărăcită şi de nemântuit, faţă de prezentarea lui, care se voia generală, fără surprize sau lucruri neplăcute. În general explica despre coreeni că sunt fermieri, că le place să serbeze anumite zile naţionale în costumele lor multicolore, că le plac florile şi copiii – că nu sunt ieşiţi din comun, deloc genul care să merite o prelegere. Diapozitivele care se derulau nu erau niciodată cele mai potrivite. Ca şi remarcile lui, le alegea cât de generale se putea, şi le schimba des. Înţelegea că oamenilor le place să vadă ceva, şi până şi publicul cel mai obişnuit cu aşa ceva se plictisea să se uite numai la el. Făcea şi o scurtă istorie a războiului şi răspundea la întrebări.

— Ce fel de întrebări? vru să ştie Katherine. Acum îmi dau seama cât de neplăcut a fost că te-am întrebat cum arată un război.

— Nu. Asta nu e neplăcut.

— Nu mi-am dat seama că trebuie în permanenţă să răspunzi la întrebările stupide ale oamenilor.

— Întrebarea ta nu e stupidă. Nimic din ce spui nu va fi stupid.

S-a uitat la el surprinsă.

El a roşit.

— Îţi spun eu una foarte stupidă.

— În regulă!

— În Mobile, un bărbat m-a întrebat dacă în Coreea trăim în copaci.

— Ca maimuţele.

— În case din copaci, a lămurit el.

— Ca maimuţele în case din copaci! Şi ce i-ai răspuns?

— Zic nu, dar poate se gândea la case cum avem lângă apă. Case pe picioare, adică.

— Pe piloni. Ai fost prea politicos!

— A fost OK, zise el, zâmbind.

— Eşti politicos şi că spui da Consiliului bisericii.

— Nu deranjează. Ei dau la Sewanee, pentru bursa mea.

Katherine s-a simţit stânjenită. Aranjamentul acela o făcea să-i fie ruşine, dar şi faptul că nu-i trecuse prin cap că exista un astfel de aranjament. Pentru o clipă nu a mai spus nimic.

— Cum ajungi acolo? a întrebat în cele din urmă. Cum ajungi în orăşelele astea?

— Iau autobuzul Greyhound[6].

— E oribil!

De fapt, lui îi plăcea foarte mult, dar, cu diplomaţie, a spus doar:

— Nu.

— Data viitoare te duc eu cu maşina. Cu cât timp înainte afli de aceste ordine de încorporare?

---

[6] Greyhound Lines, Inc. (Greyhound, pe scurt) – este cel mai mare operator de servicii de transport intercity rutier din America de Nord. Prima rută a companiei datează din 1914 şi pornea din Hibbing, Minnesota.

— Depinde. Uneori mult timp, uneori puţin, una sau două zile. Îmi place însă autobuzul ăsta. E un timp liniştit.

— Nici nu vreau să aud.

— Chiar îmi place, zise el, râzând. Stau, mă uit la asta. E ca mersul la filme.

— Îţi plac filmele?

— Da. Foarte mult.

— Trebuie să mergem cândva.

— OK.

— Dar tot nu vreau să aud că mai iei autobuzul. Data viitoare te duc eu cu maşina. E stabilit! a zis, cu o mână în aer.

Chuck s-a uitat la ochii ei, cuprinzând calm şoseaua, până când i-a întors spre el.

— Te dai bătut?

— Mă dau, zise el.

— O să mă suni când ai următoarea misiune?

— O spui de parcă... de parcă aş fi spion, răspunse el, zâmbind.

După ce au ajuns, Chuck a urcat la el în cameră şi s-a aşezat pe marginea patului. Era târziu. Ratase cina. S-a gândit că poate doamna Wade pusese ceva deoparte, pentru el, însă nu se putea ridica.

Crane probabil că-l auzise întorcându-se. A venit, agăţându-se de tocul uşii, care a trosnit în semn de protest. Crane părea indispus şi absorbit de sine însuşi, ca întotdeauna. După o vreme, a spus:

— Vrei să vii la mine acasă de Ziua Recunoştinţei? Că unde dracu’ altundeva să mergi, nu? Cred că n-ai de-ales!

A rostit totul pe un ton sumbru, de parcă se supusese pe sine însuşi unei judecăţi.

— Mulţumesc! Cred că da.

Crane a făcut o tracţiune şi-şi împinse picioarele în încăpere. Atârna acolo ca limba unei pendule.

— Ai mei nu ştiu că eşti asiatic, pufăi el, legănându-se înainte şi înapoi. Ai mei sunt duşi.

Era evident că cele două propoziţii nu aveau legătură una cu alta.

— OK, zise.

Nu-i dădea lui Crane mai multă atenţie decât îi acorda Crane lui. Nu se mai gândea de la o vreme la afecţiunea neaşteptată şi continuă a acestuia. Ştia că pentru Crane era doar o posesiune facilă, pe care se putea bizui – „Chuck, omul meu!" fiind ceva ce Crane ar fi putut rosti în orice clipă. Dar îi plăcea Crane. Crane era singurul lui prieten adevărat, singurul confident posibil.

— Unde ziceai c-ai fost toată ziua? întrebă Crane.

Minţi, fără nici cea mai mică umbră de ezitare:

— La bibliotecă.

Era obişnuit cu presiunea constantă a viitorului, un ghem întunecat, plin de posibilităţi pe care nu reuşise să înveţe să le ignore – până acum, nu. Acum le ignora cu totul. Limita externă a perspectivei lui se întindea acolo, chiar sub nasul lui, şi s-a reorientat. Nu s-a mai gândit la următoarea prelegere cerută de consiliul bisericii, sau la cum va ajunge acolo, sperând ca evenimentul, atunci când va fi să se producă, va trece neobservat. I-a luat zile bune să priceapă că ea s-a oferit să meargă cu maşina cam aşa cum spun oamenii care se întâlnesc din întâmplare: „Trebuie să ne revedem curând!" Când auzea astfel de replici îşi dădea seama fără probleme că insistenţa era nesinceră, dar când a vorbit cu ea, atât de aproape, a întâmpinat dificultăţi să prindă sensul. Păşea prin campus cu capul plecat, cu ecuaţiile de algebră iradiind în toate direcţiile, cu ultimele cuvinte din dicţionar plutind pe lângă el ca puful de mătase într-o zi frumoasă de vară, pierdut în peisajele gândurilor sale, dar cu problema pe care o

reprezenta Katherine la pândă în toate, ca un deal în depărtare. I-a devenit tot mai clar că oferta ei de a-l conduce cu maşina nu fusese decât un gest de complezenţă. Gândul l-a făcut să se îmbujoreze puţin. Îl stânjenea nu doar greşeala lui, ci şi dezamăgirea care se ivise.

Decanul Bower i-a trimis un bilet în care-i spunea că a fost invitat să vorbească la Biserica episcopaliană St Paul din Jackson, Tennessee. A acceptat zece dolari pentru drumul dus-întors cu autobuzul, un prânz şi ceva bani de buzunar cu care să decidă singur ce să-şi ia, poate o pereche nouă de şosete. Făcuse primul pas, şi nimic nu a intervenit pentru a-l corecta, aşa că a mers înainte, fiecare zi care se ducea ştergând încă un pic posibilitatea unei discuţii cu Katherine, până când ar fi ajuns în cele din urmă să uite cu totul, căci părea a nu mai fi rămas nimic de care să-şi amintească. Apoi însă l-a sunat, la telefonul aşezat pe o masă lucioasă pe care era vaza cu flori din holul de la Strake House.

— Nu cred că ţi-am lăsat numărul meu, i-a spus ea. Îmi cer scuze. Cred că nici numele meu întreg nu ţi l-am spus. Monroe e numele meu de familie.

Cum dinspre el nu venea decât tăcere, s-a simţit nesigură. Cu toate acestea a vorbit răspicat, continuând aproape milităreşte:

— Sigur, doamna Reston ştie cum să dea de mine. Aproape oricine ştie. Dar ar fi trebuit să simplific lucrurile. În fine, am auzit că ai fost invitat să vorbeşti în Jackson. Norocul meu! E un loc pe care mi-ar plăcea să-l descopăr.

Asculta cu atenţie, să prindă orice semn posibil. Până acum presupusese că el nu voise s-o deranjeze, dar dintr-odată i se păru că ea era cea care deranja. Cum nu primise nici un semn de la el de zile bune, se lăsase pradă

curiozităţii şi se dusese la secretara decanului s-o întrebe despre prelegerile studentului străin.

— Mă gândeam s-o trimit pe mătuşa mea să-l asculte. I s-a cerut să vorbească curând pe undeva? Am mătuşi peste tot!

— La Jackson, Tennessee, săptămâna viitoare, îi răspunsese secretara. Ai o mătuşă şi-acolo?

— Nu, n-am.

— Păcat. L-ai întâlnit pe domnul Ahn?

— L-am întâlnit la doamna Reston, când abia a ajuns aici.

— E departe de casă!

Părea s-o spună ca pe-o critică.

— Zi-mi unde locuieşte mătuşa ta, Katherine, continuă ea, şi pot să-ţi spun când se va duce acolo.

— Nu e nevoie, răspunse Katherine.

A decis să aştepte să-i dea telefon. Dar el nu i-a dat.

Chuck reuşi să-şi descopere vocea.

— Abia aflu şi eu.

— Abia ai aflat.

— Da. Abia am aflat şi eu.

— Şi eu, acum am auzit. Cu siguranţă la scurtă vreme după tine. În fine, vreau în continuare să te duc cu maşina. Îmi place să conduc. Şi te-aş învăţa, dacă mai vrei.

— Merg joi. Nu asta, cealaltă.

— Dacă te învăţ să conduci, atunci nu vei mai avea nevoie de şofer.

— Am nici o maşină.

— Poate că cineva îţi va da una.

— Da! exclamă el, râzând.

— Ar fi straşnic, nu?

Vocea ei suna ca împuţinată. El şedea cocoşat pentru că învelitoarea de cauciuc uscat a firului de la telefon refuza

să se întindă, iar cu obrazul aproape că atingea buchetul de flori artificiale din vază. Simţi mirosul de praf.

În săptămâna de dinaintea întâlnirii lor, ea se duse la bibliotecă şi căută o carte despre Coreea. Nu a găsit decât un exemplar din *Terry's Japanese Empire*[7], depăşit de cel puţin treizeci de ani. Îşi amintea că, pe când era o copilă, taică-său avea câte-un *Terry* despre orice. Toate acele hărţi trasate cu precizie, colorate delicat şi reclamele de la sfârşit, adresate vechilor exploratori: liniile nipone de croazieră, Banca Taiwan, Calea ferată a Manciuriei de Sud, manufacturile de cămăşi Yamatoya – specializate în *mătase, in şi crep de bumbac.* Fotografii îmbâcsite cu caiace care aveau pânza ca o foaie de hârtie înfiptă într-un băţ. A răsfoit până la partea despre Coreea: *Noţiunile coreenilor legate de igienă sunt aproape la fel de neglijabile ca cele ale hotentoţilor. Bărbatul coreean are circa un metru şaizeci şi patru, un fizic plăcut, e bine făcut, cu pometi înalţi, păr lins, a cărui culoare variază de la castaniu la negru porumbar. Tenul măsliniu, dar poate avea uneori o tentă ca de negrotei.* La capitolul „Divertisment la Seul" – *dansurile coreene (insipide şi plictisitoare)*...

— Dumnezeule! izbucni ea, aruncând cartea.

Katherine a venit să-l ia de dimineaţă devreme, cu bârâitul motorului plutind departe prin aerul încremenit şi cu eşarfa şi o panglică de fum de la ţeava de eşapament fluturând în urmă. Era neaşteptat de cald pentru luna noiembrie la munte, iar ea conducea cu capota lăsată şi fără pălărie. Când a ajuns la Strake House, el o aştepta pe treptele de la intrare, într-un costum ce părea subţire. Avea o cutie de carton în care se afla proiectorul, peste care era pusă o pungă maro. Doamna Wade îi pregătise

[7] Volum de Thomas Philip Terry (1864–1945), publicat în 1914.

prânzul, ca să mai economisească din bani. Dacă mai punea şi ce nu cheltuise cu biletul de autobuz şi decizia de a se mulţumi cu şosetele vechi, rămânea cu cei zece dolari neatinşi – încă îndoiţi în două în plicul pe care i-l dăduse decanul Bower. Avea cum să facă un gest, la o adică. Când ea a oprit maşina, Chuck nu mai era agitat.

Au luat-o spre poalele muntelui şi au ieşit în drumul ce-avea să-i ducă la Jackson – cinci ore de mers pe autostrada dintre Nashville şi Memphis. Toamna lăsase dealurile nu atât chele, cât şterse, ca pernele de pe o canapea veche. Drumul se rostogolea şi se poticnea, dezvăluindu-se de la o clipă la alta, şi apoi încetinea violent în oraşele unde un oficiu poştal şi o farmacie se iveau de-o parte şi de alta, cu câte un semafor atârnând între ele. Vântul şuiera prea tare ca orice conversaţie să fie auzită. Mai întâi s-au temut că ar trebui să răcnească unul la celălalt, dar cumva îngrijorarea s-a spulberat, luată şi ea pe sus de vânt. Trecu o oră, apoi încă una, până când coconul lor de vânt şi fără de cuvinte din mijlocul dealurilor anoste ce treceau pe lângă ei se transformase în ceva atât de vechi şi permanent, că părea să nu mai pretindă nimic altceva. Spre prânz au fost nevoiţi să schimbe drumul, iar el s-a aplecat spre ea, arătând ceva cu degetul pe hartă. Ea de-abia dacă s-a uitat, virând brusc la dreapta fără să încetinească, şi s-au izbit unul de altul, spre portiera ei, revenind încetişor apoi la locurile lor când maşina s-a încadrat spre nord.

Jackson era un orăşel cu şase biserici, dar toate erau îngrămădite una într-alta în caroiajul precis al străzii principale şi al celor adiacente, care alcătuia centrul. S-au învârtit pe-acolo cu ochii după săgeţi şi indicatoare. Acum, în letargia amuţită a prânzului în timpul căruia se deplasau, tăcerea dintre ei părea copleşitoare. Au găsit biserica St Paul şi au tras maşina pe fâşia de pietriş alb ce-

o flanca. Ajunseseră foarte devreme. Katherine a răsucit cheia în contact şi au rămas ascultând hârâielile şi pufăiturile ezitante ale motorului înainte să se oprească cu totul, iar când acestea au luat sfârşit, au ascultat păsările.

— Probabil că ţi-e foame, a spus ea în sfârşit. Ar fi bine să mănânci înainte de prelegere.

A înţeles acum că se aşteptase ca acest drum să îl poarte spre un loc unde avea să-i cumpere, relaxat, prânzul lui Katherine, cu bancnota lui de zece dolari. Logica simplă şi definitivă a unui plan ca acesta era ca o garanţie că se va şi împlini. A pipăit cu degetele plicul din buzunar.

— Mergem să căutăm? spuse el, iar vorbele îi sunară, din greşeală, ezitante.

— Doamna Wade îmi este o prietenă prea bună ca să-mi permit să te las să-ţi iroseşti prânzul. Nu mă lasă inima. Şi mie nu îmi e foame.

— Dar trebuie să fie.

— Nu mi-e foame.

Şi-a scos tabachera din poşetă şi şi-a aprins o ţigară.

— O să-mi dezmorţesc un pic picioarele să văd ce-i pe-aici. De asta am nevoie.

A ieşit din maşină şi-a ridicat braţele deasupra capului pentru o clipă, apoi a pornit.

El a privit-o cum se îndepărtează. A traversat peluza până la treptele de la intrare, şi-a lăsat capul pe spate să privească fleşa, şi apoi s-a făcut nevăzută după colţul clădirii. A lăsat în urma ei, lângă maşină, o dâră firavă de fum. El a luat punga cu prânzul pe care o ţinea între picioare şi a început s-o desfacă. Fâşâitul hârtiei părea asurzitor. S-a uitat în jur, dar nu era nici ţipenie de om pe strada asta de-a lungul căreia erau plantaţi stejari mari, acum lipsiţi de frunze, boltindu-se unul spre altul. Apoi s-a uitat în pungă şi i-a venit inima la loc. Conţinea două

sendvişuri învelite cu atenţie în hârtie cerată, două pere roşii, două felii de prăjitură şi un termos cu apă.

Au mâncat împreună, în mica grădină a bisericii.

— Doamna Wade este o artistă a sendvişurilor, zise Katherine.

Curtea bisericii era pe jumătate ocupată de pietre de mormânt, majoritatea masive, dintre cele care indică bogăţia, de forma unor felii zdravene de pâine, cu toate că unele se înclinau periculos, şi nu se mai putea citi nimic pe ele.

— Nu prea obişnuiam să remarc bisericile, a continuat ea, făcând ghemotoc hârtia cerată în care fusese învelit sendvişul. A scos un briceag din geantă şi a tăiat para; cum dădea de un sâmbure, îl scotea şi-l arunca. Bisericile îmi păreau parte din peisaj, ca stâncile şi copacii. Nu mi-a trecut niciodată prin cap că bisericile sunt diferite. Nu doar diferenţe în felul în care arată, ci şi într-ale credinţei. Nu e ceva la care să mă fi gândit vreun pic.

— Te gândeşti acum?

— Poate doar ceva mai mult. Asta, de pildă, este o biserică albă banală, şi proporţiile clopotniţei nu te surprind cu nimic. Şi este episcopaliană, dar nu ştiu ce o diferenţiază de una metodistă, baptistă sau de altele.

— Mama, a spus el, surprinzându-se că se aude rostind asta, a devenit episcopaliană în urmă cu câţiva ani.

— Tata a fost catolic. Asta însemna că nu voia să audă de religie la el în casă. E posibil, cred, ca mama să fi fost luterană, dar a fost nevoită să-i facă tatii pe plac, ceea ce i-a convenit de minune, pentru că nu cred că avea prea multe de-a face cu religia. Cam pe când aveam doisprezece ani, tânjeam după Dumnezeu. Mă rugam şi o lălăiam prin casă, ameninţând că vreau să mă călugăresc. Situaţia mea mi se părea cât se poate de tragică. Dar odată cu vârsta, s-a dus. Ştii cum e când eşti copil – vrei

cu atâta încăpăţânare să fii diferit, că-ţi închipui că eşti altfel decât în realitate. Au apărut alte lucruri la care să mă pricep.

— Ce lucruri?

— Mi se pare mie sau ai impresia că nu sunt bună la nimic?

— Nu, zise el, înroşindu-se. Nu.

— Nu ştiu. Alte lucruri. În tot cazul, mi se părea ciudat, pentru că acum sunt mai mare, m-am maturizat şi încep să văd bisericile. De ce a devenit mama ta episcopaliană?

— Un misionar.

— Sunt mulţi misionari episcopalieni în Coreea?

— Şi catolici.

— Şi nu a vrut să fie catolică? Sau episcopalienii au fost primii care-au pus gheara pe ea?

— Nu ştiu.

Cum el nu a adăugat nimic, l-a întrebat:

— Şi tatăl tău?

— Nu.

— Tu?

— Nu.

I-a întins o felie de pară, iar parfumul i-a umplut nările. Parfumul florilor, şi-a amintit el, este felul lor de a se ruga la Dumnezeu. Unde oare citise asta? Se ruga uneori, dar mai mult din reflex. Îi venea pe neaşteptate, şi atunci vorbele zburau pur şi simplu din el: *Te rog, Doamne.*

L-au văzut pe preot apropiindu-se prin curte, încruntându-se şi salutând cu o înclinare a capului.

— Sunt Katherine Monroe, anunţă ea, când acesta se apropie, ridicându-se şi întinzându-i mâna.

Preotul, bâjbâind după ea, se uită la Chuck.

— Nu ştiam că domnul Ahn va fi însoţit.

— Sunt cea mai cunoscută pierde-vară din Sewanee, aşa că încerc să mă fac utilă. Mi-am spus că ar fi frumos ca

domnul Ahn să nu fie nevoit să vină cu autobuzul. Scoatem proiectorul din maşină? întrebă ea, întorcându-se spre Chuck.

A pornit după ea, auzind pe jumătate replicile elaborate ale lui Katherine la întrebările pe care preotul i le punea despre Sewanee. Tivul fustei i se lovea ritmic, la fiecare pas, de genunchi. Ajunşi la maşină, scoase cutia şi i-o întinse, aranjând capacul; preotul a ajutat-o.

— Părinte, îmi poţi sugera nişte locuri interesante în oraş? Aş face o plimbare. N-am mai fost în Jackson.

— Nu rămâneţi să-l ascultaţi pe domnul Ahn?

— N-aş vrea să aibă emoţii. Este mai uşor să vorbeşti în faţa unor oameni pe care nu îi cunoşti. E în regulă, nu, Chuck?

Nu ştia dacă se simţea uşurat sau dezamăgit. El şi preotul s-au uitat la ea cât şi-a legat mai bine eşarfa în jurul gâtului şi şi-a pus mănuşile în torpedou. Părea că nici unul din ei nu merge mai departe câtă vreme ea era încă acolo. Katherine a deschis o pudrieră, s-a privit în oglindă şi la fel de repede a închis-o la loc.

— Sunt gata! Părinte, v-aţi gândit ce-aş putea să vizitez?

— Primăria este o clădire impresionantă. Dacă mergeţi în jos, până la colţ, apoi faceţi stânga, daţi de magazine.

— Asta ar fi letal, râse ea.

— Dacă aţi fi sudistă, probabil că v-ar interesa piaţa în care este monumentul, dar şi dacă nu sunteţi poate că-l veţi găsi interesant.

Katherine râse din nou.

— Sunt sudistă, părinte!

— Îmi cer scuze! Nu aş fi zis!

— Dar ce aţi fi spus?

— O, nu! A fost greşeala mea să presupun ceva, orice!

— Am locuit o vreme în est. Probabil că acolo mi-am pierdut din accent.

— Dumnezeule! exclamă preotul.

Ştia că o privesc până la colţul străzii, unde făcu stânga, aşa cum îi sugerase. Apoi le-a dispărut din faţa ochilor.

În biserică, preotul i-a arătat un ecran pe care îl adusese din camera unde se ţinea şcoala de duminică, şi împreună au tras o masă pe care să-şi pună proiectorul. Chuck a scos din cutie un prelungitor, iar preotul l-a felicitat pentru cât de bine se pregătise. Până acum, conglomeratul acesta de autosuficienţă al călătoriilor era singurul lucru pe care se putea baza pentru a-şi linişti nervii. Îi plăcea să se urce-n autobuz, în costumul lui subţire, cu biletul dus-întors, cu traseul documentat din atlasul din bibliotecă, cu o sumă prea mică de bani ca să-i pară nemeritată în buzunar şi în braţe cu cutia care conţinea proiectorul şi tot ce i-ar mai fi trebuit: prelungitor, diapozitivele care urmau să fie arătate, un bec de rezervă. Nu avea nevoie decât de curent electric şi de-un perete alb. Era un nomad, singuratic ca un medic de ţară, sau ca misionarul care o convertise pe mama lui. Nu îşi dăduse seama, până astăzi, cam cât de mult îl mulţumea să fie independent.

A pornit proiectorul şi un pătrat slab de lumină a înaintat prin încăpere, oprindu-se pe ecran. A împins o psaltire sub partea din faţă a proiectorului şi s-a uitat la preot de parcă s-ar fi scuzat, dar acesta încuviinţă din cap şi-şi flutură mâna.

— E în regulă. Se vede că ai mai făcut asta.

— De câteva ori, două-trei.

Şi-a aşezat diapozitivele în ordine, le-a pus una câte una în magazia circulară, verificând dacă sunt în ordinea corectă. Prima era harta Coreei după 1945. A doua era cu infanteria Statelor Unite ieşind din gara din Seul. Şi-a aşezat degetul mare pe butonul de pe telecomandă, care schimba diapozitivele, şi a lăsat să se desfăşoare toate imaginile. Apoi a reglat focalizarea. Îi transpirau palmele.

L-a rugat pe preot să-i arate unde era toaleta şi, de îndată ce a rămas singur, s-a spălat pe faţă şi s-a şters cu un şervet aspru de hârtie. S-a aplecat să-şi atingă vârful încălţărilor, întinzându-şi articulaţiile. Uşa s-a deschis brusc, iar el s-a îndreptat stânjenit.

— Vă aşteptăm, a spus preotul.

Publicul era alcătuit preponderent din vârstnici, femei din cluburile de lectură şi de binefacere şi câţiva bărbaţi curioşi.

— Bună, a mormăit, şi toţi i-au zâmbit în loc de răspuns.

Sunt Chang Ahn. Învăţ la Sewanee, University of South, iar înainte de asta am trăit în Coreea.

— Câţi ani aveţi? l-a întrerupt o femeie.

— Acum am douăzeci şi cinci de ani.

— Păreţi atât de tânăr! i-a spus cu tristeţe.

Îşi începea de obicei cuvântarea spunând că prezenţa lui acolo, în faţa lor, este rezultatul direct al bătăliei de la Inchon[8], iniţiată de MacArthur.

— Nu aş fi aici, dacă nu s-a întâmplat, a spus, simţindu-se dintr-odată cuprins de melancolie.

Chipurile din public au clipit toate înţelegătoare. A pornit proiectorul, şi Coreea de după 1945 s-a ivit pe perete. S-a ferit de lumina proiectată, scuzându-se:

— Iat-o, a spus, lăsând ca umbra antebraţului său să obtureze imaginea. Îmi cer scuze harta nu mai mare.

A explicat unde anume erau plasate, în pătratul neclar de lumină, Japonia, China şi Uniunea Sovietică.

---

[8] Bătălia de la Inchon (15–19 septembrie 1950) a avut ca rezultat o victorie decisivă şi o inversare strategică a situaţiei generale în peninsulă în favoarea Comandamentului Naţiunilor Unite. Forţele ONU şi Armata Republicii Coreea (ROKA) au fost comandate de generalul american de armată Douglas MacArthur.

— Aceasta face soarta Coreeei. Japonia colonizează, la începutul acestui secol XX, şi când începe Al Doilea Război Mondial ei sunt deja acolo.

A făcut o pauză şi s-a uitat spre public.

— OK? întrebă neliniştit.

Câţiva oameni au dat afirmativ din cap.

— Vă amintiţi, a continuat el, în Al Doilea Război Mondial erau împreună Statele Unite şi Uniunea Sovietică, japonezii cu italienii şi germanii. Japonezii sunt în Coreea, vremuri cumplite, suspină el. OK. Sovieticii, în Al Doilea Război Mondial, luptă împotriva japonezilor, în Coreea.

Spunând asta îşi desface larg braţele.

La sfârşitul războiului, când japonezii au capitulat, americanii şi sovieticii şi-au împărţit între ei sarcina de a superviza retragerea japonezilor din Peninsula Coreea. S-a tras o linie urmând paralela 38, care a secţionat ţara în două. Armata sovietică urma să supravegheze jumătatea nordică, iar americanii pe cea sudică. Situaţia trebuia să fie, cel puţin în teorie, una temporară. S-au instaurat guverne provizorii şi de-o parte, şi de cealaltă, pe toată durata reconstruirii Coreei. Sovieticii, pe partea lor, au făcut posibilă revenirea din exil a unui mare erou al poporului, un erou care a luptat împotriva japonezilor în anii 1930. Chuck a sintetizat:

— Acest om a devenit conducătorul Coreei de Nord comuniste, a încheiat el.

Americanii, pe partea lor, au importat un expat anticomunist numit Syngman Rhee, care absolvise la Princeton şi trăise după aceea în Statele Unite patruzeci de ani. Rhee a fost delegat să conducă Coreea de Sud. Cu trecerea timpului, tensiunile între guvernele rivale au început, şi în iunie 1950 au pornit la război.

Nu era dată să nu se simtă complet descurajat ori de câte ori i se cerea să explice războiul. Sfida orice

explicaţie. Uneori sărea cu totul peste cauzele acestuia şi spunea direct:

— Coreea e de forma Floridei, da? Partea de sus este un stat comunist, iar partea de jos luptă pentru democraţie!

Compara fără nici un temei paralela cu linia Mason-Dixon[9] şi vedea pe dată cum cei din public încuviinţau, brusc entuziasmaţi.

— În iunie 1950 armata comunistă trece paralela şi invadează sudul. Vin prin surpriză şi iau aproape toată marea. Gesturile lui subliniază: un avans uluitor. ONU a adunat forţele pentru a riposta: armata Republicii Coreea de Sud, ROKA, şi armata Statelor Unite, dar şi altele, ca cea a Marii Britanii.

Elementele specifice ale forţelor ONU nu au fost niciodată de interes pentru public, aşa că trecea rapid mai departe.

— Comuniştii se mişcă repede, până când forţele ONU sunt înghesuite într-un spaţiu foarte mic de la marginea Coreei, în împrejurimile oraşului Pusan.

A pronunţat numele răspicat pentru public: *Poos-an!*

— Ca şi cum, dacă războiul ar fi peste tot în Florida, şi partea noastră ar fi înconjurată în Miami.

Acum însă geniul lui MacArthur s-a pus în mişcare: în loc să încerce să opună rezistenţă terestră, şi-a condus armata pe mare, navigând pe coastă, spre Inchon. Acolo a debarcat, tăind armata comunistă pe din două, interpunându-se între o parte şi cealaltă. Seulul a fost eliberat şi sorţii de izbândă s-au schimbat.

Îi plăcea cu adevărat să vorbească despre debarcare şi despre MacArthur. Era o poveste simplă şi lipsită de

---

[9] Linia Mason-Dixon a fost denumită după astronomul englez Charles Mason (1730–1787) şi geodezul englez Jeremiah Dixon (1733–1779) şi marchează graniţa tradiţională între statele americane din nord şi cele din sud.

ambiguităţi, care stârnea entuziasmul. De câte ori ajungea la ea, reducea intriga tot mai mult, numărul detaliilor sporea, iar efortul era mai degrabă îndreptat spre propria memorie, lăsând prea puţin loc pentru orice altceva. A schimbat diapozitivul din proiector, şi harta Coreei de după 1945 a fost înlocuită de imaginea infanteriei Statelor Unite ieşind din gara din Seul, un pluton de soldaţi scrobiţi, mărşăluind pe străzile curate şi netede. Imaginea ilustra ideea lui MacArthur mai bine decât oricare altă fotografie a Războiului din Coreea. Deseori cei din public erau surprinşi de domul înalt al gării şi bulevardele aproape europene, flancate de copaci.

— Acela este Seulul? întrebă o femeie, vag dezamăgită.

Soldaţii păreau încrezători şi fericiţi, pentru că fotografia nu fusese de fapt făcută în timpul conflictului din Coreea, ci în septembrie 1945, după înfrângerea japonezilor. Legenda fotografiei originale spunea: „Eliberarea e plăcută! Americanii şi aliaţii sovietici ajung în Coreea să facă curăţenie!” Nimeni nu îşi închipuia că avea să urmeze un război civil.

După imaginea cu infanteria Statelor Unite a proiectat diapozitivele „Graur asiatic pe plantaţie de orez” şi apoi „Fermieri pe vine, la fumat”, care i-au satisfăcut scepticismul femeii care întrebase despre gara din Seul. Cu toţii au scos un murmur de plăcere la vederea fermierilor în pijamalele lor de zi cu zi şi cu chipurile lor impenetrabile, ca de eschimoşi, iar apoi uşile duble din fundul sanctuarului s-au deschis cu zgomot şi iat-o pe Katherine, ţinând geanta la piept, aproape de bărbie, cu un aer pierdut.

Toate cele cam douăsprezece capete grupate în stranele din faţă s-au întors spre ea. Katherine a lăsat uşa să se închidă şi s-a strecurat în strana cea mai din spate.

— Îmi cer scuze, a spus.

Ca pentru a se asorta situaţiei, a şi roşit un pic.

El nu-şi mai aminti unde anume rămăsese. Dându-şi seama că roşise, se-mbujoră încă mai tare. Se-ntrebă dacă băgase cineva de seamă. Tonul întunecat al pielii îl proteja deseori de emoţii vizibile, ca şi cum simpla prezenţă a culorii sale ţinea la distanţă tot ceea ce se petrecea în adâncul lui. A apăsat cu degetul telecomanda proiectorului, şi acesta schimbă diapozitivul, aducând pe ecran o imagine nouă. Pentru ceea ce i-a părut a fi o eternitate îngrozitoare, s-a uitat la ea fără să o recunoască. Neclaritatea imaginii, molozul, pământul pe un mormânt... Privirea căuta sălbatic ceva în acea imagine, ceva care l-ar fi ajutat să-şi reia firul pierdut.

Când şi-a amintit ce căuta acolo acea imagine, a fost ca şi cum i-ar fi revenit în memorie intriga unei fabule din copilărie. Deşi amintirea era profund familiară, nu era şi convingătoare, pentru că părea lipsită de sens. Preotul se afla în primul rând, îl privea, iar sprâncenele i se ridicaseră în semn de încurajare. Chuck a inspirat adânc şi a început iar:

— Poate n-o să vă vină credeţi, dar pământul din Coreea seamănă cu Tennessee-ul.

A făcut un gest spre dealurile din imagine. Atât de mult semăna, că erau dimineţi când, trezindu-se, pentru o fracţiune de secundă, era convins că se află acasă. Ceaţa ridicându-se de pe munţi. Coamele blânde ale dealurilor. Ca făcute de mâna lui. Într-un târziu, nu a mai văzut-o.

Apoi, când toţi mergeau în pâlcuri stranii spre grădină, i-a spus:

— Credeam că nu vii!

— Aşa credeam şi eu. Aveam emoţii pentru tine. Credeam că, dacă vin, o să-ţi fie mai greu.

Când s-au îndepărtat destul de biserică, şi-a aprins o ţigară.

— Nu voiam să te dau peste cap!

El a privit în spate. Se discuta în grupuri, cu gesturi cam exagerate, după cum la fel părea şi interesul pe care-l aveau unii faţă de alţii. Ştia că se uitau la el şi la Katherine. Dădu din cap spre ea:

— Să mă dau peste cap, a repetat.

— Să te sperii. Nu voiam să te fac să te poticneşti.

— Dar m-ai dat peste cap, i-a răspuns după o vreme, simplu.

— Îmi pare rău. Te-ai descurcat bine.

— Da?

— Da! Hai!

S-a întors, strigând cu veselie:

— Părinte! Aţi văzut? Nu am fost deloc tentată să fac cumpărături.

Au fost invitaţi cu toţii acasă la preot, ei şi unele dintre cele mai interesante membre ale congregaţiei. El se simţi uşurat că păreau toate prea bătrâne să aibă fii care să fi fost chemaţi la război. Erau doar fascinate de lucruri orientale. Era, pentru el, cea mai facilă dintre conversaţii – cu oameni care nu ştiau nimic şi cărora le plăcea orice. I s-a cerut – cu chicoteli stânjenite – să descrie veşmintele unei mirese coreence. S-a ridicat în picioare pentru asta, cu palmele în jos, arătând repede spre coaste, pentru a sublinia talia înaltă, apoi despărţindu-le şi împreunându-le ca pentru a trasa în aer o inimă:

— O foarte... Cum se spune la asta? întrebă, arătând spre talia cuiva.

— Mijloc? a sugerat o femeie.

— *Betelie,* a strigat Katherine.

— Da, o foarte... cu mâinile a indicat ceva primitor... betelie, a spus şi a văzut-o pe Katherine privindu-l, înăbuşindu-şi un surâs.

Era aproape ora cinci când au reuşit să plece, îndopaţi cu cafea şi bomboane de ciocolată, urmăriţi subtil, dar fără oprire de sub masca politeţii. Politeţe care-l urma pretutindeni în America, variind în ton şi intensitate, dar supunându-l mereu unui soi de electricitate, ca şi cum nu numai că ar fi fost pus sub un reflector, ci adus la viaţă de acesta. Prelatul l-a prins de ambele mâini.

— Mă bucur atât de mult că aţi putut veni. Vă doresc noroc, mult noroc, a spus, apoi s-a îndreptat spre Katherine: Ei bine, domnişoară Monroe! Sper că v-a plăcut vizita; nouă cu siguranţă ne-a făcut plăcere. O să dezamăgiţi o grămadă de lume dacă nu veţi reveni.

Ea a râs. Chuck a avut impresia că preotul i-a ţinut cam mult mâinile.

S-au întors la tăcerea din maşină. Soarele era spre apus când au ieşit din Jackson şi până au ajuns la autostradă acesta trimitea ultima, cea mai atenuată fâşie din sine, dinspre muchiile vestice ale dealurilor, iar umbra lor creştea pe şosea, dispărând odată cu instaurarea serii. Se făcuse prea frig pentru a decapota maşina. Katherine a aprins farurile şi toate bijuteriile luminoase şi misterioase ale bordului au ieşit la iveală. Întunericul se lăsa cu rapiditate. În după-amiaza aceea norii copleşiseră cerul, aşa că nu era nici urmă de stele, doar lumina difuză pe care farurile o proiectau în faţa lor. În licărirea ce venea dinspre bord, îi vedea chipul, selenar şi îndepărtat.

După o vreme ea a spus:

— Mai tot timpul sunt singură când conduc. Obişnuiam să conduc tocmai pentru a fi singură, şi apoi, mai târziu, am fost singură, aşa că am condus. Ca să mă consolez. E

ceva foarte intim. Nu vreau să zic decât că uneori nu vorbesc atunci când conduc.

— Nu e nevoie să vorbeşti.

— Nu vreau să crezi că mă deranjează prezenţa ta. Îmi face plăcere. Nu eşti un intrus.

— Nu cred, adică, mă bucur că eu nu deranj...

— Nu mă deranjezi deloc. Mi-e uşor să tac alături de tine. Dacă nu m-aş simţi bine, nu aş simţi că pot să am parte de intimitate în faţa ta şi aş vorbi fără întrerupere. Dacă sunt tăcută, e ceva prietenesc în tăcerea mea. Are vreun sens ce spun?

— Da. Îmi place ideea.

— E bine. Poţi să dormi dacă vrei. Nu-ţi face griji în privinţa mea. Sunt obişnuită cu drumurile lungi.

Pentru că a crezut că ea se va simţi mai confortabil şi-a închis ochii, dar nu a dormit deloc. Ore mai târziu, pe când au început să urce domol muntele, când motorul se tura în curbe, maşina derapa uneori de la câte-o denivelare a drumului şi apoi revenea, a continuat să ţină ochii închişi, jucând vechiul joc, încercând să-şi readucă în minte tot ceea ce putea din acel peisaj. Cu cât se apropiau mai mult, cu atât mai bogat era – îl surprindea câte detalii descoperea –, până când a simţit ceva ca un plonjon, iar atunci a ştiut că au ajuns la ultimul viraj şi a deschis ochii, şi ea l-a lăsat la intrare.

Acea zi a fost cel din urmă avanpost al toamnei. Frunzele căzute s-au veştejit, devenind toate de-un maro uniform, plicticos, aşternute pretutindeni, straturi peste straturi care fluturau deznădăjduit de colo-colo. Lumina zilei căpătase o tentă funestă de gri, prea slabă ca să mai arunce vreo umbră, şi deşi nu se făcuse foarte frig, vântul era tăios. El îşi dorea un viscol de pomină care să îmbrace peisajul, dar zăpezile erau rare chiar şi aici, sus în munţi, şi

dacă până la urmă veneau, soseau târziu şi erau slabe. Iarna se făcea simţită mai curând doar ca un dor de vacanţa care se anunţa.

Se apropia excursia lui acasă la Crane. Cu cât se apropia, cu atât Crane îşi bodogănea mai mult familia. Totul a culminat cu el declarând că de fapt nu vrea deloc să meargă acasă.

— Eşti nebun de legat că ai acceptat, i-a spus lui Chuck. Stai numai să vezi!

Crane a început să vorbească fără oprire despre bigotismul familiei lui, despre cât de bizar de desueţi erau şi despre cât de uluitor de imposibilă era, în general, maică-sa. A făcut câteva predicţii alarmante legate de comportamentul lor faţă de Chuck, care ar fi părut crude de-a dreptul, dacă nu ar fi fost atât de evidentă nevoia lui Crane de a avea un tovarăş în această ură.

— Nu spânzură asiatici, spuse Crane, intrând în cameră.

Crane nu bătea niciodată la uşă.

— Asta pentru că acolo nu sunt asiatici pe care să-i spânzure. Nu cred că ar recunoaşte un asiatic dacă l-ar vedea. Mă întreb dacă l-ar spânzura. L-ar putea confunda cu un negru şi l-ar spânzura, sau poate s-ar prinde că nu-i negru şi *nu* l-ar spânzura tocmai de-asta!

Să fi fost Crane îngrijorat în privinţa lui Chuck sau să fi dat semn că ar avea vreun ţel mai nobil, cum ar fi crearea păcii şi înţelegerii între Marele Dragon al Clanului şi un tânăr asiatic, poate că Chuck ar fi fost furios sau s-ar fi temut, dar singurul scop al lui Crane era acela de a instaura o atmosferă generală de criză, şi cu cât eforturile lui creşteau, cu atât Chuck se relaxa. Nu avea de gând să-i ofere lui Crane satisfacţia de a-l fi demoralizat.

Cu toate acestea, când în cele din urmă au pornit la drum cu maşina, Crane era tăcut şi mulţumit. Anticiparea revenirii acasă era ceea ce îl tulbura: promisiunile,

pregătirile, dar mai cu seamă posibilitatea de a *nu* merge acasă. Atâta vreme cât plana încă această opţiune, se simţea încolţit şi panicat. Apoi s-a pus în mişcare şi distanţa dintre el însuşi şi casă a început să se diminueze. Conducea ca un nebun şi au ajuns foarte repede. Abia se făcuse zece dimineaţa când în locul cocioabelor sau motelurilor pe lângă care treceau au apărut clădiri cum se cade, înşirate de-a lungul drumului. Atlanta era un oraş mare, drept ca-n palmă şi prost organizat, care îi cuprindea pe neaşteptare, crăcănându-se în toate direcţiile.

La uşă au fost întâmpinaţi de un majordom, care pesemne i-a auzit apropiindu-se, pentru că era deja acolo, tot numai un zâmbet când au păşit pe treptele de la intrare.

— Ei, ei! a declamat el. Nu credem până nu vedem! Mama dumneavoastră o să se simtă mai bine acum, sper. Să mă duc să-i spun că aţi ajuns.

— El este Chuck, tocmai din Mările Sudului, a spus Crane.

Chuck nu l-a corectat. Crane l-a lovit uşor între umeri, împingându-l mai aproape de majordom, care a făcut un pas în spate şi a zâmbit rece.

— El este Driggie, Chuck. Nu-l asculta, pentru că habar nu are de nimic!

Auzind asta, majordomul a râs, salutând originalitatea şi profunzimea replicii, iar ei l-au urmat în antreu.

Crane stătea în camera de zi la fereastră, uitându-se la iarna umedă din Atlanta. Chuck, cu mâinile atent duse la spate, se plimba pe lângă rafturile bibliotecii, citind titlurile de pe cotoare. Cum Crane redevenise placid, îşi simţea propria nervozitate clocotind. Apoi a auzit o femeie spunând:

— Billy, iubitul meu!

Mama lui Crane a intrat în fugă în încăpere şi l-a prins pe Crane pe după umeri, l-a aplecat spre ea şi şi-a lipit buzele de obrazul lui. Când Crane a dat să-l prezinte pe Chuck, aceasta a părut surprinsă pentru o clipă. S-a controlat şi i-a întins o mână, zâmbind.

S-au aşezat toţi trei, cu câte o cafea, în salon.

— Ştii ce făcea Chuck în Coreea, înainte să vină la Sewanee? Oare ai putea ghici? Nici vorbă! Traducea ziarele americane în coreeană, ca cei de acolo să le poată citi. E ceva, nu?

— Nu toate ziarele, doar anumite reportaje pe care le alegeam pentru ziarele din Seul, a apucat să spună înainte să-i taie Crane vorba.

— Aveau, mamă, un grup care le oferea chestii americane coreenilor, ştii? Care nu văzuseră niciodată un film sau nu băuseră Soda Pop – şi parte din ce făceau presupunea şi ca ştirile din America să ajungă în ziarele coreene, ca să afle ce se întâmplă. Şi Chuck ştia engleză, mă rog, mai bine ca oricine altcineva de acolo.

— Cum ai învăţat engleza, Chuck? întrebă mama lui Crane.

Îl ţinea pe Crane de-o mână şi se uita la el. Crane s-a foit în scaun, încurcând-o. Deşi era atent să pară ca încolţit în prezenţa ei, era evident că felul în care maică-sa se pierdea în el nu doar că era ceva ce-l bucura, dar şi ceva la care se aştepta. Crane şi mama lui erau acum tranchilizaţi, nu atât din pricina faptului că erau împreună, cât pentru că perioada de aşteptare luase sfârşit.

— Tata, a spus Chuck, aplecându-se puţin în faţă.

Era o femeie frumoasă, cu un păr blond, buclat, până la baza gâtului, fără urme de încărunţire.

— A învăţat la şcoală, mamă! izbucni Crane, pierzându-şi răbdarea.

Pentru tot restul după-amiezii Crane a fost expert în istoria lui Chuck, relatând-o cu un amestec de mândrie şi îndoială, doar rareori îndreptându-se către Chuck pentru vreo confirmare.

— Nu-i aşa? Vezi, mamă? E complicat. Nu poţi înţelege nici măcar pe jumătate!

Spre seară au ieşit toţi trei la o plimbare prin cartierul rece şi umed. Prosperitatea din Atlanta părea să considere privatul ca indezirabil, ca şi cum a te expune era o componentă obligatorie a succesului. Casele erau gigantice şi mult prea vârâte una într-alta. Fiecare putea ascunde încă o aripă care se întindea în spate cam cât era faţada de lungă. Mama lui Crane avea un şal pe după umeri şi se ţinea de Crane cu amândouă mâinile, strângându-l cumva intim. Chuck rămânea mereu cu câţiva paşi în urmă, dar ori de câte ori dispărea cu totul de pe orbita mamei lui Crane aceasta se oprea, fie să-i arate ceva, fie să-l întrebe ceva, permiţându-i astfel să revină aproape de ei. Lui i-ar fi fost un pic mai bine dacă l-ar fi ignorat. Bunătatea ei îl surprindea şi îl atingea mai mult decât şi-ar fi dorit. Cu cât era mai neaşteptată, cu atât o preţuia mai mult. Când s-au întors, au băut un pahar, şi Chuck i-a povestit doamnei Crane despre biblioteca tatălui său. Ceva din postura excesiv de atentă când îl asculta l-a făcut să simtă că nu-l credea.

Tatăl lui Crane s-a întors acasă şi au cinat. Domnul Crane avea un aer imperial şi suspicios. Suspiciunea lui se referea la soţie şi părea să culmineze cu propriul fiu.

— Ce ne-ai adus? spuse, îndreptându-şi hainele şi apoi mutându-şi inspecţia asupra lui Chuck: Domnule Ahn, spuse, bine ai venit în casa mea!

Avea aerul unui ins obişnuit să bage oamenii în sperieţi, dar nu neapărat şi amator de aşa ceva.

— Eşti un emisar dintr-o lume îndepărtată. Sper să te facem să te simţi bine primit.

La masă, tăia şi interoga simultan:

— Eşti de trei luni la Sewanee?

— Da, domnule.

— Văd că nu ai făcut foamea.

— Nu, domnule.

— Dar curcan nu ai mâncat. Ţi se citeşte în ochi! Aici suntem pionieri. Când te vei uita în urmă, domnule Ahn, la primii dumitale ani în America, la primele lecţii despre lucrurile americane, o să te gândeşti la familia Crane. Am să-ţi ofer şi piept, şi pulpă. Cu timpul, o să ai preferinţa ta. Sau poate că pe dată! Dacă se întâmplă aşa, să te bucuri de ea.

Farfuria şi-a croit drum pe masă spre el.

— Am mâncat pasăre ca asta odată, a spus.

Zburase cu avionul de la Seattle. Seul–Tokyo, Tokyo–Juneau. Tot zborul pe deasupra oceanului a stat cu obrazul lipit de hublou până când în cele din urmă, mijindu-şi ochii în direcţia în care zbura avionul, a izbutit să vadă marginile de sus ale soarelui care se ivea. Zburau direct spre răsărit, trişând crestele acestuia, care se înălţau. Lumina a fulgerat mai întâi ca o linie la orizont, ca apa care se scurge într-o volută, trasând o curbă lină, mai blândă ca suprafaţa unei lentile, şi şi-a dat seama că nu era ceva defect în sticla ferestrei sau vreo iluzie optică, ci că vedea forma însăşi a lumii. L-a bucurat şi l-a descumpănit. Ar fi vrut să aibă pe cine trage de mânecă să-i arate. S-a simţit atunci în cel mai depărtat punct în care s-ar fi putut afla faţă de orice. După acest loc unde fusese, aterizarea în Alaska şi continuarea călătoriei sale erau într-un fel o reîntoarcere.

Dar nu le-a spus toate acestea. Le-a spus doar despre pui. Avionul a alimentat la Juneau şi a continuat să zboare

spre Seattle, unde a schimbat aparatul pentru a treia oară. Au primit prânzul în timpul zborului, pui fript cu o lingură de piure de cartofi, cu o adâncitură la mijloc plină cu unt topit. Nu a ştiut cum să mănânce puiul. Stătea băţos pe farfurie, ca o grămadă de coate, rostogolindu-se după mişcările avionului. Abia dacă şi-a dat seama că era pui. Se holba descurajat în farfurie, ridicând de câteva ori cuţitul şi furculiţa, înainte de a se decide în sfârşit să tragă cu ochiul la ce făceau ceilalţi pasageri, când a văzut că toţi se uitau la el. Pentru o clipă nesfârşită, nimeni nu s-a clintit. Nimeni nu i-a arătat. A prins puiul între cuţit şi furculiţă şi l-a apăsat, iar puiul s-a rostogolit spre stânga, alunecându-i din farfurie. Cuţitul a izbit în porţelan.

— Ne faci să ne fie ruşine de compatrioţii noştri, a declarat domnul Crane.

— Nu, a spus Chuck.

Era un compliment, unul foarte lung. Nu fusese el îndeajuns de explicit. Lângă el, peste culoar, stătea un bărbat plinuţ, într-un costum bej. Când a încercat să taie carnea cu cuţitul, tipul a izbucnit în râs.

— Nu, băiete! a spus. Aşa se mănâncă.

Şi a apucat puiul cu mâinile, a smuls carnea cu dinţii, râzând încă de unul singur, fără să se mai uite la Chuck. Atunci toată lumea şi-a apucat bucata de pui, Chuck pe-a lui, şi în jur s-a iscat un zumzet de voci şi o mişcare dinapoia cărora s-a făcut nevăzut. Puiul a devenit o plăcere ciudată, intimă. L-a mâncat ca sălbaticii. Insul se comportase ca un sudist. Când începuse să vorbească, Chuck intenţionase doar să spună ceva, să facă o remarcă amicală, dar cu cât povestea se lungea cu atât părea să capete o viaţă a ei, ducându-se în direcţii pe care nu le dorise. A tăcut şi a urmat o pauză nesigură. S-a gândit: *Numai de-ar începe vreunul să-şi mănânce puiul. Să înceapă...*

— Ştiu cum e să scapi basma curată! Când fusesem cât pe-aci să pic la algebră... a început să spună Crane.

Apoi au vorbit despre alte lucruri, iar zumzetul dintre părinţi şi fiu s-a înălţat şi l-a adăpostit.

Urmau să petreacă noaptea la ei şi să pornească a doua zi dimineaţă.

— Devreme, i-a spus Crane maică-sii.

Era tăios – în mod evident, incontestabil tăios. Chuck şi-a spus că în prezenţa tatălui său, Crane se transformase, încercând cumva să amintească de el în felul lui, numai că era ceva contrafăcut în felul lui, iar când maică-sa s-a apropiat să-l îmbrăţişeze, Crane şi-a tras un pic capul în spate, de parcă l-ar fi durut. A închis ochii.

La uşa camerei unde urma să doarmă, l-a oprit Crane. Luminile pe hol fuseseră aprinse când au urcat, dar Crane le-a stins. Acum pătrundea doar lumina care se strecura dinspre scări şi vocea înfundată a mamei lui Crane, care instruia servitoarele, şi scurtele răspunsuri ale acestora.

— A fost în regulă? l-a întrebat Crane.

Vorbea încet, fie din precauţie, fie din pricina oboselii.

— Bătrânul nu e chiar aşa de rău. Are o inimă slabă. O să cedeze într-o bună zi. Mama e mereu îngrijorată. Am impresia că ar vrea să mă întorc aici şi să rămân pentru totdeauna. Cred că ţi-ai dat seama cât de agitată e!

— Da, i-a răspuns.

În el s-a căscat o singurătate care nu reverbera nimic, care părea de neînlăturat.

— Mama ta e bună. Blândă.

— E o bătrână de treabă! Iar bătrânul, chestia aia cu Clanul, e mai curând un fel de club. O frăţie. Totul e politică aici. Te-a plăcut, nu crezi? Eu cred că da.

— Sper, s-a auzit spunând.

Nu voia să afle Crane ce anume crezuse despre tatăl lui.

După ce a plecat Crane, s-a cufundat în pat, uitându-se în gol, apoi s-a ridicat şi a prins a se mişca prin cameră tăcut, dar lacom ca un hoţ. Voia să găsească ceva ce-ar fi declanşat un fel de dezvăluire intimă: un obiect personal, urmele vreunei decizii private, dar era o cameră pentru musafiri, ca una dintr-un hotel. Sertarele erau goale. Nu era nimic depozitat sub pat. A tras draperiile şi s-a uitat peste peluză, la masa întunecată a casei din vecini, care trimitea luciri aurii pe ferestre, printre copaci. Totul aici era o piedică, arătându-i ceea ce voia, ţinându-l la distanţă.

Patru

John Hodge a ajuns în Coreea în septembrie 1945, cu corpul 24 al infanteriei, ca să supervizeze capitularea japonezilor. Se aştepta să se întoarcă acasă repede. Americanii şi sovieticii îşi împărţiseră treaba, tăind peninsula pe din două. Câţiva comandanţi americani, o hartă trântită pe-o masă, podurile palmelor sprijinindu-se de ea. Cu cele două bombe atomice care făcuseră Japonia una cu pământul cu două zile înainte, chestiunea felului în care urmau să fie administrate posesiunile acesteia nu era cea mai presantă, iar vremea pentru negocieri era scurtă. Au ales paralela 38, latitudine nordică. Se găsea pe hărţile tuturor şi trecea exact pe la jumătate, iar Seulul, cel mai mare oraş, pica la sudul acesteia. Pentru că sovieticii erau

deja în peninsulă, iar americanii urmau să vină din Japonia pe mare, americanii au sugerat ca sovieticii să administreze nordul. Sovieticii nu au avut obiecţii.

I-a luat o săptămână lui Hodge să-şi mute oamenii din Okinawa în sudul Coreei, şi când au ajuns, în cele din urmă, sovieticii terminaseră deja. Acceptaseră capitularea forţelor japoneze din jumătatea de nord a ţării şi se comasaseră la paralelă, urmând întocmai ordinele americanilor, oprindu-se acolo de parcă s-ar fi izbit de-un zid, dar supunerea lor în faţa acelei linii neutre, invizibile o scosese deja de pe tărâmul fantastic al geometriei solidelor. Paralela 38 încetase să mai fie un set de puncte aflate la aceeaşi distanţă faţă de Ecuator şi devenise un lucru. Era pe cale să devină o frontieră politică. Dar atunci, în septembrie 1945, nimeni nu credea că ar însemna ceva, în afară de nişte coordonate geografice, de parcă fosta sa apartenenţă la un sistem de meridiane şi minute o putea face imună la istorie.

Către sfârşitul lui 1946, principalii călăuzitori ai Coreei postbelice erau la cuţite. De proiectul instaurării unui nou guvern coreean, pentru a-l înlocui pe cel al japonezilor – de-acum plecaţi –, s-a ales praful când cele două puteri nu au căzut de acord cu privire la legitimitatea Partidului Comunist în Coreea. Statele Unite l-au respins cu totul, în vreme ce Uniunea Sovietică nu-l recunoştea decât pe acesta. Când cele două naţiuni au purces la stabilirea unui guvern aflat sub propriile auspicii, în limitele termenilor impuşi de fiecare şi în zonele alocate fiecăreia, paralela 38 a încetat să mai fie o linie, devenind o graniţă, şi la scurtă vreme din graniţă a devenit o frontieră făcută din oglinzi. Fiecare guvern coreean îşi susţinea legitimitatea, şi numai pe aceasta. Fiecare pretindea suveranitatea asupra întregii peninsule şi considera că frontierele sale sunt cele care au fost dintotdeauna graniţele Coreei. Făcută să dispară

astfel, linia s-a dovedit fermă. Staţii de radio rivale se ciondăneau pe deasupra acestei falii, fiecare difuzând obişnuitele: imperialism, comunism, porci-de-americani-lua-i-ar-dracu', totul, orice nume de care s-a auzit şi încă multe altele, de care nu s-a auzit – dar aceasta era Coreea în care se împotmoliseră. Hodge nu se putea întoarce acasă.

Spre 1948, din pricina rolului schimbat al americanilor, Hodge s-a trezit în poziţia unui guvernator militar, cu toate mizeriile unei astfel de funcţii. Abia după ce l-au instalat pe Rhee ca preşedinte al Republicii Coreea, americanii şi-au dat seama că acesta era imposibil de controlat: belicos, paranoic şi atât de făţiş decis să declare război comuniştilor din nord, încât Statele Unite i-a echipat forţele de securitate sub standard. Guvernul lui Rhee era represiv, incompetent şi inimaginabil de nepopular. Revoltele ţăranilor din sud au blocat rezervele de hrană. Trenurile nu mai circulau. Hodge avea nevoie de câteva plutoane pentru a instaura ordinea, însă tot ce avea, singura forţă de securitate care rămăsese neatinsă şi era complet dotată era Poliţia Naţională, care fusese de fapt creată de japonezi. Să renunţe la ea nu era o opţiune, iar folosirea ei, aşa cum făcuse Hodge, a creat nevoia de încă şi mai multă securitate. Coreea de Sud era un dezastru logistic, plină până la refuz de gunoaie şi oameni furioşi, şomeri, în cel mai bun caz, dar preponderent oameni fără locuinţe, care făceau foamea. Comiteau crime, cu sau fără intenţie, furau şi vandalizau, se dedau la omoruri fără precedent şi puneau la cale insurecţii antiguvernamentale, pro stânga. Hodge a folosit Poliţia Naţională, iar situaţia lui a devenit şi mai proastă. 1948 s-a făcut 1949. Opoziţia cu privire la împărţirea Coreei, apoi cu privire la tutelajul Statelor Unite şi al Uniunii Sovietice, acum faţă de guvernarea lui Rhee, susţinută de fermierii de stânga,

fusese constantă încă de la sosirea americanilor, dar acum, alimentată de furia provocată de puterea tot mai mare a Poliţiei Naţionale, s-a consolidat într-o mişcare armată de gherilă, cu celule care acopereau întreg sudul. Hodge a încercat să creeze o jandarmerie, care nu era atât de militarizată ca Poliţia Naţională, dar a fost o forţă la fel de dispreţuită şi cu totul ineficientă. Hodge avea nevoie de mai mulţi soldaţi, nu de mai puţini.

Efectivele americane pe care le conducea Hodge la vremea aceea erau stânjenitor de limitate. Majoritatea americanilor din Coreea anului 1949 fuseseră detaşaţi în altă parte, pentru misiuni mai importante. Erau demoralizaţi, delăsători şi leneşi. Urau Coreea. Hodge nu le-o putea lua în nume de rău, deşi dispreţul lor venea mai curând din inconvenientele copleşitoare pe care le resimţeau decât dintr-o pornire discriminatorie. Drumurile erau cumplite, iar ţara puţea. Echipamentul era ruginit, stricat, zgâriat în ultimul hal prin tot Pacificul, iar MacArthur, comandantul şef al Orientului Îndepărtat, fusese nevoit să-l recicleze, căci Washingtonul nu-i dădea bani de cheltuit în Coreea. Nici oameni nu-i punea la dispoziţie. Singura satisfacţie a lui MacArthur era că se afla la Tokyo. Când Hodge l-a sunat din Seul ca să se plângă, MacArthur i-a răspuns să-şi folosească discernământul. Asta l-a scos din minţi pe Hodge. Tonul de expediere cavalerească al lui MacArthur, mai mult decât inflexibilitatea clară a Washingtonului, a fost cel care l-a convins pe Hodge că nu putea trage nădejde să capete bani sau oameni din America şi că va trebui să se ocupe singur, în unicul fel pe care îl cunoştea.

Şi astfel Hodge a decis să-i dea Republicii Coreea propria armată. Aproape pe dată a întâmpinat o problemă lingvistică. Coreea avea propriile cuvinte pentru arme, şi

război, şi soldaţi, dar aceste cuvinte erau legate de idei coreene, iar acestea nu-i erau de folos lui Hodge. Singura idee pe care o voia era aceea americană de măcel-fulger, aceea americană de ordine. Nu ştia o boabă de coreeană. Să-şi pună în aplicare planul însemna alte şi alte negocieri, timp şi iar timp, iar el nu voia să negocieze, nu voia să piardă vremea, voia să se întoarcă acasă şi să se pensioneze. S-a dus la noul Minister al Propagandei din guvernul lui Rhee numai ca să descopere că era o cămăruţă ponosită, pe jos cu linoleum care se desfăcea fâşii, fâşii, cu două mese, o maşină de scris, o scrumieră şi trei angajaţi. Cel de-al treilea angajat şedea la fereastră, cocârjat peste maşina de scris, care era proptită de pervaz cu scrumiera şi un dicţionar coreean-englez. Era singurul care muncea. Ceilalţi doi stăteau la mesele lor citind ziarul şi scuturând fără menajamente scrumul ţigărilor direct pe podea, singurul semn firav că ştiau de existenţa singuraticului care muncea. Cel de-al treilea i-a părut lui Hodge poate de vreo paisprezece ani. Niciodată nu se putea pronunţa cu privire la vârsta acestor oameni.

Când Hodge a aflat că cel de-al treilea era un absolvent de liceu, pe care-l terminase doar de o săptămână, şi că tot de atâta vreme lucra la minister, iar dicţionarul era proprietatea lui, l-a luat pe loc prin rechiziţie.

— Engleza lui este cea mai foarte bună! au protestat ceilalţi doi.

— Exact, a spus Hodge.

Hodge i-a cerut lui Chuck să nu-l deranjeze cu chestiuni de nuanţă. Tot ceea ce voia el era ca soldaţii coreeni să înveţe să dea şi să primească ordine, ca şi cum ar fi americani get-beget.

— Doar fă să se întâmple asta, fără să mă baţi la cap, i-a spus.

Chang tradusese deja destul de mult ca să ştie că niciodată nu existau transpuneri identice. Voiai ca un lucru să fie echivalentul altuia, să se strecoare complet în locul său, dar cumva tocmai această dorinţă făcea ca proiectul să devină imposibil. La final exista veşnic un al treilea lucru, care nu existase înainte. Existenţa unui al treilea lucru era de neconceput pentru Hodge.

El voia să construiască o armată în stil american din ceea ce avea la dispoziţie, şi ceea ce nu se încadra urma să fie adaptat cu forţa. În acest spirit, Chang nu a ajustat lucrurile la numele care existau deja, ci numele la lucruri. Rezultatul a fost că armata Republicii Coreea a lui Hodge era fără doar şi poate americană, cu excepţia faptului că era alcătuită exclusiv din coreeni îmbrăcaţi în uniforme prea mari, care alergau de colo-colo, strigând lucruri de felul: „la-ţi arma-mecanică-ce-trage-repede şi urcă-te în maşina-fără-plafon.” Soldaţii ROKA ai lui Hodge nu erau mai puţin corupţi sau mai puţin pregătiţi de luptă decât cei americani dar, una peste alta, erau ceva mai serioşi. Dinapoia acesteia nu se afla atât hotărârea, cât un sentiment de putere, deşi echipamentul fusese vechi încă de când servise în Al Doilea Război Mondial, n-aveau tancuri, nici armament antitanc, doar câteva avioane. Chang nu se închipuise vreodată ca făcând parte din vreo armată, dar când a văzut-o pe aceasta a priceput că nimic, nici un fel de graniţă definitivă, nici un prag de calificare nu se interpuneau între el şi acel destin. Aversiunea provocată de gândul de a-şi servi guvernul ca soldat era atât de intensă, că de-abia dacă mai lăsa loc pentru posibilitatea ca într-o zi să fie recrutat. Acum se temea că nici măcar sănătatea lui precară şi engleza bună nu i-ar fi fost de ajutor ca să fie lăsat la vatră. Şi astfel, ceea ce făcuse pentru Hodge, ajutorul firav pe care i-l dăduse,

trebuia să conteze. Chang nu voia decât ceva cert. Un fel de garanţie de durată.

— Despre ce vorbeşti? întrebă Hodge.

Astfel de cereri ajungeau la el din toate părţile. Toată lumea voia ceva scris în piatră, aştepta semnături, şi parafe, şi promisiuni solemne, căci nimic altceva nu conta în acele condiţii de incertitudine generală, când nimic nu era mai inimaginabil decât o promisiune. Chang voia ceva scris în piatră. Cu toate că nu putea să aibă încredere în Hodge, să se încreadă că el nu va fi înlocuit îi venea şi mai greu. Asta era cea mai mare speranţă a lui Hodge.

— Vreau, bâigui Chang.

Nu era o dificultate de limbă. Era o problemă de viziune. Hodge nu îl vedea, de fapt, cu adevărat. Dar acum trebuia să se facă văzut şi să fie luat în seamă.

— O garanţie, continuă el. Să nu fiu recrutat.

— Tu? Recrutat?

Lui Hodge i s-a părut de-a dreptul comic. Nu ştia, nu avea cum să ştie pe atunci, cu toată lipsa de oameni şi de maşini. Lucrurile stăteau prost, dar nu aveau să devină vreodată disperate.

Când veniseră prima dată americanii, cu atitudinea lor zgomotoasă, cu setea lor de viaţă, grandomania şi fidelitatea pentru bună-dispoziţie, ideea că Chang ar putea fi asimilat cumva acelei forţe era la fel de inimaginabilă ca tot ceea ce ţinea de acea forţă. Chiar şi aşa, a intrat rapid sub influenţa ei. Avea cincisprezece ani în toamna lui 1945. Devenise un fiu fără stare, care nu se mai supunea. Şi-a făcut tovarăş cel mai sărac elev al liceului, şi împreună au cultivat o dependenţă de filmele americane de călătorie, mai mult de dragul de a se duce să le vadă decât pentru filmele însele, la care, de altfel, de-abia dacă se uitau cu adevărat. Filmul era mereu un pătrat de lumini

şi umbre, mut, proiectat pe zidul unei clădiri, sub un cer care nu se întuneca niciodată suficient de mult. Kim şi cu el beau Budweiser şi aruncau apoi dozele spre zidul care pâlpâia – fiecare doză prindea scurt o scânteiere de lumină în momentul impactului, înainte de a cădea pe jos. Vedeau deasupra capetelor lumina de la reflectoarele militare agitându-se printre nori. Priveau cerul mai mult decât filmul, aşteptând ca reflexia puternică să ia în vizor un avion inamic, la fel cum făcea lumina proiectorului cu dozele de bere. Erau dezamăgiţi că aşa ceva nu se întâmpla niciodată. Erau plictisiţi şi dezamăgiţi de tot.

În toamna anului 1945, cu deluviile ei suprarealiste de lucruri americane, erau în primul trimestru de liceu. Dacă japonezii nu ar fi pierdut războiul, Chang ar fi fost trimis la Tokyo să-şi termine studiile şi nu l-ar fi cunoscut pe Kim. Dar japonezii au pierdut. Au apărut în loc Coca-Cola şi Budweiser, şi gunoiul american a devenit singurul liant care ţinea oraşul laolaltă. Puteai da peste lămpi cu ulei făcute din doze de Budweiser. Lee, unchiul lui Chang, a pus mâna pe-o fabrică japoneză de textile abandonată de la periferia oraşului, în primăvara anului 1946, pretinzând că-i a lui. Până în 1948 se îmbogăţise şi ajunsese deputat. Noua Coree de Sud era înfometată după întreprinderi curajoase, lipsite de merite anterioare de care să se debaraseze. Acestea dădeau trup minciunii legate de renaşterea ţării şi erau o contrapondere necesară decimării elitelor. Cine prosperase în trecut nu mai avea acum voie s-o ducă bine. În aceeaşi lună când Lee a cucerit fabrica de textile, agenţi de la serviciile de informaţii au vizitat casa lui Chang şi l-au arestat pe tatăl lui, care se afla într-una dintre bibliotecile de la etaj ale casei. Tatăl lui Chang fusese unul dintre puţinii coreeni aleşi pentru Universitatea Imperială japoneză în anii ’20 şi unul dintre încă şi mai puţinii pe care japonezii l-au ales

pentru a-l îndruma şi pregăti să preia o funcţie de profesor. Pe când Chang era doar un puşti, tatăl lui ajunsese singurul coreean care conducea o catedră. Din acel moment ceilalţi coreeni au început să i se adreseze exact cum obişnuia de mult timp chiar soţia lui, care îi zicea pur şi simplu: Doctore. În clipa când ocupaţia a luat sfârşit, faptul că Doctorul fusese înainte o sursă de mândrie pentru coreeni nu a contat mai deloc. A fost declarat colaborator şi acuzat de înaltă trădare. Doctorul, pe-atunci deja îmbătrânit, a intrat la puşcărie, unde recita poezii în timpul zilei pentru a-şi ţine mintea trează, iar noaptea, ca s-o adoarmă, aşeza cărţile pe care familia i le adusese pe podeaua celulei ca frigul să nu-i urce spre picioare, şi la scurtă vreme s-a îmbolnăvit. La un moment dat avea să fie judecat, achitat şi eliberat. Guvernul susţinut de americani era pe cât de miop, pe-atât de neatent. Distruge colonialismul, distruge elitele, eradichează sărăcia; dintr-odată, entuziasmul american de import faţă ideea de a-i elibera pe cei oprimaţi avea să-şi facă apariţia, chiar dacă numai la nivel teoretic. Misionarii americani, care au încercat să predice în Seul, s-au simţit îndreptăţiţi în acţiunile lor şi au oferit burse de şcolarizare, şi uite aşa a intrat Kim în viaţa lui Chang – Kim, un proaspăt îmbogăţit, iar Chang recent sărăcit, cu simţul ordinii tocmai răvăşit bine şi cu resentimentele legate de absenţa tatălui atât de intense, încât tot ce s-a priceput să facă a fost să distrugă puţinul care mai rămăsese din autoritatea acestuia.

Deşi Kim era mereu îmbrăcat cu haine cum se cuvine, cam decolorate, însă, de la atâta spălat, pe care i le dăduseră surorile – parte din beneficiile bursei, se mişca într-un nor stătut de fum de ţigară, căruia nu i-a luat mult să se închidă şi în jurul lui Chang – atmosfera lumii pe care o împărţeau doar ei, excursiile nocturne pe care le făcea

Chang ca să-l întâlnească pe Kim în parc sau pe treptele Bibliotecii Naţionale.

— Salve, tovarăşe! spunea atunci Kim cu seriozitate.

Ştia despre Kim că are o casă a lui pe undeva, o mamă, o soră – tată, nu –, dar ei nu se duceau niciodată la Kim acasă şi deseori se întreba dacă însuşi Kim mai călca pe-acolo. Părea mult mai în largul lui bântuind străzile oraşului noaptea, picotind pe bănci când deja cădea roua, cu chipul lui straniu năpădit de linişte. Chipul acela ca de liliac – bărbia îngustă, gura mică şi hotărâtă, urechile clăpăuge şi fruntea înaltă sub care ochii lui nefiresc de mari erau deopotrivă opaci şi pătrunzători, precum ai oricărei creaturi cu vedere nocturnă. Kim îşi rula singur ţigările şi l-a învăţat şi pe Chang – să le ruleze, să fie ferm şi să fie un bun exemplu al parteneriatului dintre ei doi. Chang savura aerul lor de vagabonzi. Dar, cu toate puseurile de rebeliune, a ţinut secrete aceste vânturări nocturne, şi pe Kim departe de părinţii lui. O coliziune a celor două tărâmuri ar fi vorbit prea vehement despre gradul în care viaţa familiei sale devenise doar un miraj melancolic, ce-avea să se evapore curând, dacă nu cumva avea să se aprindă cu violenţă.

Că a fost efectul inevitabil al acelor vremuri sau rezultatul real al prieteniei cu Kim, apariţia acestuia în viaţa lui a marcat o cotitură spre clandestinitate care nu avea să mai fie niciodată corectată cu totul. Contribuţiile personale ale lui Chang la regimul lor infracţional erau firave – o pungă de biscuiţi săraţi pe care să-i ronţăie la bere, ascunzătorile pe care le oferea terenul din jurul casei lui –, dar măsurate în raport cu cel care fusese, se putea spune că Chang se schimbase. Cu toate acestea, deseori i se părea că nu face decât să se mişte odată cu pământul de sub picioarele sale, pe măsură ce prindea viteză. Purta discuţii cu Kim aşa cum nu i se mai întâmplase cu nimeni

până atunci, cum nici nu ştia că se poate. Vorbeau despre cum să-şi trăiască viaţa cel mai bine, dacă existau standarde absolute sau măsuri relative a ce e drept. Ţeseau planuri despre cum ar putea răsturna noul guvern. Într-o noapte, când se îmbătau pe o bancă din parc, au fost abordaţi de un membru al Jandarmeriei din Seul. Kim a ţâşnit în picioare, l-a plesnit pe Chang peste umăr, aşa cum ai mâna un cal în galop, şi au luat-o la goană. După asta s-au retras la adăpostul unui pin argintiu, cam la jumătatea coastei dealului care se afla în perimetrul grădinii casei lui Chang. Crăcile de jos se prăbuşiseră sub propria greutate formând un umbrar înţepător de jur împrejurul trunchiului, cu mici ochiuri în frunziş. De acolo puteau urmări eventuale lanterne care i-ar fi căutat. Acolo îl aştepta Kim seara, în vreme ce Chang lua cina cu mama lui şi apoi îi citea tatălui, până când mama se retrăgea să se culce. Când cobora dealul, călcând prin întuneric prin iarba umedă, parfumată, şi cu luminile de deasupra desenând ca o ceaţă groasă şi aurie, era deja conştient de efemeritatea acestor nopţi, chiar dacă ele se repetau cu foarte mici variaţiuni. Kim şi cu el acţionau ca o singură minte, fără să fie nevoiţi să-şi traducă intenţiile. Se apropia pe panta alunecoasă pe la unsprezece jumătate, simţind ploaia pe fluierele picioarelor, acolo unde pica de pe marginea umbrelei. Aducea cu el câte o sticlă de sake şi o pungă cu rulouri dulci. Kim îl întâmpina, atunci când în cele din urmă scăpa din casă, aşa cum un naufragiat întâmpină o echipă de salvare, însă în seara aceea Kim dormea tun, întins pe spate, iar chipul îi era liniştit, în ciuda ploii care cădea direct peste el. Putea să doarmă oriunde şi în orice condiţii.

— Trezeşte-te! i-a spus Chang, atingându-l pe umăr. A început să plouă.

Kim a clipit de câteva ori şi l-a văzut. Ploaia susura prin ochiurile goale din coroana pinului.

— Salve, tovarăşe! i-a răspuns, zâmbind adormit. Am visat ceva minunat.

— Ce anume?

— Nu-mi amintesc.

A închis ochii la loc, căutând parcă. Apoi s-a ridicat, trecându-şi mâna prin părul ud.

— Nu-mi amintesc, a spus iar.

— Poate mai târziu.

— Nu prea cred. Ce ai acolo?

Chang a desfăcut sticla. Fără să ceară permisiunea, sau fără ca măcar să-şi bată capul cu ideea de a cere permisiunea, începuse să spolieze pivniţa cu vinuri. Pământul era îmbibat de ploaie şi se făcea tot mai frig pe măsură ce noaptea înainta.

O vreme au băut în tăcere. Primăvara, peninsula le amintea cumva veşnic de natura ei provizorie, de compromisul relativ la care ajunsese cu marea. Ploua deja de zile bune. Ori ploua, ori dealurile emanau o ceaţă rece, ce se agăţa de tine. Pământul s-ar fi putut plia pe din două şi scufunda sub valuri. Chang s-a întins pe spate, lăsând ţărâna jilavă să-i ude cămaşa. Dădeau încet sticla de la unul la celălalt, şi se uitau la luminile reflectoarelor de recunoaştere. La începutul acelei nopţi cerul fusese palid, un conglomerat de nori joşi care prindeau orice rază îndreptată spre ei, dar după ce au terminat sticla şi-au adormit, când Chang s-a trezit, speriat pentru o clipă, apoi înţepenit de frig, toţi norii se risipiseră. Tot ce vedea acum era un adânc scânteietor, nemişcat, ce părea să nu poată fi perturbat de nimic.

Întotdeauna avea să se gândească la prietenia cu Kim ca la cel mai important lucru din viaţa lui şi la acea vară ca

la epoca lor de aur. Fusese un copil izolat, un copil singur, a cărui capacitate întâmplătoare de a părea că nu are nevoie de nici un fel de ajutor nu făcuse altceva decât să-i aşeze mai bine solitudinea. Pentru el, tovărăşia facilă cu Kim fusese un miracol, cu atât mai mult cu cât Kim părea să nu bage de seamă cam cât de ciudată era situaţia lor sau semnificaţia copleşitoare pe care i-o dăduse Chang. Kim era infatuat, dar în cel mai bun mod cu putinţă; între ei s-a instalat o familiaritate profundă tocmai datorită lui Kim, care presupusese că ea exista deja. Neplăcerea pe care diferenţa radicală dintre circumstanţele în care se aflau fiecare i-o provoca lui Chang era permanent anulată de lăcomia relaxată a lui Kim.

— Mâncăm nişte jeleuri? obişnuia să întrebe Kim. Mai ai jeleuri de-alea mov, americane?

Chang îi oferea cu bucurie o ospitalitate excesivă. Obişnuia să se întoarcă cu tăvi pline cu mâncare, ajutat de fata în casă, destul de furioasă. Miki, după ce îi servea, rămânea pe-aproape să tragă cu urechea la discuţiile lor autosuficiente despre ce anume făcea ca un om mare să fie cu adevărat măreţ, despre cum se putea reforma agricultura bazată pe arendă, până când Chang o dibuia prin golurile coroanei, şi atunci ea o pornea tiptil spre casă.

Când vara a luat sfârşit a simţit împunsătura a ceva ce nu mai putea fi recuperat şi, odată cu ea, un val de nemulţumire de sine. Sentimentalismul lui părea cel al unei persoane tinere, lipsită de experienţă. Cu toate că exact asta şi era, lui i-a părut impardonabil. Doar o persoană teribil de tânără şi cu un simţ exacerbat al propriei importanţe, al unicităţii vieţii sale, ar fi încărcat o singură vară cu senzaţia de irepetabil şi i-ar marca trecerea cu atâta jale. Numai un alarmist ar vedea în asta o libertate irepetabilă. Dar apoi, pe măsură ce trimestrul

şcolar trecea, şi atât el, cât şi Kim constatau cum sunt luaţi în stăpânire de o tristeţe neagră, care părea să-i apese din afară, dar care putea foarte bine să gâlgâie din adâncurile lor, începuse să simtă cum legătura dintre viaţa lui din vară şi cea de acum se subţia şi devenea din ce în ce mai fragilă, ca fâşia delicată de nisip care leagă un promontoriu de uscat, până când a fost distrusă cu totul, iar vara s-a îndepărtat de el pentru totdeauna, o insulă luminoasă a memoriei pe care nu o va mai vizita niciodată în viaţa reală. La începutul iernii s-a îmbolnăvit. Starea lui de sănătate fusese mereu precară, nu atât o entitate fragilă, cât o forţă independentă şi imprevizibilă. Acum îl scutura cu un cataclism de tuse, cu cantităţi impresionante de flegmă verde, care îi parcă îi înfunda gâtlejul cu ceva gumos, cu eflorescenţele invizibile din plămânii lui umflându-se ca nişte tumori răscoapte. A fost diagnosticat cu tuberculoză şi internat într-un sanatoriu.

— Mai bine m-ar omorî, i-a spus cu o voce hârâită lui Kim, când a venit să-l viziteze.

La început venea des să-l vadă, se aşeza pe marginea patului şi-i relata ultimele atrocităţi ale profesorilor, trăgea de timp până la ora cinei, când se uitat cu atenţie la ce era pe tavă, cu sprâncenele ridicate şi aprecieri inepuizabile legate de nuanţele mâncării de spital. Lui Chang nu îi era niciodată foame. Într-un sfârşit, după ce a fost prins a doua oară şezând pe patul lui Chang, la picioare, turceşte, cu pantofii oribili direct pe cearşafuri şi fumând, Kim a fost dat afară de asistente. Vizitele lui au devenit din ce în ce mai rare, dar Chang ştia că nu neplăcerile pe care le întâmpinase îl ţineau pe Kim la depărtare. Kim începea să graviteze în jurul unui alt centru de greutate. Chiar şi pe când erau împreună simţea cum atenţia lui Kim fuge în altă direcţie.

— Acoperă-mă cu cearşafurile murdare şi lasă-mă să mor sufocat, a încheiat Chang.

Kim a râs şi a scuturat din cap, cu ochii ţintă spre capătul cel mai depărtat al încăperii. Înţelesese gluma. Când i se dăduse drumul Doctorului din puşcărie, spusese că mai bine l-ar fi împuşcat. Mândria lui fusese zdrobită de două ori: nu mai era considerat nici măcar o ameninţare. Colaboraţionistul devenise un om vârstnic, egoist, melancolic.

— A fost aici? a întrebat Kim.

— Nu. Nu se dă jos din pat.

— Dar mama ta?

— Vine uneori.

— De la un pat la altul!

— Nu vine aşa de des ca tine, a spus şi a simţit dintr-odată cum gâtul dureros, obosit, plin de flegmă i se strânge dintr-o dată.

Kim l-a privit în faţă, ignorând strălucirea lacrimilor care ameninţau s-o ia la vale.

— Tatăl tău este un om mare, a remarcat el, de parcă ar fi rezumat o dispută pe care o avuseseră de-a lungul întregii zile. În buzunarul cămăşii a dat peste taşca în care ţinea tutunul şi a început să-şi ruleze o ţigară şi a continuat: Dar s-a pus în poziţia greşită. Şi-a dat foc la toată măreţia, luptându-se cu un obstacol imposibil de evitat. Trebuie să te pui în poziţia din care te poţi folosi de obstacol. Poţi să fii un om mare pentru că ţara asta s-a făcut ţăndări. Nu să i te împotriveşti. Ci să te foloseşti de asta.

— Nu cred că voi fi un om măreţ.

— Ba da, nu o să ai cum să te eschivezi.

— Boala grandorii!

— Exact!

— Nu în ţara asta.

— O, a spus Kim, oportunităţile se ascund mereu în gunoi.

În clipa aceea asistenta lui Chang s-a năpustit în încăpere, simţind mirosul ţigării.

— Afară! a urlat ea, arătând cu degetul spre Kim. Afară! Afară!

A ieşit din sanatoriu la sfârşitul primăverii. În sanatoriu singura perspectivă pe care o avea către lumea exterioară îi era oferită de o fereastră mică, decupată sus pe perete, care îl lăsa să vadă doar cerul schimbător: un bloc compact de albastru, un bloc compact de gri, uneori însufleţit de câte o fulguială. Acum, după două luni, putea în sfârşit reuni cu întregul mica fâşie de lume de care avusese parte. Florile de primăvară îmbobociseră, iar grădina de acasă era plină cu astfel de flori: toporaşi şi narcise, a căror viaţă scurtă le dădea o aură de intensitate şi reţinere care le lipsea florilor de vară. Nevoia lui de natură era insaţiabilă. Stătea în grădină, cu un pled pe umeri, la o mică masă pe care o mutase acolo, şi recupera materia de la şcoală. Şi totuşi, frumuseţea anotimpului şi bucuria lui de a fi afară au fost eclipsate de un derapaj iremediabil. Kim a intrat în Partidul Comunist. Venea din ce în ce mai rar la şcoală şi era în pericol să-şi piardă bursa. Nu sufla o vorbă despre felul în care îşi pierdea timpul. Apoi s-a angajat la gara din Seul, ca dispecer, dar asta nu-i justifica absenţele îndelungate, nici de la şcoală, nici din Seul.

Chang şi-a petrecut vara singur, în convalescenţă. Iar când a început şcoala, îi făcea toate temele lui Kim. Avea impresia că era singurul mod de a-l păstra în viaţa lui. Kim sărea cele două garduri care separau casa lui Chang de stradă, intra hoţeşte înăuntru şi-şi făcea apariţia direct în camera lui Chang, în toiul nopţii; stăteau de-o parte şi de alta a luminii slabe pe care o dădea o lumânare, fumau şi

beau într-o tăcere aproape deplină cât Kim copia temele ca să fie cu scrisul lui. Uneori Chang vorbea despre posibilitatea de a intra şi el în partid. Era o dorinţă pe care ar fi vrut s-o simtă arzător, fără rezerve, dar orice ocazie de împlinire a acesteia îl făcea să se oprească. Încă de la încarcerarea tatălui nu simţise decât nevoia de răzbunare faţă de noul guvern, dar părea a fi imun la orice posibilă intervenţie, mai cu seamă la una venită din partea lui. Astfel se face că atunci când vorbea despre comunism nu-şi exprima convingerile de nezdruncinat, ci spera ca ele să evolueze pe măsură ce vorbea. Îşi dorea ajutorul lui Kim, să-i fie camarad în partid până când meandrele acestuia ar fi început să-i pară nu doar familiare, ci şi cruciale, dar Kim îl punea scurt la punct spunându-i că acele gânduri erau greşite din capul locului.

— Politica nu-i de tine. Ai uitat ce am spus? Menirea ta e să ajungi filozof! Sau, hai, matematician. În alte vremuri puteai ajunge teolog, dar asta nu mai este o cale de urmat.

— Filozofia nu este o cale de urmat, a spus Chang iritat.

Dar Kim doar îşi înmuia tocul în cerneală, îşi dădea părul din ochi şi continua să scrie netulburat.

— Eşti un gânditor, a zis el ca încheiere. Nu un activist.

În primăvara anului 1948 centrele rurale ale Jandarmeriei Coreene au fost supuse unor repetate atacuri nocturne; clădiri incendiate, ofiţerii ameninţaţi sau înjunghiaţi cu obiecte ascuţite, cu armele furate. Când două trenuri de pe ruta Suwon–Seul au deraiat pe drumul lor spre nord, Chang l-a întrebat în cele din urmă pe Kim ce anume a făcut. Kim i-a dat un fluturaş. Pe el scria: *UNIŢI!*

— Ce ai făcut? a repetat Chang.

— E mai bine să nu ştii, a spus Kim.

Chang s-a uitat fix în ochii lui. Dintr-odată, distanţa dintre ei devenise de netrecut.

— E mai bine pentru tine, a adăugat Kim.

Într-o noapte s-a trezit şi l-a văzut pe Kim aplecat deasupra lui, plin de sânge. Avea buzele sparte şi umflate de parcă erau prune. Un ochi era complet închis de cât de umflat era, iar carnea din jurul lui devenise neagră şi era plină de puroi gălbui. Chang a simţit că nu mai are aer când l-a văzut.

— E în regulă, a şoptit Kim.

A frecat crustele de sânge uscat de pe unul din braţe.

— Uită-te, nu-i al meu. Sunt bine.

Chang a trezit-o pe Miki, care l-a spălat cu grijă pe Kim cu apă călduţă. Sub sângele uscat erau totuşi răni, pe care i le-a pansat cu dexteritate – băga două degete într-un recipient cu unguent pe care îl ţinea pentru arsuri la bucătărie, apoi ungea repede rănile. Cât şi-a făcut ea treaba, Chang a rămas în pragul uşii, fumând, cu ochii umezindu-i-se incontrolabil, simţind cum un ghemotoc de amăreală din stomac urca prin el şi dispărea în capătul gâtului, iar şi iar.

— Ai nevoie de haine noi, murmură el în cele din urmă.

La el în cameră a pus cap la cap o ţinută completă – pantaloni de lână, o cămaşă aproape nepurtată, o haină de lână cu buzunare. După ce a scormonit puţin, a găsit o pereche de pantofi, a doua dintre cele mai bune ale sale. Kim a scuturat vehement din cap la vederea pantofilor.

— Sunt prea buni. Dă-mi ceva mai purtat.

— Ai nevoie de o pereche de încălţări cum trebuie, pentru drumurile tale.

Dintr-odată, aluzia aceasta accidentală la cât de mult se înstrăinaseră i-a făcut să se simtă stânjeniţi. Nu s-au mai privit, întorcându-şi ochii spre podea şi spre picioarele lui Kim, încălţate cu pantofii lui scâlciaţi.

— Bine, a spus Kim în cele din urmă, luând încălţările cele bune.

— Te urmăreşte cineva?

— Poliţia.

— Atunci stai aici. E ultimul loc unde te-ar căuta.

În noaptea aceea Miki l-a culcat pe Kim la ea în cameră. Atunci Chang şi-a dat seama că în nopţile când Kim îşi făcea apariţia – mereu cândva între miezul nopţii şi răsărit, uneori aşezat la capătul patului lui Chang, cu o mână pe piciorul lui –, venea de la ea sau se ducea la ea. Chang era copleşit de singurătate, deşi deseori se ţinea după Kim, pe scările de serviciu, şi stătea de vorbă cu amândoi pe întuneric, în cămăruţa lui Miki, pe jumătate separată de casă, o încăpere care nu existase până atunci în mintea lui. În timpul zilei, când trecea pe hol pe lângă Miki, nu dădeau nici un semn că ar fi conştienţi de viaţa nocturnă pe care o împărţeau.

Hodge crezuse că lucrurile nu vor friza niciodată disperarea, dar adevărul e că situaţia era dezastruoasă. Era un dezastru care avea totuşi Propagandă, ceea ce era nou pentru Coreea. La Ministerul Propagandei, Chang citea *New York Times* şi *Time Magazine* şi ignora ziarele din Seul. Îşi făcuse un ritual din cititul ziarului *Times.* Călătorea în taină atunci când deschidea paginile acelea mari. Dar cu cât se distanţa mai mult, cu atât mai puternic Seulul îl trăgea înapoi. Oraşul şi felul în care era descris începeau să devină două lucruri complet separate. Falia tot mai mare dintre ele devenise spaţiul unde înflorea dezastrul. Ori nimeni nu văzuse, ori nimeni nu cuteza să admită că văzuse. Se întreba dacă nu cumva el pricepea situaţia mai bine decât Hodge. Hodge nu voia să ştie, şi se baza pe barierele lingvistice pentru a se eschiva, iar dificultăţile lui de perspectivă le explica prin rateul în chestiuni

lingvistice. Hodge era mai inteligent decât şi-ar fi dorit, iar coreeana începuse să se lipească de el ca scamele. Nu avea cum să se mai descotorosească de ea. Spre norocul lui, la sfârşitul acelui an Washingtonul a decis că în Coreea de Sud comandamentul militar era mult prea mare atât pentru nevoile imediate ale ţării, cât şi pentru valoarea acesteia. Au lăsat ţara pe mâna Departamentului de Stat, cu tot cu armata ei verde şi zeloasă şi cu cea americană, arogantă. I s-a spus lui Hodge că poate strânge tabăra.

Chang s-a întors să lucreze cu normă întreagă la minister, unde a descoperit că timpul petrecut cu Hodge i-a adus atât credibilitate, cât şi dispreţ: era deopotrivă temut şi displăcut. Avea nouăsprezece ani acum. A început să se gândească ce altceva ar putea face, luând la rând, nu prea mulţumit, toate talentele pe care le avea. Fumatul îl deprinsese de la Kim şi alura ciudată, dar eficientă, de tip dur – disimularea nesănătoasă a slăbiciunii. De la Hodge americana, care să se alăture englezei lui bune. Engleza o luase de la tatăl lui, care i-o transmisese din fragedă pruncie, punându-i în braţe lucruri ca *Istoria declinului şi a prăbuşirii* a lui Gibbon[10], şi oftând apoi dezgustat când Chang se chinuia s-o silabisească. Tatăl lui fusese şi traducător, iar pe când Chang avea nouă-zece ani l-a atras şi pe el. Şi-a asumat minuţia sarcinilor lui cu un amestec de teroare şi grandoare infantilă şi a ajuns mai târziu să-şi dea seama că acelea erau clipele când tatăl lui îl plăcea cel mai tare: când mima fără să vrea aroganţa sumbră a tatălui, fără a o şi deţine.

Tatăl său era un om greu de mulţumit, cu obiceiuri inflexibile pe care le cultivase mai degrabă pentru rigoarea

[10] Edward Gibbon, *The History of the Decline and Fall of the Roman Empire* (*Istoria declinului şi a prăbuşirii Imperiului Roman: 1776–1788)*, a cărei publicare în şapte volume a început în 1776 şi a continuat până în 1788.

lor decât pentru capacitatea lor de a mulţumi. Nu era nimic confortabil în casa lor; confortul părea o ameninţare mereu la pândă. Niciodată nu au lucrat în acelaşi loc. Peste tot erau mese simple, austere, iar tatăl lui alegea una, de regulă după criteriul lipsei de acumulare. Apoi Chang aducea cărţile. Acestea puteau fi oriunde în casă, pe alte mese, dosite prin sertare sau camuflate viclean printre alte cărţi. Fusese un copil dizgraţios, cu platfus şi o tendinţă de a-şi împinge bărbia în faţă când păşea. Nu ştia dacă această particularitate era rezultatul obiceiului periculos de a sprijini cu bărbia teancurile înalte de cărţi sau dacă ea era un dar de la natură care, în consecinţă, dusese la acest obicei. În timp ce vâna cărţile cameră după cameră, plin de o importanţă mută, tatăl lui se aşeza pe marginea scaunului, ceva mai departe de masă, ţinând deschisă cartea cu pricina cu o mână pe care-o sprijinea băţos de un genunchi. Citea pasajul respectiv iar şi iar, până când cadenţa cuvintelor care îl alcătuiau îi devenea la fel de familiară ca plimbarea prin grădină, pe care o relua obsesiv. Cărţile pe care Chang le aduna pentru el nu erau doar dicţionare, deşi şi dintr-astea erau multe: cel puţin două în limba din care traducea, două în coreeană, din care unul care putea fi consultat rapid, altul uriaş, un ultim resort arheologic, unul în latină, unul în japoneză, pentru referinţe suplimentare. Japoneza era mereu arbitrul privilegiat. Apoi, la fel de numeroase, enciclopediile. Însă celelalte cărţi, cu zecile, îl ajutau să gândească – alte traduceri ale aceleiaşi cărţi, alte scrieri ale autorului, nuvele şi poeme preferate, istorioare. Pe acestea le numea căi de scăpare. Avea tendinţa de a se împotmoli, îşi pierdea capacitatea de a duce lucrurile la bun sfârşit, iar uneori nu mai auzea nimic. Uneori un ritm fals avea un efect hipnotic asupra lui şi când simţea că asta se petrecuse, alegea chiar ultimul mijloc dintre toate şi îl

punea pe Chang să citească pasajul cu voce tare. Acesta a fost primul succes al lui Chang cu limba engleză: să ofere tonicul pronunţiei greşite, care îi elibera întotdeauna tatăl de reveriile în care se împotmolea, prin simpla putere că era insuportabilă.

Cât tatăl lui lucra, Chang stătea pe un taburet, într-o tăcere desăvârşită, aşteptând ordinele: să caute vreun cuvânt, deseori cuvinte care se cuibăreau în definiţiile altor cuvinte, apoi sinonimele din dicţionarele specifice. La fiecare termen echivalent se ajungea pe căi ocolite, ca şi cum dacă cercetau pe undeva prin preajma ţintei puteau compensa inevitabila schimbare de sens, alunecarea gândului din lăcaşul în care cândva a existat cuvântul, dar de unde acesta dispăruse. Când nu răsfoia cu grijă dicţionarele – fusese învăţat să-şi ţină ochii pe capătul de sus al unei coloane, pagină după pagină, ca să nu se abată prea mult când caută ceva, şi să folosească ambele mâini pentru a netezi fiecare nouă pagină pe care o răsfoia, ca să nu lase semne sau urechi de măgar pe la colţurile paginii –, ascuţea creioanele cu un briceag, adunând toate aşchiile de lemn într-un castron. Din când în când golea bolul în foc şi privea cum plutirea aceea bruscă de scântei urca spre coş.

Făceau liste cu posibilităţi: cuvinte posibile, propoziţii posibile şi, în cele din urmă, paragrafe. Fiecare paragraf posibil era păstrat, chiar şi după ce treceau de el. Uneori, câte-un paragraf care părea în regulă devenea bolovănos şi sărac, pe măsură ce următoarele se acumulau sub el. Ca o casă făcută din sărăcie, era nevoie ca întregul să fie definitivat, şi abia apoi să înceapă să se lase. Şi atunci reveneau la paragrafele pe care le consideraseră terminate. Dar de cele mai multe ori nu era nevoie. Cartea creştea şi începea să devină fluidă, de parcă se putea citi doar exact aşa cum era. Asta şi voia tatăl lui: ca originalul

să dispară. Şi atunci ştiai: cartea era acolo, împletită literă cu literă.

Înţelesese foarte puţine din toate chibzuielile posace ale tatălui, dar se bucurase de apogeul final: tata îi citea paragrafele complete, îi oferea aceste daruri obţinute din greu, care deveneau reale numai pentru că el le primea. Nu a ştiut niciodată dacă şi-a iubit tatăl, dar cu siguranţă a fost îndrăgostit de ce făceau, îl treceau fiorii când se gândea la asta şi era cuprins de spaimă şi pierdut de câte ori se termina – poate pentru că acestea erau momentele când *el* era prezent, întrupat dintr-o dată cu forţa în încăpere, singurul ascultător posibil.

La sfârşitul toamnei anului 1949 Ho, şeful Poliţiei, a anunţat o conferinţă de presă pentru a sărbători succesul fără precedent al campaniei de înăbuşire a răscoalei de stânga din insula Cheju, iar Chang a fost trimis de Minister să traducă. După retragerea japonezilor, care avusese loc cu patru ani înainte, gherila de stânga descoperise labirintul de peşteri şi buncăre subterane lăsate în urmă de niponi, laolaltă cu mici rezerve de arme abandonate acolo. În decursul câtorva luni, rebelii au pus stăpânire pe întreaga insulă, au rechiziţionat rezerva de grâne a satului, au detonat podurile, au doborât copaci pentru a bloca drumurile. Cheju este o insulă muntoasă. Pe o parte a coastei pare să se ridice direct din mare – stânci abrupte şi păduri parfumate, întunecoase. Zona netedă era cât o palmă şi uşor accesibilă, însă în peşterile naturale şi buncărele făcute de mâna omului din apropierea acesteia era aproape imposibil ca cineva să-i dibuiască pe inamici, căci gurile de intrare erau ascunse de perdelele de apă ale unui vechi izvor care curgea peste un promontoriu de piatră sau se aflau sub lăstărişul din vechile păduri boltite şi erau uneori abia un pic mai late decât un om.

Încă de la început mulţi dintre localnici s-au amestecat printre insurgenţi, şi încă şi mai mulţi s-au alăturat revoltei după ce o trupă de tineri voluntari anticomunişti a fost adusă de poliţia lui Ho pe insulă, echipaţi cu puşti semiautomate şi baionete de bambus.

— Ca un mic război, a explicat Ho cu voioşie.

Acei săteni care nu au fost ucişi în bătăliile date pentru a intra în peşteri şi buncăre şi n-au fost arestaţi şi băgaţi în lagăre au fost mutaţi în zona îngustă de coastă, prinşi la mijloc între mareea stâncoasă din faţă şi dealurile de necultivat care se ridicau abrupt în spate. Cei care au mai rămas din gherilă, înconjuraţi şi lipsiţi de adăposturile din care furaseră mâncare, urmau inevitabil să moară de foame.

— Aceşti rebeli ies acum periodic la lumină, de foame, a spus Ho, şi urmează încăierări, aşa cum a fost cea de ieri.

La sfârşitul fiecărei fraze Ho zâmbea larg, de parcă ar fi fost luat prin surprindere de un ropot de aplauze, şi rămânea zâmbind câtă vreme traducea Chang.

La conferinţa de presă au participat mai mulţi americani şi jurnalişti responsabili cu relatările internaţionale decât coreeni, cu alte cuvinte lucrurile stăteau exact aşa cum trebuiau. Ziarele de stat din Seul îşi luau informaţiile de la cele transmise prin telegraf din Vest şi din *Times*, o metodă de redare a ştirilor care nu cerea prea mult jurnalism de investigaţie. Mai târziu în acelaşi an, când vreo zece jurnalişti coreeni au intrat, înghiontindu-se, la o conferinţă de presă cu blocnotesurile lor goale şi creioanele ascuţite, au fost arestaţi pe loc. Chang, aşezat pe podium lângă Ho, părea prin comparaţie surprinzător de tânăr şi subţire. Ho era o relicvă slugarnică de pe vremea ocupaţiei japoneze, foarte puţin plăcut. Chang a simţit cum povara atenţiei se muta încet, încet spre el. După ce s-a terminat conferinţa de presă a preferat să

coboare de pe podium, nu să iasă împreună cu Ho şi a fost acostat prompt de nimeni altul decât de-un reporter de la *New York Times.* L-a luat cu ameţeală când şi-a dat seama.

— Este adevărat? l-a întrebat Richard, reporterul. Nici o victimă din rândurile poliţiei? Vorbim totuşi despre o gherilă de patru sute de indivizi.

— O gherilă înarmată cu beţe, a spus, ridicând din umeri, de parcă ar fi regretat că forţele de gherilă nu fuseseră un adversar mai demn. Ca să fiu sincer, a continuat el, şeful poliţiei a exagerat un pic numărul de combatanţi morţi de partea gherilei, nu a micşorat numărul celor din poliţie. Majoritatea gherilelor cedează când întâmpină rezistenţă.

— Dar cum se poate, la ce vedem că se întâmplă în fiecare zi?

— Nu au alte mijloace de a convinge. Vezi, primesc ordin de la Uniunea Sovietică. Sunt săraci, fără orice educaţie. Iubesc ţara foarte mult. Când văd poliţie, îşi dau seama că greşesc şi de cele mai multe ori se predau.

— Cred că glumeşti, a spus Richard.

— Nu, i-a răspuns, scoţând o ţigară din tabacheră.

Richard i-a aprins-o.

— Ţărani docili, duşi de nas? Asta e povestea pe care trebuie să o relatez?

— Da, a spus Chang.

Odată ce Departamentul de Stat a devenit agenţia de căpătâi din Coreea de Sud, a sosit şi Serviciul de Informaţii al Statelor Unite, furnizorul de peste hotare al ştirilor din America şi al culturii americane, al lui Gershwin, şi *Time*, şi al democraţiei, şi după conferinţa de presă cu Ho, şi-a căutat de lucru acolo. Perspectiva de a vinde Statele Unite în Coreea de Sud i-a părut mult mai atrăgătoare decât aceea de a vinde Coreea de Sud Statelor Unite. A trecut de partea cealaltă. Ştia că nu avea cum să iasă din acel

carusel. Îi mergea bine acolo, în zona dezinformării internaţionale, la fel cum dezastrul prospera în falia căscată. Simţise deja că, asemenea tatălui său, nu-şi afla un loc al lui în Coreea de Sud. Era al treilea lucru pe care oamenii ca Hodge îl dispreţuiau, dar de care aveau în acelaşi timp nevoie. Rezultatul secundar, nenatural al traducerii. A continuat să traducă, făcându-şi un loc al lui şi devenind prizonierul acestuia pe zi ce trecea. Traducerea era o muncă solidă în Seulul american; nici o parte nu o înţelegea pe cealaltă, dar vacarmul neobosit al traducerii crea impresia unei bune înţelegeri, ori măcar al unei bune intenţii. Iar USIS avea reputaţia de a fi o agenţie-paiaţă. El voia să fie parte din acest bâlci. Voia să se refugieze acolo unde informaţiile cu desăvârşire irelevante deveneau presant de relevante, mai des decât reversul.

Peterfield l-a intervievat.

— Ai lucrat la traducerile făcute de ROKA? l-a întrebat. Dumnezeule mare! Unuia din băieţii de la ROKA îi ia zece minute să-i spună altuia să cureţe latrina. Noroc că nu au nimic complicat de făcut, cum ar fi un război! Acum pricep! Ce balamuc!

Chang a ridicat din umeri.

— Fac ce îmi spun, a răspuns.

Peterfield i-a dat un fel de test de traducere. *Înţelesul* şi *sunetul* – aceste două lucruri i le tot repetase tatăl lui. Acum şi *viteza.* MII DE OAMENI S-AU ADUNAT SĂ-L VADĂ PE PAPĂ LA CHICAGO. Spre norocul lui, exemplul era scurt – iar cu stilul jurnalistic era obişnuit. Citea constant ziarele. Dacă tatăl lui avea obiceiul să cumpănească bine lucrurile, să le atragă într-o zonă a permanenţei, asemenea tâmplarului care mai face un picior mesei ca aceasta să stea mai bine, lui Chang i se părea că practică într-o zonă a dispersării. Cu cât era mai propagată cea mai subţire

informaţie, trecând dintr-o limbă în alta, cu atât părea să comunice mai puţin. El facilita frivolitatea. Se aşeza, trăgea în pliul braţului dicţionarul, şi după ce se gândea mai bine lăsa cărţoiul închis. Traducerea îi lua mai puţin de cinci minute. O închidea în scrisul lui frumos, rând cu rând pe blocnotesul pe care Peterfield i-l împinsese pe masă. Când a terminat, i-a dat foaia înapoi.

— Nu pot citi asta, a zis Peterfield. Asta e treaba ta. Sper că spune lucrurile care trebuie.

— Da, le spune bine. *Înţeles, sunet.*

Înţelesul suna foarte bine, s-a gândit, mulţumit de sine.

— Drăguţ. Dar genul ăsta de drăgălăşenie nu ţine în meseria asta. Să zică doar ce e de zis.

Drăgălăşenie. Mereu va asocia cuvântul ăsta, cu tot caroiajul său temerar, cu Peterfield. Dacă acum conta puţin, curând va conta şi mai puţin. Curând nu va mai fi un ornament, şi va deveni un obstacol.

A fost angajat pe loc. Până la sfârşitul zilei Peterfield decisese că nu se descurcă nici cu numele coreene.

— O să îţi zicem Chuck.

— OK, i-a răspuns el.

Nu i-a spus niciodată tatălui său ce făcuse. Serile în care nu lucra până târziu urca cele trei etaje spre locul unde zăcea, să vadă dacă doarme. Dacă era treaz, Chuck stătea cu el o vreme. Deseori rămânea şi dacă tatăl lui dormea şi asculta cum respiraţia i se înalţă şi scade. Încăperea era austeră şi monahală, dar nu părea o celulă, ci mai degrabă un spaţiu lipsit de pereţi, o cameră care încerca să nu existe.

Când tatăl lui era treaz îi citea din ziarele din Seul. Ştia că el ar fi preferat să nu-l vadă deloc, dar această preferinţă, ca prezenţa însăşi a lui Chuck, se referea la toate lucrurile despre care nu vorbeau şi, la rândul ei,

trecea nerostită. Când îi citea din ziare, lăsa deoparte articolele străine pe care tatăl său le numea, cu calm, gunoaie. Susţinea că politica nu îl interesează. Dispreţul pentru aceasta era discret şi constant, atitudinea unui om mândru, care a fost distrus de o judecată politică greşită.

Chuck îşi petrecea zilele producând acel gunoi: sacrificând, brodând şi dându-i formă. Decizia cu privire la ce anume se traducea şi se trimitea apoi spre ziarele coreene din Seul ajunsese să-i revină în mare parte lui, şi asumându-şi această responsabilitate şi-a asumat şi o formă de proprietate asupra informaţiei înseşi. Pentru că mereu avea mai mult decât putea folosi şi pentru că era arbitrul, cenzorul, căpătase impresia că are la dispoziţia sa materia primă a unei lumi. Fragmentele de opinii pe care şi le permitea, distorsionate de omisiuni substanţiale, erau încă mai mult sub controlul său. Peterfield era mulţumit să-i pună în braţe lui Chuck comunicatele de presă coreene, pe care le considera o simplă corvoadă mecanică; Peterfield era mai interesat de modalităţile de transformare mai puternice şi mai puţin ambigue, ca echipele de baseball sau cinematografele permanente. USIS era plin la refuz de lucruri americane portabile: noi înregistrări ale compoziţiilor americane, făcute de orchestrele americane, noi mode americane, şi dramatizări americane, şi chiar poveşti ale unor eroi de prin orăşelele americane – iar deasupra listelor de programe sau la sfârşitul reportajelor din ziar se menţionau deseori şcoli, cu nume şi locul unde se aflau: Dartmouth–Hanover, New Hampshire; Muskingum–New Concord, Ohio. Biblioteca tatălui său era plină de lucrări publicate de şcolile americane, dar acestea nu dezvăluiau altceva decât numele, în vreme ce în excesul entuziast de informaţii de la USIS numele şcolii apărea uneori cu detalii reziduale încă lipite de ele, ca o parte din coama unui deal sau

clopotul dintr-o clopotniţă, sau un rând de obloane identice pe un zid de cărămidă roşiatică. Erau discrete, dar sugestive, iar el n-avea nevoie decât de un bobârnac. Mintea făcea restul. Îşi încercuia ţinta, calcula punctele de acces şi, cu grijă, le testa. Imagina scrisori, mici variaţiuni ale unei cereri care îi părea a fi absolut onestă şi complet nebunească. *Dacă aţi binevoi,* începeau toate. Sau doar: *Binevoiţi.*

Într-o seară, când a plecat de la muncă, a dat de Kim care îl aştepta, sprijinindu-se de un zid.

— Vreau o favoare. Am nevoie de bani, i-a spus el pe nerăsuflate.

A luat o ţigară de-a lui Chuck şi s-au plimbat împreună pe străzi, lovind când şi când câte-o piatră, înainte şi-napoi. Asta se întâmpla în mai 1950: terminaseră şcoala de un an. Iar anul acela părea cât o eră, un continent temporal nemărginit din care au ţâşnit amândoi, propulsaţi, fiecare pe cont propriu, de ideea inocentă şi arogantă pe care o aveau despre maturitate. De atunci nu se mai întâlniseră decât foarte rar. Nu fusese doar o simplă îndepărtare, ci parcă se iviseră dintr-odată într-un loc de unde lipsea confirmarea prieteniei lor. La început, după ce alienarea reciprocă se făcuse simţită, ceva îi stânjenea în prezenţa celuilalt, întreţinând distanţa dintre ei. Apoi s-a adunat atât de mult timp, parcă dând aerul afară şi izolându-i unul faţă de celălalt, ca într-un cocon, că în cele din urmă s-au ratat unul pe altul, cu o tristeţe disproporţionată şi resemnaţi. Cel puţin asta a simţit Chuck, privind cu stupoare din locul unde ajunsese, în lumea americanilor. Încă nu se obişnuiseră cu tot mai multele schimbări din viaţa lui care îl purtau spre depărtări pe care nu intenţionase niciodată să le parcurgă.

Când au ajuns în poarta casei, Kim s-a lăsat pe vine, în stradă, şi şi-a aprins iar o ţigară.

— Te aştept aici, i-a spus.

— Nu vrei să intri s-o saluţi pe Miki?

— Nu, astăzi nu.

Când Chuck l-a privit întrebător, Kim şi-a ferit privirea.

La Banto, Chuck l-a examinat cu atenţie pe Kim. Hainele îi erau ponosite. Nici măcar o cusătură nu era diferită pe hainele pe care i le dăduse. Dar pantofii erau neaşteptat de îngrijiţi; păreau lustruiţi de curând, deşi tălpile erau tocite până la epuizare. Când i-a dat banii, Kim i-a înşfăcat pe dată, a împăturit teancul şi l-a băgat în buzunar.

— Mulţumesc, i-a spus, roşind.

Îmbujorarea l-a surprins pe Chuck. Nu-l ştia pe Kim drept unul care-şi făcea scrupule în privinţa banilor.

— Nu-mi place să împrumut bani de la tine, a adăugat Kim după o clipă.

— Nu vorbi prostii! Mă bucur să te pot ajuta.

— Nu sunt pentru mine. Plec pentru o vreme. Vreau să le las ceva mamei şi surorii mele.

— Spune-le că dacă mai au nevoie de ceva, să vină să mă caute. Acum câştig o grămadă de bani.

Îl vedea pe Kim că respinge ideea asta, şi găsind apoi o modalitate de a o justifica.

— În regulă. E bine.

— Unde te duci?

— Oriunde altundeva decât în Seul.

— Nu vrei să-mi spui, nu-i aşa?

— Nu, rânji Kim dintr-odată. Îţi aminteşti că îţi spuneam *tovarăşe*? Dacă ţi-aş spune aşa acum, ai fi arestat.

Au izbucnit în râs, fără ca vreunul din ei să fi avut această intenţie. Când s-au potolit, au rămas surâzând unul la celălalt, uşuraţi. Kim a zornăit gheaţa din paharul său.

— Nu este prea sigur pentru mine aici, în clipa asta, a zis, strângând din umeri. Mi-ar fi mai comod în altă parte, atâta tot.

— Mi-ar plăcea să vin cu tine, adică mi-ar plăcea să pot veni.

— Nu, spuse Kim şi scutură din cap de parcă auzise o dorinţă caraghioasă. Ştii, am intrat în partid din pricina ta. Din pricina libertăţii tale. Tu nu ai fost nevoit niciodată să-ţi faci griji în privinţa banilor. Asta ţi-a lăsat mintea liberă. Când am intrat în partid, mi-am spus că oricine trebuie să poată avea parte de asta.

— Nu e ceva ce am ales.

— Nu am vrut să spun decât să te ţii cu dinţii de libertate. Tu nu ai nevoie să te alături partidului sau să faci alte lucruri. Orice s-ar întâmpla, ţine-te departe de asta.

— Nu vorbi aşa.

— Aşa cum?

— De parcă ţi-ai lua rămas-bun.

— Nu fac asta.

Asperitatea lui Kim a revenit. S-a uitat în jos, spre masă, apoi de jur împrejur după un ceas.

— O să mă întorc curând. Până atunci o să încerc să-ţi trimit veşti. În regulă?

— În regulă, a spus Chuck, fără să priceapă pentru ce anume îşi dădea acordul, dar înainte să mai adauge ceva, Kim l-a prins grăbit de mână şi dus a fost.

Primăvara anului 1950 a trecut. În provinciile Cholla şi Kyongsang, poliţia a pierdut controlul asupra oraşelor. În afara lor, totul fusese prădat; fiecare copac pe un perimetru de circa cincisprezece metri de-o parte şi de alta a drumurilor fusese tăiat pentru a împiedica ambuscadele gherilei. Călătoriile pe timp de noapte erau interzise. Forţe armate de gherilă din partea continentală sudică solicitau aproape toate diviziile ROKA de la paralela de demarcaţie.

Citea aceste ştiri din telegramele străine cu ştiri, de la UP, AP, Reuters, în revista *Time*, căutând veşti de la Kim, de parcă acesta ar fi putut scrie un mesaj cu cărbuni încinşi pe pământ sau ar fi putut construi cuvinte din copacii seceraţi. Fără să ştie ce anume căuta, nu a găsit niciodată nimic. Simţea că trebuie să-şi păstreze privirea alertă, dar vigilenţa asta l-a vlăguit şi, în cele din urmă, a slăbit.

Într-o sâmbătă din iunie stătea cu fundul pe birou, picior peste picior, citind ediţia din ziua precedentă a ziarului *New York Times*; stătea cu fundul pe birou pentru că în dimineaţa aceea Peterfield se lăsase pe spate în propriul scaun şi-l rupsese; luase scaunul lui Chuck, jurându-se în acelaşi timp că se va ocupa să-l repare pe cel rupt. Nereuşita care a urmat îl inspirase deja să emită câteva glume legate de dificultatea de a traduce înjurături în coreeană. Aveau o zi fără multe evenimente. Când un amic de-al lui Peterson, Jim Langston, reporter la Londra, şi-a făcut pe neaşteptate apariţia, spre ora trei, Peterfield a decis că programul se terminase.

— Asiaticii ăştia, a zis Langston, uitându-se la Chuck. Oriunde te-ai uita, dai de ei fie stând pe vine, fie chirciţi de parcă ar fi stative pliabile pentru partituri. Pentru ei nu există să stea pe scaun.

— Nici pantofi nu poartă, nu, Chuck?

Chuck şi-a fluturat una din tălpile goale şi a continuat să citească.

— Pricepe engleza? a întrebat Langston.

— Nu, doar stă acolo şi se holbează în ziar pentru că are impresia că e simpatic. Traduce pentru mine. Pentru numele lui Dumnezeu, Chuck, zi şi tu ceva în apărarea ta!

— Salut! a spus Chuck cu timiditate.

— Chiar te cheamă Chuck?

— Nu, Chang, i-a răspuns.

A întins mâna, şi Langston i-a strâns-o.

— Imperialismul american este de-a dreptul redundant, a spus Langston, întorcându-se spre Peterfield. Iată-l aici pe acest tânăr care deţine unul dintre rarele nume monosilabice pe care ţara sa le oferă – îmi imaginez că până şi fotograful meu e în stare să-l pronunţe –, iar tu nu ai stare până nu-l botezi Chuck. La fel se întâmplă şi cu agenţia voastră absurdă. Deja toată lumea din această ţară vrea să se ducă în America, şi vii tu, să faci reclamă pentru Judy Garland şi baseball. O să îi faci pe toţi să se răzgândească.

— Chuck îşi doreşte atât de mult să meargă în State, că s-a oferit ca atunci când mă întorc, să mă însoţească pe post de valet.

— E îngrozitor de trist. Ar trebui să-l scoatem măcar la o băută.

— Cineva trebuie să rămână aici să păzească biroul.

— Nu se întâmplă nimic, nicăieri. Crede-mă! Şi, în tot cazul, nu o să se întâmple nimic cât bem noi ceva.

Peterfield şi Langston se cunoscuseră la Londra, în războiul precedent; de când erau la Seul, începuse să le placă să se pilească la barul hotelului Banto, pentru ceea ce ei numeau argumente politice. Langston a plătit primul rând şi le-a spus că în noaptea aceea se întorsese de la paralelă, locul unde se tăia chirurgical peninsula Ongjin. Lucra la un reportaj pentru serviciul britanic de ştiri în care voia să facă băşcălie de un articol apărut recent în *Life*, în care nou aliatelor forţe SUA-ROKA li se spunea „cea mai formidabilă armată din Asia”.

— N-am mai văzut o informaţie plantată mai pe faţă ca asta, a remarcat el peste mitraliera de obiecţii din partea lui Peterfield.

La Ongjin, Langston şi fotograful lui văzuseră o expediţie a forţelor de supraveghetori ONU supervizând

securitatea în zona paralelei, dându-şi coate şi mijindu-şi ochii prin binocluri, spre dealurile claie peste grămadă, impenetrabile, din nord. Sigur că nu era nimic de văzut acolo! În schimb îi spuneau lui Langston, şi unii altora, lucruri de felul: „Armata a asigurat paralela de nici un ţânţar n-ar putea trece.”

— Fotografiile noastre sunt şi mai grăitoare decât vorbele lor, dacă îţi vine să crezi, a adăugat, deşi descoperise deja că publicul american, atunci când e pus faţă în faţă cu confirmarea idioţeniei conducătorilor lor, cumva tot nu vede esenţialul. Dar el scria pentru Marea Britanie şi era bucuros că lucrurile stăteau aşa. În loc să le fie ruşine, ovaţionează, a mai spus. Cea mai formidabilă armată din Asia! Dumnezeule mare! E de-a dreptul inimaginabil!

Cea mai bună imagine din Ongjin, în opinia lui Langston, s-a dovedit a fi nici mai mult, nici mai puţin decât un instantaneu făcut cu aparatul şefului regimentului de observaţie în teren al ONU, Coverly, o fotografie pe care nici măcar nu putea s-o folosească. După ce îi ceruse unui soldat din regiment să facă fotografia, i-a întrebat pe Langston şi pe fotograful acestuia dacă îi dau o mână de ajutor cu developatul. Imaginea îl surprindea pe Coverly împreună cu un grup de adolescente cu chipuri rotunde din rândurile cercetaşilor sud-coreeni, echipate cu fuste scurte, plisate, şi bluze marinăreşti apretate şi cu cravate colorate. Coverly radia de mulţumire, cu o mână pe umărul uneia dintre cercetaşe, care stătea în genunchi, de parcă avea de gând să se aşeze pe ea. Când a văzut-o Langston, i-a cerut o copie imediat. La început Coverly a fost flatat, dar apoi Langston a făcut greşeala de a completa efuziunile lui Coverly cu laude suplimentare, iar asta i-a stârnit suspiciunea lui Coverly. A decis să nu-i dea până la urmă fotografia lui Langston. S-a temut că ar

putea fi greşit interpretată ca frivolă, şi astfel ar fi putut avea implicaţii neplăcute. Cuvântul pe care l-a folosit a fost „intonaţii”.

— A spus: „Mă tem că are intonaţii neplăcute”, a cârâit Langston. Un omonim splendid. Exact la ce mă referisem când m-am alăturat agenţiei. Ceva cusut cu aţă albă.

Langston şi-a lăsat fotograful în Ongjin, cu speranţa că observatorii ONU vor mai comite vreo nouă absurditate până vineri dis-de-dimineaţă, când urmau să părăsească peninsula pentru a veni la Seul. Probabil că deja erau în oraş, deşi fotograful lui Langston era genul de renegat asumat, ahtiat să prindă un cadru cu ceea ce americanii numeau, plini de dispreţ, „încrucişarea săbiilor” celor din KPA[11]. Pierduse toate ciocnirile de până acum, căci ele nu fuseseră comunicate de serviciile de presă ale armatei în mod deliberat, astfel că era greu de prevăzut unde anume avea să se petreacă.

— Probabil că fuge de la un capăt la celălalt al paralelei şi acum, a spus Langston. Dumnezeule, cât e de simpatic! Pricepe tot ce am de gând să scriu. Mi-ar putea fura serviciul dacă nu ar avea un vocabular amărât. Vorbeşte cea mai proastă engleză pe care am auzit-o vreodată şi s-a născut şi a trăit la Londra.

Douăsprezece ore mai târziu, personalul de la Bento i-a aruncat afară. Cei trei nu mai erau în stare să-şi închipuie o lume din care unul dintre ei ar lipsi. După ce s-au bălăbănit înapoi până la birourile USIS, ţinându-se de mijloc unul pe altul – un pas greşit al unuia îi dobora pe toţi trei, iar asta probabil că s-a tot întâmplat, căci în ziua următoare Chuck a descoperit că era plin de julituri –, au adormit pe gresia rece, cu capetele pe ziare. Fotograful lui Langston a sunat spre sfârşitul dimineţii; ţârâiturile

[11] KPA, acronim al Armatei Populare Coreene (Korean People’s Army), forţa militară a Coreei de Nord, fondată în 1932.

furioase ale telefonului au izbutit să-i trezească în cele din urmă puţin după ora zece.

Deseori s-a întrebat ce s-ar fi întâmplat dacă nu ar fi fost cu ei. Semnalul de alarmă le-a oferit un avantaj de numai o jumătate de zi, nu cine ştie ce interval, lipsit de ceva fundamental care să-l ancoreze, deloc asemănător cu atingerea delicată ce rostogoleşte prima piatră de pe un deal care o ia la vale. Doar timpul necesar cât să gândeşti suficient ca să eziţi. Nu se putea referi la acel interval şi să spună: *Acela a fost un punct de cotitură.* Nu ştia dacă erau şi alte căi, tot ce ştia era că a lui părea să dateze din noaptea aceea de la hotelul Banto, cu Lucas Peterfield din Durham, Carolina de Nord, şi Jim Langston din Londra, şi că era beat când a început războiul.

Când lupta a izbucnit, duminică dimineaţă la ora patru, singurul ofiţer american de serviciu pe paralelă era un consilier militar care nu se remarcase prin nimic, pe nume Leo d’Addario; nu i se dăduse permisia săptămânală. Pe D’Addario l-au trezit focurile de artilerie, dar i-a fost cu neputinţă să spună dinspre care parte se auzeau. Mai târziu se pare că toţi au fost de acord că fusese Nordul cel care trăsese spre Sud; de ce unităţile ROKA au deschis focul, în condiţiile în care consilierii americani îi sfătuiseră în repetate rânduri să n-o facă? D’Addario a sărit în jeepul lui, în pijama, şi a condus împreună cu ordonanţa până la Kaesong, prin negura fantomatică a răsăritului, ca să se lămurească ce naiba se petrecea cu acel schimb de focuri, iar când a ajuns a picat direct peste armata nord-coreeană care intra în centrul oraşului *cu trenul.* Când l-au văzut, au deschis focul. Accelerând să scape, jeepul lui d’Addario a făcut pană la o roată şi, în balansul maşinii pe caldarâm, d’Addario şi-a muşcat vârful limbii. Până când d’Addario, panicat, a izbutit să trimită o telegramă la Seul, fotograful

lui Langston deja sunase. Luptele s-au pornit repede pe toată lungimea paralelei şi alunecau încet spre sud, spre Uijongbu, la puţin peste treizeci de kilometri de Seul. Trupele ROKA ce fuseseră prinse în încăierare nu reuşiseră până acum să-şi menţină nici una dintre poziţii. Se rostogoleau tot mai la sud.

La ora zece în dimineaţa aceea, artileria încă nu se auzea din Seul, şi nimeni nu visa că s-ar apropia. Străzile erau pline de negustori care-şi împingeau cărucioarele la locurile lor, unde stătuseră cu numai câteva ore înainte, ca să evite lăsarea caniculei, şi deja picoteau de-a-n-picioarelea prin petecele de umbră aruncate de imobile. Femei care trăgeau după ele copii împiedicaţi sau care, ieşind la cumpărături, duceau în spinare şi legături de legume, şi copiii. Puşti şedeau pe vine pe alei, cu mâinile proptite pe genunchi, împietriţi de plictis. Chuck a încercat s-o ia doar pe aleile laterale, alergând din greu, sprijinindu-se de colţul clădirilor când cotea ca să-şi ţină echilibrul. Când ieşea pe câte-o arteră principală sau prin vreo piaţă, se forţa să meargă normal. Deşi făcea asta pentru a evita să fie luat la-ntrebări, ştia că nu era defel cazul. Oamenii se uitau după el fără nici un interes.

Efectul secundar al mahmurelii era un aer înşelător de calm. Se simţea electrizat, prins în ghearele unei stări care nu era nici surescitare, nici teroare, însă ceva similar amândurora. Peterfield spusese:

— Nu vor ajunge la Seul, dar în locul tău i-aş scoate totuşi pe ai tăi din oraş. S-ar putea să urmeze câteva zile haotice.

— Dar nu crezi că evacuare.

Peterfield a fornăit.

— Armata Statelor Unite n-a venit până aici ca să lase spelunca asta pe mâna celor din KPA din prima secundă în care bat la uşă. Faci mişto de mine? Eşti paranoic, Chuck!

S-a dus acasă şi a spus, calm, că se dădeau lupte pe paralelă.

— Sunt sigur că totul va fi în regulă, dar să fim precauţi. Să mergem la Pusan.

A găsit-o pe maică-sa în curtea interioară, mâncând o piersică. Se uita, iar mâna care ţinea fructul se oprise la jumătatea drumului spre gură. Şi-a dat seama şi şi-a coborât braţul.

— Nu vreau să-l mut pe taică-tu. Taică-tu e bolnav.

— Să fim precauţi, a repetat el. Vorbea încet pentru că-i bubuia capul. Pregăteşte o valiză mică, a continuat. Mă ocup eu de tata.

I-a susţinut privirea nehotărâtă până când în cele din urmă ea s-a ridicat.

În camera de la mansardă, tatăl lui dormea. L-a strigat o dată, apoi încă o dată. Când tatăl a deschis ochii, i-a spus:

— Trebuie să plecăm. Nu suntem în siguranţă aici.

Tatăl lui l-a privit o clipă, apoi şi-a întors privirea spre tavan şi a ascultat.

— Nu aud nimic.

— E timp, dar trebuie să ne punem în mişcare.

— Nu pot. Nu m-am dat jos din pat de un an.

— Dacă nu vrei să mergi, te vom căra.

— Dacă e neapărată nevoie.

Tatăl lui s-a întins cu calm după ochelari.

— Te-am cărat o dată, îţi mai aminteşti? întrebă tatăl.

— Nu! a izbucnit Chuck, păşind nerăbdător prin cameră.

— La casa de la ţară. Ne duseserăm în livadă pentru că voiai să culegem pere. Te-am dus acolo, dar tu ai pornit după unele mai pârguite. Nu se copseseră, dar tu continuai să treci de la un copac la altul, convins că vei găsi ceva, iar când te-ai îndepărtat de nu te mai puteam vedea, te-am auzit plângând. Te muşcase un şarpe.

Îşi amintea livada cu copacii cu coroane încâlcite, aproape identici. Se juca de-a v-aţi-ascunselea printre ei. Când stătea exact pe un rând, lungimea acestuia dispărea, şi când păşea în faţă, pe aleea dintre rânduri, întorcea capul curios, iar lungimea devenea din nou perceptibilă, separată de următoarea spre care se înclina exact până când păşea aliniat perfect cu rândul următor, care pe dată se făcea nevăzut, iar el stătea din nou în şir cu pomii. Regularitatea livezii îi masca dimensiunile, şi nu de puţine ori se rătăcise şi trebuiseră să-l caute şi să-l ducă în casă, plângând de nervi.

— Te-am ridicat şi am luat-o la fugă, i-a spus tatăl. A râs scurt. Dumnezeule, ce frică mi-a fost! Dar erai bine, până la urmă n-ai avut nimic.

După o vreme i-a spus:

— Arată-mi cum m-ai cărat.

Tatăl lui a mimat, iar el s-a aplecat deasupra patului, trăgând cearşaful şi îndoindu-l, ca pe foaia unei cărţi, până când a dat de tatăl lui acolo, micşorat şi pierdut. Dar nu ştia asta cu-adevărat, numai simţise că probabil se micşorase, sau simţise că asta ar fi trebui să simtă: că tatăl lui devenise acum atât de mic. Nu-şi amintea să-l fi atins înainte. Când s-a îndreptat cu mari eforturi, ridicându-l, mai să cadă pe spate. Tatăl lui nu mai cântărea nimic. În mişcarea aceea de a se îndrepta de spate din toate puterile, nu întâmpinase nici o rezistenţă, fusese precum o cădere în sus, şi şi-a amintit dintr-odată cum a fost cândva tras aşa, smuls de pe picioare şi apoi alternarea nesfârşită a pomilor întunecaţi şi a coridoarelor de lumină în timp ce alergau.

Au rămas nemişcaţi, examinând camera, de parcă ar fi fost un loc unde de-abia ajunseseră. Braţele tatălui atârnau libere în spatele lui. Apoi a spus dintr-odată cu o voce parcă plină de plictis:

— Va trebui să mă duci în cârcă.Vreau să pot privi în faţă. Nu vreau să mă uit în sus.

Drumul până la gară a fost înnebunitor de lent. Se înfigea înainte, simţind stomacul tatălui săltând undeva la baza spinării. Mama venea în urma lor, ţinând pachetul pe care tot el trebuise să i-l pregătească. Pe măsură ce treceau pe străzile lăturalnice ale oraşului percepea înaintarea lor ca pe o diminuare a acelui timp încremenit când încă nimic nu se întâmplase, şi nici o decizie nu fusese luată. La gară, oamenii fie se înghionteau violent, fie se lăsau pe vine şi fumau. Copiii ciuguleau din fructe, trăgând după ei roiuri de insecte. Trenul zvâcni şi scoase un nor de aburi. Normalitatea din jur ajungea la el ca o formă de nebunie, a lui sau a lumii. Nu era sigur la care spera de fapt. În tren a găsit două locuri. Mama lui s-a aşezat, strângându-se cât mai mult pentru a nu atinge nimic. Era ora unsprezece şi un sfert. Chuck încerca să perceapă ceva peste rumoarea din jur, să-şi acordeze urechea la ceea ce era dincolo sau dedesubt. Stătea pe interval, cu o mână pe spătarul scaunului tatălui său. Pasagerii treceau cu brutalitate pe lângă el, azvârlind boccele şi cuşti de păsări, şi geamantane de carton în plasa pentru bagaje, neglijenţi şi arţăgoşi din pricina căldurii. Nici urmă de panică. Mai că-şi dorea un soi de teamă generalizată, care ar fi putut s-o depresurizeze pe-a lui, uşurându-l puţin. Tatăl lui şi-a ridicat un pic bărbia spre el, ceea ce l-a făcut să se lase pe vine, pe interval, lângă bancheta pe care şedea acesta, expunându-se ghionturilor şi înjurăturilor, căci trenul se aglomera tot mai mult.

— Nu cred că vor ajunge la Seul, i-a spus tatăl.

— Nici eu nu cred asta.

— E zăpuşeală aici.

— Ştiu. Totul o să fie bine.

S-a ridicat repede. Trenul a pufăit şi s-a auzit o fluierătură.

— Trebuie să rămâneţi în tren până la Pusan, i-a spus Chuck. Dacă în gară este nebunie, nu staţi după mine. Mergeţi la mătuşa şi aşteptaţi-mă acolo.

— Unde te duci? l-a întrebat mama sa, prinzându-l de mână.

— Trebuie să-mi găsesc un loc. Totul e în regulă.

— Unde te duci? a repetat ea.

— O să-mi caut un loc unde să pot sta.

Şi-a desprins mâna din strânsoarea ei, iar mama lui s-a uitat acuzator la tatăl său. Acesta doar a dat din cap aprobator spre el – un gest aproape profesional, care-i spunea că nu mai avea nevoie de el.

— Ne vedem acasă la mătuşa, i-a spus tatăl lui.

— Ne vedem acolo.

Conductorul striga. Tatăl său a ridicat brusc o mână, iar el s-a întins şi i-a prins-o.

— O să călătorim cu toţii foarte confortabil, i-a spus tatăl.

Era îmbrăcat cu nişte pijamale uzate şi boţite – ale grădinarului. Când şi-a ridicat braţul, mâneca i-a alunecat dând la iveală un membru cumplit de fragil. În lipsa sprijinului pe care mâna lui Chuck i-o oferea, prinse să tremure.

— Ne vedem acolo, a repetat tatăl lui, iar mâna i-a căzut.

A pornit în viteză prin vagon, trecând în următorul. Trenul pornise în clipa când a sărit jos, pe peron.

În toată după-amiaza aceea petrecută în trenul care ieşea din Seul târându-se peste podul de pe râul Han, pufăind spre sud, către prima staţie, Suwon, şi pe peronul unde a stat preţ de ore – aşa i s-a părut –, brusc îngrijorat că a făcut ceva greşit, apoi pe străzile Seulului – unde era

deja cu mult mai cald decât cu o oră înainte, într-atât, încât dorul disperat de ploaie învingea raţiunea, şi percepţia, şi canicula, iar briza slabă părea să poarte cu ea mirosul pământului reavăn, peste tot s-au auzit tunete. În Seul, vara, în mai toate după-amiezile erau furtuni cu tunete şi fulgere. Deşi lăsau în urmă valuri de căldură umedă, încă mai rele decât canicula de dinainte, amintirea acestei dezamăgiri se disipa la fel de repede ca scurta răcoare de după fiecare aversă; altfel, locuitorii din Seul trăiau visând veşnic la ploaie. Au auzit tunetul de undeva spre nord şi erau fericiţi, deşi norii de pe cer şi şuieratul – frunzele care foşnesc – nu au sosit. Până către seară devenise evident că sunetului îi lipsea deliciul, ondulaţia inegală care îi face pe copii s-o zbughească afară, în stradă, cu pieptul înainte şi braţele în spate. Izbucnirile erau sporadice, însă creşterea nefirească a volumului, constantă.

În ziua aceea s-a întors acasă, temându-se pentru aceasta. Nu vorbiseră nimic de faţă cu Miki, însă nu l-a surprins să n-o mai găsească, pe ea şi puţinele ei lucruşoare. Îi era cu neputinţă să-şi permită să facă zgomotele pe care le scoate un trup aflat singur într-o casă. I se părea că păşeşte prea zgomotos. Se oprea-n loc înspăimântat, pe-o treptă sau în mijlocul vreunei încăperi, şi de fiecare dată tăcerea din casă se lăsa peste el, înconjurându-l. S-a retras în ascunzişul copacului, în semiobscuritatea sa umedă, fumând ţigară de la ţigară. Poate ar fi venit şi Kim. Atât de puternic îşi dorea ca asta să se întâmple, că aproape devenise tot una cu un soi de intuiţie pe care se hotărâse s-o urmeze. Şi-a spus că probabil Kim îl minţise că părăseşte oraşul, parte din strategia lui de a păcăli poliţia. Nu avea alte resurse pentru a-şi imagina criza care se anunţa decât cele oferite de filmele pe care le văzuse, aşa că a rămas acolo,

aşteptând dramatica reîntâlnire cu Kim şi, probabil din pricină că se odihnise atât de puţin, a adormit, şi, aproape de răsărit, l-a trezit huruitul unui avion care zbura la altitudine joasă.

Vestea legată de lupte ajunsese în cele din urmă să se răspândească printre civilii din Seul aproape de ora cinei, în seara precedentă, iar când Chuck a ieşit pe străzile de la baza dealului unde era casa familiei, acestea erau aglomerate, deşi nu pline până la refuz, de oameni care încercau să plece. Un avion de vânătoare sovietic a mitraliat o scurtă perioadă de timp bulevardele – acesta fusese sunetul pe care îl auzise – şi deşi incidentul fusese unul izolat şi oarecum inexplicabil, a avut efectul de a-i ţine pe cei mai mulţi prin case, cu presupunerea că armata îşi va concentra eforturile pentru a apăra Seulul, şi nu zonele expuse din afara acestuia. Şi el presupusese acelaşi lucru. S-a grăbit spre birourile USIS, însufleţit de un soi de importanţă prin ricoşeu şi de uşurarea pe care a simţit-o când frica lui fără chip a fost înlocuită în cele din urmă de o ameninţare clar definită şi universal acceptată. Când a ajuns, biroul era vandalizat şi gol. Nu tu telegraf, nu tu telefoane, nici maşină de scris. A ieşit în fugă pe stradă, nimerind direct în grosul oamenilor prinşi în trafic, mâini care împingeau roabe, bătrâni care se sprijineau în baston, femei cu prunci legaţi de trupul lor, ca nişte tumori gigantice, copii mici, în salopete, care se ţineau după ele, şi nicăieri vreun bărbat de vârsta lui. În depărtare se auzea clar şi regulat sunetul artileriei. Îl simţea vibrându-i sub tălpi.

Se gândea la acele zile ca la o avalanşă care şterge tot – rapidă, concentrată şi inevitabilă, dar de fapt se învârtise în cerc, într-un peisaj pe care îl considera imposibil de sondat, încercând să descopere toate posibilităţile şi să-şi facă un plan, însă eşua de fiecare dată. Pe cât de mulţi

oameni încercau să părăsească Seulul, pe atâţia veneau, căutând refugiu, iar străzile clocoteau de călători care se poticneau unul de altul. A revenit la birou, oarecum neîncrezător, şi apoi a început să tragă de sertare şi a smuls violent uşile dulapurilor, căutând ceva ce l-ar fi putut ajuta, ceva de furat, ca un mic gest de răzbunare, dar nu a găsit nimic altceva decât hârtii goale, agrafe de birou aurii şi creioane boante. În cele din urmă a pornit iar pe străzi până acasă. Sub copac nu a găsit decât pătura lui, murdară – nici un mesaj de la Kim scrijelit în ţărână sau pe scoarţa copacului, ori din scrumul de ţigară pe care să-l fi lăsat. Uitase să mănânce toată ziua. A dat iama prin rafturile şi sertarele din bucătărie şi din cămară, vărsând un borcan cu boabe de fasole, pe care le-a lăsat aşa cum s-au împrăştiat. A găsit nişte conserve de peşte europene, pe care le păstrau doar, doar l-or momi pe tatăl lui, şi le-a mâncat pe toate, aruncând cutiile uleioase în spate, pe măsură ce le golea.

A cutreierat din încăpere-n încăpere, de la un etaj la altul, trăgând după el pătura murdară. Camera lui Miki atunci, demult, îl surprinsese; acum se fofila prin casă încercând să-i descopere toate spaţiile secrete. Se arunca suicidar în dulapuri întunecate, întinzându-şi braţele în lateral până când dădea de marginile acestora. A sărit şi s-a prăbuşit o dată, văzându-şi imaginea întoarsă de-o oglindă. Când nu a mai avut unde să se ducă, a urcat treptele spre mansardă. Acolo era patul tatălui lui, păstrând parcă forma momentului în care îl părăsise. S-a ghemuit pe aşternut şi a închis ochii.

Când podurile au fost aruncate-n aer, n-a ştiut despre ce este vorba, dar a auzit şi a simţit exploziile – *bbbbuuummmm.* Valurile acestora parcă i-au apăsat inima, ca şi cum impactul s-ar fi răspândit şi ar fi pătruns peste tot, în râu, în oraş, în dealul unde se înălţa locuinţa

lui, în casă şi în salteaua de sub el. Casa a absorbit cu uşurinţă suflul exploziei, zgâlţâindu-se puţin şi apoi reaşezându-se; o zguduise, dar nu izbutise s-o avarieze. Apoi s-a simţit în siguranţă; sentimentul îl străbătea asemenea alcoolului. Ghemuindu-se pe-o parte, a reuşit să-şi împingă pantofii din picioare, a tresărit o singură dată, puternic, şi deja dormea buştean.

Aşa l-a găsit Miki în seara aceea. Nu-i putea vedea chipul în lumina gri tot mai slabă, dar îşi dădea seama că plânge. Se desprinse anevoie din visul său către ea. O vreme, tânăra nu s-a putut linişti. De-abia respira. La început, Chuck a presupus că se temea pentru el, dar apoi a priceput că agitaţia ei avea legătură cu faptul că îşi dăduse seama că o ştersese. Fugise după ce el o pornise cu ai lui spre gară; mai întâi i-a furat de prin casă, apoi s-a dus să-şi găsească sora şi, cum nu a reuşit, a încercat să părăsească oraşul de una singură, însă apropiindu-se de râu a văzut cele trei poduri explodând – unu, doi, trei –, iar oamenii căzând în apă. Acele trei poduri erau singurele rute spre sud.

— Bucăţi, i-a spus. Cădeau bucăţi de oameni.

Atâţia oameni încercaseră să treacă peste poduri, ca furnicile roind din muşuroi. I-a mai spus o dată că i-a furat de prin casă, delectându-se parcă în trivialitatea mărturisirii. Cu numai o zi înainte, asta i-ar fi distrus viaţa. Părea c-o înfurie că lucrurile nu mai stau la fel; lentoarea lui o înfuria. Stătea pe marginea patului, picior peste picior, se înserase şi o privea cum devine doar o siluetă în dreptul ferestrei. Şi-a amintit cum a venit spre casă în torpoarea luminoasă a dimineţii târzii, cu paşi mari şi nesiguri, parcă ţinându-şi în echilibru pe umeri mahmureala, simţindu-se la fel de desconsiderat ca un profet a cărui intimitate cu viitorul face imposibilă

coexistenţa lui cu prezentul. Dar asta se întâmplase ieri. Acum evenimentele îl copleşiseră.

— Ce s-a întâmplat cu lucrurile pe care le-ai furat? a reluat el, ştiind că era o întrebare ridicolă.

Dar ea a spus, pentru a se justifica:

— Am căzut pe stradă.

A aprins lampa şi i-a arătat faţa. Era rănită; el şi-a întins mâna s-o atingă, însă Miki s-a retras.

— Va trebui să te ascunzi, i-a spus ea.

Când i-a arătat spaţiul mic de sub scări, prea îngust ca să te poţi întinde şi înalt de-abia cât să poţi sta în genunchi, s-a tulburat, de parcă ar fi dat de un străin pitit acolo. A tras un panou şi, iată: gaura aceea neagră, lipsită de aer.

— Mama ta a ascuns aici nişte bani şi ceva lucruri de valoare, i-a spus Miki.

Acum locul era gol.

Chuck a presupus că rămăsese cu el în speranţa că se va întoarce Kim. Şi el avea aceeaşi speranţă, dar deja nu mai putea să nu admită că amândoi vor fi dezamăgiţi. Se întreba când anume se va dumiri şi Miki, când îl va părăsi sau îl va trăda. La câteva zile după ce a intrat în oraş, KPA a luat în stăpânire casa. Sus, cocoţată pe deal, fără altceva în jurul ei, cu o perspectivă neobstrucţionată spre orizont şi cer. Se prea poate că soldaţii aflaţi în trecere vedeau în profanarea casei o formă de dreptate, deşi mai târziu, când Seulul a căzut pentru a doua oară, depărtarea la care se afla imobilul şi terenurile vaste din jurul său l-au ferit. Camera în care zăcuse tatăl lui devenise centru de operaţiuni al ocupaţiei, iar restul casei, rând pe rând, a fost folosit şi abuzat după nevoi şi toane. Chuck zăcea înco-vrigat în gaura lui, trăgând cu urechea. Acolo a locuit vreme de trei luni, din 29 iunie până la eliberare, în ultima săptămână din septembrie. Cel puţin o lună bătută pe

muchie a delirat cu febră. Gaura nu era ventilată, se încingea şi era umedă. Treceau uneori zile întregi până când în casă nu mai rămânea nici un soldat, şi Miki putea să vină la el; oliţa se umplea şi dădea pe dinafară, sau o dărâma el din neatenţie, tot sucindu-se şi ghemuindu-se în încercarea disperată de a scăpa un pic de durerea care mai întâi îi cuprindea muşchii, apoi oasele. Slăbea, iar şira spinării, şi şoldurile, şi încheieturile deveneau tot mai vizibile. Era plin de vânătăi; se aşeza pe ele compulsiv. Ajunsese atât de claustrofob, încât avea impresia că era pe cale să-şi piardă minţile. Panica ce-l cuprindea în ascunzătoarea forţată ajungea la cote insuportabile, dar nu avea unde altundeva să se ducă; se zbătea cu disperare în interiorul lui, cu aceeaşi violenţă cu care îşi dorea să se izbească de pereţii care se strângeau în jurul său. A încercat să viseze spaţii. Un spaţiu larg, deschis în jurul lui, asta încerca să-şi imagineze, folosindu-se de întunericul beznă în care era, dar oriîncotro se mişca, atingea câte-un perete.

Fuma neostoit, făcând încă mai irespirabil aerul din gaură. Miki, de câte ori rămânea singură, îi dădea să mănânce, încerca să-l cureţe, îl aproviziona cu ţigări, golea oliţa împuţită – dar niciodată nu era singură pentru prea multă vreme. Chuck îşi iţea capul prin deschizătura pătrată, trăgând aer în piept, iar ochii i se roteau în orbite din pricina luminii. La început se târa afară şi păşea pe hol, dar curând ajunsese atât slăbit de la febră şi din pricina muşchilor atrofiaţi, încât Miki nu-l mai lăsa să iasă deloc. Îi era teamă că, dacă soldaţii s-ar fi întors, nu ar fi fost în stare să se ascundă suficient de repede, să se facă nevăzut. Când febra îi crescuse peste măsură, a făcut pipi pe el zile în şir, până când corpul lui nu a mai avut pic de lichid pe care să-l elimine. Nu mai avea scaun, şi era recunoscător pentru asta. Când se aşeza pe oliţă

ghemuindu-se, marginile ei îi intrau în carne ca o lamă ascuţită. Nici o gură de aer pe care o trăgea în piept nu era lipsită de fum şi a simţit cum tuberculoza i se strecoară iar în plămâni, de parcă până atunci ar fi tras un pui de somn la el în palmă. Când aşteptata trădare a lui Miki nu s-a petrecut, s-a simţit îndurerat. Voia să moară fără ca el să se facă vinovat de asta.

Pe 16 septembrie, a avut loc celebra debarcare a lui MacArthur în Inchon, şi nouă zile mai târziu a anunţat eliberarea Seulului, un eveniment care coincidea exact cu aniversarea a trei luni de la invazia Coreei de Nord. Luptele de stradă cuprindeau treptat oraşul în ritm de melc, casă după casă, imobil după imobil, şi au mai durat de fapt câteva zile după această dată. Chuck nu ştia nimic din toate astea când panoul de lemn a fost smuls şi un pătrat insuportabil de lumină a căzut pe el, punctând începutul unei agonii noi pentru trupul său care se lupta cu alternanţa de lumină şi întuneric şi care parcă se micea de frica spaţiului deschis, în care nimic nu îl atingea. Se obişnuise în gaura lui. Când panoul de lemn a căzut, a închis ochii strâns şi a aşteptat să moară, dar era doar Miki. Tremura când l-a ajutat să iasă de acolo, de parcă trăgea un trup paralizat.

Seulul a început încet să revină la lumină. Patrulele ROKA treceau pe străzi, la picior sau în jeepuri, examinând supravieţuitorii. Îi împuşcau deseori. Faptul de a fi în viaţă era considerat un semn destul de clar al colaborării cu inamicul. Deşi forţele americane au refuzat să autorizeze aceste aşa-numite reprimări, păreau a le împiedica doar pe cele cu care dădeau nas în nas. Noua ocupaţie lua în stăpânire oraşul, el, propria casă. Era mizerabilă şi vraişte – nu o putea descrie decât ca pe un loc prin care trecuse o armată –, dar, spre marea lui surpriză, nu era avariată substanţial. Teancuri de cărţi fuseseră trase de pe rafturi,

însă cam atât. Erau împrăştiate pe jos. Prima dată când a încercat să meargă, pur şi simplu s-a dus de-a berbeleacul, ca un copac tăiat. Apoi a venit Miki, care i-a trecut un braţ pe după umerii ei şi s-au împleticit amândoi prin cameră, forţându-l să facă exerciţii.

A ieşit din casă la asfinţitul zilei de 6 octombrie 1950. Avea să afle data abia când va fi ajuns în locul spre care pornise. Pe când ieşea din casă s-a gândit *dacă* – dar străzile erau liniştite, aerul umed şi răcoros şi patrulele puteau fi auzite de la mare depărtare. Se sprijinea într-un baston. S-a fofilat pe fâşia abruptă care cobora dinspre poartă, cu un umăr ştergând zidul de la stradă. Animale de tot soiul cutreierau străzile. A văzut o poză a lui Stalin dintr-un ziar, într-o ramă ieftină de metal, atârnând pieziş pe zidul unei clădiri. Rigolele erau pline de cenuşă, şi peste tot era împrăştiat molozul de la baricadele ridicate de KPA: bucăţi colţuroase de ciment, bolovani, cauciucuri vechi, maşini incendiate, bucăţi din pavaj. Totul era învăluit în mirosul chimic murdar de lemn explodat, ars şi umed. Aproape toate clădirile pe care le-a văzut ajunseseră nişte ruine, chiar şi Biblioteca Naţională, deşi mai târziu avea să afle că fusese intactă pe toată durata ocupaţiei comuniste şi că incendierea ei se petrecuse abia la revenirea americanilor, ca să fie transformată în fundalul dramatic al ceremoniei prin care MacArthur i-a înmânat iarăşi lui Rhees cheile oraşului. Ritualul a fost filmat cu detalii din belşug şi fotografiat de întreaga presă internaţională. Aşadar, şi presa din întreaga lume revenise.

L-a aşteptat pe Peterfield la birou – unde telefonul, telegraful şi maşina de scris erau repuse în drepturi. Un pătrat asupritor de lumină albă se revărsa dinspre fereastră şi-şi începea mărşăluirea zilnică pe podea. Ştia că era respingător de slab, galben şi mirosea pestilenţial. Obrajii supţi. Spatele cocârjat. Muşchii i se scurtaseră şi nu

mai rămăsese în ei nimic suficient de viu ca să-i facă să se întindă. Când Peterfield a intrat şi l-a văzut şi-a aprins o ţigară, s-a aşezat şi a continuat să-l privească.

— Oi fi prea bolnav să fii recrutat, a spus în cele din urmă, dar genul ăsta de drăgălăşenie nu prea contează acum. Dacă încearcă să te recruteze, nu te voi putea ajuta cu nimic.

— Ştiu, i-a răspuns.

— Şi nici nu-ţi mai pot da acreditări. Nu pot acredita un nenorocit de civil coreean. Prea mulţi spioni foşgăie pe aici. Dacă te acreditez, o să fiu dat afară. Fără Statut Special. Nu se fac excepţii.

— Ştiu, a repetat.

Au deschis iar biroul, fără să discute despre ceea ce Chuck a considerat a fi abandonul lui Peterfield. Despre asta nu aveau să vorbească niciodată. Dar imaginea lui Peterfield în acea primă zi, neatins şi lipsit de remuşcări, l-a lovit la fel de puternic ca o inimă frântă. Uneori stomacul părea să-l părăsească, şi acolo, în acel vid, se afla conştientizarea faptului că se lepădaseră de el. Probabil că şi Peterfield a fost afectat, căci prietenia lor luase sfârşit. Părea să fi fost roasă de vină şi de resentimentele pe care le simte un om vinovat pentru sursa disconfortului său. Chuck a priceput că Peterfield îl urăşte, şi a priceput şi de ce, dar asta nu-l ajuta cu nimic.

Cinci

La început, nu s-a întâmplat nimic. Băiatul – îl chema Courtlin, care fusese numele de fată al mamei mamei lui sau ceva de felul ăsta, ea nu ştia şi nici nu-i păsa – a venit s-o viziteze şi au stat pe veranda acoperită, bând ceai cu gheaţă şi mâncând biscuiţi de ovăz, aduse de mama ei pe o tavă. Pe aceeaşi tavă le adusese şi nişte margarete iţindu-se dintr-o vază, genul acela de detaliu luminos care o făcea pe Katherine să se gândească la o cameră de spital, însă Courtlin o interesa atât de puţin, că nici măcar nu reuşea să se simtă stânjenită în faţa lui. Se gândise să-i spună că nu mai vrea să se vadă, dar cea mai izbutită idee de explicaţie ce i-a venit în minte presupunea lista ei de lecturi pentru vară. E drept că i-a trecut prin cap şi că băiatul i-ar putea fi de folos. Însă Courtlin o plictisea atât de tare, de-o apuca furia, iar asta nu era niciodată o zonă sigură. Ea putea deveni nepoliticoasă, el ar fi fost contrariat, ar fi putut pune întrebări tâmpite şi la un moment dat mama ei avea să observe. Katherine nu reuşea niciodată să deturneze delicat atenţia mamei odată ce aceasta se stârnea. Înrăutăţea lucrurile cât de mult putea când mama ei o provoca, declarându-se vinovată de orice infracţiune, până şi de cele de care nu fusese niciodată acuzată.

— Courtlin, trebuie să-ţi spun ceva, i-a şoptit ea când a auzit paşii mamei pe scări şi trecând apoi pe coridorul de la etaj.

Din bucătărie se auzea radioul. Un ventilator mobil îndreptat spre ei se mişca şi vâjâia intermitent. De câte ori se rotea atât cât se putea în stânga sau în dreapta scotea un sunet puternic şi rămânea blocat acolo, tremurând cu o disperare crescândă, şi exact atunci când Katherine era convinsă că în sfârşit se stricase, se debloca şi prindea a se roti înapoi. Treaba asta o scotea din minţi.

— Courtlin!

Băiatul s-a aplecat spre ea şi s-a uitat fix la mâinile ei, pe care şi le ţinuse încleştate pe paharul cu ceai cu gheaţă.

— Sunt îngrijorată şi vreau să-ţi vorbesc despre asta. Am toate cărţile astea de citit peste vară şi nu cred că am să reuşesc să le termin.

— Îţi vine greu să te concentrezi, Katherine?

— Nu, nu e vorba de asta. Îmi place să citesc.

Nu doar că nu reuşea să se concentreze, nu reuşea să doarmă. Şi pofta de mâncare îi dispăruse de zile bune. S-a uitat scrutător spre etajul casei.

— Mama crede că citesc prea mult, a continuat ea. Întotdeauna mă goneşte afară din casă.

— Dar e bine să citeşti.

— Ştiu. Vreau să merg la facultate. Ca tine.

A reuşit să-l privească, dar el părea atât de interesat de ceea ce îi spunea că a fost nevoită să se uite iar în altă parte.

— Lucrurile de felul acesta, a zis ea, nu sunt prea importante pentru mama. Ea vrea să ies cu băieţi şi să mă distrez. Adică, ea vrea să ies cu tine. Te place. Să nu îi spui ceva din toate astea!

— Sigur că nu! Şi mie îmi place mama ta, i-a răspuns, privind el acum scrutător spre etaj.

Nu de puţine ori Katherine îl urmărise cum îi mimează involuntar gesturile. Într-atât de plictisitor era! Îl detesta.

— Dar e greşit că te descurajează să citeşti, a continuat el. Ar trebui, dimpotrivă, să te încurajeze. Eşti atât de deşteaptă, Katherine. Serios, nu glumesc!

Ea a strâns iritată din umeri.

— Ar trebui să mergi la facultate şi ai să te faci remarcată. Mereu am presupus că aşa vei face.

Courtlin era tipul de student ale cărui note bune se datorau încrederii sale solemne în sanctitatea educaţiei.

Inteligenţa îi era undeva spre medie, dar era un cal de povară cuminte şi neşovăitor. La urma urmelor, taică-său era profesor la Sewanee. Dacă nu s-ar fi descurcat bine, peste ei s-ar fi abătut o mare ruşine. Părea că băiatul lua povestea mult mai în serios decât ar fi crezut ea. Avea senzaţia că acum urmau să discute despre asta toată ziua.

— Cred că asta înseamnă, zise ea, simţindu-se cât se poate de rea, că nu o să ne putem vedea prea mult. Nu-mi permit. Am rămas atât de mult în urmă!

— Sigur, are sens ce spui.

Se uita cătrănit la mâinile ei inaccesibile, care păzeau încă aprig paharul cu ceai. După o clipă, de parcă ar fi reuşit să se convingă singur, a spus:

— Ştiu că am cam lălăit-o vara asta. Şi eu ar trebui să mă apuc de un proiect de inginerie pe care mi-a sugerat profesorul meu să-l fac. Ţi-am spus că de la toamnă am fost mutat la inginerie avansată, nu? Mai că nu am vrut, e atâta bătaie de cap. Aşa că ai perfectă dreptate. Şi putem să ne ajutăm unul pe celălalt să ne ţinem de treabă.

Discursul lui a fost atât de insuportabil de patetic, că s-a forţat să-i răspundă:

— Speram că vei spune asta. Şi trebuie să ne şi distrăm când putem, când nu am de citit.

Courtlin părea să se fi înveselit acum de această nouă seriozitate reciproc alimentată a relaţiei lor.

— Ba chiar aş fi insistat. Am văzut că încă umbli cu *Mansfield Park* după tine. Şi că din mai ai lăsat-o cam moale.

— E plicticoasă! a izbucnit ea.

— Sunt convins că merită totuşi ceva din ea, altfel profesorul tău nu te-ar fi pus s-o citeşti. Eu nu am citit-o. Dar pun pariu că am citit unele dintre cărţile de pe lista ta. Specializarea mea e ingineria, dar nu mă îndoiesc că pot să te ajut pe ici, pe colo. Şi noi facem multă engleză,

indiferent de specializările pe care le alegem. E unul dintre lucrurile foarte bune la şcoala asta a mea, că nu îţi dă voie să intri într-o nişă.

Dumnezeule, cât era de plictisită!

— Tu ce specializare crezi că vei alege, Katherine? Probabil că te-ai gândit deja la ceva.

— Engleză, i-a răspuns.

Se prefăcea că-l citeşte pe Shakespeare, cărând peste tot câte un volum sau altul, ca pe un totem al devoţiunii, cam la fel cum lua peste tot după ea, pe când avea vreo nouă-zece ani, jurnalul personal, o paradă ostentativă a secretului. Courtlin avea să treacă din când în când doar să o salute, să vadă cum merge treaba, la intervale de timp evident gândite să pară rela-xate – tot la trei sau patru zile –, şi atunci ea era mereu pregătită, strângând în mâini unul dintre volumele subţirele, albastru pal, din colecţia Penguin a tatălui ei, de parcă ar fi tânjit să fie lăsată singură în tovărăşia cărţii. Ea se uita la el cum îi priveşte mâinile. A început să observe detalii ale trupului lui care îi întorceau stomacul pe dos. Nu i-l observase până atunci, nici măcar atunci când intrau în ochiul de apă unde înotau, ţinându-se de mână, când membrele goale li se frecau unele de altele, când se dezbrăcau, rămânând doar în costumele de baie. Nici măcar atunci când a sărutat-o. În clipa aceea tot ce a remarcat a fost vaga aromă de lapte a gurii lui, pe care a acceptat-o. Nu mai sărutase pe nimeni. Dar acum atenţia ei era neclintită şi nemiloasă, şi deşi Courtlin era frumos prin utilitatea lui, în toate celelalte aspecte părea neterminat, nepriceput, parcă pradă tuturor crizelor posibile. Îşi frângea mâinile. Membrele păreau să renunţe la mişcările coordonate. Pielea îi lucea a grăsime. Devenise nimic altceva decât un trup apăsător, care stârnea mila, iar nerăbdarea ei era la fel de fizică. Îi venea

să-l ia la pumni. Simţea cum valurile de furie se ridică şi-i ies pe urechi.

Ţâfna asta era prea mult pentru Glee.

— O să rămâi cu faţa aia acră, i-a spus lui Katherine când erau doar ele două.

Alesese tactica de a o critica pe Katherine la modul general. Glee ştia bine că nu era cazul să-i spună exact ce făcea greşit. Asta doar ar fi împins-o să întindă coarda mai tare.

— Domnişoara Ifose, a spus spre micul zid de încăpăţânare pe care cartea lui Katherine îl ridica în faţa ei.

Cum asta nu a avut efect, Glee s-a pornit să depene tot soiul de poveşti despre fetele rămase nemăritate ale unor vechi prieteni.

— Nici nu mi-a venit să cred când am văzut-o. Fusese o fată atât de sclipitoare, isteaţă şi simpatică, şi acum ajunsese – cum să zic? – o-ndesată. Nu există alt cuvânt! De când băiatul de care-i plăcea a plecat şi s-a însurat cu alta. Îţi aminteşti, Kitty?

Katherine a tresărit, dar şi-a ţinut firea cu calm, mestecând un pai în timp ce citea.

— Era un tip simpatic, dar ea prea făcea spectacol. Credea că-l ţine sub papuc! Dar s-a înşelat.

Pe Glee o exaspera răceala cu care Katherine îl trata pe Courtlin. Nu avea nici o intenţie s-o lase să-l pună pe fugă cu egoismul şi cu vanitatea ei plină de ifose.

Într-o zi, a sfârşit prin a spune:

— Charles Addison vine la cină.

Katherine a pus cartea jos, apoi a ridicat-o iar repede.

— E doar o cină în familie obişnuită. L-am invitat şi pe Courtlin. E ca şi parte din familie de-acum. Iar pe maică-sa pur şi simplu o ador!

— Atunci de ce n-o inviţi pe maică-sa? a întrebat Katherine.

Lui Glee i-a sărit muştarul.

— Mi-aş dori să te porţi cu un pic mai multă demnitate. Eşti o fată de paisprezece ani şi te porţi ca o împielițată de şaişpe! Comportamentul tău mă jigneşte.

— Nu văd cum anume ai putea fi jignită.

— Nu văd cum aş putea să nu mă simt astfel. Felul în care-l ţii pe jar! Eu altfel te-am educat.

— Măcar nu-l duc de nas.

— Ce Dumnezeule vrei să spui? Te joci cu el. Îţi dai aere şi asta e urât, dacă chiar vrei să-ţi spun adevărul.

— Nu mă joc cu el, dimpotrivă. El nu vrea să-mi dea pace.

— Katherine! *Ai o relaţie serioasă cu Courtlin!*

A rostit cuvintele de parcă ar fi fost o acuză, sau o sentinţă.

— Ba nu.

— Ete nu! Şi atunci ce s-a întâmplat toată vara?

— Am dat de belea pentru că nu am fost suficient de drăguţă cu el, sau pentru că am fost prea drăguţă?

— Mă aştept să te porţi cuviincios.

— Ah, cuviincios! urlă Katherine. Cuviincios!

— Eşti cu Courtlin sau nu?

— Nu ştiu.

— Ai face bine să ştii atâta vreme cât eu îţi dau voie să umbli cu el şi să faci tot ce-ţi trece prin cap.

— Bine, i-a răspuns, întorcându-şi privirea.

— Bine, ce?

— Bine, ies cu el!

— Atunci poartă-te ca atare!

Tot restul săptămânii între ele a plutit o tăcere glacială, dar vineri după-amiază, în ziua cinei cu pricina, Glee a dat nas în nas cu Katherine care cobora, proaspăt îmbăiată.

Katherine îşi găsise iar aparatul argintiu de ras şi se răsese cu atenţie la subraţ şi pe picioare, de la glezne până deasupra genunchilor. Stătuse atât de mult în baie că i se stafidiseră buricele degetelor, dar era toată rozalie de la abur şi mirosea a săpun, şi a bumbac călcat, şi a apă de flori de portocal. Îşi trăsese părul încă umed în dreptul ochilor şi, prinzându-l între degetele făcute foarfecă, îşi tunsese bretonul. Se îmbrăcase cu rochia de vară în dungi. Când Katherine a dat cu ochii de maică-sa s-a oprit precaută, două trepte mai sus, iar cele două s-au studiat una pe cealaltă. Glee i-a trimis un zâmbet chinuit.

— Puişor, i-a spus, eşti atât de dulce!

S-a apropiat şi şi-a pus o mână pe obrazul lui Katherine.

— Te rog să mă ierţi, mamă, a şoptit Katherine.

— Nu, nu! Să nu care cumva să plângi.

Glee a ridicat capul, a făcut un pas în spate şi s-a uitat la ea din cap până-n picioare.

— Te-ai făcut aşa de frumoasă pentru el! Să nu care cumva să strici asta cu plânsete.

Pe când a ajuns Charles Addison, Katherine şi Courtlin fuseseră consemnaţi pe locurile lor obişnuite de pe verandă, în suflul agitat al ventilatorului rotativ. L-a văzut prin plasa deasă care îmbrăca veranda cum s-a ivit şi a trecut de parcă s-ar fi unduit, apoi a ajuns în vestibul, schimbând în gura mare replici spirituale cu părinţii ei; i-au făcut un cocktail şi-a prins a povesti de ce întârziase. Katherine simţi o mustaţă de transpiraţie deasupra buzei. Şi-a lipit degetul de ea cu grijă. Îşi pudrase faţa. Când şi-a băgat degetul în gură a simţit gust de talc şi sare.

— Mai demult îi tundeam peluza profesorului Addison, rememoră Courtlin. Mă-ntreb dacă mă mai ţine minte. Au trecut o grămadă de ani de atunci.

Courtlin interpretase invitaţia la cină ca pe o reconfirmare a importanţei pe care o avea în viaţa lui

Katherine. Ea asculta discuţiile din salon: „...venind încoace am dat peste LaMont, iar el...”, „...suntem norocoşi că...”, „...Charlie, n-o lăsa, ar ucide...”

Apoi uşa de plasă a jucat în balamale, şi Addison a păşit pe verandă cu mâna în care ţinea în mod desuet paharul în faţă, de parcă ar fi vrut să ţină un toast. A luat o înghiţitură şi le-a zâmbit, binevoitor şi vag, iar apoi sprâncenele i-au urcat în semn de surpriză.

— Să fie oare Courtlin Jones?

Courtlin deja se ridicase şi rânjea.

— Bună seara, domnule profesor Addison!

Şi-au strâns mâinile viguros, şi Courtlin îşi sălta capul când în sus, când în jos, ca o găină fără minte.

— Nu credeam că mă veţi recunoaşte!

— Aiurea! Mă bucur să te revăd, domnule!

Pe Courtlin îl făcea fericit atenţia asta batjocoritoare.

— Şi cum îi merge tatălui dumitale? Când are de gând să iasă din recluziunea sa intelectuală?

Cei doi s-au aşezat să discute despre experimentele recente ale tatălui lui Courtlin, şi despre triumful inevitabil al lui Courtlin în domeniul ingineriei, despre înţelepciunea pe care o aduce studiul ştiinţelor versus absurditatea de a studia domeniile artistice. Addison stătea cu picioarele depărtate, aplecat spre genunchi, jucându-se emfatic cu paharul, şi la scurtă vreme picioarele lui Courtlin s-au depărtat cu hotărâre şi s-a aplecat, sprijinindu-şi coatele de genunchi, cu bărbia împinsă-n faţă, şi un rid de atenţie i s-a desenat pe frunte. Tatăl lui Katherine a ieşit, aducându-i lui Courtlin un pahar, pe care acesta l-a luat cu o sfioşenie ceremonioasă, ca şi cum nu l-ar fi meritat. L-a ţinut la fel ca Addison, deasupra vidului eroic dintre picioarele lui. Katherine sperase că se va îmbăta şi va face ceva stupid, dar el de-abia dacă s-a atins de pahar. Băutura părea să-i fi sporit nervozitatea cu privire la

comportamentul corect. La un moment dat, Addison a spus:

— Sunt din ce în ce mai convins că sfaturile noastre vor fi ignorate şi Katherine va studia literatura.

Atunci Courtlin a scăpat un hohot de râs care l-a lăsat cu o mină neajutorată şi speriată.

Katherine s-a ridicat după câteva minute, ca şi cum ar fi vrut să treacă neobservată, şi a ieşit hotărâtă de pe verandă. Privirea lui Courtlin a urmat-o, dar Addison nu a părut să bage de seamă.

În bucătărie s-a sprijinit de uşa de la cămară şi s-a uitat la maică-sa şi la doamna Jackson, femeia de culoare care venea uneori să cureţe casa sau să dea o mână de ajutor la cină, cum făceau slalom una în jurul celeilalte. Au trebuit să-i ceară de câteva ori să se dea din calea lor, până când maică-sa i-a cerut să se întoarcă pe verandă.

— Fă pe gazda în locul meu, scumpete, da? a izbucnit Glee. Ne încurci!

— Vreau ceva de băut.

— Las-o moartă, Katherine!

Glee a tras uşa cuptorului şi Katherine de-abia dacă a apucat să sară-n lături. Doamna Jackson i-a surâs înţelegător când a văzut-o că se trage, dar ea s-a prefăcut anume că nu vede. S-a dus în toaleta de la etaj şi a închis uşa după ea. Acolo, la adăpost, a pornit apa, a aprins lumina şi şi-a apropiat faţa de oglindă. Când şi-a ridicat mâna să-şi înfoaie bretonul, îi tremura. Uitându-se în propriii ochi a simţit dintr-odată o săgetare de prezenţă de sine, de faptul de a fi „Katherine”, şi cu cât creştea acea prezenţă în ea însăşi, cu atât mai depărtată şi înstrăinată de ea se simţea. Parcă n-ar fi fost în pielea ei. S-a gândit la filamentele fantomatice care îi alunecau uneori pe retină; ori de câte ori fixa câte unul, acesta dispărea pe dată.

Apoi a oprit apa, a stins lumina, şi a stat acolo în crepusculul mirosind a săpun şi rufe din baie. Odată ce bizareria de a nu fi ieşit pe dată din camera aceea s-a disipat, a avut impresia că ar fi putut rămâne acolo pentru totdeauna, cu mintea goală, nefăcând nimic. În cele din urmă a deschis uşa, întinzându-şi braţul liber deasupra capului, cu o mişcare extravagantă. Holul de la etaj era în semiobscuritate şi liniştit. S-a fofilat până jos şi şi-a făcut intrarea spectaculos în salonul gol unde aveau să cineze. S-a sprijinit cu bună ştiinţă de bufet şi şi-a ridicat bărbia desenând diferite unghiuri. Apoi uşa dinspre bucătărie s-a deschis cu putere şi mama ei i-a spus să-i cheme pe toţi la masă.

A încercat să nu se uite la el în timpul cinei. Stătea în dreapta ei, maică-sa în stânga, la capătul mesei, faţă în faţă cu tatăl ei, care era aşezat la celălalt capăt; Courtlin era singur, în faţa ei. Nu era o masă foarte mare – Glee n-o întinsese pentru mai multe persoane – dar chiar şi aşa, Courtlin părea pierdut. Glee îl pusese acolo după ce trecuse în revistă nenumărate alte dispuneri ale locurilor şi pentru că ea şi Joe mereu stăteau faţă în faţă, chestiunea cine unde stă se rezumase de fapt la cine va sta lângă Katherine, şi cine în faţa ei. Singurul scop al lui Glee era să cultive relaţia dintre Katherine şi Courtlin. Charles Addison era un oaspete frecvent la cină şi, deşi Glee conta pe el să-i fie partener de flirt, să o stimuleze şi să o satisfacă, să dea un sens farmecului ei intact, i-a luat gesturile de bune, fără ca nevoile lui s-o preocupe peste măsură. Primul ei gând fusese să-i pună pe Courtlin şi Katherine unul lângă altul, lăsându-l pe Charles singur, de cealaltă parte a mesei. În ultimii ani, cum Katherine era singurul copil care rămăsese acasă, ea şi Charles stăteau, evident, fiecare de câte o parte a mesei atunci când Charles venea la cină, iar aşezarea lui Courtlin lângă Katherine i-ar fi subliniat rolul

alături de ea, atât pe cel prezent, cât şi pe cel presupus. La scurtă vreme însă Glee şi-a dat seama că a-i pune pe Katherine şi Courtlin unul lângă altul cerea o simpatie anterioară între cei doi, care deocamdată nu exista. Ar fi avut mai mult de câştigat dacă îi punea să se uite unul la altul, cu spaţiul pe care îl oferea masa între ei. Nimic nu făcea ca un băiat să fie din nou atrăgător ca un mic obstacol în cale. Sentimentele lui Courtlin păreau clare, dar Glee voia să-l ţină acolo, răbdător, cât ea corecta toanele lui Katherine, iar felul cum o văzuse pe Katherine în după-amiaza aceea pe trepte, atât de apetisantă şi de drăguţă – era frumoasă de-a dreptul, s-a gândit Glee, un gând care avea o muchie ascuţită, pe care Glee a îndepărtat-o precipitat –, păru să-i întărească decizia.

Acum ajunsese să regrete. Courtlin se prăbuşea. Asta o irita şi-i alimenta toate acţiunile, la fel ca simpatia pe care i-o purta. Începuse să-l inunde cu atenţia şi micile ei tachinări afectuoase.

— Ai face bine, domnule Jones, să te pui pe treabă. Singurul motiv pentru care te-am invitat aici este apetitul tău. Egoiştii ăştia doi iau mereu prea multe cocktailuri înainte de cină şi apoi nu mai mănâncă nimic. Nu primesc nici o laudă din partea lor!

— Spui asta numai pentru că atenţia pe care o acord bucatelor tale este atât de arzătoare, că aproape că devine nelalocul ei, a spus Charles, iar Glee l-a lăsat baltă pe Courtlin atât cât să râdă frumos spre cel mai bun prieten al soţului ei.

Nu i-a scăpat o imagine fulgerătoare a fiică-sii privind în jos, spre farfurie, cu un aer stupid.

Pentru Katherine a fost o cină teribilă. Senzaţia din baie, venită de nicăieri, şi-a făcut iar apariţia, la fel de spontan. Încerca s-o înlăture cu disperare. Părea un dezastru imposibil de remediat să înceapă să se gândească la ce

înseamnă că ea însăşi se afla dinapoia privirii ei, sub piele, că ea era cea care simţea părul mângâindu-i obrazul. Nici măcar la cei paisprezece ani ai ei nu vedea nimic glorios în a-şi pierde minţile. Charles Addison şedea lângă ea. O dată şi-a atins cotul de al lui şi s-a lăsat în voia roşeţii care i-a cuprins întreg chipul cu o resemnare suicidară. Nu-i păsa cât de profundă era umilirea ei, atâta vreme cât avea un sfârşit. Dar în loc s-o atace, ridiculizând-o, sau s-o împingă mai adânc în câmpul de forţă al propriei nelinişti, el doar şi-a cerut repede scuze, revenind la discuţia pe care o purta.

Au decis ca după cină să iasă pe verandă pentru desert, ca să prindă răcoarea serii. Era puţin înainte de opt. Ca toţi cei care locuiau în Sewanee, aveau avantajul de a fi aproape de munte. Casa şi veranda, ridicate pe o pantă, se deschideau spre vest, spre locul unde soarele începea să coboare, deasupra coroanelor copacilor. Se stârnise o briză, iar lumina clipocea printre frunze. Era distilată şi intensă, transformând faţada albă a casei în auriu şi fiecare chip părând acum rarefiat şi neted. Glee l-a luat de braţ pe Courtlin şi l-a condus afară, dar acolo s-a oprit brusc:

— Am lăsat-o pe doamna Jackson să se ducă acasă, a spus.

— Dă-mi voie să aduc eu desertul, a răspuns Charles, ridicându-se iar. Fii pe pace că nu am să-l stric. Tu du-te şi aşază-te, Glee.

— Las-o pe Katherine, a zis Glee, strângându-i cumva intim braţul lui Courtlin.

— Refuză să te părăsească fie şi o clipă, Jones!

Intrând în casă, Katherine continuă să audă cum taică-său îl tachina pe Courtlin în legătură cu succesul pe care îl avea la cele două femei din familia Monroe. Aşa se

împăuna el în faţa bărbaţilor. Evident, susţinea şi că Charles Addison şi soţia lui ar fi vrut să rămână singuri.

— Ştiu când prezenţa mea nu este dezirabilă, spunea uneori, prefăcându-se că părăseşte definitiv încăperea. Faptul că se delecta cu această glumă îl considera o dovadă a încrederii în sine.

— Nu te invidiez, Courtlin, zicea acum. Femeile din familia Monroe sunt exigente. Dacă nu m-aş bucura atât de tare să scap de una din ele, mai că mi-ar părea rău că te împovărez!

Addison a urmat-o în bucătărie. Katherine a luat un şorţ pe care şi l-a legat bine în jurul taliei înainte de a se întoarce spre el, de parcă s-ar fi înarmat.

— Mă descurc, a zis ea. Nu e nevoie să mă ajuţi.

— Nu am venit să te ajut. Sunt egoist. Adulmec plăcinta asta de când am ajuns...

A luat platoul cu plăcinta şi a făcut o mică incizie în crusta acesteia. O panglică discretă de abur s-a înălţat.

— Nu, a zis Katherine, făcându-i un semn cu mâna prin aer.

— Cred că trebuie să se odihnească puţin. Dacă o tai acum se va împrăştia.

— N-am vreme!

— E timp destul, a spus el.

Katherine a ridicat şi a aşezat la loc cuţitul de câteva ori, iar acum, încercând să-l scoată din nou dintre tacâmurile amestecate din sertar, toate s-au împrăştiat. O lingură a zburat cât colo pe podea. Addison s-a aplecat s-o ridice, i-a dat-o, iar Katherine a aruncat-o în chiuvetă şi s-a întors iar. Dar nu a tăiat plăcinta. Doar se uita la ea. Simţea pe spatele ei privirea lui, calmă, amuzată şi nemişcată.

— N-aveam habar că te bucuri de atenţia lui Courtlin Jones, i-a spus. Curajos din partea lui! Îi dai ceva de furcă.

— Nu mă bucur de atenţia lui.

— Nu e plăcut? Sau nu sunt suficiente dovezi de atenţie?

— Ambele! i-a răspuns ea, izbucnind furioasă. Nu vreau mai multe. Adică mai multe decât sunt deja.

— Nu-ţi fac plăcere.

— Nu.

— Mă surprinde.

— De ce? întrebă ea.

— Pare să-ţi fie foarte devotat. Iar tu pretinzi devoţiune.

— Nu ştiu ce vrei să spui.

— Serios?

— Da.

Era în continuare cu faţa spre plăcintă, care aştepta aburindă, inocentă, iar prin mica falie din crustă se vedea că îşi pierde încet din forţă.

— Uite ce ai făcut! a spus ea. Ai stricat plăcinta.

Mâinile ei erau nesigure, aşa cum i se întâmpla dimineaţa devreme, când abia dacă putea să strângă palmele în jurul unei căni, sau când râdea atât de puternic, încât membrele îi amorţeau, devenind neajutorate. De ce se întâmpla aşa? se întrebă fără rost. De ce mâinile devin atât de moi? îi venea să-l întrebe. A apucat iar cuţitul, aproape aruncându-şi-l în faţă. El a sărit s-o ajute, întinzându-se exact când obiectul ateriză cu un zdrăngănit la loc în sertar. Trupul lui o atinsese uşor. Katherine s-a uitat la mâinile lui sprijinite de bufet, de-o parte şi de cealaltă a ei. Bucătăria era încinsă de la gătit. Părul i se lipea de obraz, dar n-avea loc să se mişte să-l dea la o parte. Marginile bretonului i se agăţau de gene; regreta amarnic că şi-l tăiase. Era evident că fusese tuns de curând şi nici măcar nu era egal. Îl tăiase doar pentru că-i venise să-şi facă ceva la păr, dar mai bine l-ar fi lăsat în

pace, prinzându-şi-l la spate cum ar fi făcut o femeie stăpână pe ea, adunată.

Mâna lui a condus-o pe-a ei înapoi spre cuţit, şi împreună l-au apăsat cu grijă pe crusta plăcintei, tăind o felie. Apoi a lăsat cuţitul şi mâna ei şi a efectuat manevra delicată de a elibera felia şi a o pune pe-o farfurie. A aşezat-o cu măiestrie. Umplutura a curs puţin şi s-au uitat cât de departe va aluneca.

— Ar trebui să ne căsătorim, a spus el. Ne-am pricepe de minune la tăiatul prăjiturilor. Mai punem una?

— Da, a răspuns ea.

Au tăiat încă o felie, şi apoi încă una; el rotea platoul cu mâna stângă pe măsură ce tăiau, în vreme ce în dreapta ţinea palma ei cuibărită discret într-a lui, aşa cum tot corpul ei era învăluit lejer de al lui. Simţea întreaga lui întindere, prea cald aproape, presiunea uşoară, discretă a genunchiului lui în spatele pulpelor ei, iar când s-a relaxat, l-a simţit cum se împinge uşor în ea. Murmurul glasurilor de pe verandă s-a rafinat, iar acum auzea fiecare voce separat; zeflemeaua acută a mamei, râsetul generos, deloc conştient de sine al tatălui şi cel nervos al lui Courtlin. Nimeni nu dădea impresia că le-ar duce dorul.

El a spus:

— Dar tu probabil că vrei să te măriţi cu Courtlin.

A pus cuţitul jos şi odată cu el şi mâna ei şi a continuat:

— Nu m-am gândit la asta. Poate că deja sunteţi logodiţi.

— Nu, a râs ea tăios.

— Există logodne neoficiale. Uneori o fată se logodeşte fără ca măcar să-şi dea seama.

— Nu, nu m-am logodit.

— Eşti sigură?

S-a îndepărtat de ea şi atunci când s-a întors spre el, părea aproape timid. I-a venit inima la loc.

— Sunt sigură! a spus ea.

A aşteptat: o noapte, o zi, încă o noapte şi încă o zi. În seara aceea s-a prăbuşit pe pat fără să se gândească la nimic, cu vocea interioară parcă prostită de epuizare, iar de dimineaţă s-a trezit puţin după ce s-a luminat, de parcă ar fi fost convocată la te miri ce îndatorire serioasă. S-a spălat deasupra chiuvetei, lăsând să curgă cel mai firav firicel de apă pe care robinetul reuşea să-l dea. Şi-a împletit părul ud, răsucind capătul cozii în aşa fel încât să îi odihnească pe umăr. Fiecare acţiune era o nouă ocazie de înfrânare a zgomotelor. Nu o considera o ascundere. Ăsta era un cuvânt vinovat. Şi-a luat micul-dejun şi a ieşit pe verandă, uitându-se peste lista ei de lecturi când soarele se ridica şi răcoarea parfumată a dimineţii se disipa. Aerul era plin de zumzetul insectelor. Auzi paşii mamei la etaj, şi când aceasta a coborât Katherine era în bucătărie, spălându-şi vasele după masă.

— Mă duc la bibliotecă, i-a spus mamei.

Maică-sa nu părea interesată de lista cu lecturi pe care Katherine o ţinea la vedere, ca pe-o dovadă a intenţiilor sale. Glee era mahmură şi se deşteptase numai de teama ca Joe să nu se trezească înainte şi să înceapă să trântească prin bucătărie. Dacă ar fi fost într-o dispoziţie mai bună, i s-ar fi părut ciudat că fiică-sa era deja îmbrăcată, dar în clipa aceea era doar iritată că, dacă tot se trezise, Katherine nu se gândise să pună de cafea. A trecut pe lângă fiică-sa şi s-a oprit, privind pieziş cutia de gheaţă. Glee părea diminuată, dezordonată aşa cum stătea în halat şi doar cu şosete în picioare. Katherine a privit-o preţ de-o clipă, apoi s-a adunat şi s-a grăbit să iasă din casă.

Plimbarea era una familiară. Fusese de nenumărate ori acasă la Charles Addison, la toate vârstele de care-şi

amintea, la fel cum îşi plimbase ochii peste toate liniile chipului său, peste modelele materialelor hainelor lui, cu aceeaşi atenţie temeinică, impasibilă pe care o acorda lucrurilor în copilărie. Acum era posesoarea unui morman de informaţii. Iată piatra mare şi rozalie de pe drum, pe care stătea în echilibru când era mică. Uite şi aleea. Putea lesne să anticipeze lespezile de piatră care se clătinau. Înainte nu o interesaseră nici unul dintre aceste detalii, iar asta le oferea acum parcă mai mult sens: puzzle-ul ameţitor al stofei cu model piciorul cocoşului, şotronul pe care-l imagina pe dalele de piatră, atunci când părinţii ei întârziau prea mult luându-şi rămas-bun. Toate erau o moştenire complicată, evoluase gradual în ea, pe nesimţite. Când a apăsat butonul soneriei, ştia exact ce sunet va auzi undeva adânc în interiorul casei.

A salutat-o foarte politicos, cu o remarcă prea facilă despre surprizele plăcute, dar era pregătită pentru asta. A trecut ca o adiere pe lângă el, fluturând lista cu lecturi obligatorii şi îndreptându-se spre salon. Ştia că acolo ţine un teanc de cărţi şi avea de gând să vadă dacă printre ele erau unele de care avea nevoie, ca să le împrumute.

— Nu au suficiente exemplare la bibliotecă? întrebă el, ţinându-se după ea.

— Aş vrea să le folosesc pe ale tale.

— De ce?

— Pentru că pun pariu că notezi lucruri pe cărţi atunci când citeşti. Tata spune mereu despre tine că eşti un personaj strălucitor, aşa că dacă folosesc exemplarele tale, cu toate însemnările tale explicative, o să fiu mai bună decât toţi când reîncepe şcoala.

— A, da! Înarmată până-n dinţi pentru confruntările din clasa... stai, a câta? A opta?

— A noua! Primul meu an de liceu!

Acum se uita peste rafturile bibliotecii, cu trupul acoperit de o transpiraţie rece. Mâinile şi le ţinea cu calm la spate.

— Dumnezeu să mă ajute, a spus el, poate cu intenţia ca ea să-l audă. Îmi pare nespus de rău să-ţi spun că nu fac niciodată însemnări pe cărţi. Cărţile sunt, prin definiţie, complete şi inviolabile. Nici prin cap nu mi-ar trece să pângăresc vreuna.

— Ce înseamnă asta?

— Imaculate: fără de pată. *Macula*: urmă. *Maculare*: a însemna, a păta, a murdări. Este un cuvânt foarte pe placul Bisericii Catolice. Nu faceţi deloc latină în clasa a opta?

— Franceză, a spus ea. *Je ne te crois pas du tout.*[12]

Inima îi bubuia când a luat o carte de pe raft. El s-a apropiat şi a tras cu ochiul peste umărul ei la ce alesese. Una din mâinile ei era încă la spate, şi când a deschis cartea cu un deget s-a întors spre el, lăsând cartea să cadă, deschisă la o pagină la-ntâmplare, pe care era scris peste tot. Scria pe fiecare carte pe care punea mâna, aproape pe fiecare pagină; nu exista carte la el în casă care să nu fi fost acoperită de însemnările lui.

— Ai minţit, i-a zis când el s-a aplecat să o sărute.

Nu a ridicat-o în braţe. Mâinile lui nu au atins-o. Buzele îi păreau hotărâte şi uscate, limba a pătruns, tatonând în gura ei – ea a simţit un şoc între picioare – şi avea gust de tutun. Gâtul a început să-i înţepenească, întinzându-se ca să ajungă la el. Când s-a clătinat, el s-a îndepărtat.

— Ai gust de tutun, a spus ea neputincioasă.

— M-ai văzut fumând toată viaţa ta, i-a răspuns, ca şi cum obiecţiile ei copilăreşti l-ar fi obosit.

A continuat să se vadă cu Courtlin, dar ceva se schimbase. Era mai caldă, mai atentă cu el. Glee a

[12] Nu te cred deloc (în fr., în orig.).

observat un soi de tandreţe care a avut darul s-o liniştească: când cei doi şedeau pe verandă şi şuşoteau, când Katherine îl conducea până la baza scărilor pentru a-şi lua la revedere pe ziua respectivă. Până atunci rămânea pe verandă, cu privirea pierdută vag în zare, în timp ce Courtlin pleca, de parcă ea ar fi fost te miri ce rajah, se gândi Glee cu amărăciune, de parcă ar fi un prinţ încrezut. Acum era blândă şi interesată. Îl întreba pe Courtlin despre proiectul lui la inginerie, îşi amintea răspunsurile pe care i le dăduse, aşa că încet, încet, a fost în stare să comenteze cu cap despre progresul lui, şi să-i dea nişte sfaturi temeinice atunci când el întâmpina vreun obstacol. Părea prezentă şi plină de solicitudine. A început să aducă vorba despre Courtlin în conversaţiile cu părinţii ei de la cină: planul tatălui lui Courtlin de a-şi lua un an sabatic, strădaniile lui Courtlin de a-şi găsi un nou coleg de cameră. Cel de acum era cam neîngrijit. Glee s-a trezit în situaţia complet nefamiliară de a vedea că, în loc să fie ignorate, criticile ei fuseseră însuşite, iar asta o dezechilibra, lăsând-o cu sâcâiala fără obiect care fusese odinioară prerogativă fiicei sale.

Katherine preluase de-acum iniţiativa, stabilind următoarele întâlniri cu Courtlin şi o informa pe Glee cu o neobrăzare enervantă. „O să ne plimbăm până la Cross Point şi o să mâncăm sendvişuri”, lălăia Katherine, sau „Învăţăm împreună la bibliotecă”. Părea mai tot timpul uşor ciufulită şi zăpăcită, de parcă impulsul de a raporta cele mai mundane detalii – piept de curcan cu maioneză pe pâine albă, vitraliul minunat din sala de lectură – era efectul trezirii dintr-un somn zdravăn.

Cam jumătate din aceste întâlniri existau cu adevărat; atunci când se petreceau, era ca şi cum s-ar fi aflat acasă sub privirea atentă a mamei, discret binevoitoare şi feciorelnic îmbujorată. Celelalte nu erau defel întâlniri cu

Courtlin, ci se ducea acasă la Addison şi-şi petrecea după-amiezele făcând sex în patul lui, pe jos, aplecată peste obiecte de mobilier, în orice poziţie ar fi vrut el, în conformitate cu edictele lui. Relaţia ei cu Courtlin, deşi părea că o linişteşte şi o mulţumeşte, nu ajunsese mai fizică decât fusese până atunci. Courtlin nici nu îi atingea trupul, nici nu i-l vedea, pentru că nu mai mergeau să înoate. Nu voia să se bronzeze, spunea ea.

„Te atinge aici?" o întreba Addison, punându-şi un deget în adâncitura de la baza gâtului; şi când ea îi răspundea că nu, „Dar aici? Sau aici?" până când degetele lui alunecau în interiorul ei. Apoi îi şoptea: „M-ai înghiţit cu totul, nu-i aşa, mică înfometată?" Şi ea spunea „Da".

Katherine a devenit o mincinoasă pricepută. Sfârşitul verii se apropia cu repeziciune şi, deşi mai rămăseseră încă două săptămâni, nu era chip ca în acele paisprezece zile să mai existe altceva decât umbra Zilei Muncii. A refuzat un inel de logodnă de la Courtlin, susţinând că până şi cel mai nevinovat însemn putea să limiteze cumva încrederea lor unul în altul.

— Şi, dincolo de asta, sunt încă foarte tânără, a spus ea.

A sugerat că ar trebui să continue să înainteze cu paşi mici; până atunci totul mersese de minune aşa, cu paşi mici. Courtlin nu avea cum să nege. Dar începuse deja să se gândească că va fi mai greu, odată cu începerea şcolii. A declarat că ar fi chiar posibil să-i fie foarte dor de ea. Voia o poză a ei. Când ea l-a mustrat că devine melancolic, el a pretins, într-un rar puseu de umor răutăcios, că o voia numai pentru a se da mare în faţa celorlalţi. Desigur că nu era adevărat. Nu avea de gând să arate nimănui fotografia preţioasă; poate cel mult unui prieten foarte apropiat. Îşi imagina fotografia adăpostită de o ramă de argint, la el pe masă, intrând discret în comuniune cu el de-a lungul orelor nesfârşite şi serioase de studiu. Gluma care nu îl

caracteriza era doar un indiciu al gradului în care îşi dorea acea fotografie, căci se temea că ea va simţi situaţia degradantă în care se află şi îi va răspunde aşa cum ar fi făcut-o vechea şi ţâfnoasa Katherine. Dar o fotografie aşa cum îşi imagina Courtlin – precum cele pe care şi le fac fetele la absolvire, coafate şi cu şiragul de perle la gât – nu exista, astfel că a putut să-i refuze chiar şi asta. Bădărănia ei aproape că iar dădu să iasă la iveală, dar a reprimat-o cu gândul că dulcegăria lui Courtlin era mereu atât de amuzantă, pe cât era de enervantă. Din această luptă interioară a ieşit doar un chicot înţelegător şi o bătaie pe mână.

— Poţi să îmi scrii, i-a spus.

Poate că i-ar fi părut rău de felul în care se purta cu Courtlin dacă acesta nu ar fi fost compensat de două ori pe-atât. Cu Charles Addison era supusă, şi cu cât pierdea mai mult teritoriu, cu atât mai disperate deveneau şi metodele ei. Făcea declaraţii necugetate şi necinstite. Aveau o glumă legată de apropierea toamnei, iernii şi primăverii: îi spuneau Epoca Întunecată. Ea inventase numele, dar Charles fusese cel care îl transformase într-o glumă. Dar pentru Katherine nu era deloc o glumă. Nu era îngrijorată că îi va fi dor de el. Se obişnuise prea tare să-şi compare viaţa cu un interval tumultuos, plin de suferinţe şi acceptări, astfel că separarea de el îi părea inevitabilă şi poate chiar necesară. Perspectiva însă ca el să îşi piardă interesul pentru ea o paraliza. Nu avusese vreo pierdere în viaţa ei, ca să aibă termen de comparaţie. Ca orice altă posibilitate inimaginabilă, aceasta sabota şi ceea ce era sigur. Când a început să o dezbrace a tresărit, iar când a încercat s-o consoleze a izbucnit. Se punea de-a curmezişul şi nu se putea da la pace cu ea; continua să se poarte aşa de parcă în asta zăcea ultima speranţă de autoconservare; până într-o zi când el a tunat:

— Ce-am aici? O smiorcăită? Un bebeluş urât şi plângăcios?

— Sunt urâtă! i-a răspuns mârâind.

Pentru că despre diferenţa fundamentală dintre ei nu se putea vorbi, certurile lor erau lipsite de substanţă şi logică şi nu puteau decât să tot crească până la absurd, până când amândoi erau epuizaţi. Pe Addison îl dezgusta ideea de a lovi o femeie, dar în astfel de momente îşi dorea cu disperare s-o cârpească. Se întreba cu voce tare dacă nu ar fi amândoi mai fericiţi dacă „nu ar face asta”, cu toate că îşi dădea seama că furia ei era alimentată de teama că el avea s-o abandoneze.

— Ai vrut să fii tratată ca o femeie, nu? a spus el. Am încercat să îţi dau ce voiai.

Ea se gândea la acuzele mamei ei: *A cui o fi vina? Poartă-te conform vârstei tale!*

Pe măsură ce panta sfârşitului de august deveni mai abruptă, aerul se umplu de certuri. Într-o seară, părinţii ei s-au îmbătat şi s-au certat cu ferocitate. Katherine s-a ghemuit în pat şi şi-a pus o pernă pe cap. A doua zi a coborât târziu, plină de duşmănie şi teamă, dar maică-sa, numai energie: ea şi Joe urmau să ia cina la Chattanooga, unde se şi dansa, iar noaptea aveau să şi-o petreacă într-un hotel. Katherine se descurca, nu-i aşa? Singură. Katherine a luat ocazia ca pe un dar divin, o şansă să mântuiască restul verii ce părea condamnat, şi era hotărâtă să extragă din ea ceva memorabil. Ca şi Courtlin, îşi dorea o asigurare, o amintire. Dar Addison nu a întâmpinat situaţia cu aceeaşi gratitudine. Libertăţile unei nopţi întregi se aflau prea aproape de o graniţă pe care nu voia să o treacă. O după-amiază clandestină, transpirată, cu o ureche la soneria de afară era una; nu era nimic fundamental bun în asta, dar el se simţea bine aşa. Altceva era să aibă o fetişcană proaspăt şamponată, în

cămaşă de noapte de bumbac, întinzându-se pe sub aşternuturile lui, aşteptând cu siguranţă să doarmă îmbrăţişaţi, soarele de dimineaţă, şi un mic-dejun prelungit. Lui Katherine nu i-a scăpat iritarea lui. Când într-un final s-a ridicat de la birou, unde a stat posac, scăldat de lumina veiozei, până aproape de unu noaptea, ea era băţoasă şi nedormită. Au încercat să facă dragoste, dar n-au reuşit. El, fără urmă de dezamăgire sau tulburare, a sugerat că poate le e mai confortabil să doarmă separat, iar plânsetul ei răzbunător, cât el şi-a făcut patul pe canapeaua din bibliotecă, l-a înfuriat şi mai tare, aşa că s-a întors şi a închis cele două uşi care îi despărţeau.

Amintirea aceasta l-a zgândărit de dimineaţă. S-a furişat sus şi a dat de ea dormind liniştită, cu pătura strânsă sub bărbie. S-a dezbrăcat şi s-a băgat în pat lângă ea, apăsându-şi erecţia de pulpele ei calde, necunoscătoare, iar când ea a început să se mişte, i-a tras cămaşa de noapte până deasupra sânilor şi s-a împins în ea. Chiar şi adormită era udă, şi în excitarea care l-a cuprins s-a aruncat descătuşat în ea, şi-a frecat pieptul de sânii ei mici, în sus şi-n jos, de parcă ar fi vrut să-i facă să dispară; ochii ei s-au deschis şi a început să gâfâie în clipa când el era pe cale să ejaculeze. S-a smuls din ea şi sperma a împroşcat-o pe abdomen până sus, pe stern. O picătură i-a ajuns pe obraz.

— Draga mea, a spus el.

Şi-a umezit degetele şi i-a uns un sfârc cu spermă; apoi l-a ciupit cu putere. Ea a suspinat profund şi a închis ochii, întorcându-şi faţa dinspre el. I-a tras cămaşa de noapte la loc, întinzând-o cu palmele pe pielea ei udă.

Când se gândea la sfârşitul verii, încerca să-şi imagineze că dorinţa lui avea să crească din pricina absenţei, dar chiar şi atunci ştia că nu e adevărat. A început să-l mintă de teamă. Îi spunea că se simte vinovată, ceea ce era

adevărat. Şi i-a spus că se gândea să-i povestească totul mamei. Asta nu era adevărat, dar nevoia ei de a mărturisi şi de a fi liniştită erau evidente, aşa că el a crezut ameninţarea, şi i-a răspuns cu ameninţări. Asta n-a făcut-o decât să devină mai imprecisă în ceea ce privea planurile ei de a da totul în vileag. A încercat cu binişorul. „Dulceaţa mea”, spunea. „Draga mea. Te rog.” O strângea în braţe, o simţea ca pe-o pisică udă. Inima i-a bubuit în piept pentru o clipă, ca reculul sec, depărtat al unei arme. Lacrimile ei erau acolo, mereu aproape de suprafaţă, la fel ca bădărănia când era cu Courtlin. Veşnicele ei bătălii. „O să mă uiţi”, a reuşit să-ngaime, iar el a râs de ea. „N-am să te uit”, i-a răspuns. În antepenultima zi i-a cerut în cele din urmă să-i scrie. Amânase, având un aer de finalitate pentru care nu se simţea pregătită, dar acum nu mai putea să aştepte. Făcuseră dragoste în acea după-amiază, fără lacrimi sau acuzaţii, iar el era într-o dispoziţie jovială. I s-a părut foarte dulce că ea voia ca el să-i scrie, şi s-a gândit că şi pe el l-ar amuza. Nu vedea în acea corespondenţă posibilă o condiţie imperioasă a vieţii, după cum nu vedea ce era între ei ca pe o legătură, dar s-a supus regulilor ei: trebuia ca pe plicuri să bată la maşină adresele, iar în locul adresei lui să treacă adresa lui Courtlin din Sewanee. Că un timbru de Sewanee avea să troneze în mijlocul adresei lui de la universitate era suspect, dar n-aveau ce face. Există o doză de risc în orice, a conchis ea, şi în clipa aceea a adorat-o pentru solemnitatea grandioasă cu care şi-a ticluit înşelăciunea poştală. „Sigur că am să scriu, dulceaţă”, i-a spus el.

Ea s-a întors la New Orleans şi a început liceul, fără să se dea prea tare peste cap. Avea unele intervenţii în clasă, rare şi oraculare, niciodată tocmai potrivite. A primit trei scrisori de la Courtlin, pe care le-a citit cu atenţie, a răspuns, apoi le-a aruncat. Nu-şi amintea ce-i spunea în

ele sau ce îi răspunsese. Apoi, într-un târziu, a primit o scrisoare de la Addison, ca răspuns la cele două scrisori voluminoase pe care i le trimisese: o singură filă de caiet. „Semestrul a pornit de-a binelea... studenţi care consideră că nu au nevoie să citească... sper că eşti bine, m-a sunat tatăl tău, care încerca să mă momească cu veşti ademenitoare legate de terenuri de golf refăcute, uită, sigur, că detest jocul. Toate cele bune, C” Era uimită şi răspunsul ei, scris aşa, de la depărtare şi fără să mai aibă nimic de pierdut, a fost crud. L-a expediat mai degrabă din dorinţa de a-şi face ei rău, nu lui.

Răspunsul lui a fost penalizator, furios şi rapid, pe două foi scrise înghesuit, faţă verso. În ciuda lungimii, a ajuns în acelaşi plic mic, elegant, din hârtie groasă ca prima scrisoare. Atât plicul, cât şi scrisul de maşină de pe el arătau ca o corespondenţă de adult, complet diferite de plicurile de la drogherie, cu adresele scrise de mână, care îi parveneau de la Courtlin şi, după o clipă de ezitare, Glee a deschis plicul. „*Te-am luat în serios şi poate că m-am păcălit. Stabiliserăm că nu eşti un copil. Sau greşesc? Te-am luat în serios când te-am primit în casa mea şi în patul meu. Dacă ai ajuns să crezi că mi se întâmplă frecvent să fac dragoste cu fete pretenţioase de paisprezece ani, te înşeli amarnic. Mă epuizezi, mă înfurii şi mă epuizezi. Îmi pare rău...”*

Când Katherine a dat să spună ceva, Glee i-a tăiat-o:

— O, Katherine, s-a văicărit. Ce-ai putea să-mi spui?

Nu era o întrebare. Să asiste la disperarea maică-sii o făcu pe Katherine să simtă cum propria disperare creşte. A fost lăsată singură cu tristeţea ei. A stat pe podea, smiorcăindu-se. A încercat să se facă covrig în jurul picioarelor lui Glee, şi Glee a prins-o de umăr şi a dat-o la o parte. *Ce-ai putea să-mi spui?* Katherine nu putea să-i spună nimic. Dar mai târziu, când a rămas singură, a

desfăcut aparatul de ras – adunase aerul melancolic, acuzator al unui obiect al cărui posesor murise – şi a tăiat, curioasă, în carnea de lângă încheietura mâinii. Nu o făcea însă cu tragere de inimă. A tăiat iar, pe lungimea venelor, şi broboane de sânge au început să se ivească domol. Voia ca Glee să dea buzna peste ea, îngrozită, dar Glee se închisese la ea în cameră, iar acea parte a casei forma o insulă tăcută, impenetrabilă. Katherine a umblat cu mâneci lungi până când rănile discrete s-au vindecat – deşi era prea cald, nimeni nu a băgat de seamă. Pentru tot restul anului a locuit în casa părinţilor ei ca un oaspete tolerat. Nu se putea alina nici măcar cu senzaţia de a fi persecutată. Faptul că ştia că greşise, şi mai rău, că fusese o idioată, era prea acut. Ar fi putut să răspundă la scrisoarea fatală, însă nu a făcut-o. Pricepuse acum că nu avea un partener în Charles. Tăcerii ei i-a răspuns cu tăcere. Dacă tatăl ei a bănuit ce se afla la rădăcina înstrăinării dintre nevasta şi fiica lui, a ales să nu acţioneze. A considerat că era doar o criză stârnită între femei şi s-a ţinut la depărtare.

În primăvara următoare, Glee a dat câteva telefoane de urgenţă la tabăra unde Katherine mersese de la şase la zece ani. La zece ani a refuzat să se mai ducă, aducând ca argumente banalitatea taberei, constrângerile emoţionale ale grupului şi imaturitatea celorlalţi copii. Glee s-a considerat norocoasă că reuşise să o ţină patru veri la rând în acea tabără. Mersese şi ea în aceeaşi tabără – care trecuse de la a fi un moft, pe vremea mamei ei, la o tradiţie sentimentală a lui Glee – până la opt ani, când, la rândul ei, se răzvrătise împotriva preocupărilor previzibile din Tabăra Cumberland, a poneilor, a şiragurilor de flori sălbatice şi a lui Sir Walter Scott. Prea puţine se schimbaseră în tabără de atunci, iar în asta consta atracţia pe care o exercita asupra femeilor ca Glee, care, copile,

priviseră tabăra ca pe ceva ridicol, dar care ca mame o consideră indispensabilă. Glee i-a asigurat un loc lui Katherine, şi Katherine, fără să sufle o vorbă, şi-a brodat de zeci de ori numele pe bluze, fuste-pantalon, pe lenjerie şi chiar pe şosete. Odată ce-a început să măsoare mătasea dintr-o papiotă cu lungimea braţului şi să împungă aiurea şi cam grosolan K MONROE, nu s-a mai putut opri. După o săptămână de stat cocoşată peste etichete cu litere tot mai precise şi mai mici, nu mai rămăsese nimic altceva de făcut decât să-şi facă valiza şi să fie suită în autobuz.

Întoarcându-se la Cumberland la cincisprezece ani, a trebuit să reintre în graţiile fetelor de vârsta ei, care fuseseră împreună acolo în fiecare vară, fără întrerupere: devotate pe viaţă taberei, sfâşiate acum între dorinţa ameţitoare de a ajunge la rangul de consilier în anul următor şi melancolia care venea odată cu despărţirea de copilărie. Katherine nu putea participa cu convingere la cele patruzeci de ritualuri de tipul adevăr sau provocare, şi de împărtăşire de secrete, şi de înotat la lumina lunii, deşi a încercat din răsputeri, din străfundurile singurătăţii şi umilinţei de a fi displăcută. Şi displăcută era. A fost acuzată, fără temei, că fură, şi deşi furia cu care a negat i-a înspăimântat pe viitori acuzatori, a adâncit mai mult aversiunea faţă de ea pe care păreau să o împărtăşească atât cei de-o vârstă cu ea, cât şi consilierii, cu doar un an mai mari, dar aflaţi la un univers depărtare. Câteva fetiţe o idolatrizau pentru că era drăguţă, dar loialitatea lor nu făcea decât să o stânjenească încă mai tare.

— Ai un prieten, Katherine? o întrebau cu timiditate.

Erau mereu grupuri de două sau trei, fetiţe cărora le era teamă de apă şi de copaci, cu picioare fragile ca nişte tulpiniţe, cu pete de la soare pe obraji. O rugau deseori să le lase s-o pieptene sau să exerseze în părul ei tot felul de

împletituri. Una dintre ele tocmai bâjbâia cu mâinile pe capul lui Katherine când încerca să citească.

— Nu, răspundea ea. N-ar fi trebuit să fiţi în caiace acum?

— Dar îţi place de vreun băiat? continuau ele, sperând că răspunsul să fie nu, ca ea să le aparţină în întregime.

— Nu, răspundea ea cu severitate.

Şi în acea toamnă, când s-a întors la liceu, a constatat că severitatea i se întipărise pe chip, în felul în care ceva aspru pune stăpânire pe trăsăturile unei tinere sau o adâncime se insinuează în privirea ei, maturizând-o peste noapte. Katherine a devenit o fată vizibil frumoasă, pe care ceilalţi o evitau cumva subtil, fără un motiv evident, dar cam la fel cum se întâmpla cu băiatul al cărui tată se sinucisese, despre care scriseseră ziarele, sau fata care urma să se călugărească – cu toţii în liceu, anacronic cumva, prea îmbătrâniţi, prea umblaţi, prea personali. În jurul lui Katherine se instaurase ceva ce impunea distanţă, şi nimeni nu se apropia. Atenţia ei părea să fie îndreptată spre o scenă de undeva de departe, ambiguă.

Vara care a urmat a fost mai bună. În ciuda revenirii ei vijelioase în viaţa de tabără, a fost promovată consilier, împreună cu ceilalţi de şaisprezece ani. Ducea povara responsabilităţii cu mai multă graţie decât imperativul pe care şi-l inocula, acela de a crede că lucrurile erau distractive. A câştigat un mic spaţiu personal. A fost delegată în căbănuţa fetelor mai mici, împreună cu o altă tânără, care fusese una dintre cele care o chinuiseră mai mult decât altele. Katherine a simţit o înţepătură de nefericire, dar nu a spus nimic. Cealaltă fată s-a luat după ea şi şi-au împărţit destul de corect sarcinile din căbănuţă. Nu s-au împrietenit. Katherine nu îşi făcea prieteni apropiaţi, dar statutul de consilier era ceva mai permisiv cu ideea de a nu avea prieteni. Un consilier era un adult,

iar adulţii pot alege să nu aibă prieteni. Katherine era văzută ca un şoarece de bibliotecă. Se ocupa de camera de corespondenţă a taberei, un rol care i se potrivea – toată lumea fusese de acord. S-a ataşat profund de nimicurile din cabana ei poştală, cu geamuri mari şi goale, şi tejgheaua dintr-o scândură plină de aşchii, iar acestea au fost lucrurile pe care şi le-a amintit apoi ani de zile: buretele umed şi sfărâmicios aşezat într-o cană, folosit la lipirea timbrelor, călimara de un albastru spălăcit, ca tapiseria mâncată de molii a unui scaun de teatru. Şi chicotele fetelor, în depărtare, transpiraţia de pe braţul ei pătând carnetul atunci când se apleca peste el.

Nu l-a văzut pe Charles Addison. Nu mai venea în vizită la familia ei, în New Orleans, iar ea nu-şi mai petrecea verile la Sewanee. Nici părinţii ei nu s-au mai dus acolo în ultimii ei doi ani de liceu. Tatăl ei era bolnav din vreme în vreme, iar maică-sa, aceeaşi femeie obosită, cu o mină tracasată, care se lupta să-şi alunge spaima. Dar în rolul ei de diriginte de poştă şi ieşită din puţinul pe care i-l aduceau zilele nesfârşite când trebuia să aibă grijă de nişte fetiţe ce se prăpădeau de dorul de casă, Katherine a început o altă corespondenţă. Se simţea înclinată să-şi frângă inima încă mai mult. Dacă el nu îi răspundea, nefericirea ei se complica mai mult; dar nu i-ar fi sporit-o. „Dragă Katherine”, începea simplu. „M-am gândit la tine şi mi-a fost dor de tine.”

După asta, ea a început să îi trimită constant scrisori lungi, despre viaţa din tabără, despre familia ei, despre mecanismele sociale ale liceului, şi, cu cât trecea mai mult timp, cu atât mai amuzante şi mai puţin căutate şi bâlbâite îi deveneau scrisorile. Devenise, după cum se vădea, o bună corespondentă. „Chiar te pricepi să prezinţi o scenă”, i-a scris el cândva. „Plutesc din scaunul meu. Pentru o vreme nici măcar nu-mi mai amintesc că sunt aici, în

bătrânul nostru Sewanee. Aproape că mă faci să mă ruşinez în încercarea de a-ţi răspunde.” Dar de răspuns, îi răspundea mereu, şi au început să devină prieteni, în acea manieră delicată de flirt despre care ea, acum, ştia că nu ar fi fost posibil dacă relaţia lor ar fi continuat. Uneori se simţea prea în vârstă, simţea că suferise dezamăgiri copleşitoare şi că-şi limitase aşteptările prea devreme. La început, când fusese despărţită de el, dorul fusese fizic, cu dureri în stomac ce îi răpiseră somnul şi apetitul. Mintea ei, în tot acel timp, fusese moartă. Abia mai târziu, când trupul i s-a recuperat întrucâtva, a început să-i ducă dorul cu un soi de furie şi disperare filozofice, pe care apoi le-a recunoscut ca fiind luate împrumut, din cărţi. Până să ajungă la această înţelegere, dorul de el dispăruse. Nu mai putea recupera nerăbdarea fără stare care îi adusese atâta durere. Se temea că nu va mai fi niciodată acea fată. Asta nu însemna că nu-l mai iubea. Era o întrebare care nu putea să aibă răspuns niciodată într-un mod satisfăcător. Dacă era iubire, atunci era una mai liniştită, mai profundă, o emoţie mai puţin disperată decât crezuse înainte că ar însemna dragostea. Devenise capabilă să recunoască ambiguitatea. Nu ştia dacă el o iubeşte, dar ştia că o aşezase undeva separat de restul, şi că le-a permis te miri căror impulsuri tăcute din el să-i vorbească. Nu de puţine ori i-a povestit despre lucrurile pe care le iubeşte la ea; dar niciodată nu a rostit propoziţia mai scurtă, primară.

Când a plecat de acasă la universitate, tatăl ei a condus-o cu maşina la aeroportul din New Orleans şi a îmbrăţişat-o tăcut, apoi a împins-o, de parcă ea nu ar fi trebuit expusă prea mult la acea manifestare de emoţie, care nu-i era pe plac. El avea ochii umezi când s-a îndreptat spre maşină, şi părea straniu de uluit, cum îi ţinea larg deschişi, încercând să oprească lacrimile. El nu fusese niciodată prea afectuos cu singura lui fiică. O durea

că îl trădase. Se întreba dacă el ştia ce făcuse. Mama ei încetase atât de drastic să-i vorbească, încât Katherine îşi închipuia că Glee nu ar irosi cuvinte nici pentru a vorbi despre ea. Când a ajuns la Smith, era singura fată care nu avea aşternuturi, perne sau prosoape. Mamele celorlalte fete, fără excepţie, pregătiseră bagajele ca pe zestre, de parcă îşi măritau fetele cu universitatea.

A încercat şi ea să se mărite cu universitatea, dar nu a putut, şi după un an a renunţat. Nu s-a dus acasă. Tatăl ei îi trimitea bani în continuare, şi – deşi ea trata fiecare dintre acele momente ca pe o anomalie, ca pe un cadou impulsiv şi nepotrivit, care nu se va repeta – Charles îi trimitea bani. S-a mutat şi mai departe în est, la Boston, urmând mareea hotărâtă a fetelor care absolviseră în acea primăvară. „Îmi place să mi te imaginez luând cu asalt fiecare colţ al oraşului", i-a scris odată. Ea nu-şi putea elibera furia, făcând-o bucăţi sau mototolind-o toată la un loc – era mereu aspră şi nouă –, aşa că doar o ţinea zdravăn, tremurând, apoi se ducea şi-o cheltuia rapid şi răzbunător pe ceva de care nu avea nevoie. Nu lua cu asalt fiecare colţ al oraşului, iar fraza lui atât de vie ajungea s-o doară ca un reproş. Bostonul era la fel de ezoteric şi interzis ca biserica unei religii despre care nu ştia nimic, şi cu cât aştepta, cu propria-i credinţă zvâcnind, ca ceva să se schimbe în adâncul ei, plimbându-se de-a lungul apei, sau stând în parcurile oraşului, cu atât mai puţin se simţea de-a locului. Charles nu a venit niciodată s-o vadă. Nu i-ar fi fost greu, iar ea ţesea visări elaborate cu ochii deschişi despre libertatea pe care ei doi ar fi avut-o, dacă el ar fi venit, libertatea străinilor într-un loc necunoscut – ceva de felul invizibilităţii. Nici ea, însă, nu i-a cerut s-o viziteze, şi pentru că nu l-a rugat niciodată, nici o dezamăgire concretă nu s-a insinuat şi nici vreo formă de jale nu a putut să se înalţe.

În Boston a avut două servicii. Primul, garderobieră la un club elegant. Nu i-a fost deloc dificil să stăpânească toată complexitatea acestei arte, dar cum nu izbutea să afişeze un chip agreabil, a fost dată afară. Apoi a lucrat în biroul de dactilografie al unei respectabile firme de avocatură, un serviciu care amorţea mintea îngrozitor, care o făcea să-şi dorească să fie dată afară, dar n-a fost observată niciodată, oricât de neproductivă s-ar fi dovedit, iar în cele din urmă şi-a dat demisia. Nu-şi putea permite să locuiască în Boston şi să trăiască aşa cum ar fi vrut, adică singură. În mai, o tânără pe care a cunoscut-o la pensiunea unde locuia a luat-o cu ea într-o vânătoare de locuri de muncă pe la hotelurile de pe coastă, şi astfel a descoperit universul serviciilor de-o vară.

Apoi i-a scris tatăl ei, întrebând-o dacă ar avea cum să treacă prin Sewanee şi să se ocupe de câteva lucruri prin casă; era nelocuită de aproape cinci ani. Scrisoarea conţinea doar această rugăminte, dar tocmai lipsa detaliilor sugera ceva mai mult, şi dorinţa ei de a o interpreta ca pe un gest anume, o invitaţie, a făcut-o să răspundă în doi peri, neintenţionat de rece. Nu putea călători cu nici un chip înainte de septembrie: muncea. Nu a spus: „Nu ştiu unde anume am să fiu la toamnă.” A urmat o nouă scrisoare plină de grijă din partea tatălui. „Septembrie este foarte bine. Mi-ai lua o povară de pe umeri dacă te-ai putea duce să vezi cum e casa. Să scoţi veveriţele din pod şi să pui pe cineva să verifice fundaţia”, apoi urma o listă lungă cu lucruri pe care el insista ca ea să le facă, pentru a salva casa de la dezastru, şi adresa contabilului lui pentru facturi. „Fă-i favoarea asta bătrânului tău. Eu nu mă mai descurc ca pe vremuri”, conchidea el, eliberând-o de nevoia de a-i spune mulţumesc. Casa era un dar.

Următoarele patru luni au trecut cu o inevitabilitate lejeră, ca o maşinărie bine unsă – cel mai asemănător lucru cu rutina pe care îl cunoscuse de foarte multă vreme. Amploarea gratitudinii pe care o simţea a surprins-o. Cu toată groaza de plictiseală pe care o avea, se pare că era o făptură a obiceiurilor şi că tânjea după familiar şi siguranţă. Cum viaţa ei fusese un coşmar al chiriilor nesigure, şi al cutiilor pentru împachetat, şi al unei panici difuze şi constante, nu-şi dăduse seama cât de singură era. A cumpărat o maşină şi a condus către Sewanee, unde a ajuns la jumătatea lui septembrie. Cheile, acoperite de rugină, erau sub preşul de la intrare, acolo unde stăteau de obicei, acolo unde oamenii ascund de regulă cheile. S-au răsucit în yală. După ce a deschis larg ferestrele s-a dus la etaj, în vechea ei cameră, şi s-a întins stânjenită pe pat, de parcă ar fi fost un pat de motel şi ar fi putut fi plin de urme de mizerie şi străini. Apoi a plâns până a adormit. De dimineaţă a decis să rămână acolo peste iarnă.

El îşi făcea plimbarea de după-amiază când a văzut maşina. Deşi nu a recunoscut în clipa aceea, a ştiut că era maşina ei. Şi plimbarea lui presupunea o minciună similară pe care şi-o spunea sieşi. Trecea mereu pe lângă acea casă în traseul lui alambicat prin drumurile umbrite. Cele mai multe dintre casele de la munte îşi anunţau prezenţa doar prin aleile care şerpuiau printre copaci, dar casa Monroe se înălţa la capătul unei curbe, pe creasta unui deal, cu aleea care ducea spre ea şerpuind în sus. Când trecea pe acolo se uita scurt spre casă, atât cât să observe că ferestrele nu erau sparte şi că peluza fusese îngrijită de un băiat pe care tot el îl plătea. Avea grijă de loc, aşa cum ar avea oricine. Nu pentru că ar fi aşteptat ceva. A trecut de curbă şi s-a oprit. Maşina, decapotată, era oprită pe aleea din faţă. Părea că încă mai torcea, semn că abia

fusese folosită. A admirat-o îndelung. Ziua era senină şi fierbinte, dar când briza începea să adie, simţea apropierea toamnei. Privind spre casă a văzut că uşa de la intrare, după plasa pentru insecte, era larg deschisă.

— Dumnezeule! a zis el, când ea s-a ivit desculţă pe holul prăfuit, într-o rochie tocită de bumbac pe care el a recunoscut-o. Iată-te!

Era maronie, ca o nucă vara, cu părul tuns mai scurt. Într-o mână avea un pămătuf pentru praf. S-a oprit brusc în dreptul intrării, privindu-l cumva nesigură prin plasa pentru insecte.

— Urma să trec pe la tine, i-a spus ea.

Avea o voce răguşită. A tuşit şi şi-a trecut podul unei palme murdare peste frunte.

— Făceam curat. E murdar ca-ntr-un cavou aici. Pentru numele lui Dumnezeu, intră!

El a împins uşa exact când ea a dat să-i iasă în întâmpinare, s-au ciocnit unul de altul şi au izbucnit în râs, şi în această confuzie în care se afla, a cuprins-o de talie, cu intenţia doar de a-i atinge scurt obrajii cu buzele, dar părea că ea devenise atât de suplă, că braţele lui au cuprins-o cu totul. Pielea ei, sub rochie, era udă de la muncă. Ea şi-a strecurat un braţ spre ceafa lui, trăgându-i faţa aproape de a ei cu dosul palmei, căci avea mâinile murdare. Pămătuful a căzut pe podea. Când s-au izbit de perete ea s-a lovit zdravăn, direct în şira spinării, şi-a încolăcit picioarele pe după coapsele lui când el a ridicat-o şi a proptit-o acolo cu greutatea lui. Ea ar fi vrut să-l devoreze, să-l deschidă cu totul cu limba şi să-l facă la loc, exact aşa cum îşi simţea trupul refăcut de apăsarea lui. Uşa rămăsese deschisă în urma lor.

— Aşteaptă, a îngăimat ea, dar era atât de tensionată, atât de dornică de clipa aceea când el a pătruns-o, că nu a fost în stare să-l lase o clipă ca să închidă uşa.

Pentru că ea nu s-a putut decide că nu are nevoie de el, a făcut al doilea cel mai bun lucru şi a hotărât să meargă mai departe cu presupunerea că nu avea nevoie de el. Poate că asta l-a ţinut lângă ea. Poate că a fost gândul că atâta vreme cât el încă o mai avea, îi mai rămăsese un strop de viaţă. Era cuprins de amărăciune. Se simţea neapreciat în meseria lui, şi băuse prea mult. În vreme ce ea devenea adultă, el atinsese capătul îndepărtat al vârstei de mijloc şi nu izbutea să scape de convingerea că ajunsese un ratat. Şi astfel, ţinea la ea pentru tinereţea ei, dar o şi invidia. Uneori izbucnea fără preaviz:

— Ce e? striga. Ce-i cu privirea aia de insatisfacţie infinită, mâhnită?

Şi dacă ea apuca să răspundă că nu e nimic, absolut nimic, el continua:

— Faptul că eşti incapabilă să-ţi ascunzi sentimentele mă şochează şi mă linişteşte.

Dependenţa lui nu fusese niciodată ca a ei. Intrase în legătura lor ca un om sfârşit, format cu totul, la fel de incapabil să se îndoiască de sine pe cât era să se simtă vinovat. Ar fi putut muri singur. Nu crezuse nici o clipă că ea i-ar putea deveni atât de importantă, sau decisivă, cum fusese el pentru ea. Şi totuşi ea reprezenta o plăcere, uneori foarte necesară. El ştia că se bucură de ea, atunci când vedea ceva, sau citea ceva, sau îşi amintea ceva simpatic ori caraghios şi voia să-i spună. El nu simţise niciodată impulsul de a împărtăşi ceva cu cineva. Şi astfel, în felul lui, a iubit-o. Mereu spusese că o va trata ca pe o femeie, nu ca pe-o fetiţă, în parte pentru că în asta era, pentru el, un semn al respectului pe care i-l purta. Problema era însă că ea nu ştia ce înseamnă să fii tratată ca o femeie. Părea să implice împunsături, teste, instigări. Odată ce a ajuns o femeie matură, îl simţea pe Charles în propriul ei mers arogant, în replicile menite să-l pună la

punct şi se minuna, aşa cum se întâmplase după ce făcuseră dragoste pentru prima dată, cum de ceilalţi nu vedeau la fel de clar, cum de nu îl vedeau pe ea, ca roşeata unei alergii. Simţea mereu că îi e datoare, deşi era conştientă că el îşi cerea singur preţul. O epuizase, iar ce mai rămăsese parcă se închistase. Avea impresia că propria minte prinde a se abrevia. Trupul i se limita, ca şi cum orice carne dincolo de cea strict necesară trăda indulgenţă. Rămăsese suplă şi plată. Oasele începuseră să îi iasă în evidenţă, de parcă ar fi vrut să provoace gândul de a le frânge, pentru ca gândul însuşi să fie catalogat ca imposibil. Ea era imposibil de rănit. El a început să-i pună rochia la loc, iar spaţiul de piele s-a restrâns odată cu „v”-ul desenat de fermoar, tras de mâna lui; mâinile i-au ajuns la gât, unde moşul de pe-o parte a fentei fermoarului a întâlnit şi prins baba. Gulerul care i se răsucea în jurul marginii rochiei părea acum neatins. Spatele îi era ascuns, umerii goi, braţele într-o formă ca de diamant, ţinându-şi părul ferit de el. Când mâinile lui s-au îndepărtat de gâtul ei, şi-a dat drumul părului. Ea a traversat camera, ducându-se după mantou.

Şase

Prima dată când a ajuns la Sewanee, Bower l-a luat la el în birou şi l-a întrebat dacă ar putea sau nu să-şi dezvăluie intenţiile legate de Crăciunul ce se apropia.

— O să te duci acasă, băiatul meu? Nu avem fonduri să te trimitem. Mi-aş dori să le avem.

I-a răspuns lui Bower că nu voia să fie trimis, nici dacă ar fi existat o finanţare. Voia ca Bower să înţeleagă că loialitatea sa se transferase cu totul.

— Desigur, vom fi cu toţii aici, a continuat Bower. Doamna Bower şi cu mine.

Îl auzea pe Crane, în camera lui de peste hol, strigând implorator la doamna Wade ceva legat de rufele lui şi reluând din timp în timp un soi de argumentaţie ce ţinuse întreaga după-amiază, dar care nu fusese decât o serie de telefoane de la şi către maică-sa. Crane nu l-a invitat să meargă cu el de sărbători. Şi dacă ar fi făcut-o, ar fi refuzat cu siguranţă. Nu era ceva ca Ziua Recunoştinţei: vacanţa de Crăciun ţinea aproape o lună, şi nici prin cap nu i-ar fi trecut să petreacă atât de multă vreme ca un oaspete sărman. Dar lipsa invitaţiei însă nu-i dăduse pace. Se întreba dacă lui Crane îi trecuse prin cap să-l invite şi decisese să nu o facă.

Nu a reuşit să doarmă în noaptea aceea. Realitatea unei plecări se acumula şi goliciunea viitoare a Strake House devenise aproape palpabilă. Privind întunericul din tavan şi auzind ultimele zgomote sporadice pe care le făcea Crane pregătindu-şi bagajul, s-a gândit cumva neprecizat că era poate mai bine să nu doarmă, căci cine ştie ce vise stăteau la pândă. În clipa în care acest gând a devenit conştient, somnul a devenit de două ori imposibil. A înjurat şoptit. De mâine toţi vor fi plecat, iar el nu va avea altceva de făcut decât să se înspăimânte singur. A încercat să-şi amintească de fericirea sfârşitului de vară, când Sewanee eclipsa toate celelalte lumi posibile, iar el fusese deplin şi mulţumitor de singur. Nu văzuse încă felul în care oamenii erau legaţi de lucruri aflate dincolo de acest loc, şi cum stătuse privind doar la şirul lung de studenţi trecând

grăbiţi pe lângă el spre casele lor, pentru vacanţă, i s-a părut că iese tulburător de mult în evidenţă. Ca într-o încercare de a corecta asta s-a gândit la Crane, s-a împotmolit în viaţa lui de familie ca o roată în noroi. A început să privească în afara lui. Întunecimea fără fisură era doar efectul complicaţiilor topografice ale muntelui. De jur împrejurul său viaţa continua, se cuibărea în case ca în nişte vapoare, având tot ceea ce le era necesar. Dacă ieşea la plimbare, vedea printre copaci luminile acestora. Afară, vântul se înteţea şi apoi se domolea. Cu fiecare rafală, câte o adiere pătrundea înăuntru. Se înfofolea mai bine în pături, apoi le arunca la o parte, părându-i-se că fereastra nu e bine închisă. Era. Se aşeza iar în pat, simţind confortul căldurii pe care o lăsase acolo, în urma lui. Probabil că adormise. Următorul lucru pe care şi l-a amintit a fost scârţâitul uşii când s-a deschis. S-a ridicat rapid şi a descoperit întreaga cameră scăldată în lumina dimineţii.

Nu era decât Crane. De-abia observă Chuck soarele, că acesta fusese pe dată acoperit de un nor. Aerul dincolo de păturile lui era înţepător de rece. Aşteptase asta zile în şir, dar inima tot l-a durut. Căldura fusese de-acum oprită, cum toţi, sau aproape toţi, plecaseră.

Crane rânjea.

— La revedere, cercetaş. Acum eşti stăpân peste locul ăsta.

Şi-a coborât picioarele de pe pat, dar în secunda în care tălpile i-au atins podeaua, le-a ridicat la loc. Şi-a tras păturile în jurul genunchilor ridicaţi, sperând să aibă o alură pe care el o credea ceva mai serioasă. Nu îi plăcea când Crane îl trezea, deşi n-ar fi putut spune de ce. Simţea doar că asta îl dezavantaja.

— Mergi la Atlanta.

— La dracu’, da! Sunt verde de invidie când mă uit la tine. Vreau să mă duc acasă cam la fel de mult cum mi-aş dori să-mi smulgă cineva unghiile.

Era cu câteva ore mai devreme de momentul când Crane se trezea de obicei. În fiecare mână ţinea câte un geamantan, era ferchezuit şi părea să-şi fi pierdut un pic suflul.

— Mama este pregătită să mă scoată din minţi. Te invidiez, serios! Ce o să faci?

— Nu ştiu.

— Eu m-aş relaxa, m-aş uita la televizorul doamnei Wade, bând bere douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru.

Ochii lui Crane măturaseră camera dintr-un capăt în celălalt, aşa cum făceau mereu, trecând rapid peste fiecare colţ, de parcă ar fi aşteptat să descopere ceva anume, iar acum poposiseră asupra mesei, plină cu foi de exerciţii de algebră, unele rezolvate şi aşezate frumos în caz că avea nevoie să caute ceva prin ele, altele pe jumătate lucrate. Câteva manuale deschise, cel nou şi băţos proptit cu o piatră pe care Chuck a adus-o de afară, ca să o folosească pe post de greutate. Asta se întâmplase la începutul trimestrului, când lăsa briza caldă să pătrundă prin ferestre. Era bizar să se gândească acum, în camera asta mare şi rece, la adierea aceea blândă.

— Matematică? izbucni Crane, oripilat. La ce mama naibii studiezi?

— Aşa... Chuck ridică din umeri, uitându-se la hârtii, de parcă nu ar fi fost sigur cum anume ajunseseră acolo.

— Băiete, examenele s-au terminat!

L-a auzit pe Crane cum fluiera coborând, apoi întorcându-se lângă masa pe care era telefonul.

— În clipa asta pornesc. Pentru numele lui Dumnezeu, nu ştiu! Ajung când ajung, a spus, apoi a pornit iar să fluiere până afară.

După ce a plecat Crane, s-a dus la birou, s-a aşezat şi, absent, a şters o ecuaţie pe care nu izbutise s-o rezolve. Lumina slabă părea să anunţe o furtună. Dincolo de fereastra lui, pinii uriaşi aflaţi de cealaltă parte a aleii biciuiau înainte şi-napoi, iar acele uscate se împrăştiau pe dalele de piatră. A şters ce mai era scris pe pagină şi apoi a suflat firimiturile de cauciuc ale radierei direct pe podea. Când a sunat telefonul a crezut că e mama lui Crane, care îl căuta, şi încercă să-şi amintească ora la care acesta plecase.

— Alo? a întrebat ezitant.

— Aici e Katherine. Monroe. Sigur, doar nu cunoşti o altă Katherine, nu-i aşa?

— Nu.

S-a luptat cu firul telefonului şi a reuşit în cele din urmă să-l întindă suficient ca să se poată aşeza pe podea.

— Nu, nu! Bună!

— O zi teribilă, nu-i aşa? Se anunţă ceva! Totuşi, eu n-o duc prea rău. Eram la mine, încercând să aprind focul şi până la urmă am reuşit, aşa că sunt gata să mă lupt cu forţele întune-ricului. Nu ai fost niciodată pe la mine, nu?

— Nu. Pare drăguţ.

— O, e o hardughie bătrână. O casă de vacanţă. Acum, e gata-gata să fie luată pe sus de vânt. Dar e mai plăcut decât la Strake. Nu ai plecat în vacanţă.

Katherine a tras telefonul prin cameră şi a dat draperiile la o parte, mijindu-şi ochii să privească afară. Voia să detecteze semnele unor mişcări recente, praful ridicat deasupra aleii de intrare sau ceva asemănător, dar nu se vedea nimic. Orice urmă ar fi fost mai satisfăcătoare decât lipsa oricărui semn.

— Nu, stau aici.

— Şi eu stau aici.

A tras la loc draperiile şi s-a lăsat pe un scaun.

— Nu recomand însă, continuă ea. Am rămas aici mulţi ani şi e mohorât. M-am gândit că s-ar putea să nu fi plecat aşa că am zis să te sun, să ştiu că mai există un tovarăş de suferinţă. Pot să îţi povestesc cam ce se poate face aici în perioada asta.

— Şi ce se poate face?

— Păi, nimic! Dar m-am gândit că s-ar putea să stai ca pe ace. Poţi s-o iei razna când nu ai nimic de făcut. Iar eu nu ţi-am fost o prea bună prietenă. Nu am mers să vedem un film.

Katherine lovi fotoliul. Tot ce ţinea de ea o enerva azi, absolut totul.

— Şi nici la o altă prelegere la biserică nu te-am mai condus.

— Nu am. Venit vacanţa, nu cred că e timp pentru asta.

— Da, toată lumea dispare în agitaţia sărbătorilor.

— Da.

— Ei bine, nu şi eu. Nici tu. Şi evident că acasă nu te-ai duce. E mult de mers, nu-i aşa? Până în Coreea?

— Da, este foarte mult...

— Vrei să iei cina cu mine?

După un moment de bâlbâială, Chuck a spus:

— Eu... da.

— Vrei? Ei bine, asta îndreaptă un pic lucrurile. Mă pregăteam să mă duc la Nashville şi mi-am dat seama că rămâi aici vacanţa asta şi nu prea ai multe de făcut. Ei bine, a repetat ea, e bine. E foarte bine.

— Nashville?

— E mai frumos decât Chattanooga. Nici măcar să zic Chattanooga nu suport. Nashville este Sudul elegant, de

modă veche; e chiar fermecător. Ţi-ar plăcea? Ţi-ar plăcea să mergi acolo?

După ce conversaţia s-a încheiat, s-a fâţâit de colo-colo. Când camera lui a devenit prea mică pentru asta, s-a aventurat în hol, făcând ca toată lungimea lui să răsune de ecoul paşilor. Acum era singur-cuc. Până şi doamna Wade plecase să-şi viziteze sora în Mobile. La un moment dat s-a alarmat la gândul că trecuseră deja multe ore şi s-a întors în cameră să se uite la ceas. Era încă foarte devreme, dar panica a fost suficientă pentru a-l face să acţioneze. A găsit masa de călcat a doamnei Wade rabatată lângă maşina de spălat şi şi-a petrecut restul dimineţii netezindu-şi singurul costum, cel pe care îl purta când avea prelegeri prin biserici. L-a călcat atât de temeinic încât mai că l-a ars. Sarcina asta i-a luat foarte multă vreme. Când a terminat, s-a dus în bucătărie unde şi-a făcut un sendviş, folosind toate resturile de mâncare pe care doamna Wade le-a lăsat în frigider. A decis să remedieze problema sumei reduse de bani de buzunar puşi deoparte mâncând foarte puţin în seara aceea. După prânz a încercat să citească în bibliotecă, dar liniştea l-a iritat. A ieşit fără haină pe el şi a pendulat de sus în jos pe alee. Nu părea foarte convins de ideea de a se îndepărta de clădire. Ar fi putut pierde noţiunea timpului şi apoi ar fi fost obligat să se întoarcă în grabă să se schimbe şi ar fi putut întârzia. Când a intrat, s-a uitat critic la costumul său, agăţat de uşă. Pe alocuri era lucios. Un costum ieftin. Se temea de clipa când va trebui să-l îmbrace. S-a ras când mai rămăsese doar o oră şi jumătate, cu aceeaşi grijă nervoasă, autodistructivă pe care o avusese când a călcat, izbutind să se ciupească în două locuri. Chipul pe care i-l întorcea oglinda era ponosit şi alarmat, cu cele două bucăţele de şerveţel ca nişte flori roşii lipite pe el.

Când s-a făcut ora patru era la ea pe verandă, cu părul ud pieptănat, lipit de cap, şi cu mâinile în buzunare. Ea l-a întâmpinat într-un capot lung până la podea şi atât de elaborat, că el a crezut că era deja îmbrăcată de cină. Când i-a deschis uşa, părul i-a fluturat de parcă de-abia îl periase zdravăn.

— Ai ajuns la timp, iar eu sunt în întârziere. Mereu sunt în întârziere, a zis ea.

Voise să spună mai mult, dar apoi pauza pe care a făcut-o a rămas suspendată în aer şi a devenit tot mai lungă. O bună parte din ziua aceea şi-o petrecuse înfrânându-se, oprindu-se brusc în mijlocul câte unei camere, ca şi cum descoperise în singurătate, până spre după-amiază, toate mijloacele prin care i se putea adresa în acea dimineaţă lui Charles. Şi dintr-odată se făcuse patru, ea a deschis uşa şi a dat de el, cu chipul serios, atent şi îmbrăcat în costum. Aerul lui grav a surprins-o. S-a simţit în prezenţa a ceva încâlcit, pe care l-ar putea strica. Dimineaţa văzuse doar încă o zi pustie şi înnebunitoare, care se întindea înaintea ei şi pe care încercase s-o recucerească, dar acum parcă regreta, pricepând – o senzaţie fără vreun punct de sprijin, dar prea evidentă pentru a fi ignorată – că făcuse ceva rău. Dar nu făcuse nimic rău. Îl scotea pe student la o cină, ceva ce-ar fi fost firesc de multă vreme. Singura ei greşeală era că-l face să aştepte.

Katherine s-a retras înapoi în casă, iar el a urmat-o. Şi-o putea imagina navigând la cea mai teribilă oră prin cea mai oribilă piaţă din Seul fără să ezite o clipă în ce direcţie s-o apuce. L-a condus în bibliotecă.

— Te deranjează dacă aştepţi aici? Sunt o mulţime de lucruri, cărţi. Îmi cer scuze! Te rog, uită-te. O să fiu rapidă.

El a scos o carte de la locul ei şi şi-a mutat cu grijă privirea spre aceasta.

— Nu e grabă. Ai aici multe cărţi frumoase.

— Mulţumesc. Vrei o ceaşcă de ceai? Sau acolo, în comodă, e un bar. Poţi să te serveşti dacă vrei.

— Poate. OK, a spus el.

L-a privit cum se îndreaptă spre o bibliotecă din capătul încăperii, cu delicateţea lui elegantă, mutându-şi atenţia dinspre ea până când aceasta va fi din nou solicitată.

Sus a fost atât de neîndemânatică încât nu a reuşit să-şi încheie rochia. A orbecăit la spate, şi-a arcuit un braţ peste umăr înainte de a-şi pierde echilibrul, aterizând uşor pe pat. Din pricina zilelor nesfârşite pe care le-a petrecut doar în tovărăşia ei, s-a gândit, zăcând acolo. Zile întregi singură, în care a uitat cum este să fii cu alţi oameni. El era încă aplecat lângă bibliotecă atunci când ea s-a întors, cu mâna sucită, încercând să ţină închisă rochia la gât şi pe spate. Când a văzut-o, a pus imediat cartea jos. Când i-a tras fermoarul, i-a spus:

— Ridică-ţi părul.

Iar Katherine l-a tras la o parte din calea lui.

Înainte de a ieşi din casă, i-a dat o carte. A căutat printre rafturile de mai jos, unde volumele erau înghesuite pe câte două rânduri, unul în faţa celuilalt, până când a dat de locul în care se ascundea.

— Trebuie să mă crezi că am cumpărat-o pentru tine, a spus ea. Am găsit-o la puţin timp după ce am fost la Jackson. Nu m-am mai ostenit s-o ambalez, dar este un dar. Se vede cu ochiul liber că nu-ţi dau o carte care zace aici de cine ştie când, e nouă-nouţă. Frunzăream prin librăriile din campus, fără să mă aştept să găsesc ceva nou, pentru că nu fac stocuri din autori dacă aceştia încă nu sunt morţi şi canonizaţi. Dar cartea asta era ca un mesaj într-o sticlă, ajuns pe o insulă părăsită. Sper să îţi placă.

Nu primise niciodată până atunci un roman în engleză, firesc, ca şi cum i-ar fi venit mănuşă să-l citească de plăcere. Se numea *Band of Angels*[13]. A răsfoit cu grijă câteva pagini.

— Ce înseamnă „frunzăream”?

— Ce faci tu când te uiţi prin biblioteca mea, a răspuns ea.

În drum spre maşină a încercat să descopere expresii în care cuvântul să se potrivească, însă nu a găsit decât una.

— Frunzăresc paginile, a spus.

Avea o formă languroasă, prelungă în gură. Limitarea făcea ca verbul să devină luxuriant.

Zilele se terminau de-acum puţin înainte de ora cinci, şi fusese o zi geroasă. Katherine a pornit radiatorul şi şi-a scos fularul imediat ce maşina s-a încălzit. Îi vedea braţele goale fără a fi nevoit să se răsucească, şi lanţul care îi atârna la înche-ietura mâinii, ca un obiect religios, marcând momentul acesta din noianul curgerii obişnuite a timpului, şi înainte, şi înapoi. Tânjea după o costumaţie a lui, care să fie la rândul ei excepţională. Pe măsură ce înaintau, el îşi contempla nervozitatea. Se simţea în siguranţă pe munte, pentru că alimenta mândria acelor oameni faptul că el prefera Sewanee-ul propriei case. Îl vedeau ca pe un naufragiat romantic, a cărui prezenţă în rândurile lor confirma tot ce era mai bun în ei. În asta se asemănau cu tatăl lui Crane, care văzuse în ospitalitatea pe care a oferit-o străinului prerogativa omului prosper. Chuck înţelegea foarte bine acest fel de-a gândi şi a înţeles şi ce i se cerea. La Sewanee nu a stânjenit pe nimeni cu o gratitudine excesivă şi astfel fiecare gest

[13] Probabil este vorba de romanul publicat în 1955 de Robert Penn Warren (1905–1989), poet, romancier şi critic american, de trei ori câştigător al Premiului Pulitzer.

caritabil ce-i era adresat devenise o insulă izolată de bună-creştere. Nu ştia cum anume va fi în oraş. În nici unul dintre marile oraşe din sud nu fusese altundeva decât în staţiile de autobuz, iar staţiile de autobuz de pretutindeni găzduiau doar pierderi şi deviaţii. Cei de acolo nu aparţineau oraşelor în care se aflau. S-a uitat la Katherine, dar nu părea să fie într-o dispoziţie volubilă. Înaintau prin întuneric. Uneori câte o pasăre trecea rapid printre luminile farurilor sau câte-o căprioară speriată se ivea la marginea drumului, cu ochii sclipind, iar Katherine îşi ţinea răsuflarea, apoi lăsa aerul să iasă încet.

Când au ajuns la restaurant, au trecut printre draperiile de catifea de la intrare spre ceea ce semăna cu un club privat pentru cei mai bogaţi, pe timp de război. Camera era lată, scundă şi tapisată, iar lumina densă, ca de ambră, devenea cu atât mai intensă cu cât erau mai mici obiectele pe care bătea: lucrurile atârnate pe perete păreau să plutească vag, mesele străluceau, chelnerii erau ferchezuiţi, iar tacâmurile de argint şi paharele scânteiau. Un murmur domol umplea încăperea, amestecat, muzical şi plin. Şeful de sală s-a înclinat când au ajuns la masa lor, apoi a plecat, iar un ospătar de culoare a venit şi le-a turnat apă în pahare, a lăsat un coş cu cornuri pe masă şi a aprins o mică lumânare aflată într-un bol de sticlă. Abilitatea cu care Chuck a fost întâmpinat l-a făcut să creadă că poate că bănuielile lui fuseseră nechibzuite şi nedrepte.

— Bună seara, i-a spus chelnerului.

L-a salutat de parcă amândoi ar fi fost oaspeţi la un eveniment surprinzător şi solemn. Când Charles făcea asta – deşi Katherine ştia că se străduia să fie atent –, gestul lui părea infa-tuat. Omul de culoare nu ar fi cutezat să i se adreseze el primul lui Charles. Chelnerul a făcut o mică plecăciune, apoi s-a îndepărtat calm. Katherine s-a uitat în

jurul ei şi a întâlnit ochii unei doamne, care preţ de o secundă s-a holbat la ea, apoi şi-a întors privirea.

Ea nu voia ca el să bage de seamă atenţia pe care o stârniseră, dar o observase deja. O sesizase imediat ce au stat suficient la masă ca simţurile-i agitate să se domolească şi să înceapă ezitant să măsoare încăperea şi obiectele din ea. De la mesele cele mai apropiate se simţea tensiunea indiferenţei căutate, şi o ţinere sub observaţie continuă de la cele îndepărtate. Şi totuşi, în excesul şi complexitatea acestei camere simţea cum anonimatul se răspândea în el ca pigmentul în vopsea. Când le-a fost adus vinul, şi-a ridicat paharul şi a privit în jur cu mai mult curaj. Vaporii băuturii i-au umplut nările. A respirat adânc şi ochii i s-au umezit. A văzut chipuri care-şi întorc privirile dinspre el, şi de câte ori descoperea asta, se uita la acea persoană, apărat cum era de paharul de vin, la masa lui, în spaţiul bine delimitat al atenţiei lui Katherine, şi nimeni nu şi-a mai întors ochii spre el a doua oară. Katherine se întreba dacă îl găseau frumos. Ea aşa îl considera. Această convingere i s-a năzărit pe neaşteptate, trecând prin toate ideile pe care le avea despre cum ar trebui să arate un bărbat frumos, apoi a dispărut la fel de abrupt cum se ivise. Se simţea oarecum inconstantă. Şi-a amintit de prima dată când visase în franceză. Se trezise gândind în franceză şi pentru o clipă ce-a părut destul de lungă s-a simţit profund dezorientată, până când engleza s-a impus. Ori de câte ori a încercat să prindă iar fluenţa aceea inconştientă a ratat de fiecare dată. Aşa era şi cu felul în care îl privea. Îl considerase frumos; apoi a intervenit ceva. A sprijinit buza paharului de vârful nasului şi s-a uitat la el prin suprafaţa aceea mică şi luminoasă. S-au jucat de-a uitatul unul la celălalt, iar el a văzut o tentativă de zâmbet cum îi traversează chipul, dar ea nu a clipit. Amândoi începeau să fie puţin ameţiţi. Când

Katherine l-a văzut pe ospătarul lor traversând încăperea cu farfuriile în aer, a spus:

— Nu te uita!

Au păstrat intact firul care le lega privirile cât ospătarul şi-a îndeplinit ceremonialul meticulos, şi când acesta a plecat Katherine a zis:

— Spune-mi ceva.

— Ce aş spune?

— Ceva ce nu ai spus nimănui.

— Un secret?

— Nu.

Firul subţire care păruse să-i lege dădea să se rupă.

— Întoarce-te! a spus ea.

Chuck a privit-o.

— Nu un secret. Ceva banal, pe care nu l-ai crezut suficient de important să-l spui cuiva.

— Nişte banalităţi.

— Da.

— Îmi place sosul Worchestershire.

A pronunţat numele cu o precizie de elev silitor. *WHOOS-ter-sher*.

— Cum aşa?

— În Coreea mâncare americană bună nu e. Şi pun sos de soia, şi asta e foarte rău. După care găsesc sos Worchestershire.

Dintr-o dată s-a gândit cu nostalgie la hotelul Banto. Acolo făcuse cunoştinţă, în primul an de război, cu mâncarea americană. Sau cel puţin cu ideea de mâncare americană. Restaurantul de la Banto, ca oricare altul din Coreea, chiar şi cel de la clubul ofiţerilor americani, oferea doar palide copii: fripturi arse, hamburgeri semănând a gofre, cartofi cu crustă. Îneca totul în sos Worchestershire.

— Nu am nevoie acum. Mâncarea asta este aşa de bună.

— Serios?

Abia se atinsese de farfuria ei.

— Te bucuri că am venit aici? E mai bine aici ca la Sewanee?

— Ar fi, dacă ai mânca.

— Nu pot. Nu mi-e deloc foame. Ştii cu câtă uşurinţă eviţi întrebările? Ca şi cum întrebările ar fi o presiune care te-ar împinge în spate. Când oamenii mă întreabă ceva, eu am impresia că sunt împinsă înainte, sub reflectoare. Mi-e cu neputinţă să le rezist. Încerc, dar nu pot.

— Nu ar trebui.

— De ce?

— Pentru că îmi place să ascult. Îmi place să mă uit la tine cum vorbeşti.

— Îţi place să priveşti *şi* să asculţi. Ce norocoasă sunt!

— Da.

— Ştii că oamenii se uită la noi, nu?

— Ştiu, a spus el.

La sfârşitul mesei, când s-au ridicat să plece, Katherine a simţit valul discret de agitaţie renăscând în el, la fel cum ai intui forma curentului unui râu în unduirile de la suprafaţă. Din stradă au zărit clădirea Capitoliului strălucind ca o cocoaşă albă pe vârful dealului pe care era ridicată. Katherine şi-a strecurat braţul pe după al lui.

— Sunt ameţită, a spus ea.

Obrajii îi erau roşii. Valetul a adus maşina şi, greşind, i-a dat cheile lui Chuck. S-a gândit, râzând de el însuşi: *Trebuie că e un vis!* Când oraşul a rămas cu mult în urma lor a întrebat-o în cele din urmă, cu o politeţe ce părea tandră, de unde anume era ea. L-a surprins cât de puţine informaţii schimbaseră de fapt.

— Miss Monroe, a spus el. De unde vii? Vii din Nashville?

A pronunţat numele oraşului foarte muzical: *Nash-a-ville.*

— O, nu! Nu. M-am născut la New Orleans.

— Ah, a zis el.

Ştia că New Orleans era un oraş-port, iar gândul la asta i-a stârnit dorul de casă.

— Spune-mi despre New Orleans, a continuat Chuck.

— N-am mai locuit acolo de foarte mult timp. E un loc drăguţ, într-un fel cariat. Buruienile pun stăpânire pe grădini. Nu m-am decis niciodată să plec, doar nu m-am mai întors acolo.

— Cât de mult?

— De aproape trei ani. Am plecat de mult şi nu m-am întors decât o dată, iar asta se întâmpla acum trei ani. Am petrecut iarna acolo.

— Când pleci prima dată?

— O, nu! Asta nu am de gând să îţi spun. O să pui tu cap la cap.

— Atunci de ce?

— Nu mă înţeleg prea bine cu mama.

— Şi tăticul tău?

Katherine a zâmbit la auzul cuvântului.

— Tata şi cu mine ne înţelegeam bine. A murit.

Chuck era stânjenit.

— Îmi pare rău.

— Nu-ţi cere scuze. A trecut mult de-atunci. Motivul pentru care m-am dus înapoi acasă în acea iarnă a fost că era pe moarte şi, cred, în martie a murit. Trei ani în primăvara asta. Nu îmi e deloc greu să mă gândesc la el. Nu am fost niciodată prea apropiaţi. Dar îmi plăcea de el. Însă mereu m-am simţit departe de el. Mă obişnuisem deja cu ideea că nu am să îl mai văd, cu mult înainte să se îmbolnăvească, aşa că să mă întorc pentru a-l vedea bolnav a fost ca şi cum aş fi văzut încă un străin. Şi am stat atât de mult acolo – toată iarna! A fost teribil!

Şi-a dat părul pe după urechi.

— Nu teribil, a continuat. Dar trăieşti cu ritmurile tale familiare şi apoi le laşi în urmă, şi noile ritmuri sunt atât de tensionate. Locuiam la mătuşa mea, sora tatei, iar ea nu a avut-o niciodată la inimă pe mama – asta a fost prima declaraţie de război. În familia mea nu puteai mişca un fir de praf fără ca asta să fie o declaraţie de loialitate faţă de cineva şi de război faţă de altcineva. În beneficiul cui este oare să fii lângă cineva când moare? Al acelei persoane, sau al tău?

— Nu ştiu. Oamenii vor spune că în beneficiul celui care moare.

— Eu cred că e pe dos. E un fel egoist de a te linişti. Tata nu ne-ar fi vrut acolo, forfotind şi smiorcăindu-ne. Lui îi plăcea să se distreze, şi iată-l înconjurat de toate chipurile astea neliniştite.

A clipit în gol, spre drum.

— În tot cazul, a murit. Ne-au spus că nu a fost dureros, dar cine poate şti cu adevărat, nu?

Ea nici măcar nu fusese acolo. Exact în clipa în care tatăl ei murea, Katherine era pe scaunul pasagerului în maşina fratelui ei mai mare, care o ducea înapoi la mătuşă-sa, în Thibodeaux, iar fratele ei spunea:

— E vremea să te maturizezi, Kitty.

Katherine nu şi-a dat seama dacă folosise porecla aceea demodată din răutate sau doar pentru că uitase. Ea insistase să plece de la spital pentru că ştia că maică-sa urma să sosească. Fratele ei se făcuse că era doar un moft neplăcut de-al lui Katherine, dar era de fapt un soi de respect pe care şi maică-sa, şi ea îl practicau una faţă de cealaltă. Şi deşi se gândise că înmormântarea ar putea fi o ocazie pentru reconciliere, când a sosit ziua cu pricina, plină de tăcere şi extenuare, ea s-a ţinut mai în spate, după fraţii săi, însoţiţi de neveste, şi a privit-o pe mama ei de la distanţă. Ştia că povara durerii apăsa cel mai tare pe

ele două. Tatăl său îi fusese singurul aliat. Când au plecat de la cimitir, s-a apropiat de maică-sa aşa cum ar fi făcut-o o cunoştinţă îndepărtată, la fel s-au şi îmbrăţişat.

— Ştii de ce am bani? a întrebat ea dintr-odată. Tata s-a ocupat de tot. Am încercat să-l fac să se răzgândească, şi mi-a trimis o scrisoare în care spunea să nu mă încontrez niciodată cu el, că îi era mai uşor aşa. Să aibă grijă adică să nu mă... compromit. Astea au fost exact cuvintele lui.

S-a simţit nefericit de promiscuă. În vocea ei părea să fie ceva, o clipă de autodenunţare, care i-a amintit de coşmarul în care se trezea goală în public.

— Nu pot să tac din gură şi nu pot să te fac să vorbeşti.

— Ba poţi.

— Oare? Dar tatăl tău?

— E viu.

— Şi mama ta?

— Şi ea e vie.

— Doar atât?

— Eu... nu, a spus el nesigur.

Tocmai coteau pe drumul îngust, abrupt care ducea spre casa ei, iar el nu a mai spus nimic. Ea avea ideea asta că poţi cumva să ajungi dincolo de clipele ca atare. Voia să treacă dincolo de clipa asta şi să-i spună: „Ascultă! Dă-mi tot ce ţii ferit de mine, ca să ştiu că urmează o prăpastie. Nu vreau secretul însuşi, doar ideea că el există, ca eu să pot măsura prăpastia.” Dar ea voia şi secretul. Cine vrea asta trebuie să se mişte cu agilitate, sau lucrul ascuns, cel real, se ferea şi rămâneai cu mâna-ntinsă. Se gândise că era destul de trează. Maşina care o cuprindea ca o cochilie îi dădea mereu o senzaţie de trezie, deşi odată ce cobora din automobil descoperea mereu că beţia pur şi simplu aşteptase ca ea să termine de condus. A parcat şi s-au dat jos din maşină, amândoi simţindu-se mai nesiguri şi mai dezechilibraţi decât atunci când fuseseră în mişcare. Ea a

ezitat o clipă pe peluză, iar el a aşteptat-o, văzând, însă nepricepând cu totul, luminile care coborau dinspre casă; a urmat-o pe hol până în bibliotecă, unde Charles Addison s-a ridicat de pe sofa şi s-a apropiat de ei, zâmbind.

— Salut, Chuck, a spus el. Katherine, am trecut pe-aici şi mi-am spus să te aştept o vreme. Aţi fost în oraş să cinaţi?

Ea s-a prăbuşit într-un scaun de lângă uşă, cu haina în poală, uitându-se fix la el. Addison a studiat-o într-un mod plăcut.

— Mă bucur că în sfârşit ai avut ocazia să porţi rochia asta. Arată minunat. Chuck, a spus apoi, ne revedem când începe semestrul; asta dacă nu vii mai repede, să te plângi de nota pe care ai luat-o.

A luat o cană şi o farfurioară de pe masa de colţ.

— Am făcut ceai. Ar trebui să bei puţin, draga mea. Pari cam pierită. Sunt sigur că e încă fierbinte.

— Du-te naibii! exclamă ea.

— Atunci te las singură, a zis el.

— Vă rog, a intervenit Chuck.

De când se oprise exact în prag, nu mai făcuse nici un pas în vreo direcţie sau alta.

— Vă rog. Noapte bună.

S-a răsucit şi a pornit spre ieşire, simţindu-se beat, beat de-a binelea, iar răceala nopţii l-a izbit direct în faţă, coborându-i pe lângă guler. Îşi uitase fularul în maşină. Ferestrele erau luminoase şi nemişcate, de parcă ar fi părăsit casa, lăsând-o într-un fel de stare de suspensie. A intrat în maşină cât de încet a putut. Era cald încă, precum un pat abandonat de câteva clipe.

Credea cu fermitate în capacitatea de a aplana orice greutate, un proces aproape geologic, maiestuos, imperceptibil şi complet neinfluenţat de oameni. Dar după câteva clipe, în care nu a întrevăzut nici o şansă de

liniştire, a spus, făcând cuvintele să sune mai răutăcios decât intenţionase, dar complet incapabil să-şi schimbe tonul vocii:

— Mă surprinzi, Katherine! Tu cu unul mai tânăr?

Ea nu avea nici o intenţie să-i răspundă.

— Tu vorbeşti, zise totuşi.

Charles a râs.

— Aşa da!

Nu se uita la ea. Katherine îl privea cum adună cărţile pe care le luase de pe rafturi şi cum le pune, una câte una, exact de unde le scosese, deşi ea nu-şi ţinea cărţile într-o ordine anume. Doar le lăsa să se acumuleze, cum făcea cu toate lucrurile de prin casă, volumele pe care le cumpărase aşezându-se peste cele care fuseseră aici dintotdeauna, un teanc dezorganizat atunci când căuta ceva anume, şi apoi cărţile acelea dispersându-se treptat în alte direcţii. Găzduia şi vrafuri de cărţi de-ale lui. Vedea că Charles nu se simţea în largul lui. Aşa făcea când se ocupa cu lucruri inutile, ce ţineau de curăţenie. Şi în acele situaţii, era doar efortul de a-şi ascunde sentimentele de observatori, nu o cale de a se linişti pe sine.

— Ei bine, spuse el, punând atent ultima carte la locul ei. Măi să fie! Taman în ziua în care te cer de soţie tu îţi iei tălpăşiţa la cină cu altcineva. Un student de-al meu! E de-a dreptul surprinzător. Dar îmi place să fiu luat prin surprindere! Şi tu reuşeşti mereu.

Numai când e beat îşi struneşte aşa de bine gândurile. Katherine şi-a lăsat haina să cadă pe podea şi s-a dus să miroasă ceaiul din cana lui. Poate că fusese ceai, cu nu prea multă vreme în urmă, însă acum nu mai rămăsese decât burbon cald, uşor diluat. A luat o înghiţitură zdravănă şi a aşezat cana la loc, simţind cum e inundată de un calm paradoxal, amestecat cu un puseu violent pe care i-l dădea orice băutură tare.

— Nu m-ai cerut, zise ea.

— Ba da.

— Ba nu. Ai spus: „Sunt surprins că vrei aşa ceva, Katherine. Cât de banal! Ce dezamăgire!”

— Sunt gata să îţi ofer ceea ce îţi doreşti. Nu cred că vrei asta, dar dacă totuşi asta îţi doreşti, aşa să fie. Pentru mine nu e nici o diferenţă dacă suntem sau nu căsătoriţi, aşa că am putea foarte bine s-o facem.

— Este tocmai diferenţa care contează.

— Nu cred. Sunt fericit aşa cum ne merge acum.

— Eu nu sunt fericită aşa cum ne merge acum.

— Observ. Mica ta escapadă a clarificat măcar asta.

— Pleacă, Charles!

— Eşti deopotrivă splendid de inconştientă şi de sinceră! a spus, ferindu-se cu repeziciune de vaza pe care ea a ridicat-o şi-a aruncat-o.

S-a lovit de perete, şi o mică explozie de apă a înflorit în clipa când s-a spart – toată apa care în mod excepţional a rămas cât vaza a zburat, doar o cantitate mică pierzându-se în stropii ce-au sărit ca un jet arcuit. S-a dus spre ea, care îl aştepta, gândindu-se că se va cufunda în el, că era pregătită, dar când a pălmuit-o s-a trezit că ripostează – pumnul ei în faţa lui. Şocul pur care s-a desfăşurat acolo a făcut ca iubirea să se aprindă cumva din furie, pentru prima dată în acea seară. „L-am surprins”, s-a gândit ea recunoscătoare. El i-a prins braţele pentru a o imobiliza, dar apoi doar a ţinut-o aproape de el, iar ea l-a lăsat, simţindu-i respiraţia gâfâită şi erecţia.

— Ce vrei? a spus el, maimuţărind-o.

Îi cerea asta de ani de zile, încercând să-şi formuleze nefericirea, luându-l pe el ca referenţial, cu toate acestea el nu păruse să vrea vreodată mai mult decât aveau deja. *Ce vrei?*

— Ţi-am spus. Vreau să fiu măritată.

— Atunci ne căsătorim.

— Dar nu e ce vrei tu.

— Eu vreau ceea ce vrei tu. Dar îmi doresc să fii sigură. Mereu ai ridiculizat căsătoria. Ai susţinut că e o capcană.

— Am spus ce voiai să auzi.

— Nu mi-o pune mie-n cârcă!

— Dar e ceva al tău, nu-i aşa? a zis ea.

Şi apoi, poate pentru că voia atât de puternic să fie sigură, chiar dacă însemna să calce pe nimic, i-a spus:

— Sunt sigură.

Aproape că se lumina de ziuă când ajunseseră în cele din urmă în pat, dar ea a rămas în fund, perfect trează, cu capul lui la ea în braţe. Voia să-l privească fără să fie văzută. El ţinea ochii închişi. Somnul îi dădea târcoale, dar nu era încă acolo. Katherine s-a gândit: „Aceasta este chipul primului bărbat pe care l-am iubit.” Nu va mai fi niciodată fata aceea.

— Ştiam că eşti nefericită, a murmurat el.

— De ce nu ai făcut nimic?

— Speram că o să pleci.

— Pentru că nu mă iubeşti.

— Ba da. Te ador.

— Şi voiai să plec.

— Da.

— De ce nu m-ai determinat să plec?

— Nu aş fi putut îndura, a spus el.

Dintr-odată i-a simţit toată greutatea – adormise. Adormea de parcă l-ar fi împuşcat cineva. Uneori aţipea în timpul zilei, în timp ce lucra. Atunci ea se apropia de el, absent, cu un braţ deasupra capului, cu obrazul pe hârtiile lui, cu buzele uşor întredeschise.

Drumul până acasă a fost dificil. Deasupra lui norii erau dinţi, acoperind stelele şi luna, oricum va fi fost ea. Nu

vedea copacii uriaşi de la marginea drumului decât în clipa când aproape că se izbea de ei. Cu toate acestea, înainta necugetat prin beznă, aproape încântat de senzaţia că oricând s-ar putea lovi de ceva şi şi-ar pierde cunoştinţa. I se tăiase suflul. Graba îl făcea să estimeze greşit distanţa până la pământ, şi tot călca abrupt. Şi-a concentrat toate puterile pe nuanţele scrâşnetelor pe care le scoteau picioarele lui pe sol. Dincolo de ele nu era nimic la care să se gândească. S-a oprit, însă, brusc în clipa când în cele din urmă a ajuns la Strake, cu totul nepregătit pentru monstrul întunecat ce l-a întâmpinat. Negreala acestuia devenea mai profundă în dreptul ferestrelor neluminate. Senzaţia de nemişcare captivă înăuntru l-a tulburat cu mult mai puternic decât noaptea aşternută afară. Apoi a intrat şi şi-a croit drum pe scări în tăcere, de parcă acolo era o casă întreagă pe care-ar fi putut-o trezi, cu gândul că o să aprindă toate luminile şi o să le lase aşa, dar apoi a ajuns în camera lui şi a adormit fără ca măcar să se descalţe.

A doua zi dimineaţa s-a trezit cu o uşoară mahmureală şi cu spaima acută că a comis o crimă. Dacă restul serii era înveşmântat într-o ceaţă lejeră şi multe momente de legătură îi lipseau cu totul din minte, imaginea lui Charles Addison rămăsese, aşa cum se apropiase de el, cu o claritate desăvârşită, chiar tăioasă. Nu ştia cu precizie ce limită încălcase, dar ştia că încălcase una şi uitase de el însuşi. A testat o frază pe care o învăţase: „M-a luat valul. M-a luat valul.” Vocea îi era slabă şi răguşită. Pinii foşneau afară, în rest totul era cufundat în tăcere. Îi lipsea Crane, deşi ştia că dacă acesta s-ar fi aflat acolo, nu i-ar fi putut spune nimic. Apoi s-a gândit la doamna Reston şi la lejeritatea cu care debita la nesfârşit lucruri intime pe care le ştia despre cunoscuţi. S-a ridicat repede şi a început să se îmbrace. Se temea că şi ea va fi plecat, la vreo

persoană dragă a cărei existenţă el nici măcar nu şi-o închipuise. Calendarul lui arăta că mai erau patru zile până la Crăciun.

Nu o mai văzuse pe doamna Reston de două luni, când se întâlniseră întâmplător într-o mică grădină de flori şi plante aromatice întreţinută cu greu de lângă departamentul de botanică. El admirase monomania albinelor, iar ea florile magnifice – ce exemplu minunat al propriei specii era fiecare. Părea că le cunoaşte pe toate. Numele acestora fuseseră scrise de mână, cu o caligrafie minuţioasă, pe mici etichete lipite pe plăcuţe de cupru, dar pe măsură ce treceau de la un strat la altul, ea prinse a le spune numele fără să se uite ce scrie.

— Clopoţei, i-a spus. *Campanula*. Un exemplar reuşit, nu-i aşa? În ţara ta există specia asta?

Lui i-a plăcut presupunerea ei facilă cum că la el în ţară ar exista flori de orice fel. I-a spus că Sewanee şi Coreea erau aproape la aceeaşi latitudine; senzaţia familiară de frig, de aer impregnat de umezeală era încă mai copleşitoare – atât de departe de casă era, de parcă ar fi aterizat într-o zonă tropicală sau într-un deşert. S-au plimbat încet printre straturi şi după ce au studiat totul mai mult decât o dată, s-a trezit c-o conducea prin curtea interioară şi apoi pe jos, spre casa vicecancelarului.

Doamna Reston nu era o femeie singuratică, dar era mereu dornică de conversaţie şi îi plăcea în mod special intimitatea clevetelilor, cu toate că nu se considera defel o bârfitoare, pentru că ei îi plăcea toată lumea. Lucrurile pe care le spunea despre alţii le considera a fi un mijloc nu doar de-a binedispune, ci şi de-a linişti într-un mod călduros, general, orice persoană cu care vorbea.

— Fiica vicecancelarului, Marilyn, a fost lăsată cu ochii în soare de iubitul ei cândva prin august, i-a spus. E mai bine, până la urmă, pentru că era, cum să spun oare? Era

destul de băţos. Nu era defel un om cald. Îţi dai seama că ar fi fost un foarte...

Doamna Reston şi-a dat capul pe spate, a râs şi a continuat:

— O să dau de necaz! O să-ţi corup bietele tale urechi inocente. Una peste alta, nu-mi plăcea de el. Mi-am spus: o să plângă de-o să sară cămaşa de pe ea câteva luni, după care o să-şi revină şi poate o să fie chiar bucuroasă. Biata de ea! Dar n-a fost deloc aşa. Ea a anunţat că renunţă la tot, că e şi aşa prea târziu pentru orice şi că se duce într-o ţară asiatică să se facă soră medicală. De asta îţi povestesc toate astea, pentru că i-am spus – vorbeşte doar cu mine pentru că ştie că nu voi sufla o vorbă nimănui – i-am spus: „De ce ai nevoie să te duci până hăt, într-o ţară asiatică?" Chiar aici pe munte, mai sus pe drum, sunt unii care locuiesc în nişte cocioabe ca vai de ele, mănâncă veveriţe şi-şi lasă copiii să alerge goi-puşcă, ca nişte coţofene. Pun pariu că habar nu aveai! Aşa că i-am spus lui Marilyn: „Dacă ai un imbold creştinesc de a ajuta, nu e nici o problemă, dar n-ai putea să faci asta aici?" Părinţii ei ar fi devastaţi dacă ar fugi prin vreo ţară asiatică. Aşa ceva i-ar ucide pur şi simplu. Iar ea mi-a spus: „Oamenii din Asia sunt mult mai disperaţi!" Iar eu i-am spus – aici doamna Reston i-a strâns braţul anticipând jucăuş –: „Domnul Ahn nu pare deloc disperat, este cel mai calm tânăr pe care l-am cunoscut!"

Doamna Reston l-a lovit uşurel pe mână şi-a continuat:

— Mor de dragul ei, dar uneori mă scoate din minţi. Ştiu că nu o să-i spui că ţi-am povestit toate astea.

Desigur, nu i-a cunoscut vreodată pe nici unul dintre oamenii aceştia. O fi dormit în camera de oaspeţi a vicecancelarului în prima noapte în Sewanee, dar nu l-a văzut niciodată altfel decât printr-o mare de capete pieptănate, de la o depărtare considerabilă, atunci când

vicecancelarul şi familia lui stăteau în prima strană a capelei, la slujba de dimineaţă, sau ieşea, luând-o pe culoar.

— De ce spune că e prea târziu?

— Cele două surori mai mici ale ei sunt deja căsătorite, treabă care a afectat-o puternic. Dar Marilyn este şi foarte *dramatică*.

Ceea ce, pentru doamna Reston, era un dezavantaj aproape la fel de mare ca a fi introvertit, singura trăsătură pe care ea o considera cu totul lipsită de speranţă.

— Ea a ajuns de partea greşită a vârstei de douăzeci şi cinci de ani. Asta cam aşa e! Şi pentru fete e altfel decât în cazul tinerilor, mai ales al acelora care încă îşi fac studiile.

Ajunsă în acest punct al conversaţiei l-a lovit iar uşor cu mâna, dar de data asta meditativ. Adevărul era că soţul ei fusese ucis pe front, în Franţa, şi nu avea prea multă răbdare cu tinerele care credeau că este prea târziu şi care se deziluzionau atunci când cineva le dezamăgea, tinerele ajunse la o vârstă care ei, acum, îi părea fragedă. Îl pierduse pe Claude când era mai în vârstă de-atât, şi a trebuit să-şi refacă viaţa cărămidă cu cărămidă, iar ea nu s-a dat bătută şi n-a murit, nu-i aşa? Au ajuns la intrarea pe drumul pietruit şi şi-a luat la revedere de la el cu un sărut scurt şi uscat pe obraz.

În Sewanee era un singur magazin universal, cu un oficiu poştal în spate şi cu lăzi peste lăzi de mărfuri uscate până în tavan. Porni într-acolo şi ajunse la scurtă vreme după ce s-a deschis. Într-un suport de sticlă de lângă casa de marcat era o colecţie neglijată de pixuri şi blocnotesuri decolorate pe care nimeni nu le cumpăra. Pentru rechizite, toată lumea mergea la librărie. Nici mâncare proaspătă nu prea era. Magazinul universal era pentru profesorii burlaci care găteau în cameră, pe plite, atunci când nu aveau chef să meargă la cantina campusului, şi pentru servitorii care

nu locuiau, ca mai toţi, în afara oraşului, în Monteagle, de unde făceau cumpărăturile pentru angajatorii lor. Marea majoritate a locuitorilor din Sewanee considerau magazinul universal ca pe-un loc de unde să ia mărunţişuri de care uitaseră, aşa că se găseau multe lămâi şi bicarbonat, şi lumânări aniversare, şi tirbuşoane, şi seturi rudimentare de cusut şi de prim-ajutor, ca şi lucruri ce puteau fi oferite cadou. Când patronul a dat cu ochii de Chuck, l-a salutat cu o mişcare a capului. Era deja un client constant. A *frunzărit* câte ceva. A simţit o împunsătură când expresia i s-a ivit în minte, aşa că a trecut repede mai departe, de parcă viteza l-ar fi ajutat s-o depăşească.

A cumpărat o ceaşcă şi-o farfurioară pentru doamna Reston. Nu era decât o singură ceşcuţă ca aceea în tot magazinul, iar unicitatea ei i-a plăcut. S-a întors la Strake şi s-a uitat pe furiş prin sertarele dulapurilor din bucătăria doamnei Wade, şi apoi, mai puţin reţinut, a deschis dulapurile de pe hol, unde se acumulaseră, turtiseră şi stricaseră reziduurile atâtor generaţii. A găsit o cutie mică şi bine lucrată, tapetată cu o bucată de vată de parcă ar fi îmbrăcat o rană; a găsit mai multe bucăţi pe jumătate folosite şi cam ponosite de hârtie pentru cadouri şi sus de tot, în dulapul cel mai apropiat de camerele de la parter ale doamnei Wade, a dat peste o pungă de hârtie plină cu funde elegante, foarte bine păstrate. Singurul indiciu că fuseseră deja folosite erau resturile pufoase de hârtie agăţate de pătrăţelele lipicioase de pe dosul lor. Doamna Wade superviza orice tânăr care desfăcea un cadou, cu dojeni reţinute legate de grija cu care se desfăşura acţiunea şi mult mai agitată decât lăsa să se vadă, ca ea apoi să poată creşte aceste provizii, care se adunau mai repede decât le putea consuma. Doamna Wade era o femeie cu obiceiuri providenţiale şi pline de grijă, care ducea lipsa unui obiect suficient de complex şi pretenţios

care să-i acapareze toate eforturile, chiar şi aşa, având în grijă o gospodărie plină de bărbaţi tineri. Ea şi doamna Reston erau din acelaşi aluat: femei potrivite ca cineva să aibă nevoie de ele, care cumva au fost lăsate în plata Domnului.

— O, Dumnezeule! a spus doamna Reston cu indignare când a dat cu ochii de el. Ai stat singur aici în tot timpul ăsta? E Crăciunul! Am crezut că mergi acasă la vreunul dintre amicii tăi. Chiar nimeni nu s-a gândit la tine?

Când ea i-a tras haina de pe umeri a fost nevoit să-i dea cadoul.

— Ce-i asta? Pentru numele lui Dumnezeu! De ce nu ai venit mai devreme? Cred că sunt supărată pe tine. Vicecancelarul cu toată familia sunt aici şi a fost atât de simpatic.

Chipul i s-a schimbat pe dată.

— O poţi cunoaşte pe Marilyn, a şoptit ea. Şi poate o aduci cu picioarele pe pământ. Dar să nu mă dai de gol.

O femeie a strigat din capătul holului.

— Cine este, Charlotte?

El s-a repezit şi a început să dea din mână tocmai când ea se pregătea să deschidă gura.

— Nu, nu. Eu vizitez doar pe tine.

— Pe mine? Nimeni, strigă apoi peste umăr. Nu vrei să-l cunoşti pe vicecancelar?

Ei i se părea bizar să primească un oaspete al ei. Părea genul de libertate care pentru ea reprezenta o chestiune privată. Când vicecancelarul era plecat, îşi permitea relaxarea unora dintre normele personale, dar acum casa era plină.

— Bine, cât de-un ceai la bucătărie.

A ascuns neliniştită cadoul.

— Cred că sunt supărată pe tine! Chiar sunt! Nu am ştiut că eşti aici. Hai în spate! Eu mă duc să văd dacă nu au nevoie de ceva.

Imediat ce s-au aşezat amândoi la masa din bucătărie, ea a început să desfacă reticent cadoul.

— E splendidă! i-a spus cu seriozitate.

A pus ceaşca pe farfurie şi a studiat-o cu atenţie.

— Este absolut splendidă!

S-a uitat la el, clipind.

— Îţi luam şi eu ceva dacă ştiam că eşti aici. Acum mă faci să mă simt prost. Şi că ai fost aici în tot timpul ăsta, singur-cuc.

— Nu tot timpul. O văd pe Katherine.

— Serios?

Şi-a împreunat mâinile cumva nesigur şi-a continuat:

— Voi doi sunteţi prieteni?

— Cred că da.

— Mă bucur.

S-a ridicat, făcându-şi de lucru cu ceaiul.

— I-ar prinde bine un prieten, spuse apoi. La fel şi ţie, deşi cred că te descurci destul de bine. Nu găseşti pe cineva mai potrivit decât Katherine. A trăit aici toată viaţa, e isteaţă brici şi e generoasă. V-aţi distrat? Ea rămâne aici toată iarna, desigur. Uitasem.

— Şi profesorul Addison.

— O, zise cu o grimasă subtilă şi continuă, când el a privit-o curios. Nu mă lua în seamă.

— El îmi dă lecţii de engleză.

— Bine. Asta ar trebui să facă. Nu am susţinut niciodată că n-ar avea o minte strălucită. Am spus o mulţime de lucruri, dar nu şi asta.

A râs şi-a adăugat:

— Mereu mă bagi în bucluc.

I-a zâmbit şi el.

— De ce? Ce spui? întrebă el.

— Sunt o bătrână moară stricată, ştii asta. Ai aterizat în America şi primul lucru peste care ai dat a fost pălăvrăgeala mea. Aş zice că e un şarpe. Dar asta nu înseamnă că nu e un bun profesor de engleză. Eu văd că ai progresat, ştii? Am observat chiar ultima dată când ne-am întâlnit.

— Da? Serios?

— Sigur. Dar ştiam că o să prinzi repede. Nu ţine cont de ceea ce am spus despre profesor. Continuă să înveţi cu el şi acum-acum o să scoţi la iveală poezii, făcând fetele să leşine. Numai să nu te iei în toate după el. Ţi-a spus vreodată Katherine că s-a gândit cândva să se apuce de misionariat?

— Nu. Mi-a spus cândva că a vrut când era mică să se călugărească.

— Călugăriţă?

O cuprinse un acces de veselie.

— Ar fi cam ultimul lucru care să i se potrivească. Totuşi, se pare că cele mai multe fetiţe trec printr-un astfel de episod. Toate vor să fie ori balerine, ori călugăriţe. Nu, n-a trecut chiar aşa de multă vreme! Katherine vrea să vadă lumea, atâta doar că nu reuşeşte să iasă din oraşul ăsta. Dar ce-şi doreşte cel mai mult este să plece. Dacă s-ar ivi un ciclon care ar mătura-o afară din oraş ar fi cât se poate de fericită. Credea că dacă se apucă de misionariat se întâmpla ceva de felul acesta. S-ar ocupa de tot, ar lua-o pe sus şi dusă ar fi. E ca o înrolare în armată pentru femei. Dar i s-a făcut teamă. A spus că nu era convinsă în privinţa lui Dumnezeu. I-am spus că n-ar trebui să aibă vreo legătură cu toate astea.

— E grea munca de misionar.

— S-ar fi descurcat. Habar nu are cât e de norocoasă! Ştiu că e convinsă că anumite oportunităţi au trecut pe

lângă ea, sau că ea le-a ratat. Am păţit-o şi eu. Dar fiecare cu norocul său. Câte lucruri aş face de-aş avea libertatea ei! Era ceva mai curajoasă când era mai tânără.

— Ai ştiut-o mult timp?

— De când sunt aici, iar eu am ajuns aici în 1944. Nu în casa asta. Mai întâi am făcut curat pe holurile aristocraţiei. Aia a fost o adevărată încercare! Katherine, şi mama ei, şi tăticul ei îşi petreceau verile aici. Apoi el s-a îmbolnăvit şi nu au mai venit, iar după o vreme ea s-a întors aici să aibă grijă de casă. Şi a rămas.

— De ce?

Şi-a înclinat puţin capul înainte să-i răspundă. Un gest gânditor. Arăta ciudat făcut de ea.

— Sunt sigură că ştii de-acum la fel de bine ca mine.

— Poate, a răspuns el precaut.

Nu a mai adăugat nimic, doar aştepta.

— Nu îmi place să vorbim despre asta. Eu sunt doar un ajutor, pot fi prietenoasă cu ea şi o pot iubi dacă vreau. Asta e libertatea mea.

A amestecat cu linguriţa în ceaşcă, privind cum se răsucesc firele de ceai.

— A trecut mult timp de-acum. Şi când atâţia ani s-au scurs e uşor să te faci că lucrurile s-au petrecut altfel. El e un om important aici, iar ea este o femeie matură. Nu e treaba nimănui. Ea îl iubeşte.

După acest anunţ şi-a băut ceaiul o vreme, la fel şi el, ducând cu uşurinţă ceaşca la gură, deşi se prăbuşea. Dacă ea observase felul un pic prea precipitat în care sorbea ceaiul, şi cu înghiţituri mai mari ca de obicei, cu siguranţă nu a comentat nimic, doar i-a umplut ceaşca încă de două ori, în tăcere. În cele din urmă a spus:

— Dar ea era doar o copilă când el şi-a făcut mendrele cu ea. Şi a distrus-o.

Şapte

A se lecui singur de ataşamentul pentru Peterfield nu fusese la fel de simplu ca a pricepe că asta avea de făcut ca să rămână în viaţă. Loialitatea faţă de Peterfield devenise una cu cea faţă de el însuşi. În anii de după sfârşitul războiului mulţi îşi vor revizui şocul primelor zile ale începutului acestuia şi îi vor spune că totul fusese cum nu se poate mai previzibil, şi că orice idiot ar fi putut vedea cum aveau să se desfăşoare lucrurile. Privite astfel, toate acţiunile lui erau la fel de inevitabile ca şi circumstanţele care le generaseră. De fiecare dată când avusese de ales între decizii, o luase pe cea bună.

— Isteţ băiat, spusese Langston.

Dar nu fusese decât norocos. Când au sosit americanii, nimeni nu ar fi putut spune cât vor sta, darămite cât de înţelept era să-ţi pui soarta în mâinile lor. Să ai de-a face cu ei era una, ceva ce toată lumea făcea, dar să treci vădit de partea lor era cu totul altceva. Nu asta fusese intenţia lui iniţială, pe când lucrase cu Hodge. Intenţia lui fusese să aibă de-a face cu ei, să lucreze cu ei, pentru că era cea mai sigură cale să arate clar că nu e unul dintre ei. Decizia tatălui său de a se camufla în interiorul unui guvern de ocupaţie fusese şi cauza decăderii lui. Chang a analizat la rece catastrofa familiei sale, declarând-o o eroare de strategie pe care voia s-o evite.

Nu a trecut mult însă până să înţeleagă că felul în care a citit situaţia era viciat. Americanii au făcut pe dracu-n patru să arate că nu sunt deloc un guvern de ocupaţie, ci doar o prezenţă menită să ajute. Unul dintre cuvintele lor preferate era „tranziţie”. Americanii erau pentru noua republică ce sunt ţăruşii pentru răsaduri etc. etc. etc. În

Ministerul Propagandei, inventând metafore agricole puerile pe seama rolului SUA în Coreea de Sud, şi-a dat seama că, evitând să-şi plaseze loialitatea de partea americanilor, pierduse din vedere problema lui cât se poate de reală. Lipsa unei declaraţii de loialitate era în sine o adeziune la Republica Coreea, la un guvern care părea că există numai pentru a împiedica existenţa unuia comunist, cam la fel cum dorinţa lui recurentă de a adera la Partidul Comunist se năştea din dispreţul pentru regimul republicii. Tată său fusese încarcerat. Pământul familiei, aflat la nord de paralela 38 fusese confiscat şi redistribuit de comunişti, dar cel care se afla la sud de paralelă, în republică, a fost confiscat doar de dragul de a fi confiscat, fără a fi folosit în vreun fel. S-a gândit că această nemulţumire faţă de regimul din sud era un motiv suficient pentru orice ar fi decis să facă. Filozofia din spate putea s-o însăileze mai târziu. Tatăl lui nu le fusese niciodată loial japonezilor, dar recunoscuse că puteau fi folosiţi. Chang a simţit că atitudinea lui era similară: americanii puteau fi folosiţi, dar Republica Coreea era inutilă. Nu va fi loial altcuiva decât lui însuşi.

Apoi Peterfield l-a abandonat în Seul şi a ştiut că în ciuda hotărârii pe care o luase, loialitatea lui migrase spre acesta, ca nişte tentacule bezmetice, compulsive, aşteptându-se să primească la schimb loialitate şi dragoste. S-a regrupat, s-a declarat un mic principat şi şi-a depus iar jurământul de credinţă. Comitetul pentru prezervarea şi bunăstarea sa personală a organizat prima întâlnire şi a trecut o rezoluţie prin care toţi agitatorii din inima lui erau expulzaţi, iar Peterfield se număra printre aceştia. Se prea poate ca rezoluţia să fi fost doar rezultatul sentimentelor sale rănite, însă odată decisă, a constatat că avea puterea de a dicta toate deciziile care i-au urmat, de parcă dăduse şi peste filozofia chestiunii.

La fel de umilit şi la fel de hotărât s-a simţit şi când s-a întors după vizita de la doamna Reston. Nu-şi trăise de pomană viaţa de unul singur. Ideea avea o putere clarificatoare, ca şocul produs de aerul rece peste care a dat când a ieşit din casa ei. Impunea o anumită conduită. Aproape că-l făcea fericit să se vadă în viitorul apropiat acaparat de studii şi cu amintirea pe care i-o purta lui Katherine Monroe intrată la apă şi lăsată la locul ei, în trecut – plăcută, dar fără a mai fi şi relevantă. Se lăsase dus de val. La Strake House a rămas în tăcere în hol înainte să-şi amintească de doamna Wade, care făcuse aranjamente ca el să mănânce împreună cu angajaţii de la bucătărie. Desigur, asta trebuia să facă, să mănânce cu angajaţii de la bucătărie, după care să se întoarcă la el în cameră, să înveţe până îl ia somnul, apoi să se trezească, să înveţe între micul-dejun şi prânz, şi apoi între prânz şi cină, şi după cină până la culcare iar. Algebra pentru avansaţi trebuia cucerită, şi când nu urmărea sistematic şi încăpăţânat acest ţel, avea dicţionarul lui Roget cu care să se distreze. Acesta fusese un cadou de la prietenul lui, Charles Addison. Câteva cuvinte noi în fiecare zi, asta îi spusese Charles Addison. Strecoară-le printre crăpături, atunci când mintea nu-i în alertă, şi o să te mire cât de repede se lipesc de tine. Şi avusese dreptate. Charles Addison examinase metoda lui greoaie, autopunitivă de a învăţa engleza şi a zis: „Uit-o! Ia nişte romane uşoare, lasă-le la îndemână în cameră, deschise şi doar mai dă câte un ochi. Uită-te în fugă. Nu sta cocoşat peste vreo carte în sala de mese, stai cu colegii tăi, ascultă-i vorbind şi dacă eşti stânjenit să stai cu colegii tăi, hai să stai cu mine. Consideră dicţionarul o colecţie de redundanţe. Nu-l memora. Memorează poezii dacă simţi că trebuie să înveţi neapărat ceva pe dinafară, iar mâine hai să ne facem plimbarea şi îmi spui ceva ce nu mi-ai mai spus.” Şi aşa a

făcut. Luni în şir s-a plimbat cu Charles Addison, aproape zilnic câte treizeci de minute, şi nu a ştiut absolut nimic.

A urcat, şi-a pus un sacou şi cravata, şi a pornit prin amurgul crud din sala de mese. Încăperea boltită era întunecată, iar mesele lungi dispăreau parcă sub scaunele ridicate cu susul în jos pe ele, toate mai puţin una aflată în capătul încăperii, ca un mic loc numai bun de tabără în mijlocul sălbăticiei austere, o masă eliberată, cu toate scaunele de jur împrejurul ei, la unghiuri inegale unul faţă de celălalt, luminate dinspre bucătărie. Câteva lumânări erau lipite de capace de borcane sau sprijinite de partea de sus a unor conserve. O voce de femeie cârâia languros dinspre un aparat de radio. Şi-a băgat capul pe uşa de la bucătărie şi tot personalul care servea mesele în timpul anului era acolo, un grup reticent şi scrupulos de politicos de burlaci de culoare, printre care şi Louis, adunaţi cu toţii lângă cuptorul de dimensiuni industriale, lovindu-şi picioarele când, cu rândul, îşi umpleau farfuriile din oalele de pe plită. Dând cu ochii de el, au zâmbit stânjeniţi.

— Ne bucurăm că sunteţi aici, domnule Chuck, i-a spus Louis. Să vă pregătesc o farfurie!

Gătiseră pui şi piure. Chuck a găsit o farfurie şi a încercat să se servească singur, la fel ca ceilalţi, dar Louis i-a ţinut calea.

— Daţi-mi voie, i-a zis ferm.

Ceilalţi bărbaţi au rămas în picioare, cu farfuriile în mână, până când el s-a aşezat, după care s-au înghesuit cu toţii la celălalt capăt al mesei. Louis se ridica din când în când, lua carafa cu apă şi îi umplea paharul. Chuck fixa cu privirea mâncarea, abătut, până când în cele din urmă bărbaţii au prins a vorbi şi-a râde între ei. Se gândise că soluţia aceasta legată de masă avea să fie ceva potrivit pentru o persoană solitară, dar şi ea se dovedise a avea complicaţii. Pentru Louis şi tovarăşii lui intervalul pustiu

dintre vacanţă şi semestrul de primăvară era o epocă a simplităţii şi libertăţii, iar el întrupa acum o forţă a observaţiei de la care speraseră să ia o pauză.

El decisese că şi pentru el intervalul dintre vacanţă şi semestrul de primăvară avea să fie unul al simplităţii şi libertăţii. Acolo unde nu erau decât gol şi tăcere avea să impună propriul sistem, şi propriile mese, şi când semestrul avea să reînceapă va luneca fără efort în acel curent, ca un caiac într-un râu mai lat şi mai rapid, care îl va duce atât de repede departe de perioada asta de nedumerire ineptă, că abia dacă-şi va mai aminti de ea. S-a instalat în bibliotecă cu dicţionarul şi cărţile de aritmetică, trăgând fotoliul din locul său, marcat de patru adâncituri lăsate pe covor, mai aproape de fereastră. Această libertate minoră l-a tulburat fulgurant, dar nu a trecut mult şi libertăţile de felul acesta s-au înmulţit. Era imposibil de frig în camera lui, aşa că şi-a luat păturile şi a dormit pe canapeaua de piele crăpată. Îşi făcea de mâncare în bucătăria de la Strake House, folosind stocul de conserve, de parcă ar fi fost blocat acolo din pricina zăpezii, sau eşuat pe o insulă, sau pur şi simplu avea o fobie de-a ieşi. Când preparatele pe care şi le făcea cereau vreun ingredient care se găsea la magazinul universal, cum ar fi o lămâie sau o conservă de porumb, schimba meniul. Toate mâncărurile lui erau albe: orez, piure de cartofi, Bisquick. A început să umble cu papucii de casă ai lui Crane. Când se sătura de stat, începea să se plimbe prin casă, intrând în camerele studenţilor cu care nu vorbise niciodată, scotocind meticulos debaralele şi sertarele. Crăciunul a venit şi s-a dus; nu a ştiut sigur în care dintre zile. Fiecare era inepuizabilă, plină de detalii puternice şi de spaţii goale, abia ieşind în evidenţă faţă de celelalte zile. Tigaia prindea rugină în chiuvetă, unde o pusese la înmuiat. Robinetul ofta languros, forând după

apă caldă. Într-o după-amiază a intrat în dormitorul doamnei Wade şi s-a aplecat peste marginea patului, mirosind parfumul lipsit de sex al bătrânei care atârna timid peste tot, ca şi cum şi-ar fi cerut iertare.

Odată ce-a priceput că putea lăsa soba să meargă neîntrerupt, s-a mutat în bucătărie. În bibliotecă era un şemineu, dar ideea de a-l porni era mai degrabă superfluă, decât descurajantă. Ar fi luat în calcul să facă focul – să iasă prin spate, după lemne, să mototolească ziare, să aducă chibriturile de la bucătărie (le considera acum ale lui; nimeni altcineva nu devaliza sertarul roşu burduşit, şi acumulase un şir lung de chibrituri deja, aşezate unele lângă celelalte, mici cadavre pe blatul de la bucătărie, pentru că se temea să nu dea foc gunoiului) până aici, traversând casa – şi atunci când se gândea la asta îi dădea prin cap că nu era nici un foc în clipa când gândul acesta se articula şi că el supravieţuia. Stătea în fotoliu, în curentul cald care venea dinspre cuptorul cu plită unde făcea încă o porţie de Bisquick, mâncând un bol de Cream of Wheat cu gem de căpşuni, o combinaţie pe care o găsea cu totul mulţumitoare. Apoi a auzit cum în faţa casei ajunge maşina lui Katherine, ca o gaură dăltuită în golul deplin din jurul lui.

A apăsat pe butonul soneriei şi i-a dat repede drumul. El a rămas în fotoliu, amestecând domol în bolul cu rozalia Cream of Wheat. Când ea s-a apropiat de uşa din spate, el şi-a ridicat ochii şi a zărit-o privindu-l pe fereastră. A intrat fără să mai aştepte, dând peste un miros de piele şi lână umedă. El arăta de parcă nu s-ar mai fi spălat de zile bune, cu faţa parcă pudrată de barba nerasă. Stătea ghemuit în fotoliu, cu o pătură pe după umeri. Bucătăria doamnei Wade era dezordonată temeinic. Un teanc de manuale urca spre tavan şi fiecare sertar sau uşă de dulap erau deschise. Sertarul care era cel mai aproape de el, cel

pentru ştergare, fusese umplut cu creioane. Mirosul, deloc apetisant, era cel al mâncării făcute doar de nevoie.

— Te-am găsit în mânăstirea ta, a spus ea.

El a privit în jur de parcă analogia pe care o făcuse Katherine era ceva fizic, ce-ar fi putut fi văzut. Cum nu s-a ridicat, ea a luat taburetul din cămară şi s-a sprijinit de el. Purta mănuşi albastre şi s-a uitat la ea cum o scoate pe una, deget cu deget, şi o mototoleşte apoi în mână.

— Mă întrebam cum îţi merge aici, de unul singur.

Timpul fără ea fusese o construcţie atât de delicată, ca o pânză care se tot ţesea, pe care prezenţa ei a distrus-o. Părea că mai ieri plecase de la ea de-acasă. S-a aplecat şi de sub fotoliu a scos o cană cu ceai rece din care a sorbit, cu chipul aplecat deasupra lichidului pe care îl examina cu atenţie. În cele din urmă a spus:

— Mulţumesc pentru cină.

— Nu, te rog. De asta am venit, i-a răspuns ea, roşind pe dată.

El s-a uitat iar în cană.

— Pot să pun apă la fiert, a zis el, continuând să se uite la lichid.

— Nu e nevoie.

Chuck a dat din cap absent. Când mişcarea a încetat, nu a mai spus nimic altceva.

— Munceşti pe rupte aici.

A tras cu ochiul la una dintre cărţi, apoi a spus:

— Asta e altă limbă.

— Da.

— Şi o înţelegi?

— Da.

Să vorbească cu ea potenţa avantajul limbii care-i umplea cărţile. Fiecare înţeles era absolut; nu putea fi redat nicicum altfel.

— Încerc să înţeleg, a revenit el.

Fiecare nou avantaj era câte o altă ofensivă a misterului; ca un punct care, întors cu faţa pe dos, creează un spaţiu infinit.

— Îmi poţi spune şi mie ce faci?

El a vrut să refuze. Să-i explice ei ce problemă avea ar fi însemnat să se extragă ca dintr-o cameră subterană care avea forma precisă a trupului său. Şi-a amintit cum l-a întrebat cândva Peterfield de ce anume îi lua atât de mult să scrie un articol.

— Nu găsesc cuvântul, i-a explicat el.

Peterfield a luat dicţionarul şi i l-a închis în nas.

— Doar spune povestea, i-a zis.

— Determin grupuri. Ce legi le descriu. Cine aparţine lângă cine.

— Orice trebuie să fie într-un grup?

— Da. Cred că da.

— Şi ce se întâmplă după ce grupezi totul?

— Atunci vedem structura. Cum merge.

— A lumii?

— A universului, a zis el.

După o clipă a adăugat:

— Nu cred că asta interesează pe tine.

— De unde ştii ce mă interesează pe mine?

— Nu ştiu.

— Vii afară să ne plimbăm? O plimbare scurtă.

Katherine şi-a dat părul pe după urechi şi apoi a stat pur şi simplu, cu mâinile în faţă, una într-alta, aşteptând. O clipă ce părea să nu se termine el nu a făcut nimic, strunindu-şi mintea şi imaginându-şi de câteva ori că a spus: „Nu, mulţumesc. Sunt ocupat să învăţ.” Când totuşi s-a ridicat, mişcarea a fost prea abruptă şi pătura i-a alunecat de pe umerii înguşti, aterizând pe podea. A dat-o la o parte şi s-a lăsat pe vine, căutându-şi papucii. Şi haina lui era pe podea. Şi-a încheiat nasturii repede şi

neîndemânatic, s-a ridicat şi i-a aruncat o privire precaută, cu haina pe el, încheiată aiurea.

Mâna ei s-a ridicat fără să vrea.

— Haina ta, a spus.

Mâna i-a tremurat înainte de a da peste primul nasture, pe care l-a descheiat încet.

— Rezolv eu, a anunţat ea.

El nu s-a mişcat. Degetele ei au pipăit prin lâna aspră până când au ajuns la al doilea nasture, pe care l-a desfăcut, apoi pe-al treilea, şi în cele din urmă, pe ultimul. Apoi a prins capetele reverelor, de care a tras un pic, îndreptându-le, iar el doar a stat ca paralizat, până când ea a terminat să îi încheie la loc toţi nasturii, apoi s-a răsucit spre uşă.

Mergea atât de repede că Chuck a fost nevoit să alerge uşor ca să ţină pasul. Îşi strânsese haina în jurul ei şi înainta un pic îndoită, împotriva vântului.

— Trebuie să îţi spun ceva, a zis ea.

Aproape că a fost nevoită să strige ca el s-o poată auzi.

— Nu... Tu nu...

— Ce înseamnă asta?

— Nimic, a răspuns el agitat. Nu trebuie să-mi spui nimic, a adăugat, văzând că ea continua să-l privească, surprinsă.

Ea continua să stea în mijlocul drumului. Şi-a ridicat o mână cu care şi-a dat părul după o ureche şi pe dată vântul s-a înteţit şi l-a zburlit la loc.

— Te rog, dacă ştii ce am venit să îţi spun, anunţă-mă. Nu mă face să par caraghioasă.

— Nu fac asta.

Părul i-a venit iar peste faţă, şi ea a tresărit frustrată. El a dat să i-l prindă, dar s-a oprit. Putea. I l-ar fi putut da de

pe faţă şi să i-l ţină la spate. Şi-a pus mâinile în buzunare. Katherine părea nerăbdătoare.

— Ce ştii despre mine?

— Nu ştiu nimic, a insistat el.

Ea a început iar să meargă şi el s-a ţinut după ea prin curte, străbătând-o până la capelă. Au intrat, iar uruitul vântului s-a oprit în urma lor. Chuck s-a scuturat la şocul aerului cald pe trupul lui rece. Înăuntru, pe altar şi în sfeşnice, ardeau lumânări, şi cu toate că lumina era slabă, totul părea scăldat în culori: pluşul roşu brodat cu auriu şi strălucirea uleioasă, castanie a stranelor. Impulsul lui a fost de a rămâne acolo, la intrare, dar Katherine a pornit pe culoar şi s-a strecurat într-o strană ceva mai în faţă, iar el s-a aşezat lângă ea. I-a privit profilul, la fel de minuţios ca un lanţ muntos palid. Ea privea la scânteierile lumânărilor de pe altar. Flăcările jucau, mişcate de-o adiere pe care el nu o simţea. El se simţea cald, şi neatins, şi cât se poate de mulţumit. Hotărârea lui s-a răsturnat atât de rapid. Cu doar câteva minute înainte, ea aparţinea unei vieţi trecute. Acum, cea îndepărtată era viaţa fără ea. Tot ce a ştiut o bună bucată de vreme a fost apropierea umărului ei, aşa cum stăteau în strană, cu multele flăcări mişcându-se uşor în faţa lor, ca o mare de iarbă. Apoi ea a spus:

— Nu ştiu de ce mi-e greu s-o rostesc.

Iar el şi-a amintit totul. Dar acea rememorare s-a aranjat, cu toate acestea, în jurul faptului esenţial. Umărul ei lângă al lui.

— Nu vreau asta, a spus el.

— Ar trebui să ştii. Nu e un secret, dar faptul că tu nu ştii îl face să pară un secret.

— E un secret, a spus el, fie că eu ştiu sau nu. Vreau să îl ţii. Să nu mi-l spui.

— Nu vreau să am secrete faţă de tine.

Obrajii ei s-au încins iar, un val de căldură, altul decât cel de la lumânări, pe care îl simţea stând acolo, ferită de vânt.

— Dar tocmai am zis că nu e un secret.

— Nu explic ideea asta.

— Mai încearcă o dată.

Chuck închise ochii. Cuvintele erau acolo. Trebuia doar să fie atent să le asculte.

— Ce ştiu, asta e totul. Ce se întâmplă aici. Ce văd. Nu este altceva să lipsească. Şi după o clipă a adăugat: Este cum sper că mă cunoşti.

— Dar nu este suficient.

— Este. Ba, este.

— Sunt lucruri pe care nu poţi să le ştii altfel decât dacă ţi le spun.

— Nu.

Mâna lui s-a ridicat s-o oprească, iar inima ei a stat în loc. Pentru o clipă a crezut că urma să-i spună: „Dacă crezi cumva că nu ştiu ce vrei să-mi spui, stai liniştită, deja ştiu prea bine.” Dar aşa ceva ar fi spus Charles.

— Îl refuz, a zis el.

— Chiar dacă vreau să îţi spun?

— Da.

— Pare egoist.

El a dat din cap că nu.

— Nu este pentru mine, a zis.

— Nu văd cum n-ar fi pentru tine.

— Este pentru tine. Uneori unii spun prea mult. Mai târziu preferă să moară în loc să spună, dar nu le mai e de folos. Ei spun.

— Cine e?

— Cine e ce?

— Cine e persoana asta care spune prea mult? Nu sunt eu, nu?

— Da. Nu. Nu vreau să fii tu.

— Cine e?

— Nimeni.

Chuck privi spre altar, furios dintr-odată pe el însuşi.

Ea s-a uitat la el, însă el n-a mai vorbit. Apoi s-a ridicat şi şi-a tras mănuşile.

— Trebuie să plec.

Chuck tot nu se mişca. Katherine a ieşit prin celălalt capăt al stranei şi de-acolo pe culoar. A auzit uşile trântindu-se şi a continuat să stea. Apoi senzaţia stranie de a fi singur şi furios în căldura aproape însufleţită a acelui loc, punând stăpânire pe el. S-a ridicat şi încet a luat-o spre ieşire. În curte, nu a zărit nicăieri haina ei. Acum afară era mai întuneric decât fusese înăuntru. Singura lumină care rămăsese părea prizonieră în îngrămădeala etanşă a norilor de deasupra. În rest, cer negru. Când a intrat pe aleea ce ducea spre Strake House maşina torcea, cu o urmă delicată de fum în spatele ei. Farurile nu erau aprinse. S-a apropiat şi a văzut strălucirea verde a bordului, şi când ea a coborât geamul, a simţit un val de aer cald. Micul radiator al maşinii huruia.

— Îmi pare rău, a spus el.

— E în regulă.

Şi-a ridicat ochii ca să-i întâlnească pe-ai lui şi părea că ar fi vrut să spună ceva. Apoi a văzut cum îşi schimbă decizia, la fel de clar de parcă el ar fi ridicat acel lucru la care ea se gândea şi l-ar fi pus deoparte. Şi i-a spus, fără urmă de reproş:

— Chiar trebuie să plec.

Cu înserarea care se lăsa, frigul se făcuse atât de aprig, că el nu-şi mai simţea picioarele. Ea îşi desfăcuse fularul şi-i putea vedea curba reţinută a gâtului cum se pierde în guler. Acea întindere de piele netedă ca nisipul.

— Nu, poate că nu trebuie, a încercat el.

— Trebuie.

S-a lăsat pe spate şi s-a uitat la el.

— Nu vrei să ştii de ce, nu-i aşa?

— Nu.

A pipăit după cheia de contact şi a oprit motorul. Dintr-odată, în tăcerea care s-a lăsat, păreau să fie prea aproape unul de celălalt. El a făcut un pas în spate de lângă maşină şi s-a uitat fără rost la cer. Katherine s-a jucat cu mănuşile, şi părul îi atârna ca o cortină bizară peste chip. El şi-a frecat mâinile una de alta şi le-a băgat în buzunare.

— Hai înăuntru, a spus într-un acces de hotărâre.

— O să trebuiască să plec. Curând.

— Hai să mâncăm repede de cină. Una rapidă.

— Aşa cum mănânci tu? O, nu! Mănânci cu lingura, din cutie. Nici măcar nu încălzeşti conservele.

— Am conserve foarte bune. Am pus deoparte, zise, rânjind neghiob.

— Pentru mine? râse ea.

— Da.

— Sperând că am să vin?

— Da.

— Ce ai pus deoparte pentru mine?

— Un jeleu de coacăze. Şi ceva – fasole verde franţuzească.

— Şi ţi-ai refuzat toate astea, tot sperând că eu am să vin.

— Da.

— Şi dacă nu veneam niciodată?

— Nu ştiu.

— Vrei să îţi gătesc eu cina?

— Da.

— Dar după trebuie să plec.

În bucătăria luminată, obrajii ei păreau bronzaţi. A pus apă la fiert într-un ceainic, iar el a aprins cuptorul, lăsând uşiţa deschisă. Katherine a rămas în picioare, bătând uşor ritmul, cât aştepta apa să fiarbă.

— Nu este atât de târziu pe cât pare, şi-a zis.

S-a răsucit şi s-a uitat la el.

— De ce eşti singur aici? Nu ştii ce zi e?

— Ce zi?

— Când am venit azi speram pe jumătate să nu te găsesc. Căutam ceva, dar nu neapărat pe tine. Căutam să văd dacă te pot găsi.

— De ce?

— Ca să mă arunc în calea lucrurilor şi să văd ce iese din asta. O prostie! Sunt superstiţioasă. Vrei să bei ceva? Dacă tot sunt aici, aş putea bea ceva.

— Aici nimic nu e.

— O, ba e! Chiar destul!

S-a dus în cămară, de unde s-a întors cu nişte chei.

— Nu mă pot decide dacă să te înşel pe tine nespunându-ţi ce e aici, sau pe doamna Wade, dezvăluindu-i secretele. Dar chiar vreau să beau ceva.

S-a ţinut după ea prin dormitorul doamnei Wade până în mica baie şi s-a uitat cum îngenunchează pe covorul pufos, de un roz pudră, şi descuie dulapul de sub chiuvetă. A luat o sticlă începută de brandy dintr-o ladă, apoi a încuiat la loc dulapul.

— Doamna Wade nu conduce. I se livrează totul din oraş şi uneori, din an în paşte, are nevoie de ceva special, aşa că mă roagă s-o duc la cumpărături, şi de vreme ce ieşim, se gândeşte că n-ar fi rău să treacă şi pe la magazinul de băuturi, că tot suntem prin preajmă, doar aşa, în caz că va avea de organizat o petrecere sau să primească pe neaşteptate musafiri – lucruri care nu se întâmplă niciodată. Şi aşa că mergem, ea cumpără o ladă de

brandy, iar eu o ajut s-o care aici şi s-o pună la adăpost de voi, hăndrălăii.

Katherine a zâmbit întristată.

— Aceasta este fortăreaţa doamnei Wade, de unde se apără de voi. Aşa trebuie să fie. Vă iubeşte pe toţi şi trăieşte pentru voi, nu are nimic altceva, aşa că trebuie să se simtă puţin încolţită. Trebuie să se simtă ca la război.

S-au întors în bucătărie şi ea a turnat două pahare.

— Cunosc toate secretele triste ale doamnelor bătrâne din oraş. Acesta este avantajul de a fi ceea ce sunt. Toată lumea are încredere în mine. Ştiu că nu le pot judeca şi că nu le dau în vileag, pentru că nu am nici un strop de credibilitate. Ştiu că doamna Wade bea. Şi ai face bine să nu spui asta nimănui. Ştiu de ce prietena ta, doamna Reston, n-ar accepta, nici de-ar îmbrăca-o-n aur, vreo altă slujbă. Este îndrăgostită de vicecancelar. Nici ea însăşi nu cred că ştie asta.

— Ştii de ce i s-au dat papucii lui Marilyn?

— E haios! Doamna Reston îţi face şi tie confidenţe, nu-i aşa? Eram convinsă. Nu face asta chiar cu toată lumea. Îi place să bârfească, dar cu măsură şi este foarte echilibrată. Te place pentru că eşti din afară. Sigur că ştiu de ce a fost Marilyn părăsită, dar ştiu de la doamna Reston, nu de la Marilyn. Marilyn este o fată mult prea fină ca să discute ceva cu mine. A fost părăsită pentru că e plicticoasă de moarte. Dar eu trebuia să-ţi pregătesc cina, nu-i aşa? Nu te clinti! Stai acolo, bea-ţi brandy-ul şi nu te clinti.

— Nu pleca.

— Nu plec nicăieri. Mă duc în pivniţă.

A luat cheile şi s-a întors cu două fripturi. Chuck a făcut ochii cât cepele, şi ea a izbucnit în râs.

— Exact, a spus ea. Doar nu credeai că doamna Wade trăieşte cu Cream of Wheat, nu? Iar rezervele sunt

suficiente să hrăneşti o armată. Îi place să adune lucruri. Sărmana. Măcar o dată o să mănânci şi tu aşa cum trebuie.

— Nu-mi pasă dacă mănânc.

S-a afundat la loc în fotoliu, într-o stare de graţie. Brandy-ul îi scăldase membrele ca o lavă caldă, iar pe ea păruse s-o fi învigorat. Mergea de colo-colo, găsind cepe, şi cartofi, şi cuburi de gheaţă. Şi-a terminat paharul, dându-şi capul pe spate, şi a mai turnat unul. A prăjit friptura într-o tigaie, a răsturnat-o apoi pe farfurii şi a vărsat conserva lui de fasole verde franţuzească în tigaie, lăsând-o să prindă toată grăsimea scursă.

— Iată o mâncare frumoasă, a spus ea în timp ce mâncau.

Erau flămânzi.

— Nu credeai că sunt în stare să gătesc, nu-i aşa?

— Nu cred, a ridicat el din umeri. Mi-e indiferent.

— Ce crezi despre mine? a râs ea. E cam arogant! Spune-mi de ce nu vrei să mă laşi să vorbesc cu tine.

— Îmi place când vorbeşti cu mine.

Alcoolul aşternuse în capul lui o lejeritate plăcută.

— Cred că dacă este ceva ce trebuie să ştiu, o să ştiu. Nu vreau să te expui la mine. În felul în care spui că doamna Wade, sau doamnele acestea bătrâne şi triste, se expun.

— Eu sunt una dintre acele doamne bătrâne şi triste.

El i-a ignorat replica.

— E un principiu, a spus el.

Şi-au terminat mâncarea în tăcere. Apoi ea s-a uitat la ceas şi l-a răsucit repede în jurul încheieturii să nu-i mai vadă cadranul, de parcă imaginea aceea îi repugna.

— Acum chiar trebuie să plec.

— Aşteaptă...

Chuck a ridicat sticla de brandy şi i-a mai turnat un pahar plin, simţind greutatea lichidului cum alunecă în clipa în care a pornit spre pahar. Aproape că a dat pe dinafară din pahar.

— Un încă unul.

Şi-a umplut şi paharul lui.

— Avem un ultim pahar.

Ea l-a luat pe al ei şi a băut zdravăn, uitându-se la el. A golit jumătate înainte de a-l pune la loc pe masă.

— N-o să meargă. Te bag sub masă cât ai zice peşte.

— Poate.

— Ai grijă! Ştii ce noapte e asta?

— Nu.

— Este Anul Nou!

— Serios? a întrebat el, surprins cu adevărat.

— Nu pot să cred că nu ştiai! Eu sunt foarte superstiţioasă. E ca şi cum ai alege pe care dintre uşi să intri într-o casă sau de unde anume să porneşti într-o călătorie. Tot ceea ce urmează, de aici porneşte.

— Ce de aici?

— Nu ştiu. Caut semne, dar nu le găsesc niciodată.

— De care?

— Uneori cred că sunt înconjurată de ele.

După o clipă a adăugat:

— Nu este o tradiţie prea fericită.

S-a ridicat rapid, stânjenită.

— Îmi pare rău. Ar fi mai bine să pornesc.

A privit-o încheindu-şi nasturii hainei, trăgându-şi mănuşile, legându-şi fularul. A ridicat paharul, l-a ciocnit de al lui şi l-a golit. Paharele au scos un zgomot disonant când s-au ciocnit.

— Nu ar fi trebuit să stau atât de mult.

Chuck s-a uitat în adâncul paharului. Abia se atinsese de el. I se părea o povară cu neputinţă de purtat să rămână singur cu un pahar plin.

— Noapte bună, a spus ea.

A auzit-o ezitând un moment afară. Vântul se ostoise de mult şi coborâse un fel de mormăială profundă, ca o exalaţie fără capăt. A dispărut pe lângă casă şi apoi tăcere.

O clipă mai târziu s-a întors.

— A nins, a spus sec, deschizând uşa, ca el să poată să se apropie şi să vadă.

A băut cot la cot cu ea atât cât a fost în stare şi apoi s-a lăsat păgubaş, şi doar s-a uitat la ea cum bea. Ochii ei au devenit mai profunzi şi feriţi, urmărind parcă lucruri complicate care se desfăşurau dinapoia lor. I s-a părut că ea se pricepea să se afunde singură undeva, tot mai adânc. Se ghemuise în fotoliu, cu picioarele sub ea, iar el se aşezase pe podea. Podeaua lui de aici era presărată cu mărunţişuri, mici note pe care le scrisese pentru sine însuşi în aceste ultime săptămâni nefericite, căni pe jumătate golite, pe care le împinsese sub masă cu vârful degetelor de la picioare ca să nu se împiedice de ele. După o vreme s-a târât pe podea ca să se sprijine de fotoliul ei, iar ea şi-a petrecut mâna în jurul gâtului lui. Un moment care nu a bâjbâit după un altul, care să-i urmeze. A dat doar pe dinafară şi a cuprins încăperea. El nu şi-a putut aminti ultima dată când a fost pur şi simplu prezent într-o clipă, fără să se gândească la ce urmează după. Probabil că va fi fost foarte tânăr pe-atunci. Ea şi-a trecut degetele prin părul lui, ridicându-l şi lăsându-l apoi să alunece la loc.

— Părul tău este teribil, a zis. E atât de lung.

L-a măsurat şuviţă cu şuviţă. Atingerea ei meticuloasă i-a amintit lui Chuck de o grijă după care tânjea. Fusese

crescut cu atenţie, un copil bine disciplinat, dar mereu existaseră mâini care-l suceau, care-l băteau pe umăr, care se opreau pe obrazul lui. A închis ochii, iar ea i-a atins uşor pleoapele.

— Eşti obosit.

Chuck şi-a lăsat capul pe spate.

— Tu eşti?

— Băutura mă trezeşte după o vreme.

El se lupta cu somnul. A încercat să-şi ridice capul iar, dar îi atârnă greu. Îi era mereu atât de greu să adoarmă când nu era beat. Îşi asculta bătăile inimii. Băteau hăt, până în adâncuri. Adormea greu acolo unde era gălăgie, şi acolo unde era prea linişte, şi, cel mai complicat, dacă era într-o încăpere mare, cu ferestre, aşa cum era camera lui din această casă.

— Hai să te punem în pat, a spus ea.

— Aşteaptă.

S-a uitat de jur împrejur şi camera s-a rotit.

Ea s-a ridicat şi a luat o înghiţitură mare din pahar, apoi i-a întins mâna, iar el s-a pus pe picioare, un pic clătinat. Katherine şi-a trecut un braţ pe după mijlocul lui.

— Poţi să te laşi mai greu de-atât, i-a spus. Sunt o fată puternică.

— Aşteaptă, a repetat el, dar apoi au urcat în camera lui, iar el s-a cufundat în pat şi a scăpat-o din mâini.

Maşina l-a dus până la Inchon. L-a lăsat la marginea unui povârniş care dădea spre oraş. Vedea întreaga circumferinţă a acestuia, întinzându-se dinspre apă, din locul unde gura unui râu se deschidea într-un mic port, mărginit de două limbi negre de pământ, şi până la baza dealurilor aflate mult sub el, unde oraşul urca vertiginos spre munte. Deasupra râului spânzura o ceaţă ca vata, ceva mai rarefiată acolo unde malurile făceau loc unor

şiruri de case terasate geometric. Acoperişurile portocalii, şi roz, şi gri, erau ca marginile unui pergament. Apoi râul dispărea undeva în interior, decupând în piatră un defileu adânc şi îngust. Resturile unui nor alb au plutit în vidul dintre locul unde stătea şi acoperişuri. Şi-a mijit ochii din pricina pâclei strălucitoare ce plutea peste apa din larg. Departe, între cele două limbi negre de pământ, a văzut un vapor ancorat.

Ar fi trebuit să vină la Inchon cu mult înainte, şi-a spus. Habar nu avusese cât de frumos e.

A găsit o scară din funie agăţată de un copac. A călcat cu toată greutatea pe prima treaptă şi scara a căzut cu viteză, câţiva metri, apoi s-a agăţat de ceva şi a început să se mişte dintr-o parte în alta, izbindu-l de marginile stâncilor. Gustul metalic al sângelui i-a umplut gura. S-a căţărat înapoi sus cât a putut de repede, dar înainta greoi. I s-a strâns stomacul când s-a uitat în jos. Încet, oraşul s-a înălţat, ieşindu-i în întâmpinare.

Apoi a auzit o explozie de împuşcături şi şi-a dat seama că atârna în spaţiu deschis, vizibil de parcă ar fi fost eliberat din măruntaiele unui avion. Fără să se gândească a sărit, dându-se peste cap înspăimântat în timpul plonjonului. Puterea căzăturii i-a fost bizar amortizată. Întins pe jos a simţit picioarele care mărşăluiau spre el înainte să le vadă. A încercat să se ridice, dar picioarele i s-au împotmolit.

A încercat iar şi s-a prăbuşit. Nu se vedea sânge. Şi-a pipăit gambele, dar nu a simţit altceva decât degetele apăsând în carnea moartă. Doi soldaţi ai KPA au trecut de colţul clădirii de care se sprijinea şi ţeava unei puşti i-a fluturat pe dinainte. Puterea exploziei l-a rostogolit în spate şi parcă i-a însufleţit picioarele. A alergat orbeşte. Îi auzea pe soldaţi cum îl ajung din urmă. Apoi, într-un atac de panică paralizantă, şi-a dat seama că-şi pierduse simţul

orientării. Nu mai ştia unde e apa. A luat-o pe o alee, dând de un zid gol. Când a vrut să se întoarcă, l-a întâmpinat o perdea de gloanţe. „Sari!” s-a gândit. „Sari! Sari!”

Katherine a ţâşnit ca arsă din pat. Pentru o clipă nu a ştiut unde se află. Crane nu făcuse nici un efort special să facă ordine înainte de a pleca. Vedea mormane de lenjerie bărbătească, curată şi murdară, un trofeu de baseball. L-a auzit ţipând iar, un sunet plin de disperare – *Ah! Ah!* Doar în şosete, a traversat golul şi a deschis uşa de la camera lui. Sunetul acela slab l-a trezit, s-a răsucit şi s-a uitat la ea.

— Nu, a murmurat el.

— Visai! Totul e în regulă.

— Nu. Pleacă!

S-a întors cu faţa la perete.

S-a dus la el şi a împins-o cu atâta putere că i s-a făcut frică. S-a retras, bâjbâind cu mâna în spatele ei, în căutarea uşii.

— E în regulă, a repetat ea.

— Pleacă!

Katherine a mai făcut un pas în spate şi el a strigat iar:

— Pleacă! Du-te! Du-te!

Chuck auzea încă sunetul scâncit al propriei voci. Ea rămăsese în prag, nedumerită şi el a ţipat:

— Du-te!

Katherine a dispărut. I-a auzit paşii rapizi pe hol, coborând scara, iar după câteva minute sunetul maşinii ei trecând peste zăpada proaspătă. Tonalitatea a urcat când a ieşit pe drumul arat. Sunetul a desenat o linie prin aer şi, minute nesfârşite, i-a părut că-l mai aude, tot mai slab, dar fără să dispară cu totul.

Era transpirat leoarcă. Bluza de corp îi atârna pe piept şi un gust acru de alcool îi inunda gura. A încercat să

adoarmă la loc, însă nu a reuşit. Într-un târziu s-a ridicat din pat şi a coborât la parter.

Lumina albă, epuizată a răsăritului se filtra prin ferestre. Bucătăria era curată-lună: curăţată nervos, peste tot. A găsit un petic de hârtie lipit de cutia lui de Cream of Wheat. *Un 1956 fericit. Am aşteptat şi l-am văzut sosind şi pentru tine.*

Opt

După Inchon, frontul a avansat la nord de Seul şi apoi mai departe, întâlnind doar câte o rezistenţă sporadică, sau nici un fel de rezistenţă. Uneori soldaţii din KPA se retrăgeau şi dispăreau pur şi simplu. Oraş după oraş era recucerit, iar forţele ONU au avansat dincolo de paralela 38 şi au început să elibereze zone care fuseseră de la bun început sub controlul KPA. După armată, sosea Poliţia Naţională a lui Rhee ca să-i vâneze pe comunişti. Satele produceau uneori câte unul sau doi justiţiari, care pretindeau că au folosit armele împotriva insurgenţilor comunişti din dragoste pentru patria-mamă, dar dând dovadă de o rezistenţă activă la ceea ce fusese statu-quoul declanşat din 1945. Numeroşi ţărani de la nord de paralelă şi de la sud de frontul care avansa au fost împuşcaţi. Pentru că atrocităţile nu au fost raportate în Statele Unite, mandatul de a le expune a fost preluat de presa britanică, iar la începutul lui octombrie Langston a

plecat spre front, fără să aibă cea mai vagă idee când s-ar putea întoarce. Lui Chuck îi lipsea puternic. În absenţa lui Langston, Peterfield şi Chuck au rămas neplăcut de singuri unul cu celălalt. Îşi vedeau fiecare de îndatoririle pe care le aveau, cât mai automat puteau, evitând să comunice, şi generozitatea biroului de informaţii al armatei, bine uns şi sigur de sine, le venea în ajutor. Numerele erau atât de bune, încât numerele numerelor s-au multiplicat; la conferinţele de presă zilnice, ofiţerii de informaţii ai armatei erau de-acum dornici să comunice numărul inamicilor răniţi, morţi, al operaţiunilor care s-au soldat cu un succes, ba chiar vorbeau despre victime din rândurile americanilor. În lunile cumplite ce au premers răsturnării de situaţie de la Inchon, când KPA ameninţa că va continua înaintarea până la mare, numerele celor din Armata a opta[14] erau deseori „indisponibile” sau evident modificate, dar aceste noi numere erau robuste şi neruşinate, şi puneau armata într-o lumină bună. Chuck a devenit omul oficial de legătură între ofiţerul de informaţii al Armatei a opta şi ziarele în coreeană din Seul, şi era scăldat acum în numere, pe care le trimitea mai departe, adăugate prozei sale consistente ce consta în traducerile telegramelor.

Într-o zi când s-a întors acasă a dat peste Miki, care-şi făcea bagajele. Sora ei revenise, urcând cu grijă până la casa cu porţile deschise şi deja cu petele de rugină care indicau începutul paraginii, cu buruienile crescute peste vară până aproape de brâul unui om, cu grădina distrusă, cu micile urme de violenţe de prin încăperi. Când s-au trezit nas în nas, cele două femei s-au uitat una la cealaltă de parcă ar fi dat peste reflexii ale lor în te miri ce loc

[14] Armată terestră, adunând toate forţele militare americane din Coreea de Sud, având sub comandă deopotrivă forţele americane şi pe cele sud-coreane. A fost activată în 1944 de către Statele Unite.

neaşteptat. Chuck a privit-o pe Miki cum şi-a făcut curat în cămăruţă şi apoi şi-a strâns salteaua pe care dormea. A ajutat-o s-o plieze bine. A vrut s-o roage să rămână, dar nu a putut. Încă de la sfârşitul ocupaţiei intimitatea lor îi stânjenea, nu pentru că viaţa revenise, pe cât se putea, la normal, ci pentru că nu aveau nici un semn de la Kim. Fără el erau prea aproape unul de altul, iar disparitatea insurmontabilă a poziţiilor lor nu mai putea fi ignorată. Kim reuşea mereu să clădească o punte între ei, chiar şi în absenţă, asta până când a fost evident că nu se va întoarce.

— Dacă ar fi fost în oraş în timpul ocupaţiei ar fi ajuns aici la noi, sunt convinsă, a spus ea, scuturând sacul de dormit.

Grămăjoare de praf s-au ridicat şi s-au disipat în aer.

— A plecat din oraş înainte de începerea luptelor.

— De unde ştii?

— A venit la mine. Să împrumute bani.

A lăsat ce făcea, s-a ridicat şi stătea acum dreaptă, de parcă fusese bătută în cuie în podea. În cele din urmă a spus:

— Nu mi-ai zis.

— Îmi pare rău.

— Aş fi rămas aici cu tine. Şi dacă aş fi ştiut că plecase.

— Nu m-am îndoit nici o clipă de asta.

— Ba sigur că da. Nu ai încredere în mine.

— Ba da, am.

— N-ai nici un motiv.

Şi-a ridicat bagajul repede pe umăr, apoi l-a lăsat la loc, privind în jur să nu fi uitat ceva. Dar camera era goală ca o cutie.

— Nu mi-a spus unde se ducea, sau pentru câtă vreme. Şi eu am crezut că s-ar putea întoarce aici.

— Dacă nu a făcut-o atâta vreme cât oraşul era în mâinile KPA, nu o va face acum.

— Acum este sigur aici.

— Pentru tine, da. Kim nu lucrează pentru guvern. Poate e deja în puşcărie. Sau, a spus ea, fără să-şi termine propoziţia.

— Eu nu lucrez pentru guvern. Lucrez pentru americani.

— Nu e nici o diferenţă.

— Cred că este una.

Ea a strâns din umeri şi a ridicat iar geanta.

— Kim ar spune că să lucrezi pentru americani este totuna cu a lucra pentru o Coree divizată. Iar el lucrează împotriva acestui lucru.

— Cum?

— Ştii.

— Nu ştiu.

Ea s-a uitat la podea.

— Nu mi-a spus niciodată ce face, a zis ea într-un târziu.

— Şi de ce crezi că mi-ar fi spus mie?

— Avea încredere în tine. Mai mult decât în mine.

— Nu cred că este adevărat.

— Ţi-a spus că pleacă. De la mine nu şi-a luat niciodată rămas-bun.

— Îmi pare rău, a repetat el.

— Să nu-ţi pară.

Deşi avea geanta-n spate, nu s-a clintit din loc. Continuau să stea jenaţi în camera goală. Într-un târziu el a spus:

— Ai putea să rămâi dacă ai vrea. Mi-ar plăcea să stai.

— Ştiu.

A văzut-o cum s-a îmbujorat uşor. Clipa aceea de sentimente trăite la unison o irită.

— Nu aş vrea să fiu aici când se întoarce KPA. Nu era o problemă când părea că sunt singură în casa asta.

Credeau că fur de la proprietar. Ar fi cu totul altfel dacă aş fi văzută aici în asociere cu însuşi Tânărul Stăpân.

— Pari atât de sigură că se vor întoarce.

— Cred că aşa se va întâmpla.

— Pari chiar să speri asta, a zis el mânios.

— De partea cui eşti?

L-a privit cu sinceritate, un pic şmechereşte. Înainte de război nu i-ar fi vorbit niciodată aşa, cu nici un chip, iar instinctul de a se mustra era irezistibil.

— Resping ambele părţi. Sunt împotriva acestui război. Dar văd că tu nu mai crezi acelaşi lucru.

— Resping ambele părţi, l-a maimuţărit ea. Nu e adevărat. Asta e treaba idealiştilor. Asta face Kim, oriunde ar fi. Tu eşti, ca mine, un pragmatic.

— Adică?

— Noi ne vedem interesul. Iar asta nu se poate face decât dacă alegi o tabără.

— Asta e o contradicţie.

— Gândeşti prea mult, a zis ea, ieşind.

Cu Miki plecată, a acaparat pentru el una sau două camere, la fel cum acapara păturile, înfofolindu-şi trupul când dormea, ca-ntr-un cocon, şi nu a mai pus piciorul în celelalte încăperi. În noiembrie MacArthur a inaugurat o politică de pârjolire la nord de front, deschizând calea ca armata lui să mărşăluiască spre Yalu. Voia o pustietate. Tot ceea ce putea fi văzut, cu o marjă generoasă de eroare, era bombardat intensiv.

— Sinuiju, a anunţat ofiţerul de informaţii, a fost ras de pe hartă.

Oraşe şi fabrici au fost bombardate, incendiate, lovite până au ajuns una cu pământul, ca şterse de pe hartă. Şi acest fenomen venea cu cifre. Coloane nesfârşite de refugiaţi au prins a şerpui spre sud, spre Seul, în căutarea

beneficiilor democraţiei; în Seul au inundat străzile cu dejecţii, au făcut focuri pentru a se apăra de frigul tot mai dur, au murit de foame în număr mare, şi erau recrutaţi uşor ca spioni civili. Lovirea ţintelor imobile aflate în spaţii deschise, cu vizibilitate bună, putea fi realizată cu totul din aer, dar ţintele mobile trebuiau descoperite la sol, printre copacii unde se ascundeau. Chuck a aflat după război că forţele comuniste purtaseră alb pe durata marşurilor diurne şi se culcau la pământ, în zăpadă, când auzeau lansatoarele. Nu avea să uite asta niciodată, şi nici gradul în care cu toţii au subestimat ce puteau face comuniştii. Americanii au presupus că de fapt comuniştii se retrăgeau frenetic, iar ruperea contactului cu inamicul, făcând orice localizare aproape imposibilă, o consideraseră doar o consecinţă firească. Refugiaţii din nord care fuseseră recrutaţi, înfometaţi, bolnavi, şi deseori parţial roşi de cangrene, erau duşi cu avioanele înapoi în liniile inamice, în zona rurală din care tocmai ce scăpaseră, şi paraşutaţi în toiul nopţii, numai pentru a face iar drumul înapoi pe jos. Dacă spionul nu era împuşcat de un soldat al KPA când încerca să-şi descurce paraşuta prinsă prin vreun copac sau pe drumul spre sud, sau de trupele ROKA de pe front, sau de patrulele Poliţiei Naţionale din spatele acestuia, şi dacă nu murea de foame, de frig sau dacă nu se pierdea ori sucomba în alt fel şi chiar se întorcea în Seul, la sediul central al Armatei a opta, oferind o relatare coerentă a ceea ce văzuse, primea o mică plată şi era întrebat dacă voia s-o ia de la capăt. Armata avea ofiţeri de informaţii pe care îi plasa în jeepuri pe front, gata să-i scoată pe aceşti oameni din coloanele de refugiaţi care erau periodic tracasate şi să-i ducă în grabă înapoi la Seul. Paraşutau câte zece-douăzeci în fiecare noapte, iar dintre aceştia unul, în medie, ajungea înapoi. Era rănit de cele mai multe ori şi confuz, privat de somn în mod acut şi teribil de

complicat de determinat să spună ce-a văzut, un inconvenient care era lăsat pe seama traducătorului, căci informaţiile trebuiau obţinute imediat. Orice informaţie obţinută astfel ar fi devenit, la câteva ore numai, irelevantă.

Chuck a început să preia informaţii de la spionii civili pe la jumătatea lui noiembrie, cu câteva zile înainte de Ziua Recunoştinţei. Cu cât se apropia sărbătoarea, care fusese parte din previziunile lui MacArthur legate de sfârşitul războiului, cu atât provoca mai multe surprize. Optimismul din octombrie începuse să se rarefieze. Ofiţerii de informaţii ai armatei care erau însărcinaţi cu luarea acestor mărturii s-au certat violent cu unul dintre traducătorii ROKA şi l-au concediat. Prima dată când Chuck a ţinut locul unui traducător a reuşit să scoată de la subiectul său o relatare detaliată, în mare, a crezut ofiţerul care îl superviza, din pricină că Chuck nu purta uniformă. Atunci când spionii erau chestionaţi de ofiţeri ROKA în uniformă dispreţul pe care aceştia îl afişau era vizibil. Ofereau o cantitate modică de informaţii şi apoi cereau să fie plătiţi. Cu Chuck, spionul mai că se punea la taclale. Începând de atunci, Chuck a fost constant chemat de la USIS.

— Sunt mereu noi căi de a ţi-o lua în barbă, a spus Peterfield. Cei de la Informaţii te folosesc, şi eu sunt ăla care te plăteşte.

De Ziua Recunoştinţei, trupele americane au primit pulpe de curcan şi-au fost fotografiate în timp ce mâncau pe malurile râului Yalu, iar copii ale imaginilor au fost distribuite la conferinţa de presă zilnică. Trei zile mai târziu chinezii au intrat în război şi totul s-a dus pe apa sâmbetei. Acum forţele ONU au fost cele care au rupt contactul, retrăgându-se cât de repede puteau. Frontul, atunci când s-a retrasat, coborâse mult spre sud. Spionii civili care

fuseseră paraşutaţi chiar înainte de atacul chinez au fost consideraţi pierduţi şi daţi uitării, dar unul dintre ei, pentru a respecta legile scrise în piatră ale probabilităţilor invariabile, s-a întors. Avea degerături cumplite. Trei degete de la piciorul bun îi căzuseră, iar din gambă, de la genunchi până la gleznă, îi lipseau bucăţi de carne. Tot muşchiul pulpei dispăruse. Venise de la Kaesong, cu un camion defect al armatei, şi când radiatorul acestuia i-a încălzit piciorul a prins a ţipa şi nu s-a mai oprit până au ajuns la Seul, unde l-au îndopat cu tranchilizante şi whisky. Când Chuck l-a întâlnit, avea ochii ca ieşiţi din orbite, dar era neaşteptat de coerent. Pantalonii bărbatului erau legaţi în jurul genunchilor. Chuck s-a uitat la picior şi a simţit cum îl iau transpiraţiile. Ofiţerul de informaţii era furios:

— Uită-te la el! L-au înecat în alcool!

Un chirurg militar a intrat în încăpere şi-a zis:

— Vreau să-l amputez. Acum.

Chuck i-a vorbit bărbatului în coreeană.

— Bună, i-a spus.

— Bună.

— Piciorul tău arată rău.

Bărbatul s-a uitat impasibil la el.

— Un câine, a spus.

— Un câine?

— Un câine sălbatic. A încercat să mă mănânce.

Bărbatul a clipit cu putere şi şi-a ridicat sprâncenele, încercând să rămână treaz.

Omul a venit, o parte din drum, sărind din mers în vagoane de marfă. Aşa se face că ajunsese atât de repede. Chuck a tradus simultan.

— Caută trenuri de marfă. Şi sare în şi din vagoane.

— Un tren de marfă! a spus ofiţerul de informaţii.

L-a privit pe bărbat exasperat şi ameninţător.

— Spune-i că este imposibil. Le-am bombardat toate şinele.

Chuck i-a vorbit bărbatului şi a ascultat atent ce-i spunea acesta.

— Le-au refăcut, i-a spus ofiţerului de informaţii.

Aşezau şinele şi, după ce trenul trecea, le ridicau şi le puneau în camioane. Lent, dar sistematic. Transportau aşa multe lucruri foarte grele, materiale. Bărbatul nu ştia exact ce era în tren. Nu oameni. Omul a mers cu acest tren de marfă şi apoi s-a ascuns într-un oraş numit Kaesong. Acolo era capătul de linie, şi s-a strecurat din vagon fără să fie văzut. Încă nu fusese atacat de câine. A ştiut că se află în Kaesong pentru că dăduse peste o biserică creştină pe care scria Kaesong. Era o biserică foarte frumoasă, încă în picioare pentru că era de piatră.

Chuck a dat din cap fără cuvinte.

— Ce spune? a izbucnit ofiţerul de informaţii.

— Ajunge în Kaesong. Trenul se opreşte în Kaesong.

— Unde-i asta?

— E destul de aproape de Seul, poate la jumătate de zi cu marfarul, a zis Chuck.

A făcut o pauză şi şi-a dat capul pe spate, amintindu-şi.

— Poate vreo două ore cu maşina, dacă e drum drept. Un drum uscat.

Cineva a adus o hartă şi Chuck le-a arătat în tăcere unde era Kaesong, care nu era marcat pe hartă.

— E foarte mic. Un sat de ferme.

Bărbatul a aşteptat tăcut câtă vreme Chuck le-a vorbit ofiţerilor de informaţii.

Bărbatul ieşise din Kaesong pe un drum care spera să ducă spre sud. A mers multă vreme, dar nu ştia cât anume. Poate că, de fapt, nu atât de mult. Obosise foarte tare. Soarele începuse să urce pe cer şi nu voia să umble singur în plină zi. A văzut ceva ce părea o veche

proprietate, un loc abandonat, pe care l-a recunoscut după coloanele inutile de marmură care marcau intrarea pe o alee, şi a luat-o pe această alee în lumina tot mai puternică. De-o parte şi de alta creşteau copaci bătrâni, frumoşi, printre trunchiurile cărora înainta ca să nu fie prea expus. Locul era foarte părăginit; vedea peluza pornind dinspre alee şi coborând spre drum – parcelată şi arată. Brazdele erau gravate cu zăpadă învechită. La capătul aleii era o casă mare, gata-gata să se prăbuşească. Nu voia să intre, de teama să nu dea peste alţi oameni. S-a strecurat printre copaci, pe lângă colţul casei, şi în spatele ei, printre coroane, se vedea un câmp deschis ce cobora până la un râu – probabil îngheţat – dar dincolo de el era o livadă, globuri înghesuite unul într-altul de crengi, care arătau ca un covor gri-şobolan din locul în care se afla, şi a decis că voia să stea în acest adăpost. A luat-o la fugă într-acolo, traversând câmpul deschis, a trecut râul pe un podeţ pe care l-a descoperit şi s-a ascuns printre copaci. Copacii aceştia erau plantaţi în rânduri perfecte, care îl îndemnau să înainteze. După o vreme a văzut o masă compactă în faţa lui şi apropiindu-se şi-a dat seama că era un tanc, că erau şiruri după şiruri de tancuri parcate aici, printre copaci, iar asta l-a înspăimântat, aşa că a părăsit locul şi a mers toată ziua şi toată noaptea. Următorul lucru care s-a întâmplat a fost atacul câinelui.

Restul poveştii nu-l interesa pe ofiţer.

— Unde s-a întâmplat asta? a întrebat.

I-a întins harta bărbatului, însă acesta a clătinat din cap.

— Dumnezeule! a exclamat ofiţerul.

— Cred că erau peri, i-a spus, cu speranţă, bărbatul lui Chuck. Cresc foarte organizat.

A trasat o formă cu mâinile.

— Da, cred că ai dreptate.

— Despre ce dracu’ vorbesc? l-a întrebat ofiţerul pe chirurg.

Nu voia să greşească.

— Când ai luat-o pe alee, urca drept şi apoi făcea o curbă la stânga?

— Da.

— Nu puteai să vezi în casă pentru că era un zid de piatră de jur împrejur, înalt de numai vârfurile coroanelor copacilor treceau peste?

— Da. În spatele casei câmpul deschis nu este cu totul gol. Este un copac mare, care stă singur acolo, şi un altar.

— Ai reţinut tot? îl întreabă ofiţerul de informaţii.

— Da, am reţinut.

După ce medicul militar l-a luat pe bărbat, Chuck a ieşit pe hol, singur, şi s-a aşezat pe podea. Cum locul acela fusese atât de chirurgical amputat de viaţă, i-a fost uşor să absoarbă pierderea. Nici măcar nu a simţit-o. Dar să prindă brusc de veste că proprietatea continua să existe l-a umplut de dor. Lacrimile i s-au năpustit în ochi. A clipit sălbatic, încercând să le facă să se împrăştie. Ofiţerul de informaţii a ieşit pe hol şi l-a privit.

— Am nevoie de ajutorul tău, a spus. Cu harta.

— O să îl bombardaţi?

— Poftim?

— O să bombardaţi acolo? Livada?

— Nu şi dacă nu intri odată! Hai!

— O, vă rog! a spus. Vă rog!

Dar ofiţerul de informaţii l-a ridicat doar, prinzându-l de coate, şi l-a condus înapoi în cameră.

— Eşti obosit, i-a spus ofiţerul cu blândeţe, după ce Chuck a desenat un „x” clar pe hartă.

Langston s-a întors în ziua următoare de pe front. Abia când Chuck a venit la birou şi l-a văzut, aşezat la o masă, cu picioarele pe tăblie, rulându-şi una dintre ţigările lui

subţiri ca un creion, şi-a dat seama cât de teamă îi fusese că Langston ar fi putut să moară. A simţit cum ochii i se umezesc iar, şi s-a întors ruşinat. Odată ce-şi dăduse voie să plângă, avea impresia că în fiece clipă era gata-gata să izbucnească în lacrimi. Langston s-a făcut că nu vede.

— Am poveşti, a spus vesel. Poveşti urâte. Îţi fac cinste cu un pahar.

Peterfield le-a făcut semn să se ducă şi când au ajuns afară, singuri, Langston l-a îmbrăţişat brusc. Chuck şi-a petrecut braţele pe după spatele îngust al lui Langston, pe deasupra vertebrelor neregulate, apoi, cu o ezitare, i-a dat drumul.

— Te-ai descurcat? a întrebat Langston.

— Da.

A acceptat ţigara pe care Langston o făcuse şi l-a privit cum din mers rulează încă una cu delicata şi minunata lui capacitate de adaptare.

— Lucrurile stau cum stau, a spus Langston când s-au aşezat în barul hotelului Banto. Forţele ONU sunt în disoluţie. Ai voştri, în mod special, se dezintegrează, abandonează totul acolo. Sunt lansatoare de rachete la umăr, şi unităţi radio, şi jeepuri distruse, şi măruntele voastre posesiuni, şi răniţi, totul împrăştiat cât vezi cu ochii pe drumuri. Nici nu se mai comunică numărul dezertorilor. Nu cred că îl pot calcula. Totul se destramă.

— Nu sunt „ai mei”.

— Nu, aşa e. Îmi cer scuze. A fost o insultă neruşinată. Dar despre altceva voiam să vorbim.

— Termină ce spuneai.

— Cred că numărul vehiculat al chinezilor e o minciună. E imposibil să fie atât de mulţi. Cred că e praf în ochi. Soldaţii ONU nu pot ţine linia frontului. Dar asta nu se datorează aşa-ziselor hoarde de chinezi. Chinezii şi KPA atacă dinspre nord, simultan cu atacurile de gherilă din

est. Sunt sincronizaţi şi cuprind întreaga peninsulă. Suntem la ani-lumină de ceea ce oricine a putut anticipa. Săptămâna trecută Truman spunea că se gândeşte la un atac atomic. O gafă de proporţii! Attlee a zburat la Washington şi a dezlănţuit iadul peste toţi cei de-acolo.

Langston râmji. Îl însufleţea mereu raţionalitatea britanică combătând stupizenia americană.

— Dar nu suntem pe nicăieri. Una peste alta, americanii nu vor irosi o bombă atomică pentru Coreea. Mai degrabă îşi iau tălpăşiţa.

— Poate că nu, dar pot să îşi imagineze cum ar fi să plece. Poziţia oficială a serviciilor de informaţii ale armatei este că activitatea gherilei din Seul nu are absolut nici o legătură cu ce se întâmplă în nord. Două şleahte complet diferite de inadaptaţi, care nu au nici o intenţie să-şi coordoneze eforturile, ca să nu mai vorbim despre capacitatea pe care ar avea-o pentru asta. S-ar putea ca lucrurile să nu stea tocmai aşa. Cred că nu stau deloc astfel. Sunt învinşi în nord de gherila coordonată de KPA, iar comuniştilor le revine o parte a trupelor ONU. Zvonurile care sosesc din Marea Britanie spun că americanii deja schiţează planurile pentru evacuarea trupelor din peninsulă. Să-şi reducă pierderile şi s-o întindă.

— Nu cred că fac.

— Sunt extrem de stupizi, aşa că probabil că ai dreptate. Dar una peste alta, în clipa aceasta nu există nici o înţelegere cu privire la cum să fie oprită înaintarea comuniştilor, aşa că nimeni nu face nimic. Unităţile armatei sunt împrăştiate peste tot, blocate, şi încearcă să se ajute una pe alta. E tot ce se întâmplă acum. Comandanţii voştri privesc în altă parte, se gândesc să reziste la Pusan sau să se retragă cu totul. Din punctul lor de vedere, Seulul este deja pierdut.

— Crezi că Seul cade iar?

— Fără îndoială. Sunt gata să pun rămăşag. Dacă nu, îţi cumpăr o friptură în fiecare seară, pentru tot restul vieţii tale. Sper să apuc!

— Dar crezi că o să cadă.

— Da. Ce ai de gând să faci?

— Nu ştiu, a spus cu sinceritate. Peterfield zice că ar trebui să intru în ROKA.

— Nu pleca urechea la el. ROKA e perfidă şi coruptă, şi, cel mai rău dintre toate, e incompetentă. Nu ai fi în siguranţă. Ucid tot ce găsesc la nord de paralelă. Aliniază sate întregi de civili, îi leagă unul de altul ca şi cum ar intenţiona să-i ia prizonieri, apoi îi împuşcă.

— Aş putea să mă alătur KPA.

— Cred că vremea aia s-a dus! Dacă te găsesc aici, vor crede că eşti din ariergarda ROKA sau un spion.

— N-am vorbit serios.

Poate cândva s-ar fi gândit la asta ca la o posibilitate, înainte de ocuparea Seulului de KPA. Acum n-ar fi suportat.

— Cred că mai bine părăseşti Seulul.

— Când?

— Curând. Dar va fi greu să te deplasezi. La sud de noi sunt puncte de control pe toate drumurile şi iau cu arcanul toţi bărbaţii cu vârstă de încorporare care nu sunt deja înregimentaţi. Ai cum să ieşi?

— Cred că da.

— Isteţ băiat! Ştiam că vei găsi un mod.

Langston părea să bea mereu cu un fel de bravadă, dar se îmbăta rapid. Chipul îi devenea răbdător şi sentimental. Au mers împreună spre lift, iar Langston, distras, începu să-şi caute cheile prin buzunare.

— Să nu-mi dispari, i-a spus Langston.

I-a zâmbit îndoit lui Chuck.

— Promite-mi că pleci, dar că nu dispari. Anunţă-mă înainte să pleci. Nu sufăr dispariţiile astea! Îmi strică somnul.

— Ştiu, a spus.

— Eşti o făptură atât de tânără! Când ajungi la vârsta mea, o să constaţi cum oamenii dispar pretutindeni în jurul tău. Stau nopţile treaz şi mă gândesc. Ce s-o fi întâmplat oare cu cutare şi cutare? Iar chipurile lor apar vii în mintea mea, ca şi cum o fantomă ar fi intrat în cameră. Nu îi pot uita vreodată.

— Am pierdut un prieten.

— Îmi pare rău. Eşti prea tânăr pentru asta.

— Am senzaţia că e OK. Am vise în care parcă e aici. Vise foarte simple. Nu se întâmplă nimic.

— Visuri mundane.

— Stăm pe pământ, sau ne plimbăm, sau mâncăm.

— Ah, da. Vise agent secret! Se deghizează în amintiri şi îţi încurcă mintea. De când a plecat?

— De dinaintea începerii luptelor.

— S-a ascuns undeva.

— Sper.

— Sunt sigur. Ascultă la mine.

— Aşa am să fac, a spus.

S-a dus acasă şi s-a încovrigat în pat, trăgând păturile cât mai aproape de piele, de jur împrejur, de nu mai rămăsese nici măcar un buzunar de spaţiu sub ele. Îi era greu să păstreze căldura. După un timp l-a simţit pe Kim cum îl trage de picior:

— Trezeşte-te!

Şi-a ascuns capul cu braţele. Kim a spus:

— Vreau să privesc răsăritul. Ridică-te şi treci aici!

În parc era o singură bancă întreagă. Pe celelalte era dureros să dormi. Kim l-a zgâlţâit.

— Ridică-te, că-l pierdem!

Obişnuiau să bea în parcul acela până când Chuck se prăvălea şi începea să sforăie pe dată. Când se trezea, Kim avea deja ochii limpezi, turuia, fumându-şi ţigările, de parcă discuţia lor nu suferise nici o întrerupere.

— Uite şi răsăritul, a spus Kim.

Mai întâi cobora peste ei umbra dealului din faţa lor, apoi începea să se micească pe măsură ce soarele urca deasupra lui, trecând în cele din urmă de el, iar ei stăteau în lumină. Banca s-a clătinat violent. A răsuflat şi s-a strâns lângă zid.

— Visai, a spus Miki.

— Cum ai intrat?

— Am încă rândul meu de chei. Le vrei înapoi?

— Nu. Doar m-ai speriat.

— Îmi pare rău. Nu ştiam cum altfel să dau de tine. Kim e în Cheju.

— De unde ştii?

— Mesaje din gură-n gură. O parte se transmit prin Uniunea Fermierilor din provincia Cholla de sud, o alta printr-un preot de la misiunea catolică din Cheju. Eu nu-l cunosc decât pe omul de legătură din Seul. A venit un bărbat să mă caute acasă la soră-mea. La începutul lui noiembrie Kim era într-o peşteră din Cheju.

— Unde anume?

— Nu ştiu. Pentru asta ar trebui să mergi la misiunea catolică din Cheju, în sat, şi să întrebi de Todaro, preotul. Spune-i că îl cauţi pe Kim.

— Şi dacă Kim nu e acolo?

— Nu ştiu. Te vei duce?

— Nu cred. Este periculos să ieşi din oraş.

— Dar acum îi încorporează pe toţi.

— Nu mă tem, a minţit el.

— Ai spus că nu vrei să alegi o tabără.

Chuck a râs, zicând:

— Acum mă crezi?

— Cumnatul meu a fost încorporat săptămâna trecută. Poliţia Naţională l-a ridicat de pe stradă. L-au dus cu maşina la o casă să-şi ia haine, după care l-au suit într-un camion. Şi el e în vârstă. Are cel puţin patruzeci de ani.

— Îmi pare rău.

— Să-i spui asta surorii mele.

O vreme au rămas în tăcere.

— Dacă te duci la Cheju, o să fii ferit de înrolare.

— O să fiu bine.

— Nu sunt sigură de asta.

Chuck a aprins veioza de lângă pat, iar faţa ei s-a ivit dintr-odată, ca una dintre fazele lunii. Îi vedea liniile subţiri ale cicatricii, ca o dantelărie întipărită pe dedesubtul pielii. Când ochii lui i-au întâlnit pe-ai ei, Miki şi-a întors rapid privirea.

— Doar fii cu băgare de seamă.

— Aşa am să fac, a răspuns el.

— Dar dacă te vei duce, aş vrea să mă iei cu tine.

— Voi rămâne aici. E prea periculos să călătoreşti.

— E riscant să stai aici.

El a dat din cap fără să spună nimic, şi ea a repetat:

— Dacă te vei duce, aş vrea să mă iei cu tine. Te rog.

Acum l-a privit în ochi.

— Nu cred, a dat el să zică.

— Promite-mi.

— Îţi promit, a acceptat în cele din urmă.

A prins capătul păturii şi a început să-l netezească, repetând distrasă gestul.

— Am încredere în tine, pentru că el are încredere în tine.

— Nu cred că va fi vreodată atât de periculos aici încât să mă hotărăsc să plec.

— Ştiu că nu crezi, dar este întotdeauna posibil să te răzgândeşti.

— E posibil.

— Mi-ai promis, a mai spus ea simplu.

Apoi a plecat.

*

La conferinţa de presă a Biroului de Informaţii al Armatei din dimineaţa următoare a desenat pătrăţele cuminţi, goale pe blocnotesul lui.

— Printr-un efort curajos, soldaţii din Divizia 1 a forţelor maritime au fost salvaţi din încercuirea completă, a spus ofiţerul de informaţii.

Un corespondent Reuters a întrebat câte victime sunt.

— Nu avem o cifră în clipa asta. Informaţia nu este disponibilă.

Nici numărul de înfruntări cu inamicul nu era disponibil. Încă nu calculaseră numărul de kilometri câştigaţi sau pierduţi. Cu o vagă încăpăţânare, numărul forţelor chineze era estimat la 500.000. Chuck a răsfoit în urmă blocnotesul lui şi a citit ce li se comunicase cu trei zile în urmă: „Chinezii: cam 150.000.” A închis blocnotesul. Când informarea a luat sfârşit, ofiţerul superior s-a apropiat de el.

— Numerele astea nu sunt pentru a fi făcute publice, OK? Am să-ţi dau unele mâine.

— Şi acum ce-ar trebui să relatez?

— Spune că linia mai sus de Seul este sigură. Nici un departament nu comunică ziarelor mişcările trupelor. Rhee nu vrea panică.

— Sunt motive de panică?

— Nu tocmai. Am să fiu cinstit cu tine: cred că cel mai mare pericol în clipa de faţă este panicarea civililor. Nu avem nevoie de o astfel de situaţie. Ştiu că citeşti presa străină, dar relatările de-acolo sunt exagerări pentru că

războiul nu este popular. Mai ales în *Time.* Nu ştiu de ce. Cineva de acolo are ceva de demonstrat.

— Îmi place *Time.*

— Da, şi mie. Poze frumoase. O să am ceva pentru tine mâine.

În noaptea aceea l-a sunat pe unchiul lui, deputatul, pentru prima dată. După debarcarea de la Inchon, unchiul lui se întorsese din Pusan la Seul, odată cu guvernul, şi începuse să-şi reconstruiască afacerea cu textile. Chuck l-a văzut pomenit în ziare. Lee era un antreprenor cu cincisprezece ani mai tânăr decât fratele său vitreg, tatăl lui Chuck; tatăl lui Chuck şi Lee erau fiii aceleiaşi femei, bunica lui Chuck, cu bărbaţi diferiţi: bunicul lui Chuck murise pe când Doctorul era doar un copil. Cât Chuck a fost mic, unchiul lui nu i-a vizitat niciodată şi aproape că nu se vorbea niciodată despre el. Dacă cineva îl menţiona, o făcea folosind doar iniţialele numelui. Toată lumea îl ştia de crai şi jucător. A făcut ca eşecul de a absolvi facultatea să lucreze în avantajul său atunci când a candidat, în 1948, şi tot în aceeaşi campanie l-a denunţat pe tatăl lui Chuck în presă şi a pus sub semnul întrebării achitarea lui actuală. Când Chuck i-a telefonat, i-a spus doar:

— Sunt nepotul tău.

Nici o altă persoană nu mai aparţinea acelei categorii. Dacă unchiul său a fost surprins, n-a lăsat să se simtă nimic.

— Ce pot face pentru tine?

— Am nevoie de o favoare.

— Ce fel de favoare?

— Lucrurile se schimbă. Am aflat de la Serviciul de Informaţii al Armatei şi toate serviciile de presă străină zumzăie. Ofensiva este făcută praf şi se estimează că Seulul va cădea.

— Eu am auzit altceva. Guvernul are de gând să reziste.

— Doar cosmetizează ce se întâmplă. Informaţiile de pe front care ajung la presă sunt cenzurate.

— Bănuiesc că dacă decidem să plecăm, o să plecăm.

— Rhee nu va anunţa nimic până în ultima clipă. O să dea prost dacă va fi nevoit să evacueze guvernul pentru a doua oară în şase luni. Nu o să ai timp să-ţi vinzi stocul şi să faci ceva cu afacerea. Eu am acces la mai multe informaţii decât tine. Eu ştiu mai multe decât deja ştii şi tu.

O scurtă pauză. Într-un final, unchiul i-a spus:

— Cu cât timp înainte crezi că ştii?

S-a gândit o clipă.

— Probabil cu o săptămână înainte.

— Şi care e estimarea pe care mi-ai da-o acum.

— Într-o lună.

— Trebuie să fii sigur.

— O să fiu.

El primea la schimb o maşină şi un şofer.

La începutul celei de-a treia săptămâni din decembrie toţi prizonierii politici ai administraţiei lui Rhee au fost scoşi din puşcării şi împuşcaţi. Langston şi fotograful lui au făcut câteva cadre cât de cât utilizabile cu ei, legaţi la glezne şi încheieturi şi târâţi pe străzi cu glugi ca nişte coşuri pe cap. Unii dintre ei cărau lopeţi pe care le vor folosi împreună când vor ajunge în pădure, pentru a-şi săpa propriile morminte. Puşcăriile erau acum goale. Tăcerea dinăuntrul lor probabil că semăna cu cea care se aşternuse pe străzi.

— Adunaţi tot. Tăiaţi-o. Nu lăsaţi în urmă nimic folositor, a spus Langston.

Langston şi Peterfield petrecuseră mare parte a acelei zile fumând fără să schimbe o vorbă şi jucând gin pe biroul lui Peterfield. Între ei, o moviliţă încropită de firfirei,

monezi, bomboane, mucuri de ţigară, capace de sticlă, carcase de gloanţe, woni, yeni, şilingi, shekeli şi biluţe de ceară. Langston şi-a aşezat cărţile pe birou, având grijă să nu strice evantaiul pe care-l făcuse din acestea, şi şi-a aprins o ţigară. Când a simţit că Chuck se uită la ei, a mai aprins una şi i-a întins-o.

— L-ai găsit pe prietenul tău?

— Nu uitat.

— Băiat isteţ.

— Care prieten? a întrebat Peterfield.

— Un prieten de-al lui Chuck, a spus Langston, ridicând cărţile de pe masă.

A început să le aranjeze, întinzându-şi degetul mare şi arătătorul de parcă ar fi smuls fire de păr. De unde stătea, Chuck vedea mâna lui Langston. Observase, fără prea mare atenţie, că acesta pierdea. Fusese prea agitat toată după-amiaza ca să se aşeze lângă ei. A stat în picioare cât ei au jucat, rupând bucăţi de ştiri care veneau la telegraf, citindu-le pe măsură ce le rupea, aruncând multe dintre ele. Ghemotoace de hârtie cu ştiri se înghesuiau pe podea, departe de lada de gunoi în care încerca să le arunce.

— O, da. Prietenul lui Chuck care este prietenul lui Chuck. Vezi, asta chiar mă ajută. Acum ştiu despre ce vorbim.

— Un prieten de-al lui Chuck care a dispărut în mai.

— Nu ştiu dacă dispărut, a spus Chuck.

— Credeai că o fi în puşcărie? a întrebat Peterfield. De ce?

— L-ar fi putut sălta de oriunde, ca pe oricine altcineva, a spus Langston.

— Ca pe Chuck al nostru. Civili nenorociţi, fără acreditări.

— E mai în siguranţă aici, decât înrolat, a spus Langston cu blândeţe, dar când Peterfield şi-a privit cărţile, Langston s-a uitat cu asprime la Chuck.

— Oricum ne-a luat dracu’ pe toţi!

— Iar prietenul lui e probabil liber ca pasărea cerului, a continuat Langston, ignorând replica lui Peterfield. Mai are puţin şi-ajunge în Timbuktu probabil. A fost mai deştept ca tine, Chuck.

— Asta se poate, zise Chuck.

Câteva minute mai târziu Langston a lovit cu mâna în mijlocul mesei, împrăştiind potul.

— Mă arunc, a anunţat el.

— Atunci aruncă-te, pentru numele lui Dumnezeu. Pune naibii cărţile jos.

Peterfield le-a pus pe-ale lui deoparte şi a început să aşeze potul pe căprării.

— De cât erau şekelii?

— De cinci. Ne orbeşti cu sclipirea ta de satisfacţie!

— Nu ştii să pierzi!

— Aiurea. Fac cinste!

Langston s-a ridicat, şi-a pus haina, aranjând-o la umeri.

— Chuck? a întrebat, aşteptând.

S-a uitat în sus. Langston era în picioare, la intrarea unui tunel care părea să se întindă la nesfârşit, fugind de acest moment. În curând se va întoarce şi va porni prin el.

— În câteva zile s-ar putea să nu mai fie nimic de băut, cântă Langston.

În spatele lui, Peterfield stătea în pragul uşii, echipat şi nerăbdător.

— Sau nici un bar în care să bem, sau nici un oraş în care să fie barul.

Acesta trebuie că e Langston, imaginea asta din faţa lui. Şi-a jurat că nu o va uita.

— Ştii ce se spune despre bătutul fierului?

— Bate fierul cât e cald, zise Chuck.
— Bun băiat! Hai, ia-ţi haina!
— Imediat.
Falsitatea lui l-a ameţit.
— Doar studiez ceva.
— Hai, a zis Peterfield iritat.
— La Banto atunci! Nu sta prea mult.
— Da.

Cuvântul a ieşit cu uşurinţă. Dar după ce parcursese jumătate din distanţa până la uşă Langston s-a întors iar. Ochii li s-au întâlnit.

— O să vă văd, a zis Chuck.

După ce au plecat a început să se mişte. Crezuse că vor pleca mai devreme. A sortat teancul de cărţi, îndepărtând-o pe cea fără simboluri. Cartea avea mici decoraţiuni pe margine, ca indicaţiile de pe o hartă a comorilor. Scria: *Genuine Bicycle Brand*. Pe dos erau rezumate regulile jocului, cu un scris mic, înghesuit. A luat-o cu el la maşina de scris Underwood a lui Peterfield şi s-a chinuit câteva minute s-o potrivească pe car. Voia ca rândul pe care îl adaugă să fie paralel la perfecţie cu cel de pe cartea de joc. Nu era vorba despre ce urma să spună, ci despre prezentare, negreala caracterelor pe fondul alb, poziţionarea antetului, invizibilitatea lipiciului. Ştia că nu va fi convingător. Tot ce putea să spere era să provoace puţină nesiguranţă. După ce a scris, a pus cartea de joc într-un dicţionar să se îndrepte. În birou a găsit nişte foi cu antetul USIS şi aparatul de ras al lui Peterfield. A scos lama şi după ce a şters-o de câteva ori de cămaşă, a aşezat foaia cu antetul pe un dosar şi a început s-o decupeze. Tăieturile erau teribil de mici şi de precise. A decupat emblema, atent la fiecare săgeată şi frunzuliţă. Când a terminat, şi-a sunat unchiul.

— Totul e pregătit, i-a spus acesta.

*

A simţit cum maşina saltă uşor pe podul de pe râul Han. Han îngheţa de-acum în fiecare noapte, o piele transparentă care se forma pe apa neagră, după asfinţit, devenind treptat opacă şi tare, crăpată, crăpături care plesneau şi se închideau la loc, iar până dimineaţă era solidă şi încremenită. Apoi trupele ROKA spărgeau iar gheaţa pentru a-i împiedica pe oameni să treacă, neobservaţi de punctele de control. Nu era nici o oră de la apus şi auzeau deja crustele de gheaţă, icnind una-ntr-alta. Maşina s-a oprit la intrarea pe pod şi şoferul i s-a adresat paznicului. Maşina avea numere de înmatriculare specifice guvernului, şi discuţia a fost scurtă. Covorul îl strivea, îi umplea nările cu mizerie, păr, praf, un miros de animal ud.

Maşina l-a dus până la Inchon şi apoi şoferul l-a scos dintre lucrurile pe care le pusese peste el. Chuck a clipit nedumerit.

— Unchiul meu a spus Pusan.

— Inchon, a zis şoferul. Nu te pot duce până la Pusan.

Era ameţit de foame, şi când a dat să facă un pas, genunchii i-au tremurat. În gură simţea încă gustul vomei.

— N-ai o haină? l-a întrebat şoferul.

— Nu.

— Ia-o pe asta.

Şoferul a scos o haină de blană de pe bancheta din spate şi i-a dat-o.

— E haina mea de rezervă. O să-ţi fie un pic mare.

— Trebuie să mă duci la Pusan.

— Trebuie să mut lucrurile deputatului la Pusan. Pe tine trebuia doar să te scot din oraş. Găseşti bărci aici.

— Te rog, a spus.

Şoferul l-a împins de lângă maşină cu blândeţe, dar ferm.

— Am să îi spun unchiului meu.

— Nu o să aibă nici o importanţă. Eu fac numai ceea ce mi-a spus să fac.

— Te pot plăti, a implorat Chuck.

Dar şoferul s-a suit în maşină şi a plecat.

S-a înfofolit în haină şi a rămas în drum, tremurând, uitându-se la farurile care se făceau tot mai mici, până au dispărut. S-a pipăit în dreptul inimii. Cartea de joc era încă acolo, umezită de transpiraţia nervoasă şi poate şi de la vomă. Literele pe care le lipise începuseră să se desprindă. A aruncat-o cât colo şi i-a simţit mişcarea înnebunitor de înceată. S-a izbit de rezistenţa aerului şi a fluturat până jos. A călcat-o în picioare cu o furie lipsită de sens. Încercarea lui de-a fi şiret fusese atât de ineptă. Aşa că acum, când păşea pe străzile din Inchon, distruse, murdare, pline de dărâmături şi negre, nu mai avea nimic, nu tu acte falsificate, nu tu amulete americane inutile. Toate felinarele fuseseră doborâte de pe stâlpi. A bâjbâit pe lângă clădirile întunecate de la marginea apei şi şi-a petrecut noaptea ghemuit în măruntaiele unei bărci, acoperit cu un preş plin de ulei. Dimineaţă, mirosind a măruntaie de peşte, cu ochii roşii, transpirând din pricina puseurilor de febră, ameţit de foame şi părând încă mai mic în haina cea mare, a descoperit că un cargobot japonez ducea persoanele rămase fără locuinţă spre sud, către taberele de refugiaţi de pe coastă. Japonezii, în Coreea, le împrumutaseră americanilor navele lor – pentru evacuare şi pentru căutarea minelor, cu speranţa de a-şi ameliora condiţiile capitulării din 1945. S-a fofilat pe unul dintre cargoboturi, în braţele unei mulţimi, fără să fie luat la întrebări, şi a fost coborât sub punte, într-un spaţiu neluminat şi lipsit de ventilaţie, laolaltă cu sute de refugiaţi murdari şi bolnavi. Şi-a pierdut cunoştinţa, revenindu-şi doar pentru scurt timp din pricina tânguirilor

cumplite ale unei femei în travaliu. Lângă el, un bărbat a vomitat în pălărie. Copiii se ciuceau în cele mai mici cotloane pentru a urina. Vasul a navigat trei zile, două în tranzit şi încă una întreagă a stat ancorat, deşi el nu ştia asta, după cum nu avea să ştie – nu înainte de a fi urcat pe punte – nici că nu se afla în Pusan, ci pe insula Chenju, la peste optzeci de kilometri de ţărm.

Nouă

În după-amiaza zilei de Anul Nou Katherine intrase în biroul lui, frământând mănuşile în palme.

— Am nevoie să iau un pic de aer, a spus ea. Cred că o să ies puţin cu maşina.

Abia dacă s-a uitat la ea.

— Mă întorc înainte de cină, a adăugat ea şi-apoi a plecat, foarte încet, în vreme ce el s-a scărpinat pe cap, încruntându-se la ce lucra.

Când a fost sigur că ea plecase a ieşit şi-a tras protecţia de pe propria maşină, a găsit cheile lângă pedala de frână şi a testat motorul. După câteva chei a pornit, a tremurat şi s-a aşezat într-un sunet leneş, nesănătos. Nu-i plăcea de obicei să conducă. Mereu evitase maşina, mergând pe jos de câte ori putea, chiar până la Monteagle, pe vremea cea mai rea, şi când Katherine s-a întors în Sewanee a renunţat cu bucurie să mai conducă şi a lăsat-o să-l ducă ea oriunde, pentru că ei îi plăcea atât de mult, iar lui îi

făcea plăcere s-o privească. Îi făcea plăcere să o privească ori de câte ori era complet absorbită de ceva şi mulţumită, ghemuită, cu bărbia sprijinită în palmă, privind o pasăre sau o furtună, conducând, ascultând ce spune o altă persoană. Îi făcea plăcere s-o privească atunci când îl ignora, iar greutatea, căutarea îi dispăreau din privire. Atunci Katherine părea să nu aibă nevoie de el.

A scos maşina din garaj şi a pornit în jos pe drum, chinuit, şi a condus cu o grijă periculos de exagerată până la Chattanooga, de unde a cumpărat o ladă de şampanie. Când a cărat-o până la maşină, a început să se îngrijoreze că nu avea suficient timp s-o răcească, iar pe drumul de întoarcere la Sewanee a prins viteză, gonind sălbatic. Era un şofer foarte, foarte prost. Şi-a dorit ca Katherine să fi împărţit corvoada asta cu el. Nervii lui ar fi fost mai puţin încercaţi, dar dacă lucrurile ar fi stat aşa, nu i-ar mai fi putut face o surpriză. Nu mai încercase înainte s-o surprindă, deşi îi cunoştea de ani de zile sistemul de sărbători. Ziua îndrăgostiţilor: deplorabilă. Patru iulie: o ocazie pentru distracţie ironică. Halloween: irelevant. Ziua Recunoştinţei: dureroasă. Crăciunul: cea mai deplorabilă dintre toate, şi apoi seara de Anul Nou, absolut semnificativă. Atunci căuta semnele. Înainte nu mai încercase s-o surprindă, pentru că nu luptase s-o păstreze. Întotdeauna voise să creadă că ea era doar un vizitator oarecare în viaţa lui şi că iubirea lui însemna foarte puţin pentru ea. Îşi amintea cum îi spusese, cu mulţi ani în urmă, că e o fată sofisticată – cât de obosit şi dispreţuitor din partea lui. I-a înnobilat patul cu simţul ei aspru al umorului. Şi ei îi plăcea la fel de mult ca lui să creadă în această ficţiune, dar era extrem de nedrept pentru ea. Nu-i rămânea nici o cale prin care să-şi afirme nefericirea. El nu voia să poarte povara responsabilităţii de-a o face fericită. Ştia că va da greş.

O clipă s-a îngrijorat că ea va fi deja acasă atunci când el s-a întors, dar nu ajunsese. A umplut chiuveta cu bucăţi de gheaţă şi apă rece şi a scufundat toată lădiţa pentru a o răci repede, ceea ce a şi reuşit înainte ca ea să se întoarcă. A scos dopul de la una dintre sticle, ţintind spre fereastră, pe care a spart-o. Micul dezastru i-a făcut plăcere. S-a lăsat în scaun cu paharul de şampanie plin – şi pe acestea le cumpărase; l-a surprins să descopere că nu avea – şi a început să bea, privind apusul în ferestre. Nu i-a luat mult să se îmbete. Aproape că ajunsese pe la jumătatea celei de-a doua sticle şi i s-a părut uşor să-şi închipuie că le-ar putea bea pe celelalte zece fără ea. Şampania părea că se evaporă. Era vata pe băţ a băuturilor. Nu semăna deloc cu scotch-ul; scotch-ul, s-a gândit cu o fulgerare de bucurie copilărească, era carameaua moale a băuturilor. Asta era o idee perfectă. Se potrivea la fix. Bravo ţie, dragă, s-a gândit. Uite-ţi rahatul de semn! Gâtul i s-a inflamat. Imediat ce ea va intra pe uşă o să îi întindă un pahar de şampanie şi o să mai tragă un dop în fereastră. Mereu l-a plăcut pentru strălucirea lui aspră. El nu plângea niciodată, nu cerea niciodată, el nu avea niciodată nevoie de ea. De aceea ea nu putea să plece.

El ştia ceva ce Katherine nu-şi putea imagina că ştie, deşi nu avea nici o dovadă, şi nici nu îi ceruse una vreodată. Dar nu a simţit nici o clătinare a acestei convingeri a lui, care s-a format la început cu atâta lejeritate, spontan, în primele luni când şi-au reluat legătura. Ea nu fusese cu nimeni altcineva în afară de el. Până când a înţeles asta, nu îi trecuse prin minte că aceasta era o condiţie a dorinţei. Odată ce a priceput, a devenit o condiţie a cărei alterare nici nu şi-o putea închipui. A fost convins de fidelitatea ei, pentru că avea propria versiune cu privire la aceasta. Deşi nu a suferit

niciodată de o absenţă pe care doar ea o putea umple, dorinţa lui coincidea cu a ei. În general era atras de femei şi simţea nevoia constantă de a fi în preajma lor, de a avea grijă de ele, să fie văzut şi flatat de ele, dar era ceva ca decizia lui de a nu-şi schimba locuinţa, ca mâncatul, adică acelaşi fel, iar şi iar, noapte de noapte, o mulţumire ca nici o alta, trupul pe care îl dorea sub al său era al ei, doar al ei. Nu era ca şi cum se obişnuise cu ea. Propriul trup îl mulţumea, dar nu era ceva familiar. Ştia ce obţinea propria mână strânsă la baza penisului, ştia precis cum să ajungă la orgasm, după cum cunoştea şi valurile ascendente, inevitabile şi neobosite de plăcere care îşi anunţau parcursul prin spaţiile acelea înguste. Orgasmele îi erau mai puternice atunci când era singur decât cele pe care le avea cu ea, pentru că fiecare celulă a trupului său se înţelegea pe sine, însă plăcerea pe care o obţinea cu ea era mai aproape de una completă decât ar fi fost cu oricine altcineva; asta pentru că o cunoştea, pentru că el fusese cel care o pătrunsese, scoţând-o la lumină, şi nimeni altcineva nu venise după el să-i altereze creaţia. Se culcase cu multe alte femei până să devină amantul ei, şi toate fuseseră doar un divertisment. Pretenţiile lor sau micile diferenţe dintre ele îi diluau plăcerea şi deschideau ceva pe care-l percepea ca pe un spaţiu vag, înnebunitor între trupul lui şi al lor. Cu ea era o potrivire deplină, inalterabilă. Nu-şi închipuise niciodată că ar putea exista o falie în ea, deschisă tocmai de această potrivire; completitudinea care creează un spaţiu, ca un miracol, creează ceva prin propria putere de anihilare, şi tocmai în acest spaţiu ea îşi marca depărtarea de el, testând-o, şi punându-şi la încercare capacitatea de a-l răni.

Dimineaţă, după ce a plecat de la Strake, s-a întors acasă ca să scoată încă un braţ de umeraşe din dulapul de

haine. Casa ei devenise încă mai complicată, parte din pricina dificultăţilor explicite pe care le conţinea, dar mai ales din pricina celei mai mari, deloc explicită, ci neprecizată şi tulburătoare, o dificultate, bănuia ea, al cărei simbol era casa, unul pe care nu-l ştia nici măcar citi. Urcând, şi-a ferit ochii dinspre bibliotecă, iar în cameră, dinspre pat. Şi-a aruncat în coşul de rufe hainele murdare şi a ales unele curate. Curând va trebui să se ocupe rufe, dar tot amânase să-i sune pe cei de la curăţătorie. Cumva îi intrase în minte gândul iraţional că băiatul care ridica şi aducea înapoi hainele se prinsese că ea nu locuieşte aici.

Charles o întrebase cum vrea să procedeze cu casa. La început s-a simţit uşurată că această problemă se rezolvase. Era un simptom al schimbării, o modalitate de a pune punct acestei perioade din viaţa ei. Dar curând a prins a se simţi nelalocul ei. Dintotdeauna avusese un simţ al proprietăţii feroce faţă de această casă, încă de când era doar o copilă, simţind că drama măruntă a vieţii ei era singurul ocupant al casei, şi că tot ea era singurul său spectator. Considerase în mod firesc că urma să fie proprietatea ei cândva. Apoi tatăl ei i-a lăsat moştenire casa, iar ea a fost îngrozită, deopotrivă de dovada proaspătă că el nu avea habar de relaţia ei şi de recunoaşterea neatentă a acesteia. Casă păruse dintotdeauna un complice tăcut, care îi făcea posibilă relaţia cu Charles. Dar semnificaţia ei s-a schimbat cu timpul. A început să asocieze proprietatea cu ideea de extenuare şi independenţă, firida îngustă dintre dezastru şi supravieţuire. Deşi ştia că Charles o întrebase despre casă numai pentru a o asigura că e serios, Katherine a început să creadă că presupune-rile lui cu privire la ea nu vor putea include şi acumularea privată de lucruri fără de care ea ştia că nu se va descurca.

S-a gândit să vândă casa şi să pună banii deoparte, pentru ea, dar fluiditatea pe care o implica la prima vedere un gest ca acesta curând a apărut ca precară. Dacă transforma casa în bani, ce oare ar fi împiedicat ca banii să nu se scurgă? O va aranja şi o va închiria peste vară. Şi aşa i s-a înfăţişat realitatea de a avea străini în casă, fie şi numai trei luni pe an. Dacă o să aibă chef să se întoarcă aici şi să stea în camera ei? Dacă ar fi vrut să moţăie cu o carte, pe veranda acoperită, sau să sape aiurea, aşa cum făcuse uneori, în curte? Dacă, din te miri ce motive, voia să fie singură, să se ascundă de ceilalţi? În casă vor fi oameni, care vor muta mobilele, vor impregna draperiile cu mirosuri de mâncare nefamiliare, care vor descoperi relicve ale vieţii familiei ei uitate în pod. I s-a părut respingătoare ideea, iar faptul că cochetase cu ea încă şi mai respingător. Nu avea nevoie de bani; nu avea nici un motiv să forţeze casa, ca pe-un animal bătrân şi loial, să muncească pentru prima dată în viaţa sa. O va păstra exact aşa cum este.

După ce a dus hainele la maşină a intrat înapoi, încercând să priceapă chipul acesta în care casa părea să i se insinueze. Ce e? s-a întrebat. Corect – nu ştia de unde apăruseră aceste noţiuni arbitrare, excesive de bine şi rău – corect, bănuia, ar fi fost să treacă prin ea cumva elegiac, să atingă lucrurile, să se aşeze pe scaune pe care nu se aşezase de ani de zile, numai pentru a cuprinde mai bine casa cu privirea. Un fel de ritual liniştit al plecării. În locul acestuia, i s-a sustras casei, ruşinată. Starea aceea, de a reveni în casa copilăriei ca femeie matură, de a intra aici deopotrivă ca şi cum nu ar fi plecat niciodată, şi ca şi cum nu ar fi fost niciodată aici, era una stranie şi disociativă. N-ar fi trebuit să se întâmple, şi-a spus. Câte lucruri ratase oare, scufundându-se în obscuritatea asta familiară? De jur împrejurul ei erau ocazii ratate de a se documenta,

împliniri abandonate, dovezi a nimic altceva decât ale propriei neatenţii. Cu câţiva ani în urmă, după moartea tatălui ei, a dat în fundul unui sertar peste o brichetă cu gaz veche de-a lui. Prin toată casa erau astfel de resturi, cămăşile lui de muncă pătate de transpiraţie, thrillere ferfeniţite de degete şi mucegăite, iar pe Katherine a asaltat-o dorinţa de a aduna această moştenire mizeră rămasă după tatăl ei şi de a trece peste pierderea lui cu ajutorul lucrării dezordonate a propriei înţelegeri până când avea să se ivească ca o forma distilată şi eterică, pe care-ar fi putut-o păstra cu sfinţenie, dar nu a făcut-o.

A intrat în cele din urmă în bibliotecă. Vaza era bucăţi pe covor, în mijlocul unei pete de culoarea ceaiului. S-a aşezat în patru labe şi a încercat diferiţi inamici ai mizeriei, iar enormitatea a ceea ce i se întâmplase s-a disipat în iritarea treburilor gospodăreşti. Părea mundan, mundan de la un capăt la celălalt. Ea era cea care arunca mereu cu lucruri. Charles nu făcea decât să se retragă tot mai mult în sine, privind-o cu atenţie. Vedea urma pe perete, unde vaza se izbise şi se spărsese. Cât de beată fusese? Îşi amintea drumul înapoi de la Nashville, efervescent parcă de la indecizia ei, şi excitarea de a şti că o schimbare apăsătoare şi o rearanjare se petreceau undeva la periferia propriei percepţii. Credea că pentru a fi autentică, iubirea pretindea absenţa totală a logicii. Fără motive ulterioare, justificări pe care un observator imparţial să le poată discerne. Pentru cineva din afară, iubirea pe care o alege ea fie pare de neconceput, fie pare că ea n-o poate preţui suficient. Era atrasă de alegeri care păreau că-i subminează orice urmă de raţiune. Trebuia să aspire atât de departe de centrul prestabilit al tuturor lucrurilor pentru a descoperi forma reală, în întregime neinfluenţată a dorinţei, şi poate că uneori mergea prea departe, încercând să-şi definească iubirea prin tot ceea ce ceilalţi

considerau că aceasta n-ar trebui să fie şi confundând această punere de-a curmezişul cu un impuls pur al ei.

Adultă, toate aceste tendinţe – ajungând în punctul de unde păreau incurabile – i-au devenit limpezi. Vârsta de douăzeci şi opt de ani îi apărea un punct dizgraţios, nefericit în care să te afli. Era umbrită de apropierea următorilor zece ani şi de conştientizarea că o mică moarte a prins-o pe nebănuite din urmă, în vreme ce ea fusese ademenită de tinereţea oricărei cifre din al doilea său deceniu. Acum simţea că provocarea şi indiferenţa faţă de normele sociale ale propriei clase erau în relaţie cu vârsta, nu cu caracterul. Descoperea că voia lucruri pe care nu le voise înainte. Nu neapărat un mariaj sau prietenia femeilor de vârsta ei sau rutina goală a vieţii sociale, ci sentimentul unui bilanţ, în orice formă s-ar prezenta acesta. Îşi petrecuse jumătate din viaţă imobilizată de teama că îl va pierde pe Charles, iar nefericirea ei, constata acum, fusese pasivă şi, în esenţă, plină de speranţă. Dacă nu o iubea, exista speranţa că o va iubi. Dacă o abandona, exista speranţa că se va întoarce la ea. Atâta vreme cât puterea care îi refuza fericirea se găsea în afara ei putea aştepta, şi-şi putea hrăni disperarea din intensitatea cu care îşi imagina exact opusul. Dar acum era dintr-odată sigură de el şi liberă pentru prima dată să se întrebe dacă era sigură de ea însăşi. Şi-a privit în suflet şi, în locul unei încăperi simple, care să conţină o realitate redusă la esenţă, a dat peste o galerie de oglinzi. Nimic care să se distingă prin unicitate. Acolo erau abisul pe care îl măsura singurătatea ei, sau teama că prăpastia se va căsca iar, acolo erau comparate momentele când se simţise fără îndoială îndrăgostită şi clipa de acum. Dar siguranţa totală, dacă aceasta existase cândva, dispăruse. Cercetarea la care se supusese era inseparabilă de ceea ce spera să găsească, şi astfel a

încetat să se mai încreadă în orice evaluare îşi făcea sieşi. Numai în rarele momente când mintea îi era golită de gânduri, ca atunci când, bunăoară, deschidea uşa cu podul palmei şi ieşea din casă, era vizitată de străfulgerări de senzaţii pure: presiunea pe care textura uşii i-o aplica pe palmă, filigranul dantelăriei perdelelor, jucându-i în faţa ochilor, briza tăioasă, strălucirea soarelui de după-amiază – un potop de detalii terestre şi, clocotind undeva în toate acestea, ca o fantomă fulgurantă, conştientizarea autentică a propriei nefericiri. Câştigase singura condiţie de care credea că depinde fericirea ei şi a descoperit că se înşelase. Întotdeauna existase un orizont îndepărtat, improbabil, pentru care trăia, iar acum acesta dispăruse.

Când a ajuns la el, cele cinci sticle de şampanie erau puse la rând, una după alta, lângă plinta bucătăriei, cu etichetele în sus, sobre de parcă ar fi conţinut lapte. S-a dus repede la răcitor, unde le-a găsit pe celelalte şapte. Inima i s-a urcat în gât şi-a rămas acolo. Casa era într-o nemişcare desăvârşită, deja pierzând lumina puternică a dimineţii. Era ora nouă, foarte târziu ca el să doarmă încă. Se trezea în fiecare zi la şase, indiferent de ora la care se culca, şi de cele mai multe ori se aşeza la birou fără să se mai spele. Când se trezea ea, câteva ore mai târziu, îl găsea acolo, mormăind pentru sine din Vergilius, şi îi aducea un ou poşat într-o cană pentru ceai, sau câteva felii de pâine prăjită de care abia dacă se atingea. O masă substanţială mânca abia mai târziu. Atunci când gândurile lui dădeau peste vreun obstacol începea să hălăduiască prin casă, orb la tot ce era în jur, murmurând versurile unor poeme epice, fără să-şi dea seama că le rostea cu voce tare. Katherine ştia totul despre el, ştia că atunci când el credea că era plecată le vorbea plantelor cu toată seriozitatea, ştia că în taină îl emoţionau câinii. Nimeni nu

o studiase atât de îndeaproape, dar uneori atenţia lui parcă trecea pe deasupra ei, un lucru pe care ea îl resimţea cu putere.

— Povesteşte-mi, zicea el atunci, cu privirea revenind la loc în el, de parcă s-ar fi aşezat într-un fotoliu.

Ea fie avusese un vis, sau luase o decizie oarecare, sau discutase cu o persoană enervantă. În momente ca acelea simţise uneori nu că este iubită, ci consumată fără rost pentru a-şi face el o plăcere. Dar îi vedea plăcerea în ochi pe măsură ce se lăsa pradă trăncănelii hedoniste.

— Povesteşte-mi, a spus el.

Plăcerea pe care o afla în ea semăna a iubire. A urcat şi l-a găsit în pat, cu privirea în tavan. Avea ochii injectaţi. A înghiţit cu putere şi i-a zâmbit firav.

— Asta este pedeapsa ta, a spus el. Să mă vezi în halul ăsta.

Ea îşi închipuise acuzaţiile pe care i le-ar aduce, cum o va lua în râs. Traversând camera spre el toate astea au alunecat de pe ea în uitare, ca o visare cu ochii deschişi.

— Ce-ai făcut aici? a murmurat ea, atingându-i fruntea. Ai adus femei. S-a dansat şi s-a băut.

— Şi s-a cântat.

— Da, s-a cântat. Am uitat de cântec.

Când l-a înghiontit, Charles s-a răsucit şi, tresărind, i-a făcut loc în pat. Ea i-a sprijinit capul în poală.

— Am o mahmureală cumplită, a şoptit el.

— Nu, nu, o punem noi pe fugă.

O lacrimă dolofană a aterizat pe faţa lui, înainte ca ea s-o poată opri.

— Katherine, a spus el, ca un avertisment, şi ea s-a pornit să plângă de-a binelea.

— Nu am fost aici, a zis.

Şi-a răsucit capul ca s-o poată vedea.

— Nu era nevoie să fii aici.

— Ba sigur că era.

Şi-a şters ochii repede cu încheietura mâinii.

— A fost doar o mică surpriză pentru tine. Şampanie.

— Nu ştiu, a început ea.

Şi-a apăsat o pernă pe faţă şi când a îndepărtat-o era udă. A răsuflat răguşit şi a oftat.

— Povesteşte-mi.

— Pot?

— Cred că ai face bine.

A tras-o lângă el, şi stăteau întinşi, faţă în faţă, împărţind perna uscată. Katherine simţea cum mirosul dulceag de alcool emana din transpiraţia lui.

— M-am dus să-l vizitez pe Chang. I-am gătit ceva pentru cină. Apoi i-am arătat proviziile de brandy ale doamnei Wade şi ne-am ameţit. A trebuit să dorm acolo. M-am culcat în camera soioasă a unui student.

Charles a râs şi apoi a adăugat puţin cam repede:

— Nu a lui.

— Îmi place de el, Charles.

— Ştiu. Draga de Katherine, a spus, atingându-şi bărbia.

— Tu eşti atât de sigur de mine.

— Nu sunt deloc sigur de tine. Stau ca pe ace.

S-a văzut pe el dormind într-un pat rece, ştiind că altcineva făcea dragoste cu ea.

— N-am vrut să rămân acolo. Nu m-am decis nici o clipă să stau acolo.

— Poate că ăsta a fost semnul tău.

Ea n-a mai spus nimic. A încercat să privească undeva dincolo de el, iar una din mâini şi-a afundat-o în părul lui fin şi des. De câte ori oare îi mulţumise lui Dumnezeu pentru asta? Bărbaţii chei n-o atrăgeau.

— Ai îndoieli?

— Nu.

— Ai făcut dragoste cu el?

Ea s-a ridicat în capul oaselor.

— Numai de asta îţi pasă? l-a întrebat.

— De asta, a spus el tăios, îmi pasă foarte mult.

— Uneori am impresia că ai vrea să fug cu altcineva.

— Aici greşeşti.

— Să-mi fac mendrele cu cineva şi apoi să-ţi povestesc.

— Asta m-ar ucide.

Privirea lui calmă părea afundată cu totul în el.

— Pentru că sunt a ta?

— Nu vrei să fii? a întrebat el.

Ea s-a îndepărtat, lăsându-l neputincios în pat. Când ajungea în halul acesta de mahmur, nici măcar nu cuteza să se ridice. Îl lua vertijul şi ideea de a vomita îl îngrozea. Ar fi preferat să leşine otrăvit decât să vomite. Ea s-a aşezat pe treptele din faţa camerei lui, scoţându-şi şosetele murdare. Aveau călcâiele rupte şi tălpile gri. Erau şosetele pe care le purtase când a condus la Strake, în care a mers până la capelă, în care a stat în bucătărie, fără pantofi, şi-n care a fugit prin cameră când el a început să plângă. Şi le-a plimbat peste degete. Toată călătoria ei nefericită era înscrisă acolo. S-a dus la Strake să-l vadă pentru că se temea de ce ar fi putut crede despre ea. Nici măcar nu-şi mai putea aminti când fusese ultima dată când îi păsase de ce ar crede cineva despre ea. Frământarea asta fusese dureroasă şi presantă, ca pulsaţia unui membru amorţit. Nu voia ca el s-o creadă neatentă, delăsătoare. Nu voia ca el să creadă că se joacă cu el doar pentru propria plăcere. Dar atunci ar fi trebuit să-i spună despre logodnă, şi această declaraţie banală, pe care o repetase în maşină, ca pentru ea, dându-i inflexiunile terne ale relatării unui fapt, ca „am o maşină nouă” sau „vin din New Orleans”, începuse să lucreze în ea. Nu putea să-i spună despre asta fără să îi explice ce anume nu îi clarificaseră paisprezece ani de trăit cu toate

astea, dar dacă ar fi sugerat că era o logodnă lungă, nu a greşit oare atunci când l-a invitat la cină? Tot la fiecare al treilea gând o cuprindea dezgustul de politeţurile astea labirintice. Dacă spunea că fusese logodită din capul locului, nu ar fi părut bizar că nu i-a spus-o mai devreme? Faptul de a nu-i fi spus părea atunci o presupunere – că lui i-ar fi păsat. De câte ori îşi închipuia că lui îi păsa se acuza de vanitate şi se întorcea la ideea iniţială: „Am o maşină nouă, sunt logodită, sunt din New Orleans.” Şi apoi s-a pedepsit, simţind greutatea schimonosită a ceea ce nu spusese, nedându-şi voie să mai spună ceva.

Când s-a uitat iar în dormitor, el se prefăcea că doarme. Felul în care mâinile îi stăteau peste pătură, de-o parte şi de alta, îi amintea de postura unui invalid. Ştia că nu doarme cu adevărat. Atunci când dormea, respiraţia părea să vină din cele mai profunde adâncimi ale trupului său, asemenea curenţilor de apă dintr-o fântână. Nici dacă l-ar fi auzit, el nu ar fi fost în stare să imite acel sunet. Desculţă, a coborât pe tăcute, şi a început să-i pregătească micul-dejun. Aşa vor sta lucrurile oare, într-o bună zi? Când ea va împlini patruzeci, el va avea şaizeci şi opt. Dar ea, la patruzeci de ani, era doar o imagine de neconceput, de cealaltă parte a unui abis. A pus pe tavă un ou poşat, o stivă de felii de pâine prăjită, un pahar cu apă nu prea rece, sticla de Tabasco şi flaconul cu aspirine şi a dus-o sus.

— Am crezut că m-ai părăsit, a spus el când Katherine a intrat în cameră.

Restul după-amiezii şi l-a petrecut citindu-i, iar el înghiţea cu noduri şi ofta de neplăcere. Îi citea numai lucruri pe care el le cunoştea pe dinafară, la care nu trebuia să se gândească prea atent.

— Parc-aş fi Dorothea Brooke[15], a glumit ea.

---

[15] Personaj din romanul *Middlemarch* de George Eliot.

— Mie-mi convine. Dorothea Brooke mi-a părut mereu că putea să fie fiica lui Milton.

— Dar era o plicticoasă nesuferită!

— Dacă-mi amintesc bine, era o tânără nobilă, care a făcut greşeala de a se mărita cu un bărbat în vârstă, pe care a ajuns să-l deteste.

Ea l-a sărutat.

— Norocul tău atunci că eu deja te detest.

S-a gândit că trebuie că existase o clipă când o decizie fusese luată fără drept de apel, şi cu asta trecea şi ce putea fi mai rău. Acum clipa aceea se tot întorcea. Nu mai putea crede că fusese o puştoaică mândră şi necugetată, care a continuat să persevereze într-o relaţie dezastruoasă doar pentru că aşa avusese chef, care acceptase denigrările mamei ei ca pe ceva perfect potrivit cu ceea ce făcuse – lucruri pe care nu le regretase niciodată –, care a dat pe apa sâmbetei afecţiunea familiei, a renunţat la studii şi s-a întors aici, alungând orice alt ţel ar fi avut. Fiecare dintre aceste decizii a fost nepremeditată şi absolută, iar ea le-a dezamorsat cu o satisfacţie aproape crudă, căci indiferent cât de distrugător ar fi rezultatul, pentru ea sau pentru altcineva, toate aceste lucruri trebuiau făcute. Dar acum simţea că nu poate ajunge la o decizie decât de pe margine, complet întâmplător. Oficia mici ceremonii de hotărâre, cu speranţa că va ieşi de pe scenă pe o uşă nouă, care se va ivi, şi acolo va da peste decizii, unele deja luate. Când Chang a ţipat în somn, pentru o clipă a crezut că pe ea o strigă. Gândul aparţinea unei stări de dinainte de trezie, dar chiar şi atunci când a fost trează de-a binelea, gândul nu a părăsit-o cu totul. Uneori era convinsă că distanţa pe care o simţea între ei nu era generată de diferenţe, ci o precauţie pe care amândoi o întorceau lumii. Faptul că o proiectaseră şi unul asupra celuilalt era o greşeală; spaţiul comun pe care îl

împărtăşeau se camufla singur. O oprima neputinţa de a şti exact ce vrea şi de a spune ce intenţiona, dar acum începuse să priceapă că şi el era la fel. El putea vorbi numai în casa pe care o ridica visul său. Şi apoi ea i-a răspuns, iar el a alungat-o.

Crane s-a întors cu o explozie de şorturi, şi şosete, şi alte cadouri ridicole de Crăciun, care au şters urma discretă pe care trupul ei o lăsase în patul lui. S-a dus şi s-a uitat cum Crane îşi despacheta valizele alandala. Etajul de sub ei era zguduit de strigăte şi urări. Cu toţii s-au întors în aceeaşi zi, de parcă ar fi fost înţeleşi, cu toate că era o sâmbătă.

— Un Crăciun de toată jena, a spus Crane.

Doamna Wade a sosit şi le-a storcoşit feţele între palmele sale.

— Mi-a fost dor de tine, a spus ea. A băgat de seamă maică-ta cum te-a stricat răsfăţul?

Apoi s-a întors spre Chuck şi i-a spus:

— Louis mi-a zis că ai coborât la o singură cină şi atât.

— Am făcut masa aici, a spus el.

— Din ce? Linte?

— Numără-ţi pisicile, doamnă Wade! a zis Crane, râzând.

— De ce ai stat retras?

— Am învăţat, a răspuns el. Scuze!

— Ai crezut că eşti o povară pentru ei.

Când el a dat din cap că da, ea a izbucnit:

— Mi-aş fi dorit să nu crezi asta! Toţi de aici vor să fie drăguţi cu tine, mai ales băieţii ăia. Nu ai să găseşti băieţi mai de nădejde.

— Mă bucur.

— Trebuie să-i laşi să aibă grijă de tine. E greu să primeşti ospitalitatea. Mult mai greu decât să o oferi.

Întreabă-l pe domnul Crane. Sunt convinsă că maică-sa l-a crescut cum trebuie. Acceptă cu graţie tot ceea ce ţi se oferă.

— Nici tu nu scapi, doamnă Wade, a zis Crane. Am o cutie cu praline sfărâmate pentru dumneata, de la mama.

Şi cu asta cercetarea la care a fost supus a luat sfârşit. S-a întors în camera lui şi a mutat iar biletul pe care i-l lăsase Katherine. Îl pusese ca semn de carte la pagina cincizeci şi şase din manualul lui de algebră. Semnificaţia locului unde stătuse îl stânjenea. A închis uşa, continuând să audă vocea doamnei Wade. Camera lui era sigură ca un ciur. A îngenuncheat şi a strecurat bucata de hârtie între saltea şi somieră. Şi apoi nu s-a putut ridica. Şi-a sprijinit faţa de pat. Devenise un obiect al fricii. Din noaptea de Anul Nou dormise ca un paznic de noapte, plonjând în inconştient după o luptă disperată, şi trezindu-se pe dată. Ruşinea pe care o resimţea când se gândea la Katherine era violentă şi finală. Nici măcar nu-şi imaginase că se va domoli. Era o judecată finală, căreia nu-i rezista, tocmai pentru că fusese îndelung aşteptată. Nu voise niciodată ca cineva să ştie că e un nebun, un laş. Şi totuşi, pentru că fusese lucrul de care se temuse atât de puternic, nu avusese nici o îndoială că va fi dat în vileag. Ca să se pedepsească, s-a gândit la repulsia lui Katherine. Preţuia biletul scurt pe care i-l lăsase, dar nu se putea uita la el. Îl împăturise pe din două.

Crane a venit la el şi s-a aşezat pe pat, iar Chuck s-a gândit cu oroare la greutatea lui Crane apăsând acel petec de hârtie, la redarea aceea exactă a vocii ei prin forme trasate cu mâna.

— Povesteşte tot, asule, a zis Crane.

Crane, s-a gândit Chuck, avea obiceiul oribil, unul dintr-o constelaţie de obiceiuri groaznice, de a intra fără preaviz într-o încăpere şi de a privi apoi enervant spre colţurile de

sus ale acesteia, de parcă aştepta să plece repede de-acolo.

— Povestesc ce? a întrebat Chuck.

— Vacanţa. Ce am pierdut?

— Aici nu se întâmplă nimic. A fost foarte linişte.

— Nu se poate să fi stat tot timpul ăsta cu cărţile tale şi atât! Eşti lunecos, aşa-i? Bat pariu că imediat ce plec îţi vezi de afacerile tale.

— Nu.

Crane l-a privit lung şi apăsat, ca pentru a-i spune că nu se lăsa el dus de nas, dar obosea repede să-i descoasă pe ceilalţi şi revenea la a vorbi despre sine.

— Uită-te la asta, a spus, zgândărind absent eşarfa scumpă de caşmir care îi atârna încă în jurul gâtului, cu toate că încălzirea fusese repornită, exact la timp pentru întoarcerea studenţilor, iar imobilul era asudat.

— Imediat ce-am pus piciorul în casă, maică-mea aţă după mine, atingându-mi gâtul, încercând să se uite la mine-n gură pentru că, zice ea, sigur am răcit! Femeia are ceva la cap. Îmi zice: „E îngheţ vreodată la munte?”, iar eu îi răspund: „Liza, ninge” – Crane îi spune mamei pe nume, pentru un plus de cruzime –, iar ea se cutremură de parcă aş fi zis că alergăm cu toţii despuiaţi pe-aici. Uită-te la asta, repetă el, ridicând eşarfa spre Chuck. Cu ea, totul trebuie să fie simandicos.

Crane a continuat să vorbească pe larg despre maniile unice ale maică-sii, iar Chuck a ascultat, răspunzând periodic, însă nu a auzit aproape nimic.

Semestrul a început cu toate cele stupid de specifice ale lui, iar el nu putea suporta; detesta drumul până la sălile de curs, detesta să se ridice la sfârşitul orelor şi să iasă din clasă, detesta să scrijelească cu creioanele pe hârtie. Au fost clipe fulgurante, înnebunitoare când îşi dădea seama că era încă mai nevrednic de Katherine decât crezuse,

pentru că ea nu mai era, iar el continua să trăiască, asemenea unui monstru. Au fost afişate notele primului semestru; luase un A la algebră, un surprinzător B la istorie, şi un C de gentleman de la Charles Addison. Această notă l-a făcut să surâdă dispreţuitor. Pentru istorie, scrisese un proiect lipsit de viaţă, necugetat din punctul de vedere al gramaticii, despre abuzurile la adresa amerindienilor, pe care profesorul lui l-a lăudat pe larg. Când a văzut iar lucrarea, n-a recunoscut-o. Dacă ar fi fost acuzat de plagiat în clipa aceea, cu siguranţă că nu ar fi protestat. Îşi pierduse orice interes pentru limba engleză şi o vorbea mai puţin ca oricând, mânca singur în sala de mese şi se uita fix la o pagină de matematică, limbajul universal pe care nimeni nu îl vorbea. A încetat să se mai uite în dicţionar, lăsându-se pradă cuvintelor monosilabice. Dorinţa lui de a stăpâni limbajul nu fusese niciodată abstractă, indiferent cât de exigentă şi intelectuală le-ar fi putut părea abordarea lui unor observatori ca Peterfield sau Kim. Mereu a fost profund, nemilos de pragmatic, condus de încrederea lui în puterea acestuia de a-l transporta. El îl dusese în USIS şi peste ocean, la Sewanee, şi apoi, când împlinirea sa risca să-l facă apatic, i-a adus-o pe ea în atenţie. Orice posibilitate a limbajului fusese o posibilitate de a vorbi cu ea.

Acum sărise în cea mai brutală dezarticulare. Plimbările cu Charles Addison încetaseră de parcă nici nu ar fi existat. Îl vedea uneori pe profesor în sala de mese, sau îndreptându-se spre sala de curs, dar nu au fost niciodată atât de aproape încât să fie nevoiţi fie să vorbească, fie să se ignore deliberat. Pe Katherine n-a văzut-o deloc, deşi o căuta pretutindeni, iar inima îi bubuia de câte ori ieşea din Strake House. Îşi plimba ochii compulsiv peste pâlcurile de studenţi care fumau pe peluză, acum când vremea începuse să se mai îndulcească, din zăpadă nu mai

rămăseseră decât vagi urme soioase pe la colţurile umbroase ale clădirilor şi narcisele înmugureau şi cădeau la pământ sub biciuirile ploii. Ea ar fi un chip subţire, singuratic, o anomalie de femeie trecând, desprinsă de sine, prin mulţimea informă de tineri în robe negre sau sacouri albastre, îmbrăcată cu un costum gri mulat sau cu o rochie verde vaporoasă, jucându-se cu cheile de la maşină într-o mână. Nu a văzut-o însă niciodată. Se întâmpla ca în plimbările lui solitare să audă sunetul motorului unei maşini care urca pe drumul din spatele său, şi atunci îşi întorcea capul să privească automobilul care-l depăşea, dar nu era niciodată al ei.

Crane a ieşit atât de prost pe primul semestru că tatăl lui a ameninţat că-l dezmoşteneşte, pe deasupra şi cu serviciul militar, aşa că a dispărut într-o seriozitate nouă şi temătoare, din care ieşea numai când i se epuizau toate resursele. Acestea erau singurele momente când Chuck îl vedea. Ciudatul confort pe care Crane îl extrăsese din Chuck în primul trimestru se disipase. Crane nu-i putea ierta că e un străin care are rezultate mai bune ca ale lui, şi pentru că cele mai proaste rezultate ale lui Crane erau la matematică, a început să suspecteze matematica pentru aspectul neplăcut străin pe care-l avea şi în care începuse să vadă rădăcina rezultatelor bune pe care Chuck le avea la matematică. Matematica era un sistem nociv şi inutil, controlat de persoane nocive şi enigmatice, ca profesorii lui răuvoitori şi colegul de etaj asiatic. Atunci când Crane a venit să-i ceară ajutorul lui Chuck la algebră gâlgâia de resentimente şi nerăbdare şi a pus dificultăţile care au decurs de aici ale lui Chuck de a-l ajuta pe seama incapacităţii acestuia de a comunica într-o manieră clară, ca o persoană normală. Se prea poate ca prietenia lor să fi murit înainte ca Crane să-şi fi verbalizat fără ocolişuri o problemă care nu-i dădea pace încă din toamnă.

— Văd că nu mai trec pe-aici prietenii tăi, a spus.

Amândoi stăteau gârboviţi deasupra unei hârtii cu probleme la care Crane refuza să se uite. Intrase şi aruncase hârtia sub nasul lui Chuck şi al dracului să fie dacă nu avea de gând ca Chuck să facă totul în locul lui. Nu îl interesau explicaţiile greoaie. Se foia de colo-colo prin cameră. Chuck a început să rezolve problemele în tăcere, dar în clipa când Crane a vorbit, s-a oprit.

— Ce prieteni? a întrebat.

— Ştii tu – prietena ta.

— Adică Miss Monroe, a spus, încordându-se.

— Nu-mi pasă cum îi spui, atâta vreme cât nu te ia iar ameţeala. Începuseşi să mă faci de ruşine, tinere.

— Miss Monroe e o bună prietenă.

— Rahat! Voia să-şi facă mendrele cu tine şi tu nu ai vrut, sau dacă ai vrut, a fost ceva bolnav din partea ta. Aş fi zis ceva, dar nu era treaba mea.

— Despre ce?

— Despre ce e ea.

— Adică? a izbucnit Chuck.

— O curvă. E curva lui Addison. Toată lumea ştie asta.

S-a uitat la Crane fără să se ridice, cu o mână pe pagina cu probleme. Apoi a împins foaia în faţă.

— N-ai de gând să le rezolvi?

— Nu cred.

— Atunci la dracu’ cu tine! Nu ţi-am spus nimic din ce nu ar fi trebuit să ştii.

Când a ieşit a plesnit tocul uşii cu palma. Chuck s-a ridicat şi a trântit uşa.

Crane şi cu el aveau un sistem de a şunta slujbele zilnice de la capelă, genul de aranjament pe care numai prietenii foarte apropiaţi şi colegii de cameră acceptau să-l practice. Prezenţa la slujbă era organizată printr-un set de cinci liste care cuprindeau numele tuturor studenţilor,

bătute în cuie pe partea dinăuntru a uşilor capelei, ca articolele de credinţă. În fiecare dimineaţă, la intrare studenţii puneau un „x” în dreptul numelui, sub ochiul atent al Domnului. Să bifezi mai mult decât un nume era o afacere riscantă şi aproape imposibil de realizat pe mai mult de o listă, iar Bill Crane considera un fel de dispensă magică acordată prieteniei lor că se aflau amândoi pe lista de la A la E, împreună cu „Isus H. Cristos”, glumise el. În consecinţă, nu au mers niciodată împreună la capelă, sau mai des de-o zi da, o zi, ba. Acum amândoi mergeau zilnic şi-şi puneau x-ul cuvenit fără să cârtească. Chuck stătea într-o strană, prinzând cu mâna lemnul tare, lustruit de atâtea mâini, al spetezei stranei din faţa lui, sau ţinea cartea de imnuri prinsă în piele moale, cu un deget urmărind muzica. Stătea, se ridica, mormăia încet în mijlocul cântării generale. Cândva i-a surâs ideea unei credinţe impuse, dar acum se pierduse în cuvintele ce se înălţau, în flăcările ce-ameninţau, în instrumentele martiriului. Privea pe deasupra rândurilor de capete cu părul umezit de la pieptănat şi a simţit căutătura fierbinte a privirii Stăpânului cum îl loveşte. Afară era aprilie. Uşile rămâneau deschise, lăsând să pătrundă briza şi confidenţele grăbite ale păsărilor. Soarele care pătrundea prin vitralii desena un caroiaj pe podeaua răcoroasă de piatră. Toată lumea s-a ridicat, ca un val ce se umflă, şi s-a ridicat şi el, trupul supunându-i-se cu uşurinţă ritmurilor complexe ale slujbei. Dirijoarea corului şi-a ridicat bagheta şi a declanşat ritmul marţial al imnului:

Trăiesc pe munte, sub cerul fără nori (Slava lui Dumnezeu)
Beau de la fântâna ce în veci nu va seca.[16]

[16] Versuri ale imnului *Dwelling in Beulah Land*, scrise de Charles Austin Miles (1868−1946).

Şi când imnul s-a încheiat şi s-au aşezat iar, atunci a văzut-o, spatele ei, doar o clipă, umeri goi într-o rochie de vară albastră, după care s-a făcut nevăzută.

A stat şi a aşteptat-o în capătul cel mai îndepărtat al peluzei. Când briza a mişcat stejarul cel bogat şi umbra lui s-a clătinat un pic, Katherine l-a văzut acolo, sprijinit de trunchiul copacului. Charles se prinsese într-o conversaţie cu un coleg, iar ea se foia lângă el, fără să-şi găsească locul. Şi-a petrecut braţele peste trunchi, deşi dimineaţa începuse să se încălzească. Când s-a uitat iarăşi, el era tot acolo, aşteptând-o. S-a scuzat, iar Charles şi-a aşezat mâna pe umărul ei şi a continuat s-o ţină aşa când ea s-a îndepărtat, de parcă ar fi vrut s-o ţină-n loc. Când Katherine s-a uitat înapoi mâna continua să se întindă absentă după ea, dar el era tot răsucit spre bărbatul cu care vorbea. A traversat peluza scăldată în lumină şi când a pătruns în umbra copacilor a fost pentru o clipă orbită. Apoi vederea i-a revenit şi iată-l acolo, privind-o.

— Vreau să te văd, a spus el.

— Ai fi putut veni să mă vezi.

— Nu cred că ai vrut.

— Sigur că aş fi vrut să te văd.

— Atunci sunt foarte tâmpit.

Mâinile lui au început o propoziţie, apoi au abandonat-o. S-a gândit că dacă ea l-ar ierta, ar urî-o.

— Am sperat că vei veni.

— Nu mai pot veni.

— De ce?

— Sunt logodită cu el.

El a rămas nemişcat, privind-o. Linia pe care o trasa braţul ei, coborând din umăr. Voia să-şi lipească buzele de spaţiul moale umbrit de maxilarul ei. Pentru asta ar fi trebuit să-i dea puţin capul pe spate ca să-l poată vedea.

Dintr-odată a respirat iar, ea deja pornise spre el, dar el doar uitase să respire. Nu se mişcase deloc. Dacă s-ar fi clintit ar fi trebuit să simtă ceea ce ea tocmai spusese.

— De când?

— Contează?

— Nu.

— Am încercat să-ţi spun şi înainte. Nu ştiam dacă are vreo importanţă pentru tine.

— N-are.

Şi-a atins fruntea, cuprins dintr-odată de ameţeală. A privit spre pământ, apoi şi-a ridicat capul, uitându-se peste ea. Katherine s-a întors şi l-a văzut pe Charles răsucit în direcţia lor, cu o mână la ochi să pareze soarele.

— Deloc?

— Deloc.

Chuck şi-a pus palma pe trunchiul copacului şi a închis ochii. Căldura îi umezise haina şi i se târa pe piele. Când a deschis ochii, mici pete ca de mercur îi jucau dinainte. Dincolo de ele l-a văzut pe Charles Addison traversând peluza.

— Spune-mi repede, a zis ea, întorcându-se spre el.

Obrajii îi erau coloraţi de parcă ar fi fost plesnită.

— Am amânat şi-am tot amânat, a continuat ea. Mă gândesc la tine. Dar nu am nimic, nu ştiu nimic.

Peste umărul ei vedea cum Addison devine tot mai mare, călcând cu uşurinţă peste iarbă.

— Ţi-ai putea imagina să mă iubeşti?

— Şi atunci?

— Aş putea rupe logodna.

— Nu face nimic de felul ăsta pentru mine.

— Dar este ceva între noi, a spus ea cu mânie. Nu-i aşa?

— Nu.

— Nu te uita acolo. Nu te uita la el, doar spune-mi.

— Felicitări, a spus fără nici o modulaţie în glas.

— Să te ia dracu’!

A întins mâna, şi Katherine s-a îndepărtat de el, acoperindu-şi gura. Chuck dispăruse când celălalt bărbat a ajuns-o din urmă.

Zece

S-a dus la Bower şi i-a spus că voia ca vara să fie o continuare, nu o întrerupere a educaţiei sale şi, pentru asta, dorea să o petreacă altundeva. Nerăbdarea unui vizitator de a vedea mai mult decât văzuse deja este întotdeauna ceva plăcut, iar lui Bower i-a părut o idee extraordinară. O dovadă de iniţiativă, care i-a anulat impresia pe care i-o făcuse Chuck, de personaj oarecum retras în sine. Înainte de a aproba planul l-a descusut în amănunt pe Chuck, nu atât pentru a-şi clarifica lui însuşi câteva aspecte, cât pentru a i le face băiatului – căci aşa se gândea la el – mai evidente.

— O să fii de unul singur. Aici îţi este uşor. Sper că-ţi dai seama. Eşti înconjurat de prieteni. Dar dacă pleci altundeva în vară va trebui să-ţi porţi de grijă, să-ţi ţii firea, şi mă aştept să nu faci Sewanee-ul de râs, oriunde ai fi.

— Înţeleg, a spus el.

— Crezi că te descurci? Am să te cred pe cuvânt.

— Da.

Bower şi-a sprijinit buricele degetelor unele de altele şi şi-a plecat puţin capul, aşteptând o dezvoltare a răspunsului, iar cum aceasta nu a sosit, a fost pentru o clipă debusolat. Apoi a decis să se lase impresionat de concizia lui Chuck.

— Ei bine, a spus îngăduitor, am să-mi întind antenele atunci. Sunt sigur că găsesc o soluţie.

După câteva zile Bower l-a chemat.

— Un sponsor important al Sewanee-ului, vechi coleg de şcoală cu mine, de fapt. Tipper House 25.

Un personaj care deţinea un concern editorial din Chicago.

— O treabă complicată, a continuat Bower cu blândeţe.

Dar exista şi o legătorie acolo, de unde îi lipsea mereu forţa de muncă. L-a întrebat dacă i-ar surâde aşa ceva: Chicago.

Autobuzul Greyhound oprea în Monteagle, pe drumul său către nord, spre Chattanooga, Atlanta, Savannah sau la întoarcerea dinspre ele spre sud. Monteagle era la circa cinci kilometri de mers de Sewanee, la vale, şi pe măsură ce drumul înainta copacii se răreau, lăsând locul unor întinderi tot mai mari de iarbă bătătorită şi prăfuită, iar cerul se vedea mare şi lat. Oraşul era mic şi drept: o benzinărie, o băcănie şi un şir de case mititele, al cărui început îl vedea undeva spre sud, înainte ca drumul să cotească. Ferestrele băcăniei erau burduşite cu reclame la reduceri de tot soiul. *Numai 10 cenţi! Numai 25 de cenţi!* Casele ajungeau până aproape de buza drumului. El mergea numai spre sud, către Chattanooga, sau spre vreo legătură către Alabama, sau Mississippi, sau Georgia, care l-ar fi dus la bisericile unde era invitat. Autobuzul avea să treacă de curbă şi să se oprească doar o fracţiune de secundă, iar Chuck se va ridica pe culoar, se va apleca spre fereastră ca să se uite la intrarea în Monteagle, pe

care o va privi pe îndelete, până când va înceta să mai fie doar o fulgerare precară, devenind un tot complicat, care nu se mai putea extinde, de parcă ceva l-ar fi adunat deodată laolaltă. Întregul oraş avea să-i fulgere dinaintea privirii şi, înainte să mai vadă altceva, apărea capătul lui, care dispărea apoi la fel de repede. Autobuzul avea să mai oprească numai o dată în Jaspers, înainte de a ajunge la staţia din Chattanooga, unde preludiul acesta fără urmări se va termina; toţi au ieşit, au schimbat autobuzele cu o hotărâre parcă reînnoită şi cumva obtuză. Chattanooga era apertura care se căsca parcă spre tot Sudul, şi în curând avea să gândească la fel despre Evansville, Indiana, doar că aici era poarta către Nord.

Cele două semafoare, unul îndreptat spre nord, altul spre sud, se priveau de peste drum, dar nu a văzut nici picior de om. Acum apăruse cineva pe partea dinspre sud. Chuck s-a aşezat conştient de sine pe valiza pe care o pusese pe pământ, unde căldura ce radia din dalele pavajului nu ajungea înapoi la el. Trecătorul răzleţ de pe cealaltă parte a făcut la fel. La început s-au privit clandestin, dar după ce a devenit evident că nu mai era nimeni altcineva la care să se uite, au prins a se examina cu un interes făţiş. Celălalt bărbat să fi fost mai vârstnic ca el, cu zece, cincisprezece ani. Purta o pălărie de piele maro, cu borul răsucit pe-o parte şi un tricou alb de bumbac, iar haina îi atârna, aşezată peste genunchi. Drumul era prea lat ca să-şi poată vorbi, dar nu într-atât încât să nu-i vadă bine zâmbetul calm şi ochii feriţi de umbra borului.

A încercat să-şi imagineze încotro se ducea bărbatul. Ori de câte ori se apleca prin librării peste câte-o hartă, hălăduia spre coastă, analizând toate deviaţiile muchiilor. Coasta Louisianei arăta ca o pată de cerneală. De jur împrejurul ei erau insule împrăştiate. Pe hartă, New

Orleansul şi tot ce se afla în jur era însemnat cu linii albastre, care indicau mlaştinile. Şi-a închipuit un lac de iarbă strălucitoare, cu firele aplecate puternic în jos atunci când vântul trecea printre ele şi soarele atingea apa. Îi lipsea apa, s-a gândit, deşi pe dedesubtul acestui gând mintea lui sorta în surdină numele din Louisiana pe care le memorase, după principiul că a memora este mereu ceva de ajutor, cumva generic – *Numai 10 cenţi! Numai 25 de cenţi!,* lucruri de ajutor, deşi aceste exclamaţii nu îl interesau mai mult decât numele care fâlfâiau în centrul New Orleansului. *Barataria, Lafitte, Meraux.* Autobuzul spre sud a apărut de nicăieri, trecând de curbă, şi a oprit, şi l-a văzut pe bărbat cum se iveşte de data asta la fereastră, trecând pe culoar. Când autobuzul s-a pus în mişcare, bărbatul s-a aplecat şi, cu un rânjet, i-a făcut cu mâna. Şi braţul lui a ţâşnit şi s-au salutat energic în acele câteva secunde cât autobuzul a alunecat prin Monteagle, lăsându-l în urmă.

Autobuzul lui a sosit vreo treizeci de minute mai târziu, când deja îşi simţea părul ca un metal încins, iar în faţa ochilor îi jucau pete de căldură. Nu avea pălărie. A urcat nesigur, apoi a adormit. Când s-a trezit, şi-a amintit că visase că era pe mare. Inima i-a bătut repede. Dar autobuzul s-a clătinat şi a icnit, nu ca pe mare, ci mai degrabă ca un animal dizgraţios şi masiv. După-amiaza era aproape de sfârşit. Dincolo de ferestrele autobuzului dealurile aruncau unele pe altele umbre mari şi rotunde, şi mai departe de ele verdele se înmuia în auriu, ca un petec de soare captiv în apa unui iaz. Toţi copacii înfrunziseră de-acum, iar dealurile erau atât de împădurite, încât substanţa lor părea făcută din frunze, una lângă alta, doar culorile şi texturile acestora fiind diferite, particulă cu particulă. A văzut un şoim planând deasupra drumului şi şi-a răsucit capul după el până când acesta s-a făcut

nevăzut. Pământul era atât de bogat, iar culoarea luminii atât de palpabilă încât la început aproape a uitat că era drumul pe care mersese-n sus şi-n jos cu Katherine, pe întuneric, în seara când ea l-a dus la cină. Când şi-a amintit, a închis iar ochii. Soarele era o minge roşie bine umflată când au ajuns la Nashville, şi s-a ridicat pe dată, pentru că Nashville nu era atât de diferit de Chattanooga. Doar un punct de legătură, fără importanţă. *Des Allemandes, Point à la Hache, Belle Chasse.* O clipă s-a gândit, iritat şi fulgerător, că mergea în direcţia greşită. Ar fi vrut să se afle în drum spre ocean. Autobuzul de Chicago era deja aglomerat când l-a găsit; s-a aşezat pe-un scaun lângă geam şi a privit cum maşina se umple până la refuz. Un puşti de zece-doisprezece ani, cu un păr blond fin, tuns atât de scurt că părea roz, a urcat şi, după o scurtă ezitare, s-a aşezat pe locul de lângă el.

— De unde eşti? l-a întrebat când autobuzul a pornit.

Era întuneric deja; a văzut domul luminat al Capitoliului când autobuzul a ieşit pe autostradă.

— Seul, Coreea.

— O, da!

— Îl ştii?

Spre uluirea lui, vocea i-a sunat mai dornică de conversaţie decât intenţionase. Nu voia să converseze cu puştiul ăsta.

— O, da. Seul Poon-san Pyong-yang.

A rostit fiecare consoană de parcă ar fi degustat-o.

— Fratele meu a fost în război, a continuat el.

— Se întoarce bine?

— O, da! Vrei gumă? Frate-miu zice că gălbejiţii sunt morţi după gumă.

A luat guma şi au mestecat amândoi meditativ până când băiatul s-a întrebat dacă Chuck ar vrea mica bandă

desenată care era ascunsă în folia gumei, iar când Chuck i-a dat-o, puştiul a întrebat de parcă ar fi văzut totul clar:

— Te duci la Chi?

— Chi? a repetat Chuck.

— Chi-cago.

— Da.

— O! a exclamat puştiul, de parcă l-ar fi pocnit cineva în vintre. Mă gândeam eu! În Chi e un mare oraş chinezesc, şi e acolo un loc unde au rechini, şi şerpi uriaşi, şi maimuţe care se ţin de tocurile ferestrelor, de mâncare, şi te duci acolo, le taie capul cu toporul şi-l gătesc, şi poţi să mergi apoi unde e vrăjitorul, care are şopârle puse în borcane, şi ochi, şi, a continuat cu o maturitate disonantă, sunt tot felul de cuţite de aruncat şi au şi chestii de kung-fu şi avioane.

— Ai fost aici? a întrebat Chuck când băiatul a făcut o pauză.

— Nu, i-a răspuns acesta, cu o amărăciune pe care nu puteai să n-o recunoşti. Se duce fratele meu şi îmi mai aduce uneori câte ceva.

Băiatul era o sursă de informaţii despre spelunci şi variate depravări ale oraşului Chicago, Al Capone şi restaurante unde fetele poartă numai pene, iar alte fete poartă, aşa a spus, „doar un şnuruleţ” – lucru care îl interesa numai ca un exemplu de bizarerie –, locuri sumbre cu încăperi ascunse, poate dinapoia unui perete fals, unde se jucau jocuri de noroc. Chi era oraşul de vis.

— Visez să ajung acolo, a spus simplu. Chiar te invidiez. Te-aş face să mă iei cu tine dacă ai jura că mergi direct în oraşul chinezului.

— Nu sunt chinez.

— Nu-i bai, i-a zis cu blândeţe băiatul.

S-au lăsat cuprinşi de tăcere. Puştiul a dormit câteva ore, prăbuşit inconfortabil în scaun, şi s-a trezit speriat. Se

holba ca şocat la Chuck, care s-a temut pentru o clipă că puştiul o să sară în mijlocul culoarului, smiorcăindu-se nefericit.

— Unde suntem? a şoptit băiatul.

S-a aplecat fără nici un menajament peste scaunul lui Chuck şi au privit împreună întunericul. Erau într-un autobuz expres. Mersese fără oprire de când porniseră din Nashville. Băiatul s-a lăsat la loc în scaun şi a oftat. Împărţeau o lumină galbenă, slabă. Autobuzul, în rest, era cuprins de întuneric; motorul huruia domol şi aerul de afară vâjâia pe lângă ei, ca rumoarea oceanului, iar înăuntrul acestora doar sunetul foielii, oftaturilor şi respiraţiei oamenilor. În orele cât băiatul a dormit, a stat cu capul răsucit spre fereastră, spre noaptea informă de afară pudrată doar de lumina slabă a lămpii de citit, care s-a strecurat dinapoia ochilor lui, umplându-l doar de acest privit în gol. Nu ştia cât timp trecuse. Nu se gândise la nimic. Dispoziţia băiatului s-a schimbat şi ea, odată cu murmurul discret din autobuz.

— Am o revistă de benzi desenate, dar am rău de maşină când citesc, a spus. În autobuz, adică. Vrei s-o citeşti?

La început l-a înţeles greşit.

— Mulţumesc, nu, i-a spus.

— E una bună, a continuat băiatul cu speranţă.

I-a citit băiatului revista cu şoapte conspirative. A fost nevoit să-i descrie şi imaginile, pentru că puştiului i se făcea rău şi numai să se uite la ele. Băiatul şi-a apropiat capul de Chuck şi a închis ochii de plăcere când Chuck a început:

— Cei doi se lasă acum pe vine, şi vedem venind spre noi picioarele celui de-al treilea tip, pe deasupra capetelor lor. Al treilea e un chinez, care sare peste tranşee...

— Ştiu, ştiu, a oftat băiatul.

— Ochii americanului umplu toată imaginea, holbaţi tare.

Băiatul, imitând, a făcut ochii mari.

— Ahhhh!

Chuck a continuat în şoaptă:

— Se apropie prea repede. Acum îl vedem pe chinez cum vine spre ei parcă s-ar prăvăli. Ţin baionetele în sus. „Atac!”

Au ajuns în Evansville, Indiana, la miezul-nopţii. Noaptea prematură, care i-a adormit pe toţi călătorii la ora nouă, a fost suspendată. Pasagerii s-au trezit, s-au foit pe scaune, s-au uitat pe ferestre. Autobuzul a trecut cu o mică smucitură peste un pod de oţel, şi huruitul s-a înălţat cu o octavă.

— Fluviul Ohio, a anunţat băiatul.

Au lăsat în urmă Kentucky-ul, nevăzut, imperceptibil. Scheletul verde al podului a trecut pe lângă ferestre, şi chiar şi acolo, la sute de kilometri de el, a simţit apropierea de un oraş uriaş, şi de-atunci nu s-a mai putut gândi la Evansville – scuipat acolo, pe malurile mâloase, într-o întindere de pământ şi una sau două lumini portocalii palide aprinse pe stradă, când autobuzul a ajuns în staţie – fără să-l perceapă ca pe ceva iradiind din acel miez puternic. În staţia cea mică erau câţiva oameni treji, alerţi şi inteligenţi, cu genţile în mâini.

— Chi! a spus cu aviditate băiatul, când s-au scufundat iar în întuneric.

Autobuzul părea să fi prins viteză acum. Distingea orizontul, unde cerul cu multe stele se înălţa direct din pământ. Nimeni nu mai dormea, iar băiatul şi-a amintit, cu un soi de urgenţă reîmprospătată, de celelalte învăţături primite de la fratele lui. Erau şi elefanţi împăiaţi! Un acvariu mare ca un lac, în mijlocul unei încăperi. Fratele lui îi spusese că dacă te duci la un hotel îţi dau tot ce ai

nevoie – mâncare, şi băutură, şi *dames* –, a spus băiatul dând din cap emfatic. Şi lucrurile care sunt în Chinatown: idoli ai diavolului şi găini care dansează pe farfurii. Autobuzul zumzăia de conversaţii, iar luminile cele mici sclipeau de deasupra tuturor locurilor.

— Nu vreau să mă duc acasă, a spus băiatul, scârbit.

Autobuzul era plin de hoinari, oameni care se fofilau cu naturaleţe prin noapte.

— Unde e casa ta? l-a întrebat pe băiat, care părea să se simtă compromis de faptul că avea una.

— Terre Haute, a scuipat el.

Când a fost rugat să spună pe litere a silabisit, cu mici convulsii şi ochi daţi peste cap.

Terre Haute. L-a contrariat să descopere aici un astfel de nume. Îl mai văzuse. *Grand Terre Isle.*

— Înseamnă „pământ înalt”, a spus băiatul rânjind. Ha!

Au intrat în Terre Haute după ora două dimineaţa, o oră ciudată la care un puşti să se întoarcă acasă.

— Ai pe cineva care te aşteaptă? l-a întrebat pe băiat, care s-a răsucit pe scaun, punându-se în genunchi pe el, cu obrazul presat de spătar, pironindu-l pe Chuck din priviri.

— O, da! a spus. Fratele meu zice că nu poţi să-i diferenţiezi pe gălbejiţi, aşa că mă uit bine la tine, ca atunci când mă va duce cu el în Chinatown, sunt sigur că o să pot face diferenţa. Tu poţi?

— Uneori, i-a răspuns.

— Uite râul.

Drumul trecea pe mal, pe lângă un deal. În dreapta, coasta devenea dintr-o dată abruptă. Luna era pe cer aşa că puteau zări vârfurile copacilor şi, dincolo de ele, mult în jos, panglica argintie a fluviului, întinzându-se până pe celălalt mal.

— Râul Wa-bash, a spus băiatul şi apoi autobuzul a intrat în staţia din Terre Haute şi puştiul a dispărut strigând: Nici nu ar trebui să cobor, ar trebui să merg cu tine direct în Chi.

Autobuzul a devenit mult mai tăcut. S-a tot uitat la locul ciudat de gol de lângă el.

Se prea poate ca Terre Haute să-şi fi primit numele de la un călător care mergea spre Chicago, din sud. Dealul acela care se ridica direct din râu era ultimul teren înalt, sau teren de o formă anume în general, pe care l-a văzut. Odată ce au ieşit din oraş pământul se desfăşura plat în toate direcţiile, iar orizontul trasa un cerc al cărui centru era autobuzul. Preţ de o oră şi mai bine râul a curs alături, deşi atunci când terenul a devenit ca-n palmă, râul a părut să se îndepărteze puţin, cam la un kilometru jumătate de drum, continuând să înainteze ca o panglică strălucitoare. Apoi s-a întins spre est. Îl urmărea din priviri până la orizont. Autobuzul şi-a continuat alunecarea spre nord, iar cerul, spre est, se vedea clar. Răsăritul sosea în valuri, mereu depăşindu-i capacitatea de a-l observa, şi dintr-odată stelele au dispărut şi a izbucnit prima rază distinctă şi incredibilă de soare. Era înconjurat de terenuri agricole perfect plate, ca un ocean. Din loc în loc, în depărtare, vedea câte un copac negru şi solitar. Câmpurile parcelate treceau pe lângă el ca spiţele unei roţi. Când soarele a răsărit de tot, o şină de cale ferată a apărut, alăturându-se şoselei, iar staţiile de benzină şi parcările pentru tiruri au făcut loc caselor de cărămidă cu acoperişuri drepte, iar peste şosea atârnau semafoare, apoi prea multe clădiri ca să mai poţi distinge altceva decât o scânteiere în depărtare, de parcă oceanul ar fi trimis-o.

A ieşit din staţia de autobuz într-o dimineaţă timpurie de mai care tocmai cuprindea trotuarele dinspre vest ale

străzilor. Lumina era una de oraş, întinzându-se pe pereţii imobilelor, strălucind dinspre ferestre. Oamenii de afaceri, purtând încă pălăriile fedora de iarnă, mergeau pe jos spre serviciu. Cercetase harta oraşului şi memorase traseul de la staţie spre legătorie, ca nimeni să nu îl vadă stând în stradă neajutorat, cu o hartă deschisă în mâini: patru străzi spre est, apoi paisprezece spre sud, pe Michigan Avenue. Dar odată ajuns în stradă nu a ştiut încotro era estul. A rămas nemişcat o vreme, păstrând o aparenţă de calm, percepând răcoarea pe care betonul nu o evaporase încă, observând obosit, căci nu dormise nici pe departe suficient, fiecare particulă de clădire mustind de culoare şi asprime, la fel ca dealurile din jurul Sewanee-ului. A ieşit din curbă şi a privit către canionul de clădiri până într-un unghi mort. La capăt de tot, un pătrat perfect albastru. A pornit într-acolo, spre est, către lac.

Când a ajuns pe Michigan Avenue totul a luat-o la vale între locul unde se afla şi apă. Dincolo de întinderea parcului vedea portul, cu pădurea de catarge şi vele strânse. Michigan Avenue era lat de patru benzi, cu trotuare primitoare şi drepte. A trecut de covoarele roşii şi copertinele hotelurilor de lux; de coloanele bibliotecii; de frontoanele aurite ale teatrelor. Apoi Michigan Avenue s-a îndepărtat de parc şi, fără să schimbe direcţia, a continuat spre măruntaie, pe măsură ce coasta lacului se îndepărta, desenând o curbă. Clădirile au devenit mai mici şi se aglomerau de ambele părţi ale străzii de-acum mai înguste. A găsit o cafenea cam la o stradă distanţă de destinaţia lui şi, dintr-odată mult mai atent, a comandat la tejghea ochiuri. Cu toate acestea, când s-a prezentat la legătorie, o clădire uriaşă de cărămidă, pe partea dinspre lac a străzii, abia se făcuse ora nouă, şi nu era aşteptat. Managerul a dat din cap spre el şi i-a arătat scrisoarea

primită de la Bower, ridicând-o scurt de pe un teanc aflat pe biroul lui.

— Te aşteptam săptămâna viitoare. Muncă de vară, a spus tipul tău. Vara îi concediem pe cei mai mulţi angajaţi. Nu e o perioadă bună pentru legătoriile de carte. Lipiciul se topeşte şi paginile se încreţesc. Dar o să ai destule de făcut. La morgă sunt veşnic restanţe.

L-a privit pe Chuck pentru prima dată.

— Aşadar, eşti coreean. Sunt mulţi chinezi în oraş, şi destui japonezi, dar nu ştiu dacă avem prea mulţi coreeni. V-a plăcut războiul pe care l-am comandat pentru voi?

— Foarte mult, a spus el.

— Sper că ăla nu e singurul tău rând de haine. E o muncă murdară.

I-a întins lui Chuck o carte de vizită cu adresa unui cămin nu departe de legătorie.

— Întoarce-te mâine. O să lucrezi cu Fran. Ea este responsabilă aici.

Nu se gândise că era o legătorie propriu-zisă, un loc unde se făceau cărţile. Nu era romanţios la gândul acesta, dar asociase orice fel de fabrică cu zgomote fără rost şi un soi de propulsii continue care erau doar un pas deasupra plictiselii, şi oameni care apucă lucruri, aruncă lucruri, le mută de colo-colo. Dar acolo unde lucra – în morgă – nu erau oameni. Şi era o relegătorie, pentru cărţi deja legate, folosite şi stricate. Cărţile care îi ajungeau în mâini erau mucegăite şi prăfuite, tipărite cu cerneală ieftină, care îi înnegrea degetele, pe hârtie poroasă, gălbuie, care la capete se sfărâma sau se rupea dacă o îndoiai. Trebuia să o apuce pe fiecare, să o răsfoiască atent, buricele degetelor sale murdare şi crăpate eliberând o cascadă de pagini, una după alta, şi numai când era satisfăcut că fiecare carte era goală putea să-şi îndeplinească sarcina principală, aceea de a smulge cu sălbăticie copertele

vechi, aruncându-le cât colo. Asta îi explicase Fran că are de făcut. Fran era palidă, dreaptă, poate spre şaptezeci de ani, cu un corp subţire, ca de băiat, şi un halou de păr rărit exact de culoarea pergamentului. L-a instruit, cu resentimentul dispreţuitor al unei persoane care le-ar face singură pe toate, indiferent cât ar fi de degradante. Numea „curăţenie” această muncă. Cărţile încă nedesfăcute din coperte veneau teancuri în saci de pânză, prinşi în nişte suporţi de metal, şi erau atât de adânci încât cărţile ajungeau mult sub cât putea el să se aplece, chiar şi când se sprijinea de margine şi pescuia după ele neîndemânatic, cu pământuful de praf legat de coada unei mături. La sfârşitul primei zile de muncă a întrebat-o pe Fran ce anume ar trebui să caute atunci când frunzărea cărţile pentru a vedea dacă sunt goale. Uneori mai ieşeau câte o buburuză storcită sau firimituri.

— Bani, i-a spus ea furioasă.

Se vedea că nu-l place pe Chuck. Deşi superviza munca la fiecare etaj, tăierea, capsarea şi lipirea, venea insistent în această zonă – un spaţiu mare cu tavanul boltit, aducând a garaj, la capătul din spate al clădirii, unde erau porţile de încărcare – şi se uita la el.

— Bani? a întrebat el.

— Oamenii pun bani în cărţi şi apoi uită de ei. Se întâmplă mereu. Când îi găseşti, mi-i dai mie, nu îi păstrezi. Ăsta ar fi furt, a spus ea, provocator.

— N-am găsit bani.

— Ai făcut asta toată ziua.

A scuturat din cap deznădăjduit.

— Ar trebui să găseşti ceva bani în fiecare zi. Am trecut prin toate muncile în locul ăsta şi nu e zi în care să nu fi găsit bani în cărţi, a continuat şi a ieşit din cameră.

Ura munca asta mai mult ca orice făcuse până atunci. Era murdară şi plictisitoare, şi era mai tot timpul singur. În

încăperea înaltă şi vastă îi ţiuiau urechile de linişte. A găsit o rangă cu cârlig la capăt şi a învăţat să fixeze una dintre ferestre ca să stea întredeschisă, iar în zilele calde o briză plăcută îl învăluia în timp ce lucra şi parcă îl atingea cu molecule umede evaporate de pe lacul invizibil din apropiere. Se prefăcea că ar fi o maşină, care răsfoieşte şi rupe prin timp până la un tatuaj enervant ce i s-a întipărit în minte, prinzând a fi una cu paşii lui şi cu felul în care-şi mânca ouăle la tejgheaua cafenelei. Pulsa odată cu el toată noaptea când se întindea pe patul deşelat şi tare al căminului, treaz din pricina absenţei sunetului, ajungea la el chiar şi când izbutea să doarmă, aşa că visa că munceşte şi se trezea mai epuizat ca oricând. A încercat să sară peste răsfoitul cărţilor, însă nu a putut. În cele câteva rânduri când a reuşit, transgresiunea a pretins un atât de puternic exerciţiu de voinţă că l-a încetinit şi apoi privirea lui se tot întorcea către cartea cu pricina, acoperită încet de altele, iar când aceasta aproape că a ieşit din câmpul lui vizual a scos-o din teanc şi a frunzărit-o frenetic. Fran îl supraveghea încontinuu, iritată şi ameninţătoare. Pentru că era singura persoană pe care o vedea cu oarecare regularitate, gândurile lui i-au dat un rol supradimensionat şi morbid. A încercat să şi-o imagineze ca fată în floarea vârstei, ca femeie căsătorită, ca pe-o persoană care are o casă a ei, şi de fiecare dată, indiferent de fundalul pe care el îl alegea, chipul femeii ieşea la iveală, neschimbat şi obscen. Ochii îl dureau fără întrerupere. Se uita la evantaiul nesfârşit de pagini – circa zece cărţi pe minut. Uneori când smulgea copertele scăpa cartea din mână şi aceasta zbura prin aer. Ori de câte ori venea Fran, stătea mai întâi în spatele lui un minut interminabil, ca şi cum ar fi fost convinsă că el n-o putea simţi.

— Am făcut şi eu asta cândva, s-a smiorcăit ea. Găseam bancnote de doi dolari. Mereu.

Chuck se uita cât mai rar direct spre ea, căci atunci când o făcuse, detectase o umezeală nesănătoasă a ochilor ei, ca lichidul care se scurge dintr-o rană neînchisă. Începuse să-şi dorească să dea peste bancnote pe care să i le poată da. Lucrurile pe care le găsea totuşi, le păstra cu grijă, semn al propriei perseverenţe. Un bilet de cinema decolorat „Pentru o persoană”. Un bon îngălbenit, cu literele violet care păliseră, o sforicică, un plic gol, piciorul păros al unui gândac. A mai găsit un trifoi cu patru foi presat, de culoarea ceaiului; l-a scos uşurel cu vârful degetului, apoi l-a pus în buzunarul de la piept. Seara, când lăsa în urmă legătoria, îşi înşira descoperirile pe pervazul camerei de la cămin. Era surprins de lucrurile care puteau să încapă în trupul cărţilor. O bucată de hârtie pe care era scris: „Te iubesc, Jane.” O pană uleioasă. O carte poştală din Portland, Oregon, scrisă peste tot, chiar şi direct peste imagine, cu o caligrafie nervoasă, ilizibilă. Nu s-a clintit, încercând să-l descifreze, iar când Fran şi-a făcut apariţia, Chuck i-a întins cartea poştală, pe care ea i-a smuls-o din mână.

— Mă furi? a ţipat ea. Al dracului gălbejit ce eşti!

În ziua următoare Chuck a scos o bancnotă mai veche de un dolar din portofel şi a netezit-o bine pe marginea mesei. Era poroasă şi lipicioasă. A adulmecat-o vinovat, simţind metal, şi mucegai, şi mirosul ascuţit al cernelii, sau poate doar al mizeriei. Apoi a închis ochii şi a pus bancnota într-o carte, şi cartea la loc în lada lui, şi a continuat să lucreze cu calm toată dimineaţa, fără nici o aşteptare, până când bancnota a sărit din carte, iar el a respirat uşurat. N-ar fi avut cum să rateze aşa ceva! A pus cartea deschisă pe masă, cu coperta nesmulsă, exact aşa

cum o găsise, iar când Fran a venit, a luat pe dată bancnota.

— De regulă sunt mai multe. Sau bancnote mai mari, unele pe care nu ai vrea să le ai la tine. Dar apoi oamenii uită de ele şi mor, a spus, îndepărtându-se.

Frunzăritul cărţilor trimitea un neîntrerupt curent de praf direct în faţa lui. Nările i se umpleau de mizerii negre. Nu avea niciodată mâinile curate. Când trăgea aer în piept, sunetul pe care-l făcea era cel al unei cârpe ude prinse într-un ventilator. Tuberculoza îi afectase plămânii şi fuma de când lumea şi pământul, cu senzaţia că fumul avea să-i cureţe plămânii. Acum fuma şi mai înverşunat, ca să îndepărteze gustul rânced care îi umplea gura, deşi undeva în spatele acestuia era ceva plăcut. Lucruri nesemnificative, complet separate începeau să se lege – ca şi cum s-ar fi petrecut simultan –, şi astfel se impuneau, laolaltă cu clipa care le unise. Nu avea nici un motiv să se gândească la un bol ieftin de sticlă, la doar trei dolari şi nouăzeci şi cinci de cenţi, pe-care-nu-îl-mai-găseşti-în-nici-un-magazin, ori de câte ori tirurile sau un tren treceau, stârnind o vagă zumzăială, atât de imperceptibilă că poate doar inima lui o detecta, accelerându-şi bătăile. Dar cândva, în birourile USIS, când stătea şi răsfoia neatent paginile din revista *Time*, fără să vadă precis ce se afla în faţa lui, pe paginile tipărite, a simţit în scaun impactul unei bombe la kilometri depărtare, spre nord, şi mai târziu amintirea fricii a luat chipul acelui bol mare, iradiind lumină. Mirosul prafului care scălda totul, înnegrindu-i porii, apăsându-i hainele, i-a adus în amintire ghemotocul de flori artificiale murdare din vaza de pe măsuţa cu telefonul de la Strake, şi sunetul vocii ei.

Când a venit primul weekend deja se căptuşise cu o tuse cronică. Pornea gâjâit din fundul plămânilor, de parcă

ar fi tras după ea şi sânge, şi ţesut. Începuse munca de patru zile. Aceea a fost clipa când iluzia eternităţii care nu se schimbă l-a părăsit, iar convingerea că timpul se mişcă smucit i-a revenit cu o intensitate renăscută. S-a trezit devreme sâmbătă dimineaţă, a cumpărat cafea, şi ţigări, şi un set ieftin de corespondenţă, cu plicuri asortate, împăturit în celofan. Locuia într-o parte aridă a oraşului, fără copaci, unde se aflau predominant depozite şi alte imobile fără ferestre sau oameni. Îi lipseau sunetele scoase de oameni, dar străzile erau pustii, şi a început să se teamă că în căminul unde locuia, dincolo de el nu mai era nici ţipenie de om. Clădirea îi întorcea propria dezolare. Înaltă de numai şase etaje, trona totuşi peste împrejurimi. De la fereastră vedea acoperişurile smolite, întinzându-se în toate direcţiile, iar spre nord zidul zgârie-norilor. Lacul era o linie palidă, albastră. A stat nemişcat, amintindu-şi emoţia pe care a simţit-o când a zărit prima dată acea apă. Apoi, mânat de neliniştea de a părăsi camera, a scris două scrisori cam de mântuială. O corespondenţă fără efort, adresată unor străini pe care nu se aşteptase să-i cunoască vreodată. Nu avea nimic de spus. Prima îi era adresată lui Bower, ca să-l anunţe că ajunsese cu bine, se prezentase la muncă şi că Chicago îi plăcea. Scria lăsând spaţii mari între rânduri, aşa cum obişnuia, doar că de data asta mai curând pentru a ocupa spaţiul decât pentru a se asigura că e lizibil. Scrisul continua să i se întindă pe pagină cu precizie matematică. I se părea că nu îl mai văzuse de multă vreme. „Totul este în regulă”, a conchis el, apoi pe un rând nou, puţin mai la stânga, îi mulţumea încă o dată lui Bower şi s-a semnat.

Scrisoarea adresată lui Katherine era încă mai rarefiată. „Sper că eşti fericită şi bine”, a scris. Era uşor. „Mă simt bine aici.” A privit spre ce săvârşise, puţin mirat. Dar când a scris cu atenţie pe plic adresa la care se afla, ştia că era

ceva ce-ar fi putut omite. Trebuia să iasă, să verifice numărul exact la care se afla imobilul.

L-train[17] trecea pe ruta nord-sud pe deasupra străzii State, la doar câteva străzi depărtare de el, şi după ce a expediat scrisorile a pornit pe jos spre staţia Roosevelt şi a urcat la platforma în direcţia nord, îndreptându-se spre cel mai nordic punct al ei. Ştia din ce văzuse pe hartă că Chinatown era mai departe, spre sud, dar nu-i păsa. Voia să ajungă înapoi în canionul aglomerat al clădirilor. Privind în jos, departe, la stradă dinspre şine şi îngrăditurile metalice, şi-a amintit de podul din Evansville. Ziua era caniculară, senină şi tăcută. Şinele se întindeau înainte ca o şosea dreaptă plutitoare, iar trenul care se apropia era vizibil din depărtare. Când a ajuns, s-a urcat în primul vagon şi s-a aşezat pe primul scaun, lângă fereastra care era în faţă. Şinele au dispărut sub el şi zidul îndepărtat al clădirilor a prins a creşte încet până când a văzut locul dintre ele pe unde şinele aveau să treacă. De pe acoperişurile aflate toate la aceeaşi înălţime, şi de o parte, şi de cealaltă, ţâşneau panouri de afişaj, se iveau clădiri supradimensionate şi, brusc, centrul s-a năpustit peste toate, înghiţind şinele. Ferestrele de la clădirile de birouri, de la fabrici şi depozite erau atât de aproape de tren că izbutea să vadă înăuntru. Ferestrele de pe fiecare rând aflat la nivelul trenului erau acoperite cu hârtii care să blocheze perspectiva, sau cu reclame, sau cu declaraţii de iubire pe panouri improvizate, făcute-n casă. Nu ştia unde să se mai uite. Trenul se aglomerase şi câţiva copii au trecut pe lângă el, înghiontindu-l, ca să-şi lipească chipurile de fereastra din faţă. Urcase fără o idee precisă a locului unde ar fi vrut să coboare şi fără prea mare tragere de inimă, dar după ce trenul a depăşit centrul, şi a

[17] El sau L-train *(Elevated train)* – mijloc de transport suspendat din Chicago.

tremurat uşor într-o curbă ascuţită spre interior, a coborât şi a luat-o spre est, pe lângă Division. La Lake Shore Drive a fost nevoit să traverseze printr-un pasaj subteran, pentru că traficul nu se oprea, şi pe măsură ce gura pasajului se lărgea a văzut o mulţime, tonete de hot-dog, fete în costume de baie şi cu pălării de pai cu boruri largi, biciclete şi, dintr-odată, era pe plajă.

A mers spre nord, absorbit de mulţime. Se mai oprea din când în când să privească lacul. Era mare, ca un ocean albastru şi fără nimic care să-ţi fure ochii până aproape de ţărm, unde se unduia cu mici creste albe. În miezul acestei străluciri, el era chipul întunecat, subţire şi neregulat. Îmbrăcase acelaşi costum ieftin, unicul set de haine pe care îl avea. Simţea cum căldura zilei i se strânge pe pantaloni şi în încălţări. Şi-a scos sacoul şi s-a aşezat, fumând, pe o masă de picnic îndreptată spre apă. La început a fost foarte conştient de sine, simţindu-se prea bine şi funest îmbrăcat, dar în vreme ce privirea fiecărei persoane pe care o vedea fugărea de colo-colo, cu foame, nici una nu se oprea asupra lui. Era înconjurat şi invizibil. *Dragă Katherine*, s-a gândit. *Aici, aici este un ocean.*

Nu ştiuse exact cât stătuse acolo, când a simţit o uşoară lovitură pe umăr şi întorcându-se a văzut un asiatic de vârsta lui, cu o cămaşă desfăcută la guler, cu părul băţos, forţat să stea peste cap, care i se adresa în japoneză.

— E destul de bine, i-a spus bărbatul, întinzându-i o carte de vizită.

Înainte să se dumirească, s-a auzit răspunzându-i în japoneza pe care-o ştia:

— Mulţumesc.

Şi bărbatul s-a îndepărtat, privind de colo-colo, şi ţinând un teanc de cărţi de vizită în mână. Cartonul era inscripţionat în japoneză, dar era succint, aşa că s-a uitat la el în viteză – salon exclusivist de masaj, numai

japoneze, tarif în funcţie de cameră şi durată, de la cincisprezece minute la o noapte întreagă. Pentru a păstra exclusivitatea persoanelor interesate, acestea trebuiau să ia legătura cu managerul hotelului Lakeview, North Clark Street, Little Tokyo.

Nu s-a întrebat dacă stând aşa, cocoşat şi cu o ţigară, aplecându-se uneori mai tare din pricina tusei, îmbrăcat cu un costum ieftin şi închis la culoare într-o zi atât de călduroasă şi privind peste puzderia de oameni care făceau plajă, va mai fi fost altceva legat de el în afară de faptul că era asiatic care să-l fi determinat pe bărbatul acela să-i dea cartea de vizită; a luat-o ca pe un indiciu care i-a picat în mâini şi s-a ţinut după el. A pornit-o înapoi, pe drumul pe care a venit, spre El şi i-a cerut câteva indicaţii vânzătorului de suveniruri.

— Bun venit la Chicago! a exclamat entuziast bărbatul.

Călătorii s-au înghesuit pe peron, cu chipurile roşii după plajă, trăgând sacoşe de cumpărături, fluierând. Trenul a sosit repede, iar el a mers până la Belmont, unde a coborât treptele de la peron ce duceau direct într-o piaţă de legume înghesuită la umbra proiectată de şine, unde japoneze ţipau la vânzători, copii japonezi mestecau caramele tari, printre şiruri strălucitoare de ridichi murate şi bucăţi de tofu cufundate în găleţi. Hotelul Lakeview era un fel de pensiune banală ocupată de japonezi ce fumau înghesuiţi pe banchete înguste şi umpleau fotoliile ferfeniţite din recepţie. Nimeni nici măcar nu s-a uitat la el. De pereţi sprijineau semne în japoneză, interzicând din incintă toate femeile, copiii, câinii, mizeria şi jocurile de noroc interzise. Afară aruncase cartea de vizită, n-ar fi vrut ca cineva să-i interpreteze greşit sosirea, dar acum vedea aceleaşi cărţi de vizită împrăştiate peste tot şi un teanc pe poliţa ferestrei managerului. Camerele erau cât jumătate din cea pe care o ocupa lângă legătorie, cu paturi

rabatabile fără aşternuturi, cu cablurile de la lămpi cam roase, covoare pătate, şi erau întunecoase, gălăgioase, îmbâcsite de fum de ţigară şi mucegai, costau mai mult, plus un tarif suplimentar pentru mese calde şi scoaterea gunoiului, şi exista o singură baie pe etaj, care nu se putea încuia.

— Dacă vrei o femeie trebuie să vorbeşti cu mine, i-a spus managerul. Mă ocup eu. Dacă îţi aduci femeia aici, e ca şi cum ai veni cu mâncarea la restaurant.

S-a mutat în aceeaşi seară, împachetându-şi valiza în stilul Crane, îndesând lucrurile care-cum. A lăsat gunoaiele-artefact de prin cărţi pe pervaz, mai puţin cartea poştală din Portland şi trifoiul cu patru foi, pe care le-a pus în dicţionar, a restituit apoi cheia şi s-a îndepărtat de locul acela sumbru şi singuratic; dar exact înainte să plece şi-a scris noua adresă pe o foaie şi i-a lăsat-o managerului, în cazul în care ar primi vreo scrisoare.

Acum venea la muncă cu El, un drum de patruzeci de minute de-a lungul întregului oraş, senzaţional, sublim – cu lumina albă a dimineţii revărsându-se dinspre lac şi luminile aurii ale înserării dinspre vest. A cumpărat romane din librăria japoneză şi le citea în tren sau îşi sprijinea capul de fereastră, privind pergamentul complicat şi interminabil al oraşului, un peisaj pe care nu reuşea să-l memoreze, deşi încerca cu toată ardoarea. În fiecare dimineaţă alegea să se întoarcă la legătorie şi nu-l mai deranja, pentru că simţea că nu era ceva obligatoriu, pentru că acum era sigur că existau atât de multe căi de a te strecura în viaţă. Camera lui era prea întunecoasă şi zgomotoasă ca să citească, aşa că locuia afară, în ceainării şi restaurante, sau pe treptele hotelului, un membru al legiunii de trântori fumători. Într-o noapte pe când stătea în Belmont Noodle House, cu un bol de *udon* şi cu cartea

de algebră deschisă în faţă, chelnerul s-a aplecat peste umărul lui să vadă mai bine:

— Hei, Einstein! i-a spus, ridicând din sprânceană.

Şi de atunci, la Noodle House, apoi la hotel şi, uneori, pe stradă cei ai locului îi zâmbeau.

— *Sensei* Einstein, îi spuneau.

Fusese adoptat.

Avea o gramatică japoneză misterioasă, cea pe care o învăţase copil fiind şi pentru păstrarea căreia nu făcuse absolut nimic, dar nu a trecut mult până când efortul cu care se chinuia să continue să vorbească şi să gândească în engleză s-a prăbuşit cu totul. Plonjase în cealaltă limbă, căreia nu-i putea rezista. L-a îmbibat, a ajuns la rezervorul lui de japoneză de puşti şi l-a corupt cu totul. Când dormea, visa în japoneză. Când un beţiv îl trezea din greşeală noaptea, confundând uşa, înjura în japoneză înainte să se dumirească unde se află. Era straniu că dorul de casă fusese alungat de un loc care îi amintea de singura ocazie când îi mai fusese dor de casă. Lecţiile de japoneză din copilărie îl pregăteau pentru anul când avea să fie trimis la internat în Osaka, iar când ocazia s-a prezentat, vorbea fluent într-o japoneză rigidă, terorizată, pe care doar un copil străin ar putea-o vorbi. Nu s-a descurcat deloc, un eşec timpuriu pe care nu avea voie să-l uite.

— Oportunitatea este mai puternică decât colaborarea, îi spunea tatăl lui. Poliţia, de pildă. Acum deţine puterea, dar după ce pleacă japonezii cu ce mai rămân? Cu ura oamenilor şi cu ignoranţa. Noi vom avea cunoaşterea.

Tatăl lui a ştiut dintotdeauna că dominaţia japoneză se va sfârşi, şi ţara va trebui apoi reconstruită. Japonezii au făcut tot ce-au putut să boicoteze conducerea locală, dar practica favoritismelor le era pe plac, iar asta a fost

slăbiciunea lor: într-o bună zi aveau să plece, şi vor lăsa în urma lor – un accident – câţiva oameni educaţi. Dacă acest lucru, credea taică-său, nu avea să se întâmple cu generaţia lui, cu siguranţă o va face în generaţia următoare. Chang a fost trimis la internat, copleşit de greutatea înspăimântătoare a acestei datorii naţionale şi ideea că era o flacără care trebuia să se alimenteze din nefericire. Dar pe-atunci avea doar opt ani. Obedienţa era un reflex, datoria însă, doar ceva abstract, înlăturată repede de nefericirea lui disperată, lipsită de rodaj. Şi-au bătut joc de vorbirea lui aleasă, i-au furat uniforma; l-au bătut în baie şi l-au acuzat pe nedrept de tot felul de crime mărunte. Apoi a venit Al Doilea Război Mondial, ca o intervenţie divină, şi l-au trimis acasă.

În Little Tokyo îl tratau ca pe un aristocrat decăzut. Când îşi făcea cumpărăturile în piaţa de sub staţia El-ului, primea ţigări gratis, sau prăjiturele de soia, sau doze reci de bere.

— Ar trebui să laşi numerele şi să te faci avocat. Avem nevoie de un avocat, nu de Einstein, îi spuneau.

Dar părea mândri de educaţia lui cu desăvârşire nepractică.

— Einstein! strigau oamenii după el când trecea, îmbrăcat cu costumul lui tot mai slinos.

— Stai jos aici şi nu te mai plimba ca un copoi!

În zilele când jucau cei de la Cubs, bărbaţii de la hotel şi cu el mergeau pe Clark până la staţia de la stadion şi urmăreau meciul de pe peron, la preţ de un jeton de acces, mâncau *bento* din cutii pentru prânz, beau bere şi cătărându-se unii pe umerii celorlalţi când acţiunea ajungea iremediabil pe zona din dreapta a terenului, ascunsă vederii de galerie. Luau cu ei un radio cu tranzistor şi traducea etapă cu etapă comentariile, în japoneza lui ciudată. Celor din jur părea să nu le pese că e

coreean, asta dacă măcar o ştiau. Filipinezii care tocmai aterizau acolo erau curtaţi pe dată de proprietarii casei de masaj japoneze, iar adolescenţii japonezi luau El spre Chinatown ca să lucreze în restaurante. Prejudecăţile de demult erau irelevante şi neprofitabile. Multe dintre familiile din cartier, care nu imigraseră de curând, locuiseră înainte în California, înainte de a fi împinse în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, iar acum loialitatea lor, singura pe care o mai aveau, era pentru Midwest, unde totul părea posibil. Şi el simţea acelaşi lucru. Poate că obedienţa era un reflex, dar îl mai evitase şi în trecut. A făcut un experiment şi s-a gândit la taică-său, apoi la Peterfield. Păreau la fel de îndepărtaţi ca decanul Bower, sau ca Bill Crane, sau Katherine Monroe. I-a repetat numele pentru sine până când a sunat gol şi lipsit de sens, un obiect necunoscut, botezat de un necunoscut, într-o limbă lipsită de frumuseţe. Pentru prima dată în toată viaţa şi-a dat seama că nu mai trebuia să fie student. Erau nenumărate alte feluri de a trăi, nenumărate alte vieţi pe care le-ar fi putut alege, care nu presupuneau să mai stea după consilii bisericeşti, sau Bower, sau altă invitaţie făcută din politeţe. Ar putea să rămână aici şi să-şi găsească altceva de muncă, într-un restaurant sau chiar la un cazino. Bărbaţii care locuiau în acelaşi hotel cu el îl învăţaseră poker şi nu doar că era priceput ci, cuteza să creadă, era chiar strălucit din când în când.

— N-ai mai jucat niciodată poker? l-au întrebat, nevenindu-le să creadă.

— Nu, a răspuns, zâmbind.

Câştiga.

— Norocul începătorului.

— Cred că minte.

— Dacă minte, merită să vă ia toţi banii, pentru că o face atât de bine.

— Nu jucăm pe bani, a spus unul tare, ca managerul să-l poată auzi.

Jucau pe biscuiţi de orez: o bucată de biscuit, un biscuit întreg şi un biscuit cu alge care reprezentau cinci, zece şi cincisprezece cenţi. După joc mergeau la Happi Sushi Restaurant and Bar, pentru a regla datoriile reciproce.

— Ai faţă de poker, Einstein. Nu-mi vine să cred că nu ai pus-o până acum la cea mai sfântă muncă.

— Faţă de poker?

— Nu ţi se citeşte nimic pe chip.

Câţiva copii s-au strâns acolo unde fusese masa de joc, pe trotuar, lângă treptele hotelului. Unul dintre ei, un băiat micuţ, trecea de colo-colo, examinând foarte serios cărţile fiecărui jucător, apoi retrăgându-se să se sfătuiască cu tovarăşii lui, şoptind cu mâna la gură. Unul dintre jucători a făcut un semn din bărbie spre băiat.

— Ca puştiul ăla. Ştie că i-am face fundul arşice dacă ar spune zice ceva din ce vede în cărţile noastre.

Masa era una dintre cele câteva ale hotelului care, atunci când nu erau folosite, stăteau pliate, sprijinite de zidurile recepţiei, sau răsturnate cu picioarele în sus, ca nişte animale rănite, pe podea, în locuri care încurcau.

— Chiar am faţă de poker? a întrebat Chuck.

— Absolut!

Toată lumea a încuviinţat din cap la unison, cu privirea pironită în cărţile de joc.

Nu mai putea să-şi închipuie lipsa de imaginaţie cu care ajunsese în acel loc. La legătorie uneori se prezenta, alteori chiulea. Rămânea nemişcat la fereastră, privind spre trenurile de pe malul sudic cum vin şi pleacă. A mai plantat un dolar şi pentru scurtă vreme a câştigat încrederea lui Fran; apoi însă ea s-a întors în ziua următoare, micită iar de suspiciune.

— Cred că poate ai găsit o bancnotă mai mare şi ai înlocuit-o cu asta, a spus, fluturând acuzator cu dolarul.

Aproape că l-a cuprins râsul. De ce să-i mai dea ceva? Găsea încă artefacte uitate prin cărţi, dar nu îi mai produceau nici o înflăcărare, doar un interes volatil. A dat peste o scrisoare de dragoste, care încă îşi păstrase parfumul, şi şi-a lipit faţa de ea.

A continuat să înveţe, umplând blocnotesuri galbene cu calcule. Lucra cu stiloul, pentru ca puţinele greşeli pe care le făcea să rămână. Problemele se desfăşurau ca nişte lanţuri care se strângeau în plase şi se propagau în spaţiu. Resimţea o plăcere la fel de mare ca cea pe care îşi imagina că o produce muzica pentru un muzician. Cândva îi plăcuse să se piardă în particularităţile unei limbi, printre numele străine ale lucrurilor bine-cunoscute şi intime, şi ale lucrurilor pe care nu le cunoscuse până când numele lor l-au găsit. Acum a dat la o parte magia aceasta. Magia matematicii a ocupat tot locul. Structura ei cristalină ajungea până dincolo de cer şi cobora până în atomii invizibili, plină de probabilităţi şi totuşi absolut adevărată; şi doar ştiind asta a ajuns cumva să o şi stăpânească. Nici un hotar nu pândea în faţă, cerând să fie traversat. Nimic nu-i cântărea şi nu-i socotea progresul. Se gândea la ceea ce-i spusese Kim cu ani în urmă legat de destinul lui, şi a râs uimit. *Cum de ai ştiut?* se minuna, privind din El spre reţeaua oraşului sau în strălucirea care se ivea pe geamul unui restaurant cu tăiţei. Simţea că mersese atâta vreme împotriva curentului, încât se obişnuise cu rezistenţa implacabilă, iar acum vântul îşi schimbase direcţia şi-l împingea mai departe. A terminat cartea pe care o adusese cu el şi şi-a petrecut o sâmbătă întreagă hălăduind prin Chicago în căutarea alteia. Fiecare zi în care rezolva probleme era una care merita, una completă. Nu vedea o acumulare de înţelegere, dar o intuia – ceva ce

îl sprijină. Şi-a amintit de perioada când simţea că viitorul lui depindea de prestaţia lui impecabilă la diferite porţi de acces, unde era cântărit şi apoi i se permitea să treacă mai departe. Această idee nu îi mai aparţinea. Ştia ce-i este sortit să facă şi, oare, nu tocmai asta făcea deja? Era înconjurat de oameni care se luptau zilnic, cu putere, sălbăticie şi independenţă, şi ei l-au văzut aşa cum îşi dorea, ca pe un savant.

— Întreabă-l pe Einstein, spuneau. El ar trebui să ştie.

La Belmont Noodle House i se permitea să stea cu orele, înconjurat de cărţile lui, cu bolul gol împins de-o parte, cu cana de ceai mereu plină, chiar dacă în restaurant nu erau decât câteva mese. Simpla lui prezenţă transforma locul într-o bibliotecă. Aşadar era un savant, pentru că acesta era lucrul pe care îl făcea. Descoperise puterea de a se crea pe sine, de a arunca în lături ce ura şi de a spune răspicat ce anume era. Nu credea că-şi dorea mai mult de atât.

Iunie s-a făcut iulie. Era prima Zi a Independenţei pe care o petrecea în America, şi s-a trezit cu un sentiment ceremonios. La opt dimineaţa deja explodau petarde peste tot în sus şi-n jos pe North Clark Street. Stătea aşezat pe treptele hotelului, uitându-se cum grupuri după grupuri pregătite de picnic îşi pregăteau, cu urgenţa vacanţei şi ciripituri, echipamentul, apoi porneau legănat spre lac. Legătoria era închisă. A stat pe trepte până când aerul umed al dimineţii târzii l-a copleşit, apoi a urcat înapoi. A încercat să lucreze la algebră, dar ziua i se întindea înainte, laolaltă cu murmurul continuu care se ascundea sub zgomotul ei. S-a dus la Grădina Zoologică din Lincoln Park şi a trecut încet de la o cuşcă la alta, cu mâinile îndesate în buzunare, de-abia sesizând animalele, căldura, mirosul răscopt. De acolo a rătăcit până la Oak Street Beach, şi de la Oak Street Beach la Navy Pier, dar oriunde

se ducea dădea peste grupuri de oameni, sprijinindu-se unul de umărul celuilalt sau aplecaţi deasupra coşurilor de picnic. S-a întors la hotel.

De acum se apropia seara, iar obişnuiţii de la Lakeview au început să târşească pe trotuar mesele ponosite de joc, şi scaunele pliante metalice, şi găleţile de plastic pline cu gheaţă. S-a grăbit bucuros într-acolo. Unul dintre vecinii lui i-a dat o bere într-o pungă umezită de hârtie.

— Eşti gata să câştigi în stil mare, Einstein?

Doar a încuviinţat din cap şi a zâmbit. Chiar şi în mijlocul lor s-a simţit dintr-odată incurabil de singur. În timp ce cineva a trecut pe lângă el, lovindu-l cu cotul şi trăgând pe trotuar un prelungitor în care a băgat în priză un radio, managerul hotelului tot repeta din capul scărilor:

— Fără jocuri, fără jocuri de noroc înăuntru, fără jocuri de noroc afară.

Auzeau sunetul slab şi exaltat al orchestrei Filarmonicii care cânta în parc, transmiţându-se în direct. După apus, urmau artificiile. Când managerul l-a văzut pe Chuck, i-a făcut un semn, iar acesta l-a urmat în întunericul din recepţie.

— Scrisoare pentru tine. A sosit ieri, însă nu te-am văzut, domnule Silenţios – că te fofilezi mereu când intri şi ieşi.

Plicul avea ştampilă de Sewanee şi nici o adresă a expeditorului. După dată, se vedea că zăcuse la cămin o bucată de vreme înainte să fie expediată mai departe. 11 iunie 1956. A întors plicul şi a citit, mâzgălit neatent sub îndoitură, *Addison.*

Dragă domnule Ahn,

Nu ştiam că plănuiseşi să-ţi petreci vara la Chicago, dar acum că ştiu sunt nevoit să te felicit pentru înţelepciunea de a evada de pe muntele ăsta adormit, într-un loc unde

este măcar un pic de viaţă. Din câte îmi amintesc, Chicago e un oraş extraordinar, deşi, spre ruşinea mea, trebuie să mărturisesc că nu l-am mai vizitat de ani de zile.

Îţi scriu pentru a-ţi mulţumi în numele lui Katherine pentru scrisoarea pe care i-ai trimis-o. Bănuiesc că nu ştiai că s-a întors la New Orleans, unde e mama ei, acum bolnavă. I-am expediat acolo scrisoarea ta. A fost un gest foarte frumos din partea ta să îi scrii şi chiar te încurajez să continui. Orice veşti de la prietenii ei o vor bucura.

Şi acum, într-o notă mai veselă, îmi dau seama că amândoi, Katherine şi cu mine, îţi vom fi datori în scurt timp pentru a ne fi rezolvat o dilemă. Până acum nu am avut norocul să cădem de acord care va fi oraşul care să merite onoarea de a ne găzdui nunta. Acum că ne-ai reamintit de Chicago, mai că nu mi-aş putea imagina un loc mai potrivit.

Cu bine,

Iar la sfârşit adresa ei din New Orleans.

Fran îl aştepta în ziua următoare.

— Am venit ieri şi am curăţat o oră întreagă cărţi şi ştii ce am găsit?

El a scuturat din cap, iar când i-a fluturat o bancnotă de zece dolari în faţa ochilor, ţinând-o cu ambele mâini, el continua să dea din cap că nu.

— Golan împuţit, alunecos şi mincinos ce eşti! a spus. Pun eu gheara pe tine!

Toată după-amiaza, abia dacă a văzut ce face. Vechile obiceiuri, acum că mintea îi era distrasă, au revenit; a frunzărit apatic toate cărţile, auzind ca de foarte departe foşnetul paginilor şi sunetul puternic, atunci când le rupea copertele. Se prea poate să nici nu fi privit în jos la ce făcea, ci afară, pe fereastra dinspre est, în strălucirea

orbitoare sub care ştia că este marea de şine ce duce spre Illinois Central. Ziua era atât de calmă că i s-a părut că aude sunetele legătoriei coborând peste el: marginile murdare ale cărţilor răzuite, împunsăturile ritmice ale maşinilor de cusut. Fran l-a lăsat în pace tot restul zilei. Nici măcar o dată nu s-a întors să-l tulbure.

A citit de atâtea ori scrisoarea lui Addison că a memorat-o aproape fără să vrea, iar sunetul vocii acelui bărbat era mai prezent decât cel pe care îl făcea el, muncind. Simţea că se apropie o schimbare. Viaţa lui aici devenea tot mai mică, făcând loc la ceva ce fusese mereu în jurul lui. Ştiuse, dinapoia fericirii intoxicante pe care o trăia aici, că nu avea să rămână cu adevărat în acest loc. Deja îşi vedea camera aşa cum o va face în viitor, amintindu-şi-o. Soarele a coborât şi încrengătura de şine era vizibilă, strălucind ca un râu. La sud de oraş liniile de periferie se ramificau, Side Shore Line se ţinea pe lângă lac, iar celelalte se întindeau ca nişte rădăcini spre est, vest şi sud. S-a dus încet spre sac şi s-a întins după o carte nouă, apucând-o cu pământuful de praf prins de coada de mătură. Muncea încet. S-ar putea să nici nu ajungă la fundul sacului. Paginile au foşnit în mâinile lui şi au trimis în sus un nor de praf. Era cu faţa întoarsă spre fereastră şi nu a tuşit; cu toate acestea a văzut ceva, iar când s-a întors, unde se deschisese cartea era o bancnotă de o sută de dolari. A luat-o şi a examinat-o cu atenţie, căci nu mai văzuse una până atunci. Pe faţă era Ben Franklin: om de ştiinţă, tipograf, inventator, un individ indisciplinat, de nestăpânit. Pe cealaltă parte un desen cu o clădire pretenţioasă – Independence Hall. Încă nu era ora cinci. Bancnota era foarte netedă, dar avea totuşi unele urme de îndoituri. Era imposibil de spus cât stătuse în carte. Şi-a ridicat bărbia, încercând să-şi ascută auzul, dar acum nu mai auzea nimic. Când s-a dus la uşă şi s-a uitat afară, nu

era nimeni. A îndoit bancnota, regretând că o strică aşa, a ieşit prin porţile de încărcare, în stradă, şi cu El înapoi în Little Tokyo, scăldat în lumina aurie dinspre vest. Cândva crezuse că nu există decât o uşă, un singur răspuns corect la o problemă. Nu pricepuse câte soluţii erau posibile, aşteptând doar ecuaţiile care să le aducă la viaţă. Aşa că asta a făcut, fără să-i pese cum ar fi stat lucrurile în altă situaţie, dacă ar fi găsit banii cu o săptămână înainte de a fi primit scrisoarea, sau o săptămână mai târziu, sau deloc; dacă ar fi găsit banii, dar nu ar fi primit scrisoarea, sau dacă scrisoarea ar fi avut alt expeditor, sau ar fi spus altceva, fără tonul acela de încredere de sine supremă, care părea să trădeze ceva.

Unsprezece

Katherine nu avea de făcut lucrurile pe care o mireasă obişnuită era nevoită să le facă. Ea demonta o viaţă, nu asambla o alta. A început să-şi elibereze casa, încercând să separe peisajul constant impersonal de ocupanţii săi intimi. Intra în casă cu curaj în fiecare dimineaţă, spunându-şi că are o sarcină foarte simplă: va împacheta hârtiile, şi hainele, şi cărţile, şi mărunţişurile, în vreme ce mobila putea să rămână. Furtunul din grădină aparţinea casei, dar toate plicurile cu seminţe neplantate erau moştenirea ei. Dulapul cel masiv urma să rămână, dar comoda cu sertare, cea cu margini pictate grosolan, avea

să o însoţească. Zi după zi, spre prânz, încrederea ei în simplitatea sarcinii pe care o avea era înfrântă. Se întreba tot mai des, cu convingerea copilărească că e un gând greşit, de ce nu ar putea rămâne la ea în casă? Asta sau să plece, lăsând casa cu respiraţia ţinută, păstrând spaţiile calde dintre lucruri, cu speranţa că se va întoarce aici. Ochiurile de lumină aruncate de lămpile din bibliotecă apăreau seară de seară şi dispăreau, ca luna, în fiecare dimineaţă. A amânat împachetatul şi s-a concentrat să golească fiecare cameră pe rând, îmbulzind totul într-un spaţiu tot mai mic. La parter începuse să fie dificil să circuli. Măsuţe de colţ şi balansoare pe hol, cărţile din bibliotecă scoase de pe rafturi şi puse în cutii, stivuite câte două-trei una peste alta şi împrăştiate peste tot, cu capacele deschise, de care se împiedica. Charles a venit într-o după-amiază şi a stat în bucătărie fără să scoată o vorbă, printre cratiţe una-ntr-alta, şi turnuri de farfurii, şi aparate care ocupau toate blaturile şi o bună parte a podelei. Katherine golise toate dulapurile, ca să vadă cam ce era pe-acolo. Casa aceasta păstra o versiune a lui din trecut la care ţinea în mod special, ai cărei unici martori ce supravieţuiseră erau doar încăperile ei. Decenii întregi ale vieţii lui aparţineau unei epoci despre care nu putea vorbi niciodată cu ea, nu numai pentru că ea nu făcea parte din ele, ci mai ales pentru că ea copil îi apărea inevitabil la periferia memoriei, la fel de stăpână pe ea şi solemnă ca un animal – trăgând după ea prin cameră păpuşa, stând la adăpostul unui arbust –, şocându-l iar. Îi displăcea ce făcea Katherine. Lăsată în pace, casa putea să conţină – neştiut – nenumărate vieţi, dar acum ea tulburase toate sedimentele. Iar casa le-a reamintit de altceva, care i-a făcut să se înfurie unul pe celălalt.

— Ai nevoie de ajutor? a întrebat-o când ea a intrat în bucătărie, îmbrăcată cu o cămăşoaie veche pe care a recunoscut-o pe dată ca fiind una de-a tatălui ei.

— Nu.

Katherine ştia că el nu voia să fie acolo cât ea se ocupa de asta.

— I-ai scris mamei tale?

Cât a tot robotit a tot fost asaltată de scrisoarea asta pentru mama ei. Mintea i-a oferit nenumărate versiuni, şi nici un alt gând care se ivea nu reuşea să o alunge. *Bănuiesc că acesta este lucrul de care te-ai temut cel mai tare; bănuiesc că acesta era singurul lucru pe care trebuia să îl fac înainte ca tu să mă ierţi; Dragă mamă; Dragă mămică; Dragă Glee.*

— Nu, a răspuns ea.

Şi-a şters mâinile pe cămaşă şi a ieşit din bucătărie.

În ziua când l-a văzut pe Chang la slujbă a încetat în cele din urmă să mai amâne lucrurile. Pentru a-şi domoli chinul, avea nevoie să găsească un fel sau altul de rezolvare, iar în după-amiaza aceea s-a întors acasă la ea, deopotrivă ruşinată de ceea ce i-a spus şi cu o nouă hotărâre. Şi-a găsit vechile instrumente de scris într-o cutie încă nesigilată – sugativa ei veche făcută sul şi stiloul în carcasa zgâriată de metal. A pornit pe scări în sus, prin conurile de lumină prăfuită, până la biroul ei gol şi proaspăt şters de praf, într-o cameră ocupată acum doar de un pat fără nimic pe el şi un set de draperii nespălate, fluturând delicat în briza care intra pe fereastră, şi a scris scrisoarea. De-abia s-a apropiat de ceea ce simţea. Bănuia că nici măcar pe departe. A scris ce-i trecea prin cap, abandonând orice plan ar fi avut să fie elocventă, temându-se că dacă face vreo pauză o să-şi piardă curajul. A abandonat ideea că „arta corespondenţei nu constă în a

exprima, ci în a convinge”. Era ceva ce maică-sa o învăţase. Când dansezi, condu din încheieturi. Nu vorbi ca şi cum ai avea opinii, ci cu indulgenţă, ca şi cum te-ai amuza. Ţine spatele cât mai drept şi o să pari de două ori mai subţire. Pierderea mamei s-a ridicat încet de unde încercase s-o ascundă, conţinută, dar în nici un caz diminuată. Fusese singura fiică a mamei sale, şi totuşi amândouă au ratat să trăiască această legătură. A scris: „Nu sunt mândră de diferitele mele ratări. Nu am fost o fiică bună, am fost o elevă slabă şi un exemplu prost de femeie independentă. Niciodată nu am fost de fapt independentă.” Ce era oare mai egoist, să te zdrobeşti fără rost împotriva curentului, sau să găseşti o cale de a-l lăsa să te împingă înainte, indiferent cât de dăunătoare i-ar fi forţa? Clişeul a făcut-o să se înfioreze, dar nu a încercat să găsească o versiune mai bună. Clişeele erau una dintre cele mai cumplite forme de adevăr şi tocmai categoria asta, categoria adevărurilor de doi bani, banale, era cea care o locuia acum. Cu cât se supunea, scriind, unei brutalităţi tot mai mari, cu atât devenea mai încrezătoare că vorbeşte despre fapte ca atare. Era slabă, era lipsită de curaj, n-avea imaginaţie. Toată viaţa ei mărturisea despre lipsa de imaginaţie. Situaţia ei era salvată numai de faptul că o recunoştea şi că recunoştea de asemenea că speranţele numai nu pot face ca adevărurile să existe; trebuie descoperite, de peste tot unde au fost împrăştiate, camuflate ca să se potrivească pe fundalul lucrurilor lipsite de importanţă. Adevărul era plăpând şi dezamăgitor, dar exista. Nu te trimite să mizezi împotriva unui viitor lipsit de generozitate. A coborât iar şi a rupt un boboc din caprifoiul corai. „Iată una dintre florile tale luminoase”, a încheiat ea, punând floarea în plic. Şi-a amintit-o pe maică-sa cum stătea în bucătărie, cu încheieturile sprijinite de coapse, pentru că avea încă

mâinile ude de la spălatul vaselor, urmărind o privighetoare trecând de la o floare la alta a caprifoiului.

— Uită-te! i-a strigat. Uită-te la drăgălăşenia asta!

Abia după ce a expediat scrisoarea şi-a imaginat-o pe maică-sa primind-o. Cum va merge spre cutia poştală cu un pahar cu ceai cu gheaţă pentru poştaş. Katherine şi-a amintit cât o stânjenise obiceiul acesta al mamei de a-l pândi pe poştaş şi a-l prinde-n ambuscada unei băuturi răcoritoare şi-a conversaţiei. Cum îşi proptea Glee un cot între barele gardului de fier forjat negru, jucându-se cu frunzele unui tufiş sau lovind fără oprire cu piciorul în lespedea de piatră până când poştaşul îşi termina băutura, de parcă ea ar fi fost cea încolţită. Dincolo de asta Katherine nu-şi mai putea imagina ce s-ar putea întâmpla. Scrisoarea îi părea acum vulgară, chiar dementă. Fiecare moment pe care şi l-a închipuit ca pe un prag final nu făcuse decât să-i complice emoţiile. A început ea însăşi să aştepte poştaşul; dimineţile se tot ducea în dreptul ferestrelor până când îi zărea maşina apropiindu-se de casă şi imediat ce dispărea iar aproape că o lua la fugă pe alee. În fiecare zi când nu găsea nimic era dezamăgită, dar şi uşurată. Poate că mama ei aruncase scrisoarea fără ca măcar să o deschidă. Poate că mama ei a fost mai ofensată de ce i-a spus Katherine, decât dacă ar fi lăsat-o în pace. Katherine asociase mereu cu maică-sa lucrurile astea înnebunitoare legate de protocol, şi cu aşteptările acesteia – stringente, elaborate şi mereu dezamăgite.

Apoi i-a primit răspunsul. Când a văzut plicul zăcând acolo, în umbra de pe fundul cutiei poştale – acelaşi plic ştanţat, de un albastru palid, pe care mama ei îl folosea de când îşi putea Katherine aminti, de când era o fetiţă doar şi credea că masa de corespondenţă a mamei era un loc de joacă interesant şi inepuizabil –, a început să plângă. A stat la capătul aleii, desculţă şi cu cămaşa mare,

bărbătească, murdărită temeinic, şi a plâns. Şi-a şters faţa cu mâneca şi a privit în susul aleii, spre casa ei, privind-o aşa cum poate că ar fi făcut-o dacă ar fi fost plecată decenii la rând, iar acum se întorsese în cele din urmă, numai ca să se minuneze de cât de mici erau dulapurile în care cândva se ascunsese şi cât de ponosit era totul. Îşi dorise ca Chang să-i spună: „Nu, nu te mărita, nu fi proastă; împachetează nişte lucruri şi hai să ne întâlnim mai târziu, când toată lumea doarme.” Cam cât de des se întâmplă una ca asta? A venit dintr-o ţară îndepărtată, iar pentru ea asta era ceva mai uşor ca aerul. Întotdeauna arătase ca şi cum ar fi căzut dintr-un avion, slab şi trecător în costumul lui întunecat, o falie strălucitoare pe fundalul a tot ce e banal. Îşi dorise să intre în acel cerc. Iar acum iată scrisoarea, parafându-i logodna. Acel pătrat elegant şi pastelat nu putea conţine altceva decât un consimţământ amabil, lipsit de sentiment. Voise furie, dispute, ceva împotriva căruia să aibă de luptat. Nu ştia cum altfel să fie sigură de ea. A luat într-un târziu scrisoarea şi şi-a dat seama că nu recunoaşte scrisul.

În casă şi-a făcut o băutură. Era un alt fel de a-şi imita mama, completând totul cu o mină arogantă, menită să mascheze cât de dornică era să se îmbete. Katherine şi-a sorbit băutura cu trufie, ridicând uşor din sprâncene pe măsură ce alcoolul pătrundea în ea. Apoi a deschis plicul. Se vedea linierea de culoare violet a plicului şi hârtia cu un scris nervos. Scrisoarea venea din partea unei persoane pe nume Mary Frances, care se recomanda ca menajeră, şi îi spunea, cu scrisul ei neîngrijit, pe care Katherine l-a catalogat pe dată drept lipsă de atenţie, că doamna Monroe era în clipa aceea mult prea bolnavă pentru a se tulbura cu tot ceea ce presupune scrierea unei scrisori şi voia să ştie („doamna Monroe îmi dictează”) dacă nu ar

putea Katherine să vină la New Orleans, ca să discute lucrurile faţă în faţă.

A lăsat jos scrisoarea şi şi-a terminat băutura. Apoi şi-a mai turnat una şi s-a dus la telefon. Când a răspuns femeia, a întrebat:

— Cu cine vorbesc?

— Sunt Mary Frances, i s-a răspuns tărăgănat şi neatent. Cu cine vorbesc?

— Cum se simte doamna Monroe azi?

— Doarme. Nu cred că v-am reţinut numele.

— Sunt Katherine, fiica ei.

— O, a spus femeia pe un ton care a izbutit să fie deopotrivă reţinut şi insinuant. Să mă duc să-i spun că sunteţi la telefon?

— Categoric nu! Când se trezeşte spune-i că vin şi că vreau să te concedieze. Ajung mâine spre orele prânzului.

Femeia a râs din toată inima.

— Ah! Mi-a spus că eşti impulsivă.

A continuat să râdă.

— Ai să-i spui ce tocmai am zis?

— Sigur că da. Dar să ştii că mă place.

Râsul lipsit de griji al femeii a făcut-o pe Katherine să se înfioreze. A pus receptorul jos şi a început să-şi facă bagajele.

Mary Frances se aşezase în aşa fel încât să fie încadrată de glicinele ce acopereau veranda de la intrare şi stătuse acolo de la cea mai timpurie limită a ceea ce puteau fi considerate orele prânzului, ca atunci când Katherine va ajunge să nici nu apuce să stea în maşină, minunându-se de aspectul neschimbat al casei sub lumina tulbure şi galbenă. Cât a condus, ideea că Glee urma să moară o împinsese pe Katherine pe tărâmul catastrofei abstracte, dar acum că gonise spre locul acesta, împlinind singurul ei

imperativ clar, părea copleşită de situaţie. După ce privise suspicios persoana care probabil era Mary Frances, s-a decis că această distragere îi făcea bine. Pe când păşea clătinat pe aleea dinspre casă cu bagajele după ea, Mary Frances i-a strigat:

— Mi-e teamă că sunt încă aici, domnişoară Monroe.

Casa era plină de mici detalii decorative care simbolizau plecarea copiilor şi văduvia. Pe podelele camerelor erau covoare noi, care le imitau pe cele victoriene autentice din colecţia Smithsonian Institution. Pentru Katherine a fost o uşurare să descopere măcar interiorul casei atât de straniu şi vanitos. Dar bovindoul mare din capăt era deschis şi mirosul de caprifoi pătrundea înăuntru, împreună cu cel mai rânced al florilor de magnolie, rupte şi mucegăite, căzute pe toată aleea de la intrare, de parcă erau coji decolorate de banane. Mirosul din grădină a copleşit-o cu uniformitatea sa absolută, care pătrundea peste tot. Stătea lângă Mary Frances, ascultându-i poliloghia celor mai recente lucrări de renovare, mai mult pentru că Mary Frances părea că li se adresează pereţilor, a căror tencuială fusese refăcută de curând. Nu-i scăpaseră micile înţepături strecurate de Mary Frances în inventarul exhaustiv, că acest splendid proiect la care ea, Mary Frances, a dat cu bucurie o mână de ajutor era genul de iniţiativă în care o fiică s-ar fi implicat să-şi ajute mama. Mary Frances nu s-a oferit să-i ia bagajele. Katherine şi-a lăsat valiza pe covorul Smithsonian, apoi a simţit mirosul unei ţigări şi a auzit vocea mamei rostind:

— Iată-te, Kitty-Katherine!

Mama ei coborâse până la jumătatea scărilor, se sprijinea de balustradă cu o mână, ţinând ţigara între două degete. Părul ei era un nor fin, strălucitor în jurul capului.

— Îi arătam schimbările din casă, doamnă Monroe.

— Te-am auzit.

Glee a tras cu grijă din ţigară şi a eliberat un fuior de fum. Întregul ei chip parcă micit era de un galben ca zerul, ca de pe altă lume. Avea unghiile nefăcute, iar asta le dădea mâinilor ei un aer tineresc şi neterminat, mai puţin articulaţiile ca de marmură.

— M-am gândit la ceea ce ai spus, Katherine, dar nu o pot concedia pe Mary Frances pentru că ţine minte fiecare cuvânt pe care îl spun. Nu ţi se pare ceva ieşit din comun? Cred că sunt nişte aperitive reci pentru prânz în răcitor, Mary Frances, ai putea să începi să pregăteşti masa. Asta dacă nu cumva Katherine n-o fi mâncat prin vreo cafenea pestriţă de pe drum.

Când Mary Frances a plecat Katherine a spus:

— M-a făcut să cred că eşti foarte bolnavă.

— Încearcă să-ţi ascunzi dezamăgirea. Ştiam că nu ai veni dacă te-aş fi chemat pur şi simplu.

— Cu siguranţă aş fi venit dacă m-ai fi chemat. Tot ce aveai de făcut era să îmi ceri.

— E foarte în stilul Katherine! Ştiu că eşti perfect rezonabilă exact atâta vreme cât şi ceilalţi sunt. Tot ce-avem de făcut este să fim rezonabile, nu? Asta aştepţi! Să fim rezonabile.

Anunţul acesta a stors-o de toate puterile.

— Credeam că o să pot face apel la sensibilitatea ta dramatică. Katherine Nightingale se grăbeşte să mă salveze. Mi s-a părut foarte drăguţ că ai încercat s-o concediezi pe Mary Frances. Dar ea e Boswell a mea. Am nevoie să ştiu că se ţine după mine peste tot, altfel cum să fiu sigură că exist?

Pe când prânzeau, Glee a spus:

— Să-ţi povestesc ce facem noi pe-aici, zilele astea? Mă trezesc odată cu găinile şi Mary Frances şi cu mine facem o plimbare prin grădină, înainte să se facă mult prea cald. Eşti binevenită să ne însoţeşti dacă te trezeşti, dar nu

trebuie să te simţi prost dacă mai dormi. Eu abia de pun geană pe geană în ultima vreme, şi Mary Frances e nevoită să recupereze odihna când nu am nevoie de ea. Apoi mă odihnesc până la prânz. De regulă, mâncăm pe la douăsprezece. Acum te-am aşteptat pe tine. După prânz, corespondenţa, apoi iar mă odihnesc. Cina o luăm când se întunecă, pentru că lumina îmi omoară apetitul. Dacă nu vrei aşa, Mary Frances îţi poate pregăti ceva mai devreme, dar trebuie să îi spui după prânz, căci după-amiaza o las să-şi vadă de distracţiile ei. O să stai în vechea ta cameră. Simte-te ca acasă. Dacă nu-ţi mai aminteşti oraşul, Mary Frances îţi poate căuta o hartă. S-au construit câteva şosele noi, însă toate cele vechi sunt la locul lor.

— Nu cred că o să vreau să ies.

— Nici o problemă.

— Nu vrei să vorbeşti cu mine?

— Sigur că da, Katherine. Vorbim în seara asta, după cină.

— Şi până atunci ce faci?

— Tocmai ţi-am spus, nu-i aşa? Suntem ocupate toată ziua până atunci.

S-a uitat la maică-sa cum iese încet din cameră şi porneşte înapoi în sus pe scări cu spatele drept şi cu o mână strângând tare braţul lui Mary Frances.

Mary Frances reuşise să preia funcţia de ambasador al poştaşului. După ce a dus-o pe Glee la etaj s-a aşezat într-un balansoar de răchită sub glicina de pe verandă şi când a ajuns poştaşul a pornit spre el până la jumătatea aleii, unde l-a aşteptat. Se pare că nu mai primea băuturi răcoritoare. Katherine privea tranzacţia prin uşile de sticlă de la fosta ei cameră. Când Mary Frances i-a dat drumul poştaşului şi a intrat cu încărcătura specială, Katherine a deschis uşile şi a ieşit pe terasa de la etaj. Aici nu era nici

un scaun. Vedea în stratul de praf de culoarea argilei de pe scânduri urmele lăsate de o furtună de vară şi bucăţi de ghindă din stejarul bogat care umbrea grădina din faţă şi trecea peste gardul de fier forjat pentru a-şi îmbârliga ramurile cu arborii de pe trotuar. Terasa părea să nu mai fie folosită. În copilărie fusese terasa copiilor, unde li se dădea voie să stea după ce ora lor de culcare trecuse, în nopţile de petreceri, cu radioul pornit şi dat încet, sorbind din băuturi cu un aspect important, pline ochi cu cuburi de gheaţă şi colorant alimentar. Glee obişnuia să-şi lase pentru o clipă oaspeţii, să urce ca să le strecoare o picătură de mentă în pahare şi să-i sărute de noapte bună, mirosind toată a parfum de liliac şi a pudră cosmetică, cu ochii şi buzele foarte evidenţiate. Sub ei, pe veranda de la parter, râsetele deveneau tot mai puternice, odată cu tăcerea care se lăsa pe străzi. De pe terasa de sus printre copaci se ivea un petec de cer, pe care priveau constelaţiile cum se aprind şi doar astfel pricepeau cât de târziu este. Pe-atunci Katherine avea cinci-şase ani. Îşi amintea zumzăitul moale al radioului, un univers pustiu, ferecat în cutia aceea zdravănă.

O auzea pe Mary Frances cum îi citeşte cu voce tare corespondenţa mamei ei. Dacă s-ar fi fofilat în linişte de-a lungul terasei, ar fi putut privi direct în camera ascunsă de draperii a mamei. Dar mama ei ridicase epuizarea la rang de regim, iar asta transformase casa într-un loc de camere antifonate parcă, separate de bariere impenetrabile, comunicând între ele doar prin câteva porţi care se deschideau numai la anumite ore. Peste toate se simţea determinarea sumbră ca totul să fie privat şi, cu toate că vocea lui Mary Frances trecea cu uşurinţă prin pereţii subţiri – invitaţii emoţionante la prânz, mulţumiri, apeluri ale unor societăţi caritabile –, Katherine simţea forţa de respingere pe care o exercita camera mamei sale. Era un

semn bun dacă ar fi presupus că şi camera ei avea să fie tratată cu acelaşi formalism fanatic. În locul intruziunii neînfrânate cu care se exprimase cândva mama ei în treburile lumii, acum era o indiferenţă regală. Katherine nici măcar nu a fost chemată la cină. S-a aventurat la parter imediat ce a fost suficient de întuneric pentru a aprinde luminile, iar masa fusese deja pusă, exact cum i se spusese.

La masă, Glee ţinea furculiţa cu dinţii în jos, aranjând mâncarea într-o configuraţie uniformă prin farfurie. Când nu făcea asta, se întindea după o ţigară.

— Ai rămas drăguţă şi zveltă, a spus. Deşi cineva ţi-a cam asediat părul.

— L-am tăiat.

— De ce? Erai într-o dispoziţie monahală?

— Nu e chiar atât de scurt.

— Mereu ai pendulat imprevizibil între hedonism şi monahism. Ştii ce mi-a spus ieri Mary Frances după ce a vorbit cu tine?

— Nu prea-mi dau seama cum aş putea şti.

— A zis că i s-a părut că erai beată.

— Eram.

— I-am spus: „O, nu! Katherine nu s-ar îmbăta niciodată. A trăit ani de zile ca un iezuit, refuzându-şi plăcerile interacţiunilor umane fireşti. Dacă e beată, lucrurile fie stau foarte bine, fie stau foarte rău.”

— Împachetam lucrurile din casă şi mă pregăteam de mutare.

Glee a ignorat sensul evident al acestei afirmaţii.

— Asta îmi aminteşte de ceva ce trebuie să vorbesc cu tine.

Glee i-a vorbit pe un ton indulgent-condescendent, de parcă fiică-sa ar fi fost în vacanţă, la capătul primului

trimestru într-o şcoală mixtă şi ar fi avut impresia greşită că s-a maturizat deja.

— Tati şi cu mine am cumpărat o casă pe coastă, după ce nu ne-am mai dus la Sewanee, dar apoi abia dacă am folosit-o. Era un loc drăgălaş, iar medicii spuneau că aerul mării îi va prinde bine tatălui tău, dar evident că în privinţa asta s-au înşelat.

S-a întins după ţigară, dar nu mai era decât filtrul mirosind urât şi înăbuşit a tutun.

— Cheam-o pe Mary Frances.

— De ce?

— Pentru că am nevoie de o ţigară.

— Îţi pot aduce eu.

— Nu. O să o aducă Mary Frances.

— De ce vrei s-o deranjezi pe Mary Frances când pot foarte bine să mă ridic şi să-ţi aduc ţigările.

— Nu începe, Katherine. Te-am invitat sub acoperişul meu. Nu te pune cu mine!

— Am nevoie să vorbesc cu tine, a spus Katherine, ignorând rânjetul cu care intrase în cameră Mary Frances.

— O să vorbeşti când termin eu ce am de spus. Ţi-am zis că avem de discutat afaceri, a izbucnit Glee când Mary Frances i-a aprins o nouă ţigară. Ştii ce cred, Mary Frances? Cred că am mâncat cam cât mi-a trebuit. Aşa, nici unul din fraţii tăi nu vrea căsuţa asta. Amândoi au case de vacanţă. Îmi închipui că această căsuţă este prea simplă şi banală pentru ei. Dacă-mi amintesc, e o casă nevăruită de pe canal, cu un ponton pentru pescuit şi o verandă. Nici nu poţi s-o vezi până nu ajungi deasupra ei. E genul de loc care-mi place – una cu natura, nu ia nimic din frumuseţea locului –, dar fraţii tăi sunt amândoi însuraţi cu femei care consideră că simplitatea care-mi place e lipsită de gust şi ridicolă. Le cunoşti pe soţiile fraţilor tăi?

— Nu, mamă. Le-ai spus că sunt o ştoarfă.

— Nu le-am spus una ca asta. Niciodată nu ai reuşit să te apropii de fraţii tăi, nu-i aşa? Aş fi crezut că ăsta e visul unei fetiţe devenit realitate, să aibă atâţia fraţi mai mari foarte frumoşi. Dar tu nu ai avut astfel de vise. Îmi ador băieţii, dar toţi s-au însurat cu acelaşi tip de femei încăpăţânate, care vor mai mult şi epatează.

— E o coincidenţă bizară.

— Eu una cred că este foarte trist. Dar pe mine mă preocupă căsuţa asta. Fraţii tăi s-au dus toţi s-o vadă, pentru că lor le-am oferit-o mai întâi, să facă o tabără de pescuit sau alte distracţii de felul ăsta, dar au spus că s-a stricat de tot din pricina umezelii şi a ultimului uragan, şi că ar trebui să o dărâm şi să vând terenul.

— Poate ar trebui să faci exact asta.

— Nu vreau. Sunt foarte legată de casa aceea. După ce tatăl tău şi cu mine nu ne-am mai dus la Sewanee m-am simţit de parcă cea mai bună parte din viaţa mea murise. A fost o pierdere cumplită. Apoi am găsit locul acela şi ceva din el ni s-a potrivit ca o scoică în jurul perlei. Cred că fraţii tăi au spus că e într-o condiţie mizerabilă numai ca eu să nu mă simt prost că m-au refuzat, dar vreau să văd cu ochii mei.

— De ce? Ce vei obţine cu asta?

— De ce? a repetat Glee ironic. Trebuie să reglez nişte conturi, iar casa este unul dintre ele. Vreau să găsesc rezolvarea corectă.

— Şi ce legătură are asta cu mine?

— Crezi că ne-am adunat aici ca să ne dedicăm ţie şi numai ţie? Crezi că aşa-zisa ta logodnă este clipă de clipă în centrul gândurilor mele? Am o grămadă de lucruri la care să mă gândesc, Katherine. Despre povestea ta, vom vorbi de îndată ce am să fiu în stare.

— Atunci ce caut aici? M-ai ademenit cu o grămadă de aberaţii – cum că ai fi atât de bolnavă de nici un creion nu poţi ţine-n mână.

— Ţi se pare că arăt bine? a strigat Glee.

— Nu, a răspuns după o clipă.

— O să mor, Kitty. Katherine. O să mor şi o să se întâmple destul de curând.

Şi-a luat brusc şervetul de pe picioare şi şi-a şters ochii cu el.

— Lua-te-ar naiba! Mă înfurii atât de tare!

— Nu ai să mori.

— O, ba da!

— Nu vreau să aud astfel de lucruri, a spus Katherine cu blândeţe.

— Mâine va veni medicul pentru sesiunea săptămânală de uită-te-la-mine-şi-minte-mă. Când am să fiu în cealaltă cameră, întreabă-l! Ţie îţi va spune. L-am prevenit că vei fi aici. I-am spus că fiica mea vine să-şi ajute mama.

— Te voi ajuta.

— Cred că acum mă duc la culcare.

Glee şi-a trecut mâna pe după spătarul scaunului să se sprijine şi apoi s-a ridicat.

— Cheam-o pe Mary Frances.

Atitudinea îi revenise cu totul la normal.

— Credeam că vrei să vorbim după cină.

— Nu estimasem că vom vorbi atât de mult la cină, a spus Glee.

Medicul a venit. Era tânăr şi frumos, un personaj parcă descins direct din tapetul nou şi luminos al banalului tocmai renovat. Katherine n-a avut nevoie să-l privească mai mult de-o secundă pentru a pricepe toate felurile în care Glee avea să se plângă de el mai târziu. Glee a devenit temperamentală şi necooperantă.

— O nu, nici vorbă! a strigat ea când doctorul a scos stetoscopul.

A fluturat spre el o mână transparentă.

— Vrea să pună chestia aia rece pe mine, i-a spus lui Katherine. Deşi este evident pentru noi toţi că încă îmi mai bate inima. Ia răcitura aia din faţa mea!

A făcut-o pe Katherine s-o ţină de mână când doctorul i-a strecurat stetoscopul pe sub bluză, ferindu-şi privirea.

— Ai face bine să nu mă laşi singură cu puştiul ăsta, i-a spus lui Katherine.

Katherine a simţit că Mary Frances fusese cândva în locul ei, dar atunci i se ceruse să iasă din cameră.

— Băiatul ăsta e atât de tânăr, că încă gândeşte de parcă ar fi într-o frăţie. Am să te concediez şi am să-l solicit pe tatăl tău, l-a ameninţat pe doctor, care a zâmbit apreciativ.

— Tata abia aşteaptă să reînceapă vizitele, a spus el. S-a senilizat într-atât, că nici nu mai ştie că s-a pensionat. Vi-l trimit cât aţi zice peşte.

— Dacă ar şti că vorbeşti aşa despre el, ar pune biciul pe tine. Cineva ar trebui să o facă!

Doctorul a râs şi a fost nevoit să-i mai ia o dată tensiunea. Apoi a spus:

— Acum întrebările.

Glee a ridicat o mână.

— Kitty, du-te şi spune-i lui Mary Frances să aşeze masa de prânz în grădină. Am chef să stau afară.

Katherine l-a aşteptat pe doctor la parter şi când a venit, şi-au strâns mâinile.

— Cât de bolnavă e?

Doctorul i-a aruncat o privire atentă, eroică, la care Katherine i-a spus:

— Nu face asta, te rog.

— E terminal – cancer de măduvă.

— O să o omoare?

— Da. Poate nu anul acesta.

— Dar poate anul acesta?

— Imposibil de spus acum. Nu vă ascund nimic. Este în ceea ce noi numim remisie.

— Ştiu ce înseamnă.

— Atunci ştiţi că poate continua un an sau doi, sau poate ceda galopant. Remisiile sunt ca nişte castele din cărţi de joc. Nu poţi să spui când anume se vor prăbuşi, ştii doar că se va întâmpla.

Îşi aduna geanta, iar când s-a uitat din nou la ea, privirea lui a învăluit-o.

— A fost o adevărată plăcere să vă cunosc. Nu ştiam că doamna Monroe are o fiică.

— De când am fost la puşcărie nu vorbesc despre mine.

Doctorul a râs zgomotos. Perfect camuflat de acel sunet, Katherine l-a detectat pe cel al uşii de la camera mamei sale, deschizându-se.

— Foarte simpatic!

— La revedere! i-a spus Katherine.

Până la urmă nu au mai mâncat afară. Glee a luat prânzul în camera ei, pe o tavă. S-a sprijinit de mormanul de perne şi a aşezat tava în echilibru, cu o mină dezgustată. Katherine se mişca de colo până colo prin cameră, atingând cu degetele draperiile şi mânerele şifonierului. Draperiile erau trase. Din când în când o adiere de vânt îşi făcea loc înăuntru, făcându-le să salte puţin.

— L-ai întrebat, nu-i aşa? L-am auzit cum râdea mulţumit.

— Nu de asta râdea.

— Atunci de ce râdea?

— I-am spus că nu i-ai povestit niciodată despre mine pentru că de când am făcut puşcărie, familia mea nu mai vorbeşte despre mine.

— Nu i-am povestit niciodată despre tine pentru că legăturile mele de familie nu sunt treaba lui. Treaba lui este să mă facă pe mine mai bine.

— Nu pare să creadă că poate.

— Nu te mai tot fâţâi, Katherine!

— N-ai scaune aici.

— Nu sunt scaune pentru că nu suport ca cineva să se aşeze în dormitorul meu şi să se uite la mine ca la o invalidă.

— Atunci plec.

— Întoarce-te aici. Când mă duci la Kingfisher’s Perch?

— Despre ce, Doamne, iartă-mă, vorbeşti?

— Micuţa casă de pe coastă. Tatăl tău şi cum mine îi spuneam Kingfisher’s Perch. Când mergem?

— Mamă, nu te pot duce acolo!

— Ba poţi. Şi ai să mă duci.

— Trebuie să mă întorc la Sewanee.

— Nu, nu trebuie.

— Cum adică „nu trebuie”?

— S-ar putea să crezi că e cazul, dar nu e. Nu ştii nimic! De ce să fie nevoie să te întorci la Sewanee, când ai stat zece ani acolo fără să faci nimic? Nu mi-a venit să cred când tatăl tău ţi-a lăsat moştenire casa aia. L-am implorat să nu facă una ca asta. După ce a murit aveam de gând să răstorn casa aia cu susul în jos şi să o scutur până ai fi căzut din ea, după care am aflat că ţi-a lăsat-o ţie.

— Mă întorc la Sewanee.

— Pot să mai spun ceva? Ştiu că-ţi închipui ca foarte spirituală glumiţa ta cu închisoarea, însă nu este. Mă umileşte. Nu ai voie să vorbeşti aşa despre familia mea, în casa mea. Uiţi că mizeriile pe care le spui despre tine,

pentru că nu ai pic de respect de sine, se reflectă şi asupra mea. Iar eu nu înghit una ca asta. Nu-ţi tolerez frivolităţile. Sunt cea mai urâtă parte a ta.

— Mă duc.

A smucit uşa, iar Glee a spus:

— Kitty! Îmi pare rău, ştiu că porecla asta te enervează, dar mi-a rămas în suflet.

Nu s-a mişcat o vreme, a stat doar respirând calm şi strângând mânerul uşii în palmă. Într-un final a spus:

— Ce este?

— Ţi-a spus, nu-i aşa?

— Da, mi-a spus.

— Vrei, te rog, să mă duci la Kingfisher’s Perch? Nu e o rugăminte chiar atât de mare.

— Pot să te duc. Mă întreb însă de ce n-ar putea-o face altcineva.

— Nimeni n-ar putea să mă ducă, pentru că vreau să merg cu tine.

— În regulă.

— Când?

— Curând. Nu pot să rămân aici toată vara.

— Nici nu îţi cer asta. Atunci e stabilit. Vom merge.

Dar apoi nu au putut pleca prea curând pentru că starea lui Glee s-a agravat. Canicula s-a intensificat şi a început să nu mai poată dormi. Katherine a ieşit în oraş să cumpere aparate de aer condiţionat. A uimit-o cât de neschimbat era New Orleansul şi familiaritatea ei cu oraşul. Când oprea la semafor, mintea părea să i se încovrige dinapoia ochilor ca o pisică la soare. Percepea căldura şi atât. Apoi semaforul se schimba, iar ea aluneca prin traficul urban ostil, săltând peste şinele tramvaielor, mijind ochii spre lumină fără să vadă ceva. Nu s-a rătăcit. În primul magazin, vânzătorul era un bărbat doar puţin mai în vârstă ca ea, plinuţ şi bronzat, cu smocuri de păr

negru care îi ieşeau de sub gulerul cămăşii, la baza gâtului. Număra chei. Când l-a întrebat dacă avea aparate de aer condiţionat, a rânjit privind mai întâi spre sânii ei, apoi la degetele fără inele care ţineau portofelul, şi a continuat să scrâşnească o cheie nouă de lama polizorului.

— M-ai auzit? a întrebat ea.

— Clar.

— Aveţi?

— Nu-ţi place căldura? a întrebat el, şi a râs a protest când Katherine a plecat.

Dar în următorul magazin s-a trezit flirtând jucăuş cu bărbaţii burduhănoşi care şedeau în semicerc, pe cilindri de furtunuri de grădină sau pe baterii de maşină stivuite una peste alta, şi vorbeau.

— Salutare, drăguţă, au spus, iar ea a zâmbit.

— A cui drăguţă sunt?

— A cui vrei să fii?

— O, mi-e cu neputinţă să aleg, a răspuns ea.

Glee a respins aerul condiţionat pentru că era convinsă că adierea care venea din acele aparate era ca suflul unui mort, prin urmare Katherine s-a întors la magazin şi a luat două ventilatoare, care au fost puse ca nişte santinele, de-o parte şi de alta a patului lui Glee, zumzăind zi şi noapte, scanând la nesfârşit întreaga încăpere. Pentru a evita auzul omniprezent al lui Mary Frances, Katherine l-a sunat pe Charles de la telefonul public din holul hotelului Charles.

— Sunt la Charles, i-a spus când el a răspuns. Când am ajuns la recepţie te-am cerut, însă cred că a fost vreo încurcătură la mijloc pentru că nu aveau nici o bucată din tine.

— Dulceaţa mea! Vrei o bucată din mine?

— Da, s-a auzit spunând.

Se gândea la altceva. Se gândea să cumpere o cutie cu ecleruri şi se întreba dacă Glee ar mânca unul.

— Cum e Glee?

— Foarte rău. Încă nu mă pot întoarce.

— Cum a fost revederea?

— Ştii ceva? Sunt la singura cabină telefonică, aşa că nu pot să-ţi spun acum, însă am să îţi scriu să-ţi povestesc totul. Te mai sun curând. Nu pot suna de acolo, e o menajeră.

— Vocea îţi sună bine. Mi-e dor de tine.

— Şi mie mi-e dor de tine, a spus ea automat.

În primele zile pe care le-a petrecut la New Orleans a fost atât de sensibilă la timp, încât a crezut că înnebunise. Fiecare minut care se scurgea îi taxa atenţia cu roiuri de detalii şi cu cadavericul trecerii. Fiecare minut adăsta acolo şi nu dădea naştere următorului minut, iar orele durau cât zile. Apoi, fără preaviz, timpul a prins să se reverse peste întinderi lipsite de trăsături. Mintea i se încovriga veşnic în acel gol încins care era New Orleansul. Dimineţile cumpăra brioşe proaspete pe care le aducea acasă sau stătea singură în câte-o cafenea. A început să monitorizeze transformările care aveau loc în grădină. A ajutat-o pe Mary Frances să lege vârfurile grele ale bujorilor.

— Înainte să lucrez pentru mama ta, am lucrat la o bătrână îngrozitoare, începea Mary Frances să povestească, iar Katherine nu mai ţinea morţiş să scape de ea.

Asculta cronica de servitoare a lui Mary Frances, îi confirma opiniile lui Mary Frances despre rafinamentul aproximativ al unei doamne, sau al unei gospodării, prin comparaţie cu altele. A încurajat-o pe Mary Frances să-şi manifeste întreaga putere de *chef*, şi apoi a petrecut zile întregi cumpărând de la aprozar, într-o tentativă de a

achiziţiona toate ingredientele pe care le pretindea Mary Frances. Acum că timpul devenise o forţă indistinctă pe care abia dacă o mai percepea, Katherine plonja în fiecare noapte într-un somn negru, fără sex, iar dimineaţa pătrundea în regimul neschimbat al casei. Stătea cu Glee la ea în cameră ore în şir, citindu-i şi interpretându-i corespondenţa. *Prezenţa doamnei Monroe este dorită!*

— O, nu ne-au plăcut niciodată oamenii ăia! striga Glee.

De fiecare dată Katherine accepta şi apoi recitea câte o invitaţie, pentru ca locul viitorului eveniment să fie denigrat temeinic. A descoperit că rolul de fată îndatoritoare îi întorcea atâta plăcere, ca oricine care şi-a dat seama că e mai liber să se poarte firesc atunci când e deghizat.

Într-o dimineaţă când Katherine a intrat să o vadă, Glee era neliniştită şi distrasă. Pielea delicată de sub ochi îi devenise de un violet ca de vânătaie.

— Sunt atât de obosită, puiule, a spus. Nu dorm deloc.

— Ba da. Doar nu stai întinsă acolo toată noaptea fără să închizi ochii. Am intrat dimineaţă-devreme şi moţăiai.

— Serios? Nu cred. Te-am auzit când ai deschis uşa.

— Înseamnă că te-am trezit.

— Nu cred. Purtai halatul acela cu model cu căpşune de la mine. Îţi stătea bine.

— Mulţumesc.

— Uite! Un răspuns frumos!

Au auzit-o afară pe Mary Frances cum îl strigă pe poştaş. Glee a oftat şi s-a uitat spre tavan.

— Trebuie să lămuresc ceva cu tine.

— Nu începe să vorbeşti aşa, a mustrat-o Katherine.

— Nici o uşurare!

Katherine s-a îmbujorat privindu-şi mama şi s-a răsucit brusc.

— Nu e nevoie să te uiţi la mine, dar trebuie să asculţi.

— Te-ascult.

— Tatăl tău m-a urât pentru felul în care m-am purtat cu tine. Nu a înţeles niciodată, şi aşa mi-am dorit să rămână. Nu a ştiut niciodată despre tine. A crezut că sunt rea, că nu sunt o mamă bună, iar eu l-am lăsat să creadă, pentru că nu am vrut să ştie vreodată că vina îţi aparţinea. Dacă ar fi aflat vreodată, planul meu era să-i spun că Charles te-a violat.

Kathrine se uită fix la ea.

— Nu ai fi îndrăznit!

— Cum să nu? Şi am stat departe de Sewanee. Nu am avut încredere că o să fii în stare să-ţi ţii secretul.

— Opreşte-te, mami!

— Nu erai în stare să ţii un secret nici dacă cineva ar fi ridicat capacul creierului tău şi l-ar fi aruncat acolo fără ştirea ta. Ai fi deschis gura şi l-ai fi spus pe loc. Sau comportamentul tău l-ar fi trădat. Comportamentul tău te-a blestemat mereu.

S-a ridicat cu faţa udă de lacrimi.

— Ai terminat?

— Nu, nu am terminat. Dacă ai de gând să te căsătoreşti cu Charles Addison aş prefera să se întâmple după ce mor.

— E ridicol!

— Am spus că aş prefera. Sunt conştientă că o să faci cum îţi trece prin cap.

A coborât, a parcurs covorul moale şi a ieşit pe uşa din dos în grădină. Aerul părea să vibreze de albine. Soarele strălucea în depărtare în spatele unui cer senin, perfect, albit de amiază. Nu ştia de ce crezuse, pătrunzând într-o nouă normalitate, că un moment ca acesta nu ar veni. Mergea în sus şi-n jos pe aleile înguste, sărind peste plantele crescute prea mult, ţinându-se de coaste când suspina. Căldura era atât de intensă că străzile erau pustii,

iar ziua aproape tăcută, iar ea era decisă să nu îi adauge nici un sunet. Treptat camera superioară, liniştită a minţii ei a început să constate cât de îngustă părea aleea şi cât de lipsit de mister îi era modelul faţă de cum îl considerase în copilărie. Pe când era mică stătea aici toată ziua. I s-a părut că o percepe fulgerător ca atunci, o expunere scurtă ca obiectivul unui aparat foto care se deschide – picioarele ei de copil, bronzate, pe fundalul cărămizilor roşii. Apoi a auzit paşi în spatele ei şi pe Mary Frances spunând, ca un experiment:

— Domnişoara Kitty?

S-a întors.

— Dacă îmi mai spui aşa o dată te ucid, a spus, ştergându-şi faţa.

— Asta ar trebui să te înveselească. O scrisoare.

Scrisoarea de la Chang, nedeschisă, era cuibărită în scrisoarea de la Charles. „Îmi pare rău că nu ţi-am trimis-o pe aceasta mai repede”, îi scria el, „dar m-am tot gândit că te vei întoarce.” Scrisoarea lui Chang fusese trimisă cu o lună în urmă, iar ştampila era de Chicago. A rupt plicul şi a citit cinci rânduri meticuloase: „Îţi scriu din Chicago şi mă simt bine aici. O să petrec vara aici. Am norocul unei munci interesante.” I-a recunoscut tonul. O scrisoare întreagă compusă, asamblată şi trimisă pentru a-i transmite tonul acela arctic, indiferent. S-a aşezat în foişor şi a zâmbit. Ei bine, şi-a spus. Ei bine!

Doisprezece

A plecat din Chicago aşa cum sosise, aşezat pe la jumătatea unui autobuz Greyhound, cu un singur geamantan pus la picioare. Acesta era marele lui talent american. Autobuzul mergea spre sud. Se oprea constant, dar de-acum ştia că autobuzul reprezenta o modalitate umilă de a călători şi îi plăceau opririle şi alimentarea exasperantă cu combustibil, dramele plecărilor şi reîntâlnirilor, finalul neglijent al călătoriei cuiva, trecând pe lângă el când cobora. Se mişca bucuros printre rândurile veşnic schimbătoare ale frăţiei fumătorilor. Se opreau în petele de lumină pâlpâitoare ale micilor oraşe şi în sclipirile albe, antiseptice, ale marilor oraşe. Oriunde erau, cumpăra un pachet nou de ţigări şi păşea pe mica insulă de lumină pe care autobuzul o desena pe dedesubtul său, a cărei limită exterioară era definită de sunetul leneş al motorului. Pietrişul de la marginea drumului era un cuarţ gri, plin de linii; oamenii pe care îi vedea erau suspicioşi sau distraşi sau, ca el, entuziaşti. Păşea cu nasul spre pământ, cu ţigara fumându-se singură şi privind. Atâtea decizii, care sunt prea greu de îndurat, se îneacă dincolo de perspectiva noastră, dar continuă să persiste, săpându-şi canale subterane, eliminându-şi aluviunile, devenind clare şi definite. Se trezise într-o dimineaţă, la capătul unei astfel de călătorii, iar acum trupul său o repeta cu înfometare.

După şaptezeci de ore, autobuzul – nu acelaşi autobuz, nici acelaşi şofer, dar era, era segmentul unei vene dintr-un sistem care cuprindea lumea, şi a fi în interiorul venei însemna că eşti totul, un atom care atinge fiecare parte a întregului, ca oceanele lumii, ca aerul – a trecut peste podul de pe lacul Pontchartrain şi a ajuns la New Orleans. Nu dormise mai mult decât accidental câteva ore legate. Nu voia să doarmă, nu voia să fie deposedat de rolul său de parte în tot. Nu se spălase, nu se bărbierise, nu

mâncase nimic altceva decât dulciuri în celofan din automatele care se găseau prin staţii, plăcintele festive şi nomade cu alune glazurate şi bezea. Nu ştia ce avea de gând să facă atunci când va coborî din autobuz. Se încredea în mişcările subterane cărora le sacrificase toate gândurile şi ezitările anterioare, ca un mare explorator care îi permite descoperirii pe care a făcut-o să-l reclădească. A coborât din autobuz şi a intrat în sala de aşteptare încinsă, plină de muşte, de pete lipicioase de Coca-Cola, de începuturile tensionate şi de finalurile ostenite ale călătoriilor, şi s-a aşezat pe una dintre banchete, strecurându-şi valiza sub picioare. De-acum era un cetăţean neînfricat şi invizibil al acestor locuri. Fără un autobuz în care să se suie, mintea a început să-şi relaxeze vigilenţa şi a adormit, cu capul în piept.

Un bărbat în cămaşă cu mâneci scurte l-a trezit, apăsându-l insistent pe umăr:

— Hei, salut! Hei?

Avea o voce plată, cu un accent nordic.

— Poţi să te ridici şi să vii cu mine, te rog? Te trezeşti?

Şi-a ridicat anevoie capul şi s-a uitat la bărbat printr-o fisură îngustă din apăsarea somnului. Pentru o clipă nu a priceput unde se afla. S-a încruntat.

— Vorbeşti engleza? Vooorbeşti engleza? l-a întrebat bărbatul tare.

În spatele lui se mai afla un alt bărbat, cu un sacou, arătând foarte încins şi obosit.

— Da, a spus el.

— Poţi veni cu mine, te rog?

L-a urmat pe bărbat într-un birou din spatele staţiei, trecându-şi o mână prin păr. Îl tăiase foarte scurt la Chicago, pentru că i se umplea mereu de praf de la cărţi. Acum i se ridica de pe creştet în smocuri unsuroase. Biroul era puţin mai mare decât o toaletă. Într-un colţ stăteau

sprijinite mătura şi făraşul omului de serviciu, eliberând un miros tăios de mucegai. Bărbatul cu sacou s-a dus spre fereastra care era închisă şi s-a luptat iritat cu ea, un gest pe care părea că îl face des. Fereastra se înţepenise de la umezeală. Un ventilator de tavan amesteca aerul. Bărbatul în cămaşă cu mânecă scurtă a arătat spre un scaun, iar el s-a lăsat pe el, ţinând bine valiza.

— Unde mergi?

— Nicăieri, a răspuns. Abia ajuns. Abia am ajuns.

— De unde?

— Chicago.

— Chicago, a repetat bărbatul fără nici o modulaţie a vocii. Cum ai călătorit?

— Cu autobuzul Greyhound.

— Ai biletul?

— Nu, a spus.

Biletul fusese un soi de acordeon gros: Chicago–Champagne, Champagne–Cedar Rapids, Cedar Rapids–St Louis; fiecare nou tronson de drum de pe bilet presupunând să scape de bucata anterioară, până când în Jackson, Mississippi şi-a predat cu bucurie ultimul cartonaş tipărit – CĂTRE NEW ORLEANS –, de parcă l-ar fi zvârlit de pe o creastă.

— Nu, îl predai în autobuz.

— Eşti chinez? l-a întrebat bărbatul. Cunoşti Programul de Securitate al Porturilor[18]? Eşti în marină?

— Ce?

— Eşti soldat în marină?

Năuc, a dat din cap că nu. Avea impresia că niciodată nu-i mai fusese atât de foame. Muştele se izbeau de fereastra închisă şi picau ameţite pe jos.

---

[18] *Port Security Program* – program de securitate al autorităţilor portuare iniţiat în timpul Primului Război Mondial şi întărit în anii ’50, odată cu Războiul din Coreea.

— Eşti membru al Partidului Comunist? l-a întrebat bărbatul. Eşti sau ai fost vreodată asociat cu cineva care să fi fost în Partidul Comunist? Ai familie sau prieteni în New Orleans? Te aşteaptă cineva aici?

Ea stătea în grădină şi se juca cu un fir de căldăruşă de pe care desprindea mugurii şi îi mânca. Semănau cu ciucurii unei pălării de arlechin. Şi o umbră firavă îmblânzea strălucirea zilei, iar ea a observat că cerul senin începuse să se acopere. Vântul s-a stârnit, făcând valuri pe suprafaţa apei în care se bălăceau păsările. În câteva minute amurgul furtunii era desăvârşit, măruntaiele norilor deveniseră de-un negru tăciune şi un tunet a explodat deasupra ei. A scăpat cartea din mâini şi când s-a aplecat s-o ridice petele negre ale primilor stropi au înflorit pe alee, mari cât monedele de cincisprezece cenţi. A auzit-o pe Mary Frances cum vine în fugă spre ea când deja turna, o ploaie care parcă pica toată odată, drept precum corzile unei harpe, iar un zgomot teluric le-a zguduit; adăpostind cartea la subraţ, a prins-o pe Mary Frances de încheietură şi au fugit împreună spre casă. Mary Frances s-a oprit respirând greu, cu ochii holbaţi şi cu apa şiroind pe ea.

— Dumnezeule! Nu am vrut să strig după tine pentru că doarme – în sfârşit, doarme! –, dar şi de-aş fi ţipat, n-ai fi auzit nimic.

Mary Frances a tras-o pe Katherine atât de înflăcărat de mână, încât aceasta a cuprins-o în braţe.

— În clipa când am văzut norii atât de jos mi-am spus o-ah, o să avem parte de-o ploaie cu bulbuci, după care a închis ochii şi-a aţipit atât de frumos! Când a sunat telefonul aproape că am ţipat, atât de supărată am fost, dar nu s-a trezit. E aerul rece! Atât de delicios!

Katherine a luat telefonul şi aproape că i-a alunecat din mână.

— Da, a spus.

Apoi şi-a dat capul pe spate de parcă ar fi urlat spre tavan, cu Mary Frances sâsâind-o exagerat. S-a recompus, şi-a regăsit tonul sobru al vocii.

— Da, este, a spus. Da. Pot să garantez pentru asta.

Când a închis, avea încă braţele trecute pe după gâtul lui Mary Frances şi a pupat-o cu foc pe frunte.

— Ia te uită! Ce-ai păţit?

Afară zgomotul furtunii se îndepărta şi izbucnea iar, ca sunetul grăsimii într-o tigaie încinsă. Katherine s-a dus şi şi-a luat pelerina din dulap, chinuindu-se să şi-o pună peste hainele ude.

— Îmbracă ceva uscat, a spus Mary Frances, indignată acum de două ori. Unde te duci?

— Dă fuga sus, în vârful picioarelor, şi asigură-te că nu s-a trezit. Du-te! Repejor!

Mary Frances a urcat, supunându-se orbeşte senzaţiei de urgenţă, apoi şi-a făcut iar apariţia dând din cap că da.

S-a tăiat la un deget ridicând capota, înjurând materialul dur, pliat ca un acordeon, luptându-se cu cârligele, şi a intrat în staţia de autobuz cu pumnul încă strângând degetul rănit. Sângele era diluat de apa de ploaie. Îl vedea cum şiroieşte între degetele ei. Katherine a fost nevoită să se fofileze prin camera în care abia dacă încăpeau cei doi bărbaţi – şezând cu braţele încrucişate, arătând încurcaţi, neînţeleşi, subapreciaţi –, singurul lor birou şi scaunul pe care stătea el. Lui Katherine îi era teamă să-l privească; cât condusese se tot gândise, ridicol: Şi dacă nu este el deloc? Dacă este un alt fugar asiatic, care i-a luat numele? I-a ocolit scaunul cu grijă când li s-a prezentat celor doi bărbaţi, doi agenţi ai Biroului Federal de Investigaţii, apoi nu a mai avut unde să se ducă. Partea din spate a tivului hainei ei jilave atingea picioarele lui Chuck. Căldura emana de pe ţeasta lui şi i se înmagazina în părul tern şi nespălat.

Bărbatul în cămaşă cu mânecă scurtă a întins mâna, însă Katherine nu i-a prins-o. Stătea ţinând strâns degetul rănit, iar ideea rănii pe care o avea a început să ajungă la el.

— E din cauza capotei maşinii, m-am rănit încercând s-o ridic, a explicat ea.

Le-a zâmbit tuturor cuceritor.

— Ai nevoie de ceva? a întrebat bărbatul cu sacou. Am o batistă.

— O, nu, sunt bine. Mulţumesc. Se vindecă repede.

— Ce maşină? Englezească?

— Cea mai mică posibil.

— Sper ca furtuna să n-o ia pe sus.

— Şi eu sper! a exclamat ea.

— Nu vă reţinem mult, a spus bărbatul, întorcându-i zâmbetul.

— Vă asigur că nu este persoana pe care o căutaţi, a spus ea. Este un domn care respectă legea.

— Nu mă îndoiesc, a început să zică Sacoul, dar a fost întrerupt de partenerul lui plictisit.

— Este un interogatoriu de rutină, domnişoară. Avem o problemă cu agenţii chinezi comunişti care se infiltrează în porturile americane. Vapoarele din China comunistă nu sunt primite în nici un port din America, cu excepţia celui din New Orleans. Acesta a rămas singurul lor punct de acces, atât pentru bunuri, cât şi pentru agenţi. De-aici recrutează agenţii lor. Din rândurile marinarilor. Şi apoi te trezeşti cu o răzmeriţă pe cap. Marinari comunişti şi răzmeriţe comuniste.

— Dar el nu este chinez, a spus ea.

Bărbatul a privit-o o clipă cu atenţie.

— Sunteţi familiarizată cu Programul de Securitate al Porturilor?

— Mă tem că nu.

— Sunteţi comunistă?

— Eu? a exclamat Katherine şi apoi toţi, inclusiv bărbatul irascibil în cămaşă cu mâneci scurte, au izbucnit în râs şi au râs o vreme împreună, iar Chuck îi privea uimit. Ea va trebui să ofere un soi de garanţie, a cetăţeniei lui într-o naţiune democrată, că e student, a anticomunismului său şi cu privire la profunzimea relaţiei dintre ei.

— Este o declaraţie pe care vă semnaţi, domnişoară, a spus bărbatul cu cămaşa cu mâneci scurte. Vă rog să vă gândiţi bine.

— Înţeleg, i-a răspuns ea. Degetul continuă să sângereze. Cred că o să am totuşi nevoie de batista aceea.

Bărbatul în sacou a trecut prin spatele partenerului său şi i-a dat-o, iar atunci când Katherine s-a răsucit s-o primească în sfârşit i-a văzut chipul, amuzamentul care i-a străbătut figura pe sub zâmbetul politicos, când a înfăşurat batista în jurul tăieturii. Totul în jurul lui s-a ţesut, şi s-a disipat, şi s-a făcut fărâme. Încăperea era un buncăr ce-i proteja de furtuna de afară. Aerul dinăuntru era tot mai greu. Bărbatul în cămaşă cu mâneci scurte a scos documentul dintr-un biblioraft şi l-a netezit pe masa din faţa ei; chiar şi aşa colţurile i s-au încreţit de la umezeala din cameră.

— Citeşte, te rog, i-a spus, când Katherine s-a aplecat peste el.

Se străduia să ţină pixul între degetul pansat şi degetul mare.

— Mai bine greşim din când în când, interogându-i pe toţi, decât să ratăm unul. Ăăă, niciodată nu poţi fi suficient de precaut, a spus drept scuză bărbatul în sacou.

— E liniştitor, a spus Katherine.

A început să scrie, dar a scăpat neîndemânatică pixul pe jos. Când s-a aplecat să mai încerce o dată, el i-a pus pixul între degete şi au semnat împreună numele ei, o

mâzgălitură mare şi dezordonată. Chuck a simţit cum sângele i se ridică în tâmple, ca jetul unei fântâni, suspendat pentru o clipă în aer înainte de a se prăbuşi şi de a se răspândi în cele mai îndepărtate unghere ale trupului, aşa că a sărit brusc în picioare şi în aceeaşi clipă ea şi-a retras mâna din strânsoarea bărbatului, i-a luat valiza, el s-a întins, încercând s-o oprească, şi s-au ciocnit, privindu-se cu ochii mari, inundaţi de panică, a doi oameni care nu se mai întâlniseră până atunci.

— Mulţumesc mult, a strigat ea, privind în urmă, împiedicându-se unul de altul pe când ieşeau din cameră şi au pornit pe pavajul plin de noroi al staţiei, trecând de uşi şi pătrunzând în potopul de-afară.

— Ce-ai făcut? a strigat ea când au luat-o la fugă prin parcarea inundată, protejându-şi chipurile cu braţele. Ce s-a ales de Chicago?

Maşina era în plină ploaie, apa răpăind pe capota de pânză şi alunecând cu zgomot de pe ea. Când au ajuns în dreptul ei, Katherine, pierzându-şi suflul, s-a întors spre el, cu obrajii îmbujoraţi, iar el a lăsat valiza să cadă pe pământ, împroşcând apa, şi a prins-o de mână, i-a desfăcut batista bărbatului şi a aruncat-o în rigolă, deşi pânza era rozalie de la sângele ei. Şi-a apăsat buzele pe rană. Amândoi au sărit şocaţi în lături când au simţit cum căldura limbii lui a întâlnit-o pe cea a broboanei de sânge.

Interiorul maşinii era distrus de apă. Crăpăturile unde capota nu se rabatase cum trebuie permiseseră ploii să pătrundă şi să facă bălţi pe fundul scaunelor, pe jos totul era o mlaştină, fiecare suprafaţă era alunecoasă, iar geamurile se aburiseră. Se aflau la adăpost, însă spaţiul era atât de îngust că orice contact se transforma într-o luptă. S-au luat în braţe, sărutându-se cu foame până când răceală searbădă a ploii care-i spălase s-a dus şi au putut să simtă gustul gurii celuilalt. Mâna lui i-a atins gâtul, locul

acela moale de sub maxilar, care probabil că nu văzuse niciodată soarele, depresiunea de deasupra sternului, caldă de la transpiraţia pe care ploaia n-o spălase. A simţit-o cum trage în piept mirosul părului lui, cum îşi îndeasă limba în urechea lui amăruie de la cerumen. Puterea furtunii începea să slăbească. Pe măsură ce zgomotele se atenuau, propriile respiraţii precipitate se ridicau şi scădeau, iar vocile celor care sosiseră de curând cu autobuzele se auzeau pe când ieşeau în cele din urmă din staţie şi o porneau spre stradă. S-au despărţit, iar ea a găsit cheile.

— Hai, a şoptit ea, călcând ambreiajul.

Maşina a pornit cu un pufnet şi-o huruială. Katherine s-a întors spre el cu un aer victorios şi el i-a prins iar faţa între mâini şi a sărutat-o, cu toate că-i vedea pe oamenii din parcare cum se apropie, apa curgând pe ferestre şi micul lor adăpost dizolvându-se.

Au mers încet pe bulevardele inundate, despicând apa. Toate rigolele clocoteau de apă ciocolatie, resturi de frunze, şi crăci, şi gunoaie urbane colorate. Motorul se auzea încet pe măsură ce înaintau, aruncând o buză de apă în faţă şi trasând în spate o urmă ca un „v” prin băltoace. Au coborât ferestrele complet şi un aer apăsător s-a rostogolit pe lângă ei. Chuck a simţit mirosul puternic de legume râncezite. Când au cotit pe o stradă care avea trotuarele mai înălţate şi faleza pietruită, Katherine a tras maşina pe dreapta, în curbă.

— Aşteaptă aici, i-a spus, sărutându-l repede şi sărind apoi din maşină.

Soarele îşi făcuse apariţia şi părea ca şi cum o nouă zi se pogora peste ei, luminoasă şi nesfârşită. A privit în jur cu precauţie. Strada se umplea acum de oameni care ieşeau la plimbare după furtună. O femeie cu o adunătură pestriţă de copii stătea de poveşti cu un bărbat într-o

pelerină, neagră toată de undeva din spatele genunchilor şi până la tivul generos, care i se tot lipea de tocurile cizmelor.

— Cablul electric de la noi a picat, a auzit-o zicând. Un cablu de curent direct în apă. Oricare dintre copiii ăştia netoţi se putea prăji.

După ce a dispărut cu toată liota ei, bărbatul s-a întors şi-a luat-o în sus pe stradă, împroşcând neatent apa adâncă de cincisprezece centimetri. Când a ajuns în dreptul maşinii lui Katherine, s-a oprit şi s-a uitat lung la ea. Pe Chuck îl usturau pielea capului şi subsuorile. Stătea cu ochii fixaţi atent în faţă, dar simţea căutura individului măsurându-l, ca şi cum ar fi fost spălat de-o fierbinţeală neplăcută. Katherine a ieşit din magazin cu o pungă de hârtie bălăngănindu-i-se într-o mână şi s-a grăbit spre maşină, trecând exact pe lângă bărbat. Chuck a simţit cum căutătura acestuia devine şi mai sfredelitoare. Inima îi bătea cu putere.

— Încotro acum? l-a întrebat Katherine, zâmbindu-i.

Chuck l-a văzut pe bărbat, pe deasupra umărului lui Katherine, cum se întoarce încet şi începe să meargă, uitându-se des în spate.

— Eşti bine? l-a întrebat ea atingându-i buzele cu blândeţe. Ţi-e foame?

Chuck şi-a băgat mâna în buzunar şi a dat de bancnotele rulate, toată agoniseala lui, plus bancnota nouă de o sută de dolari, uşor jilavă.

— Ce e un hotel drăguţ aici, unde stau oameni din toată lumea?

— Charles, a spus ea, fără să stea pe gânduri.

Au mers acolo, tot mai nervoşi, fiecare din propriile motive, aşa că erau muţi de timiditate în clipa când au ajuns. Furtuna se dovedise a fi periferia unui uragan care smotocise oraşul, iar hotelul era plin de oameni ce-şi

abandonaseră proprietăţile din apropierea coastei, acum inundate şi lipsite de electricitate. Stăteau cu toţii în holul hotelului cu cocktailuri şi făceau schimb de istorii despre aventuri şi pierderi. În ciuda circumstanţelor, Chuck a primit o cameră, aşa cum bănuise că se va întâmpla. În universul celor înstăriţi, neplăcerea la vederea unui străin era anulată de educaţie şi protocol. A plătit în avans pentru o săptămână, simţind o împunsătură de excitaţie şi groază. Recepţionerul i-a zâmbit vag şi artificial. Băiatul de serviciu i-a luat valiza ponosită şi pătată fără nici un rictus care să-i tulbure faţa inertă şi i-a condus până în cameră. Când au rămas singuri, au mâncat sendvişurile şi au băut cidrul pe care le cumpărase Katherine, stând pe pat unul lângă celălalt, într-o stare similară unei paralizii generale.

— Nu-mi vine să cred că a fost un uragan, a spus Katherine.

Vorbea precipitat şi fără pauze, un obicei indicând nervozitate, pe care el învăţase să-l recunoască.

— Nu mai citesc ziarele. Nici măcar ştirile de la radio nu le mai ascult.

După-amiaza era pe sfârşite, iar camera se întunecase. Katherine şi-a tot răsucit cureaua ceasului în jurul încheieturii, iar el şi-a dat seama că dusese gestul acesta după el din prima noapte când o văzuse făcându-l, când au stat împreună în bucătăria de la Strake.

— Nu e uimitor? Să vin în oraşul ăsta de la Sewanee, şi să ajung cumva încă mai...

A sărutat-o cu putere exact în mijlocul propoziţiei şi s-au prăbuşit împreună pe pat, gurile lor construind un limbaj complicat, ca un semafor, cu care se stârneau. S-au tras constant, serios, de neoprit pe toată lungimea patului, împingând pe podea pantofii, şi ambalajele de la sendvişuri, şi sticlele de cidru cu ultimele înghiţituri nebăute; dificultatea hainelor lipite de ei, murdare şi jilave,

ca o piele de care nu mai ai nevoie, dar de care nu te înduri să te lepezi, dificultate a patului cu aşternuturi prea bine întinse. Şi-au unit eforturile în tăcere, au tras de aşternuturi şi le-au împins la o parte. În camera din North Clark Street stătuse întins pe burtă pe salteaua tare, plină de noduri, fără să se mişte, de-abia respirând, de parcă numai un efort de voinţă l-ar fi putut transporta. Pe-atunci avusese atât de puţin: doar senzaţia pe care i-o lăsase mâna ei pe gât, sau braţele lui Katherine în jurul taliei pe când urcase scara, dar acele lucruri fuseseră unice şi totale.

Seara era pe-atât de lungă, pe cât o făcea Glee să fie. Se trezise din somnul de după-amiază, uitându-se cu interes peste tot.

— Credeam că te-a înghiţit marea, a spus atunci când Katherine a venit la masă. Coafura ta este, ca de obicei, unică. Foarte orfană-în-ploaie!

Katherine s-a aplecat deasupra castronului cu supă şi l-a golit pe jumătate în vreme ce Glee se uita la ea, cu sprâncenele ridicate.

— Am renunţat la rugăciune?

Katherine s-a lăsat pe spate, oftând cumva inegal, şi a sorbit lung din băutură.

— Nu am spus niciodată rugăciuni la masă.

— Poate ar fi cazul. Poate ar fi timpul să avem un fel de religie.

Glee a căutat-o din priviri pe Mary Frances, care făcea gălăgie în bucătărie, şi-a aprins o ţigară pe care aproape pe dată a stins-o. S-a uitat cu un vag interes în farfurie.

— Am câteva idei pentru seara asta, Kitty. Am găsit un articol pe care aş vrea să mi-l citiţi, câteva scrisori, apoi meniul săptămânii următoare şi planul pentru călătoria noastră.

Chipul lui Glee s-a întunecat.

— Poate că dorinţa ta şi-a fraţilor tăi s-a împlinit şi mica mea casă a dispărut.

— Mă îndoiesc, a explodat Katherine, gândindu-se furioasă la seară, şi la călătorie, şi la toate celelalte îndatoriri.

Nu a reuşit să scape până târziu, aproape de miezul nopţii. Măcar nu mai era nimic de făcut, nici un articol de revistă pe care Glee să suporte să-i fie citit, nici o altă cană cu ceai de îndurat, ceai în stil irlandez, cum a spus Glee răspicat, turnându-şi în el whisky. Glee a considerat că nu era cazul să zgândăre refuzul ei, exagerat de neliniştea neplăcută a companiei lui Katherine, aşa că a lăsat-o să plece în jos pe hol, în cămaşa de noapte şi halatul pe care şi le pusese în dormitor, de care s-a schimbat iar şi a aşteptat. Lumina din camera lui Glee s-a stins. Katherine s-a furişat în jos pe scări, a trecut repede prin bucătărie şi a ieşit pe uşa din spate, ca o şcolăriţă pusă pe şotii, alergând iute şi fără nici un zgomot prin tunelul coroanelor copacilor de pe strada ei, desculţă, până în locul unde parcase maşina.

Când a răsucit cheia în uşa lui, Chuck a sărit în picioare şi a răsuflat puternic. Un dreptunghi de lumină care s-a lungit, şi cineva venind spre el.

— Ha! a scheunat el.

Unde se afla?

— Eşti bine! i-a spus ea, prinzându-l în braţe, iar la atingerea ei aproape că a sărit din pat.

Şi-a tras braţul în spate, bâjbâind după veioză, iar mişcarea aceea intuitivă i-a redeşteptat memoria. A văzut-o, privindu-l fix.

— Visai, i-a spus ea. Totul e în regulă.

L-a atins iar, şi Chuck i-a prins mâna şi i-a strâns-o prea tare, încercând s-o secătuiască de toată electricitatea

aceea. Mâna în care-o ţinea pe-a ei era udă. I-a dat drumul şi şi-a frământat părul cu putere.

— E OK. Am intrat în somn profund.

Inima îi bubuia încă: *taca-taca-tac*. Se gândea dacă şi ea o putea auzi.

Nu a dormit în noaptea aceea. A încercat multă vreme, îndreptându-şi ochii spre tavan şi numărându-şi respiraţiile, aşteptând ca cifrele să crească până în punctul în care începuse să-i fie dificil să le mai urmărească. Tot făcând asta a adormit cândva când ajunsese la ordinul sutelor, cu mintea mult prea preocupată ca să îl oprească, iar dimineaţă s-a trezit fericit, *cinci sute doi.* De undeva din măruntaiele hotelului a auzit sâsâitul unui robinet. Şi-a imaginat apa prin ţevi mişcându-se în liniştea sufocantă a acelei ore, ajungând în chiuveta de la baie. Şi-a dat seama că nu voia să se lase să adoarmă. Şi-a apropiat încet de faţă deşteptătorul care stătea pe noptieră, răsucindu-l în întuneric dintr-o parte în alta. Când a descifrat ora trei dimineaţa, pieptul i s-a strâns. Nu traversase una dintre acele nopţi negre, pierdute, la capătul cărora se trezea cu senzaţia că tot trupul îi fusese supt de sevă, de se dădea jos din pat clătinându-se, ca lipsit de oase, şi se simţea ca transportat într-o stare de sedare pură, nopţi de dinaintea scrisorii lui Addison. Şi acele vremuri erau un alt univers. Fiecare conexiune musculară din trupul său, fasciile care îi ţineau capul pe umeri, şi gambele articulate de genunchi, şi ochii în orbite, erau toate tensionate la maximum. S-a întins iar după ceas şi a văzut că era trei şi douăzeci şi două de minute. Noaptea aceasta nu avea să se termine vreodată. Nu avea cum să fie sigur că va dormi fără vise, şi dacă visa, avea să se dea de gol. Fiecare vis, indiferent cât de benign era la început, ajungea în acelaşi punct. Katherine s-a răsucit brusc, violent; a luat-o cu tristeţe în braţe şi i-a simţit greutatea trupului adormit, cu mult mai

mare decât suma ei. În somn emana o căldură adormită şi un miros de copt. Parcă se supunea unor procese alchimice. A ştiut dintr-odată – iar şocul a fost amorţit de inevitabilul cu care a priceput – că el va pleca dimineaţă. S-a uitat cum o strânge în braţe. Trupul lui părea laş. L-ar fi luat şi l-ar fi ascuns.

În cele din urmă a văzut cum lumina se schimbă în spaţiul din jurul lui. A văzut apărând umbrele sumbre ale mobilierului. Ea s-a mişcat şi s-a ridicat să-l poată privi, iar ochii lui s-au umplut dintr-odată de lacrimi.

— O, dragul meu.

Katherine i-a atins pleoapele cu blândeţe. Îşi dădea seama că nu dormise.

— Tot te căsătoreşti? a şoptit el.

— Nu ştiu. Sunt o femeie rea, infidelă.

— Şi eu sunt un hoţ, a spus el.

A ratat să plece în dimineaţa aceea, şi a tot ratat apoi, chiar dacă ştia că era singurul lucru corect pe care-l putea face. Era în stare să se lase în voia unui impuls orb, se afunda cu ea până când ajungea la un curent subteran în care se putea încrede fără să-i pese, dar la final mereu dispărea. Rămânea doar cu lipsa lui de perspective. Eforturile sale de-a o alunga din gânduri cât fusese la Chicago nu au făcut decât să-i ofere o imanenţă a ei în orice lucru, senzaţia că îl privea de la depărtare, cu o atenţie constantă care se schimba permanent, de parcă viaţa lui ar fi fost un film american, iar ea ar fi fost spectatorul. Se simţise înnobilat şi reconstruit. Rămânea însă plin de lucruri imposibil de schimbat. Aşa cum o ţinea în braţe nu se putea gândi decât la spaţiul invizibil pe care îl conţinea propriul trup, ca şi cum s-ar fi izbit iar şi iar de un prag. S-ar fi putut sfâşia şi tot nu ar fi văzut nimic. Intervalul care a început cu retragerea ei ezitantă de lângă el, cu degetele ei mişcându-se prin părul lui, cu palmele ei

atingându-i maxilarul, sărutul grăbit pentru că era mereu în întârziere, şi toate terminându-se la un moment dat cu chipul ei care îl părăsea, ras de pe faţa pământului de uşa care se închidea, după care era din nou singur în încăperea încinsă, îşi proiecta tot mai amplu umbrele. Inima a început să i se zbată din clipa când ea s-a lipit de el, când marginile mareei de lumină gri şi-au făcut apariţia la marginea jaluzelelor, şi de-a lungul zilelor, nu pentru că nu putea să îndure ca ea să plece, ci pentru că aştepta dimineaţa când el nu va mai putea sta. După ce ea pleca, rămânea întins, ascultând cum sunetele hotelului prind viaţă încet. În sertarul biroului a găsit un mic semn care îi permitea să anunţe că nu doreşte să i se cureţe camera, şi l-a agăţat de uşă. Apoi urmărea progresul trist al femeilor de serviciu mişcând cărucioarele pentru curăţenie pe hol. Le auzea apropierea treptată, cameră cu cameră, uneori notele joase ale aspiratoarelor – mai mult simţite decât auzite. O uşă se închidea cu un clac şi cea mai apropiată de el se deschidea încet. Şi apoi căruciorul aluneca pe lângă uşa lui. Cu grijă, ridica de pe pernă firele lungi şi uşor creţe de păr şi le lăsa să cadă în sertarul biroului. Avea să găsească un fel de relicvariu pentru ele.

Dacă ea se trezea în creierii nopţii, îl găsea aşezat pe scaun, la fereastră, cu rotocolul mic de jar al ţigării plutind în faţa lui. Vigilenţa lui nocturnă nu slăbea, dimpotrivă, căpăta o asemenea putere, ca un motor care era acţionat de un combustibil infinit, încât nici în timpul zilei, când era singur, nu putea dormi. Zăcea în baia rece atunci când ziua devenea caniculară, privind cum trupul i se distorsiona sub apă, sau stătea întins în pat, uimit de boarea ei care rămânea acolo. Dar când ea dormea în pat, era prea mult pentru el să se întindă alături. Ar fi simţit depărtarea vastă la care ea se afla şi gândurile i-ar fi fugit acolo unde ajungeau în fiecare noapte, că în ziua

următoare el urma să plece. Nu avea nimic să-i ofere. Îşi dădea seama că lucrurile pe care era nevoit să i le ascundă nici măcar nu erau lucruri. Erau nimicul, însă unul capabil să distrugă. Simţise deja că atâţia oameni, oameni pe care de-abia dacă îi cunoscuse, care nu făcuseră altceva decât să treacă razant prin viaţa lui, încercând să-l ajute, au întărit rândurile victimelor sale colaterale. Dacă i-ar fi spus ce anume îl durea, ea ar putea ajunge să se preocupe de durerea lui, şi nu ar avea nimic de câştigat. Nu ştia ce fel de fericire ar fi trăit ea alături de Addison. Era convins că alături de el, ea nu ar fi fost fericită deloc. Cu toate acestea, ştia că propria situaţie nu era cu nimic mai bună ca a acelui bărbat, ba chiar bănuia că ar fi fost încă mult mai rea. El era doar un student sărac. Iar acum nici chiar asta, ci un biet vagabond.

Ea l-a simţit cum se pregăteşte de plecare şi ştia că o decizie se impune cu o urgenţă tot mai puternică. Simţise întotdeauna fuga ce se ascundea sub felul lui obedient de-a fi din Sewanee şi deseori se gândise că într-o bună zi avea să dispară. Nici acum nu-l percepea altfel. Se pregătea în fiecare seară să dea peste o cameră goală, fără vreo scrisoare lăsată în urmă. Apoi îl vedea cum se ridică de pe scaun şi îi iese în întâmpinare, şifonând nepăsător pachetul pe care ea-l ţinea când se sărutau încet, ca oamenii care se reîntâlnesc pe peronul unei gări, sau pe un doc, lângă un vapor. Chiar şi aşa, percepea în el o rezistenţă care creştea tot mai mult.

— De ce nu dormi? l-a întrebat.

Când el şi-a dat seama că era trează s-a apropiat şi s-a aşezat pe marginea patului, iar ea şi-a pus capul la el în poală şi au împărţit ţigara.

— Mă îngrijorez de lucruri, a spus el cu sinceritate.

— Ţi-e frică de ce visezi?

— Ah.

Chuck s-a sprijinit de perete şi a închis ochii.

— Da, a spus.

— Ce visezi?

Nu avusese de gând să-i spună nimic. Dar voia atât de mult ca ea să înţeleagă, să fie cumva fericită atunci când avea să o părăsească.

— Visez despre războiul de la mine din ţară.

Vocile lor erau atât de şoptite în acea cameră, nimic mai mult decât zumzetul unei mâini uscate mângâind o pânză. Şi nimbul lampadarelor de pe stradă, şi briza care se tot insinua.

— Visez că sunt acolo.

— Şi ce se întâmplă?

— De cele mai multe ori fug. Soldaţii vin în spatele meu, şi eu fug, fug, fug, a spus, iar mâna i s-a mişcat încet prin aer. Apoi aud o împuşcătură.

— Şi atunci te trezeşti?

— Nu.

A luat ţigara dintre degetele ei, strângând-o delicat. Era pe terminate. S-a uitat la capătul ei, la inima-i incandescentă.

— Simt gloanţele că vin în mine.

Katherine a tăcut o vreme. Într-un târziu a spus:

— Asta ţi s-a întâmplat?

— Nu.

A zâmbit brusc în întuneric. Era într-adevăr foarte bizar.

— Nu. Nu mi s-a întâmplat niciodată.

Sănătatea lui Glee s-a prăbuşit iar abrupt şi s-a întors înapoi în pat, mai slabă şi mai neliniştită ca înainte. Se încrunta la toate mâncărurile care-i erau aduse şi într-o seară la cină a întâmpinat-o pe Katherine cu o privire plină de cea mai pură ură. Katherine a lăsat jos tava şi a atins pleoapele ridate ale mamei, şi-a trecut buzele peste

urechea ei prea mare şi a mângâ-iat jerseul cămăşii ei de noapte ca de fetiţă. Trupul îi era înfometat după senzaţii şi linişte. A condus dinspre hotel în zorii zilei cu o mână între picioare, apăsând; după-amiezile se închidea în baie şi se spăla numai pentru a-şi depărta picioarele sub jetul robinetului şi se repezea să termine atât de repede, înăbuşindu-şi gemetele muşcând din pumnul ud. Când s-a aplecat s-o sărute pe Glee, mirosul ei şi gesturile distrase şi leneşe au părut atât de senzuale, încât răbdarea lui Glee a ajuns la capăt.

— Trăsneşti, i-a spus. Trăsneşti a duplicitate.

— Eşti doar obosită, mamă!

— Eşti o mincinoasă! Nu ai nici un strop de sinceritate în tine.

— Nu te vei simţi mai bine dacă te porţi urât cu mine.

— Unde te duci noaptea?

— Nicăieri.

— Mincinoaso! E şi el aici?

— Nu e aici.

— Spune-i să vină şi să mă privească-n ochi. Nu poate. E un laş şi-şi ia puterea de la cei mai slabi. Aşa a făcut cu tatăl tău. Mereu l-a luat de sus, credea că e prost grămadă, dar l-a tot linguşit şi l-a ţinut pe-aproape ca să aibă el mai multă putere, iar tatăl tău l-a iubit. Şi face la fel cu tine, fată prostuţă.

— Nu este aici şi eu nu mă duc nicăieri.

— Noaptea nu dorm şi ştiu ce se petrece în fiecare minut. Ştiu că pleci. Nu ai fost niciodată în stare să păstrezi un secret.

A ieşit din casă fără să mai aştepte ca Glee să termine de mâncat. La hotel, când a ajuns, un eveniment era în plină desfăşurare. Recepţia era incandescentă, de parcă becurile candelabrelor fuseseră curăţate, sau cele care se arseseră, înlocuite. Din sala de bal se auzea o orchestră.

Un mic bar fusese instalat între ghivecele cu palmieri şi scaunele adânci, şi o adunătură ferchezuită de bărbaţi în vârstă în costume de vară şi soţii în rochii de seară fără mâneci păşeau pe covor în perechi, sau se relaxau doar cu paharele în mâini. S-a gândit că arăta şi suna ca un bal pentru vreo strângere de fonduri. Părinţii ei ar fi participat, dacă asta s-ar fi întâmplat într-un alt timp. Aproape că şi-i putea închipui apropiindu-se pe covorul moale, tatăl ei alunecând uşor, degajat, şi ascuţimea perfectă a mamei, cu braţul ei subţire trecut pe după pliul grăsuţ al mâinii lui, şi claritatea ei, deşi era minunat de beată. Katherine s-a întrebat dacă invitaţia la acest eveniment era una dintre cele la care răspunsese sau dacă Glee îşi pierduse în cele din urmă poziţia în registrele sociale cu cupluri din New Orleans, fiind tacit reclasificată drept „văduvă”. Pe Glee o încântase mereu să fie parte a unui cuplu la modă. Katherine a priceput dintr-odată ce va fi însemnând pentru mama ei pierderea acestui podium. A rămas nehotărâtă, la intrarea în recepţie, privind locul aglo-merat pe care se obişnuise să-l vadă cufundat în penumbra zorilor şi al cărui singur ocupant era un recepţionist de noapte dormind în spatele tejghelei. Apoi a mers până la cabina telefonică, trecând drept printre palmieri şi învălmăşeala petrecăreţilor, şi a închis uşile după ea.

— Eu sunt, a spus când el a răspuns. Katherine.

— Chiar mă întrebam!

— Liniile de telefonie au căzut din cauza furtunii.

— Serios?

— Totul a picat o vreme.

— Am fost puţin îngrijorat pentru tine. Katherine la tropice.

I-a simţit vocea cum se relaxează, momentul acela de profundă iritare, căpătând nuanţele suspiciunii, disipându-se deja. Inima îi galopa de frică şi excitare. Dintr-odată a

avut un presentiment puternic, când Glee i-a spus că nu era în stare să păstreze un secret. *Nu*, s-a gândit. *Te înşeli în privinţa asta.* L-a auzit ca de la o mare depărtare.

— Ce Dumnezeule ai făcut?

— Mai nimic. E plicticos. Am citit ceva.

Şi-a amintit de asta. Şi-a amintit de vremea când să se ascundă era ceva extatic. Nu era ceva de care să fie mândră, dar se simţise atât de curajoasă, urzind stratageme şi minţind, riscând şi pierzând în acelaşi timp, dar devenind tot mai hotărâtă, ca o martiră. Îşi testase pentru prima dată puterile, se pusese pentru prima oară în faţa unui abis peste care avea să sară, şi a sărit. Şi de atunci nu se mai repetase. Avusese nevoie să creadă că el o iubeşte, dar lucrul care o încânta cu adevărat era să fie ea însăşi îndrăgostită, hotărâtă să dea din ea atât cât putea să forţeze pe cineva să accepte. Iar el dintotdeauna a dorit mai puţin decât voia ea să ofere.

— Nu cred că ţi-e dor de mine, a spus el pe un ton vesel.

Iubesc lejeritatea ta, iubesc inteligenţa care vine laolaltă cu lejeritatea, iubesc poveştile pe care mi le spui, asta iubesc la tine. El nu i-a spus niciodată că o iubeşte. Întotdeauna i-a spus ce iubeşte el, i-a împărtăşit felul în care îşi dorea ca ea să fie. Inteligentă, dar lejeră. Niciodată complicată sau pretenţioasă. El îi iubise independenţa pentru ca ea să nu aibă vreodată nevoi, îi iubise poveştile pentru că ele spuneau că viaţa ei reală era în altă parte şi nu depindea de el în nici un fel. Pierderea pe care în toţi aceşti ani o deplânsese nu era cea a unui Charles ideal, ci a ei însăşi, atunci când s-a luptat pentru el pentru prima dată, orbită şi impulsivă, însă îmboldită numai şi numai de iubirea ei. O fată în această stare ar putea minţi, numai pentru a fi capabilă să dea un trup secretului. Ar putea să spună „chiar mi-e dor de tine”, şi ar simţi cuvintele ca o aşchie ce se interpune între ei când pune receptorul în

furcă. Şi apoi mai existau toate acele forme de a minţi care aşezau o punte şi făceau posibilă mişcarea, parade hazardate de falsă încredere care se încordau şi se dovedeau a fi blufuri în toată puterea cuvântului, necugetate – viaţa lor, ca un joc al încrederii.

— Putem sta aici, a spus ea, năvălind în cameră. O să îi spun lui Charles, o să îi spun totul, şi o să stăm aici. Nu avem nici un motiv să facem altfel. Există o casă pe coastă care poate fi a noastră, o casă mică, cu un ponton şi-o verandă.

— Asta nu este posibil, a spus el.

Ştia şi ea că nu este. Acel lucru anume nu va fi niciodată posibil. Dar când s-au întins amândoi în acea cameră, iar el a trasat cu degetele curba lină de la baza spatelui ei, amintindu-şi cum părul ei s-a revărsat peste el, capul ei aplecat sub capota rabatabilă a maşinii, pielea ei purtând sigiliul transpiraţiei lor, iar marginile încăperii săltând ca o barcă, sau răsucindu-se încet ca un volan, pentru că el era atât de obosit încât până şi aerul din jur devenise o halucinaţie, atunci s-au prefăcut c-ar fi posibil. Nu era cu putinţă să fie îndrăgostiţi şi să nu-şi imagineze acel loc, atât de aproape în viitor, că cele două deveneau unul şi acelaşi lucru, dar la capătul unei miraculoase epoci de nenumărate schimbări imposibile. Katherine l-a ţinut în braţe şi i-a descris. Coasta Golfului era o mare mlaştină ierboasă, cu cerul întinzându-se cât vezi cu ochii, şi un albastru fierbinte deasupra, în orice direcţie ai privi. Dacă vedeai un nor negru în zare acela era un copac singuratic, cu trunchiul nevăzut din pricina depărtării, plutind deasupra orizontului. Iarba înaltă era pe-o parte ca o blană argintie şi se mişca elegant în vânt. Vălurea necontenit, se despica, iar sunetul ei vindeca insomniile. Iar jos se întindea o masă somnolentă de apă neagră. Puteai naviga prin iarbă în orice direcţie, împingând barca cu un băţ, deşi

iarba se despărţea formând mici insule separate de canale strălucitoare. De-a lungul lor adăstau stârci, iar fâlfâirea aripilor suna ca o velă umflată de vânt. Pasărea severă, cu alură de neamţ, era un pescărel, aşezat pe vârful îndoit al valului de iarbă.

— Pescăruşul albastru, a murmurat el. Pare mereu pretenţios şi singuratic.

— Casa noastră este în mijlocul oceanului, a spus ea, şi apoi l-a simţit cum se prăbuşeşte, cum mâna îi alunecă dintr-a ei şi cade pe aşternuturi şi, în cele din urmă, adoarme.

Treisprezece

Cargobotul a ancorat lângă o fâşie sălbatică a coastei Cheju şi i-a trimis pe refugiaţi la sol în bărci gonflabile pline ochi. Chuck a ieşit pe punte căutând frenetic exact ceea ce aştepta să găsească – dezordinea copleşitoare şi acoperişurile în trepte ale portului Pusan –, dar în locul ei era doar pământ golaş ce se-ntindea de la poalele stâncilor şi un drum neasfaltat şerpuind din raza privirii după versantul unui promontoriu, cerul întins şi croncănitul pescăruşilor. Odată ajunşi pe ţărm, oamenii şi-au făcut tabăra, săpând puţuri şi aprinzând focuri, alimentându-le cu gunoaie şi vreascuri jilave smulse de pe dealurile care urcau dinspre coastă. Câteva patrule amestecate ale armatei S.U.A. şi ROKA au ajuns din partea cea mai

depărtată a insulei, aducând cu ei puţine corturi. După ce le-au instalat, soldaţii s-au urcat la loc în jeepuri şi au săltat peste câmpie, sprijinindu-şi puştile ostentativ pe sacii cu orez pe care îi aduseseră cu ei. Au intrat în dispute cu refugiaţii care îşi aduseseră propriile corturi, în interiorul cărora au făcut foc. Corturile provenite de la armată s-au umplut rapid cu mormane de haine, găini, infirmi, copii. Nu au avut ţăruşi cu care să prindă marginile în pământ, iar acum fâlfâiau sub adierea rece, ca nişte poale ridicate de vânt. Se prea poate ca afară, unde fiecare foc devenise gazda oamenilor aşezaţi roată în jurul lor, să fi fost mai cald.

Tabăra s-a întins numai din ce fusese pe vapor, dar ştia că în dimineaţa următoare, de îndată ce se va lumina de ziuă, armata va veni într-un număr mai mare, pentru a o întări. În ciuda eforturilor guvernului, gherila din Cheju încă nu dispăruse complet. A persistat de-a lungul întregului an 1949 şi în prima jumătate a lui 1950, în mici bande izolate, şi după izbucnirea războiului au devenit mai mari, alăturându-li-se oameni care reacţionau pe baza zvonurilor ce sugerau că reţeaua de peşteri adăpostea dezertori şi partizani nord-coreeni, care coordonau activităţile de gherilă de pe continent, în spatele liniilor frontului. Poliţia Naţională şi unităţile ROKA patrulau insula constant, săltând tinerii neîncartiruiţi, băieţii ceva mai mari, şi pe băieţoasele temperamentale, îmbrăcate-n pantaloni. Toate riscurile peste care dăduse pe continent se concentraseră aici. Dacă dimineaţa următoare îl găsea tot în tabără, fie îl vor lua cu arcanul, fie îl vor aresta. Nu vedea nici picior de marinari: numai fetiţe, femei, infirmi care se sprijineau în cârje, şi copii al căror sex era indefinibil, fără adulţi de care să se agaţe, pierduţi în ei înşişi şi flămânzi, gonind în căutare de hrană.

Pe măsură ce seara se rostogolea în noapte, tot dădea rotocol taberei, înfofolit în haina lui mare şi întunecată. Oriunde mergea, era urmărit de priviri. Avea o haină scumpă, evident de lână, iar el era tânăr, n-avea răni şi era bărbat, deşi tuşea încontinuu, aplecându-se să scuipe cheaguri de flegmă. Avea febră, iar mantia cu aer luxos ascundea o hoardă de păduchi. Se infestase pe vapor. Îşi scotea din mers braţele din mânecile uriaşe şi se scărpina cu mâinile pe sub cămaşă, încercând să-şi scrijelească veninul de pe corp, dar părea că se adăpostiseră exact sub piele ca să se hrănească, precum căpuşele. Senzaţia de gâdilitură era cumplită, însă mai groaznică era conştientizarea permanentă a infestării. Se plesnea în timp ce mergea, ca un lunatic. A făcut o pauză lângă un foc, unde a primit un pumn de orez fiert insuficient. Când l-a mâncat, a simţit pe degete un gust ca de fecale.

— Ce cauţi aici? l-a întrebat o femeie. Cum de nu eşti în armată?

Pescăruşii ţipau deasupra, agitaţi de mirosul răscopt de gunoi ars pe care palele de foc îl împingeau în sus, în ciuda aerului rece. Le vedea formele palide, ca nişte gloanţe, luminate de jos.

— Am tuberculoză contagioasă, a spus, sperând că va da naştere astfel unui spaţiu de dezgust fără cuvinte în jurul său, dar privirile nu s-au clintit dinspre el.

A aşteptat până când somnul a pus stăpânire peste tabără şi apoi a părăsit câmpul plin cu trupuri întinse pe burtă şi-a pătruns în pădure. Acolo şi-a scos haina şi cămaşa, tremurând de frig, şi a lovit cămaşa cu o piatră. Panica a erupt. A lovit cu atâta putere că a transpirat. Auzea cum respiraţia gâlgâie afară din el, ca aburul unei valve. Când a terminat, cămaşa era stropită de propriul sânge, insectele păreau zdrobite, însă când a îmbrăcat-o colcăia încă. Păduchii locuiau în haina lui, pe capul lui, în

tufişul sigur al părului pubian, la subraţ. Nu s-a întors în tabără. În schimb, s-a sprijinit toată noaptea de trunchiul unui arbore mare, scărpinându-se uneori de acesta ca un câine, pentru a mai slăbi mâncărimea, dar mai mult stând şi lăsând copacul să-l sprijine. Ochii i se ajustaseră când a ieşit din tăpşanul deschis, luminat de focuri, şi s-a îndreptat spre copaci. Acum privirea i-a devenit şi mai ascuţită şi vedea traseul delicat al lăstărişului, îmbârligătura coroanelor goale, formele păsărilor adormite. Respiraţia i-a revenit la un ritm egal, calm. Inima trepida în el, controlată ferm, carnea trimiţând pulsul până în tălpi şi de acolo mai departe, în pământ. A auzit vântul trecând prin acele pinilor şi dedesubtul zgomotului disonant, baleierea uniformă a oceanului.

Când cerul a devenit palid s-a suit în copac şi a încercat să doarmă, dar teama că ar putea cădea l-a ţinut treaz. A stat toată ziua în copac, amorţind de frig, iar în noaptea următoare a început să meargă. A înaintat vreme de trei nopţi, având grijă ca sunetul oceanului să ajungă la el din stânga, ca nu cumva să rătăcească spre interiorul insulei şi să se piardă. Ziua dormea acoperit de frunze uscate sau sub arbuşti pitici. Cu toate că nu a întâlnit pe nimeni, nu şi-a slăbit vigilenţa. Nu l-ar fi surprins deloc să dea peste un alt om împuţit, înfometat şi paranoic, ghemuit în mulciul pe care îl scormonea în fiecare dimineaţă ca să se îngroape în el. Gingiile îi sângerau încontinuu; şi-a pierdut un dinte care i se clătinase la fiecare pas. Zăcea pe limba lui – un colţ mic cu o rădăcină spongioasă.

În cea de-a treia zi, lovindu-se de copaci ca un beţiv, a auzit bătând disonant un clopot de biserică. Era dimineaţa târziu. Clopotul i-a furnizat unsprezece bătăi blajine după care să se orienteze şi a mărit pasul la vale spre ele, şi până ce sunetul să dispară a văzut şindrilele ondulate ale acoperişurilor. A intrat în sat neîndemânatic, mânat de o

precauţie de-a dreptul incompetentă, fofilându-se de-a lungul clădirilor cu mâinile întinse înainte ca să-şi ţină echilibrul, de parcă ar fi mers pe-o cornişă, însă satul era nemişcat. Deasupra lui plutea povara bolii ori a lenei. Copii dormeau întinşi în stradă. Biserica se ridica la intrarea într-o piaţetă prăfuită, dubios de europeană şi solidă, decorată cu o pereche de coloane de piatră la care pesemne s-ar fi gândit cu sarcasm imaginându-şi-o adusă de pe continent, cu un feribot, de un pluton de misionari, dacă nu ar fi fost golit de orice gând din pricina foamei. A deschis uşa foarte încet, încercând să nu facă nici un zgomot, şi pe dată a dat peste un zid de trupuri. Era o coadă la mâncare, şerpuind din dreptul altarului până spre intrare. S-a împins ca să poată intra.

Coada înainta cu câţiva centimetri odată. Aproape că dormise când a ajuns în dreptul preotului, un alb cu o faţă delicată şi-o mină ezitantă, care de-abia dacă împlinise douăzeci de ani. Chuck şi-a dat seama că n-avea un castron, aşa că şi-a făcut palmele căuş, pierzând apa în care fusese fiert cartoful. S-a grăbit spre un perete şi a înfulecat, hăpăind din palme, lingându-şi degetele. Acum, gustul propriei mizerii de pe mâini l-a ameţit cu poftă de mâncare. Arăta ca un pustnic nebun, cu noroi scorojit pe haină, scoarţă de copac, insecte, resturi de frunze, cu unghiile negre de jeg şi gura lipsită de culoare.

A rămas la marginea încăperii, înfometat, şi a privit strădaniile de-a înainta a ce mai rămăsese din coadă, jucându-se hrăpăreţ cu degetele pe podul palmei. Nu i-ar fi fost atât de dificil să-şi forţeze calea printre aceşti oameni şi să mai ia un cartof. Fiecare individ de la coadă era un segment lipsit de minte, aparent impasibil, exceptând abia perceptibila, dar ferma presiune prin care un bătrân care se clătina şi o fetiţă cam de şase ani erau striviţi afară din rând de cei din spatele lor. Dacă preotul observase ce s-a

petrecut, nu a lăsat să se vadă. Mâncarea s-a împuţinat şi a dispărut, dar o vreme preotul a mai scufundat polonicul în oală, umplând căni cu apa aceea gri, plină de amidon. Oala părea una de popotă: de aluminiu zgâriat, cu două toarte de metal. Când polonicul a hârşâit fundul, oamenii care încă nu fuseseră hrăniţi au rămas locului nesiguri, clătinând castroanele goale de parcă ceva ar fi putut să cadă din tavan. Într-un târziu s-au făcut nevăzuţi. El a rămas, privind la preot printre şuviţele de păr. Părul i se vârstase cu gri. Albul ochilor, avea să vadă mai târziu, uitându-se în oglinda mică şi scrijelită a preotului, era galben, exact de culoarea flegmei. Capul şi umerii preotului se curbau înainte chiar şi când nu era aplecat peste oala cu supă. Fruntea era cea care îi conducea mişcările prin încăperea goală, pentru a stinge lumânările. Când camera a rămas în întuneric, mai puţin lumina care venea de la o lampă cu petrol făcută dintr-o conservă de metal pe care o ţinea în mână, preotul a ridicat oala şi şi-a vârât-o sub braţ, forţându-se să-l confrunte pe individul care rămăsese în urmă.

— Mergi acasă? a întrebat preotul în coreeană.

Chuck i-a răspuns în engleză:

— Spune-mi cum te cheamă.

Ochii preotului s-au căscat de frică. De mai bine de cincisprezece luni, încă de când începuse războiul, condusese soldaţi daţi dispăruţi, fermieri care făceau parte din gherila de stânga, adolescenţi care, după el, ar fi putut fi chiar agenţi sovietici de la periferia satului până la peşterile ascunse ale insulei, şi niciodată până atunci nu fusese luat la întrebări. În parte, credea, pentru că refuza să ştie mai mult decât strictul necesar despre oamenii pe care îi întâlnea. Devenise un preot care refuza să primească oamenii la confesiune.

— Sunt Frank Todaro, a spus. Sunt preot catolic, din Cleveland, Ohio. Sunt aici să-i ajut pe oamenii ăştia, nimic mai mult. Nu ştiu nimic. Nu sunt de nici o parte.

— Nici eu nu sunt de nici o parte.

— Ce vrei?

— Du-mă acolo, a spus. Ascunde-mă.

În seara aceea, Todaro l-a despăducheat. A stat gol puşcă în cada de baie în vreme ce Todaro a cărat apă şi a fiert-o, folosind aceeaşi oală în care fiersese raţia de cartofi a zilei. Camera în care erau avea o trapă spre pivniţă, unde erau depozitate grânele şi cartofii. Todaro dormea cu o puşcă lângă pat, cu care trăsese o singură dată – o luase după el la mare, şi ţintise direct în faţa lui, ca să nu rănească pe nimeni –, pentru a se asigura că ştie cum să procedeze. A pus apa fierbinte în cadă, diluând supa neagră pe care o făcuse trupul lui Chuck. Apoi Todaro i-a dat o foarfecă, iar Chuck şi-a tăiat părul pubian, şi s-a frecat cu gaz până când organele genitale i-au devenit roşii şi părul aspru şi scurt arăta hidos. Din nou era captivat şi întristat de tot ceea ce ţinea de carnea sa. După baie, Todaro l-a aşezat pe un scaun şi l-a tuns până la piele. În vreme ce şuviţele încâlcite cădeau, preotul a spus:

— Dealurile de deasupra satului sunt exact aşa cum ai auzit. Colcăie de creaturi, şi toate sunt bine ascunse. Fără să tai toţi copacii, este cu neputinţă să le scoţi pe toate la iveală.

— O să fiu în siguranţă acolo?

— Acolo, da. Dar nu poţi să stai doar acolo, ai muri de foame.

Au părăsit misiunea după miezul nopţii, la ora morţilor[19]. Nici vântul nu bătea. Trosnetul unei crăci a răsunat la

[19] Intervalul dintre ora trei şi patru dimineaţa, cunoscut ca „ora diavolului” sau „ora morţilor”.

kilometri, ca o împuşcătură. S-a ţinut după Todaro, multă vreme nimic mai mult decât o mişcare întunecată, până când au intrat într-un defileu şi dintr-odată, acolo unde coroanele copacilor se depărtau, permiţând lunii să-i lumineze, l-a văzut pe celălalt bărbat iar, mişcându-se cu o agilitate remarcabilă în sutana lui apăsătoare, scalpul lucindu-i pe sub părul moale. Înaintau lipiţi de peretele de rocă, unde se termina umbra, păşind prin albia netedă şi uscată. A auzit cascada înainte de-a o vedea, un şuvoi subţire, continuu picurând printre dinţii lungi de gheaţă. În spatele ei piatra se rosese, alcătuind un mic amfiteatru; chircită în întunericul absolut al acestui adăpost, perdeaua de gheaţă şi defileul de dincolo de ea păreau că strălucesc. Nu era o peşteră naturală, ci gura de intrare într-un tunel. Ca s-o găsească, au fost nevoiţi să se târască în patru labe şi s-o pipăie.

— Eşti claustrofob? l-a întrebat Todaro.

Deschizătura nu era mai mare decât gura unui butoi. Pereţii erau uscaţi şi sfărâmicioşi, reci la atingere ca metalul.

— Spune-mi ce va fi.

— Urcă uşor preţ de patru sute de metri şi apoi dă într-o peşteră naturală. Uneori tunelul se lărgeşte puţin, suficient să mergi de-a buşilea, dar în mare parte trebuie să te târăşti pe burtă. E îngust.

— OK.

— După asta, atât cât e posibil, tu nu m-ai cunoscut, eu nu te-am cunoscut. E cel mai sigur pentru amândoi. Acesta este singurul loc care mi-a fost arătat. Dacă prietenul tău a plecat de-aici nu ştiu unde ar putea fi.

Când Todaro s-a întors ca să plece, Chuck i-a spus:

— De ce faci asta?

Se aştepta ca răspunsul să fie că, de vreme ce era un om al lui Dumnezeu, avea o datorie de împlinit, că viaţa era sacră, că războiul era un păcat.

— Ăştia ca voi, să nu vă atingeţi de proviziile mele. Am mai spus asta, nu? Nu aveţi ce căuta în rezerva mea. Orezul meu, cartofii mei, carnea mea. Dacă sunt vreodată jefuit, renunţ la acest loc.

L-a privit pe Todaro cum se strecoară printre dinţii sclipitori de gheaţă. O bucată de vreme după ce a plecat celălalt bărbat, Chuck a rămas nemişcat, ascultând ropotul rapid al apei, izbindu-se jos de pietre, ca fâlfâitul pulsului său. Apoi a închis ochii şi s-a împins în tunel.

Nu avusese niciodată de gând să vină la Cheju. Istoria acţiunilor sale pe durata războiului era alcătuită din accidente norocoase şi gafe teribile, ameliorate de accidente norocoase. Încă era şocat că nu putuse să părăsească Seulul, deşi ştia undeva în străfundul memoriei, în locul de unde încerca deliberat să excludă umilinţele şi dezamăgirile din gânduri, că rămăsese din loialitate faţă de Peterson şi dintr-o excitaţie egoistă, naivă. Îşi imaginase telefoanele sunând, telegramele forfecând ca un roi de lăcuste, bocănit de picioare, lucrarea concentrată, nervoasă şi crucială a expediţiilor urgente. Prins în maşinăria americană, avusese o imagine puerilă despre relatările privitoare la război. Văzuse prea multe filme. Decizia de a-şi rămâne loial lui însuşi se transformase într-o pedeapsă. Fusese în răspărul a tot ceea ce ar fi vrut, a tot ceea ce i-ar fi adus puţină linişte. În noaptea în care Miki i-a adus mesajul de la Kim – încercase să nu perceapă ceea ce era scris printre rânduri. Prima lui reacţie, chiar înainte de gratitudinea uluită la aflarea veştii că Kim e în viaţă, a fost una de indignare disciplinată: să i se alăture lui Kim era o visare cu ochii deschişi, romantică

şi suicidară, care nu aparţinea nici măcar tărâmului ideilor. Avea să se ducă la Pusan, cum ar fi trebuit de la bun început. Dar hotărâse să rămână cu Peterfield, acesta îl abandonase, şi decisese să-l alunge dispreţuitor pe Kim, şi în loc de asta, fusese mânat pe insula de unde Kim trimisese mesajul. Era superstiţios de fel, un agent optimist al norocului şi un fatalist pasiv. A început să creadă că se afla la bunul plac al unei forţe ce corectează.

Peştera era un plămân mare şi rece, un spaţiu de-un întune-ric profund, care pulsa nevăzut în ritmul respiraţiei. Era plină de oameni adormiţi. Când s-a tras afară din tunel, târându-se disperat la marginea lui şi apoi căzând necontrolat în spaţiu, a auzit scăpăratul unui chibrit. În tunel se transformase în vid, un nimic prins într-un trup, împins înainte de târâitul constant al acestuia, o înaintare viermuită, dar care nu îl atingea în nici un fel. Era doar transportat. Apoi a simţit suflul unui spaţiu mai vast cum se rostogoleşte peste el şi a înnebunit de claustrofobie. Chiar şi când a ajuns în acel spaţiu, tot îngropat în pământ era. Globul galben de lumină proiectat de chibrit a atins fiecare perete al peşterii şi ceilalţi trei bărbaţi s-au trezit. Peştera continua, îngustându-se iar, cu o nouă încăpere. Intrarea naturală era la un kilometru şi jumătate depărtare, de cealaltă parte a dealului. Bărbaţii s-au săltat în coate şi l-au privit de sub pleoapele grele. Erau jegoşi ca el, dar îmbrăcaţi în pijamale lălâi de ţărani, şi aveau papuci de pai. Peştera aceasta era raiul pentru oameni căutaţi de poliţie sau pentru dezertori, dar era şi o punte de trecere; dincolo de ea se afla o reţea care împânzea insula. Existau puţine legături fizice între camerele subterane. Dacă vreuna dintre ele era descoperită, putea fi separată de celelalte şi abandonată. Bărbatul care ţinea chibritul vedea limpede calitatea hainei lui, dincolo de camuflajul sumbru al acesteia.

— Cine eşti?
— Caut pe cineva pe nume Kim. Kim Jaesong. A fost aici.
— Nu mai e aici.
— Ar putea fi altundeva?
— Nu ştiu.

Ceilalţi bărbaţi şi-au mijit ochii, privindu-l pe Chuck cu neîncredere. Bărbatul cu chibritul a spus:

— Todaro te-a adus?
— Da.
— Şi acest Kim ţi-a spus să-l cauţi pe Todaro?
— Da.
— Ei bine, acest Kim nu e aici.
— Dar a fost.

După o clipă, bărbatul a spus:

— Cred că da. Nu l-am întrebat cum îl cheamă.
— Cum arăta?
— Ca tine.
— Adică?
— Era îmbrăcat ca tine, a spus bărbatul, arătând cu bărbia spre haina lui. Avea pantofi eleganţi. Pantofi buni, de piele, cu nituri.
— Arătau ca încălţămintea europeană? Aveau pe piele un fel de model, făcut din găurele?
— Nu aveau găurele. Erau pantofi frumoşi. De om înstărit.
— Găurele decorative, ca un model.

Bărbatul a scuturat chibritul să-l stingă. Au dispărut cu toţii din nou în întuneric.

— Nu m-am uitat de aproape.
— Te rog, mai aprinde un chibrit. Era o bucată de piele cusută, uite aşa, la vârf?
— Da, a spus bărbatul.
— Era?
— Da. Acum sunt sigur că el este.

— Dar cum arăta?

Bărbatul a strâns din umeri ca şi cum nu mai avea chef de vorbă.

— El era. Arăta ca tine. Vorbea ca tine.

— Când a plecat?

— Nu ştiu. În toamnă. Dar poţi să stai aici.

— Mă duci la celelalte peşteri?

— Poţi sta aici, a repetat bărbatul, punând punct discuţiei.

Înţelegerea s-a propagat treptat, centimetru cu centimetru, a format lanţuri de mesaje şi s-a fofilat peste tot. Dar nimeni nu ştia ce anume se află dincolo de propria verigă.

A durat două săptămâni, poate mai mult, poate mai puţin. N-avea să ştie niciodată cât anume se întinsese perioada asta de pregătire, timp în care trupul său a fost cel care l-a preocupat, nevoile acestuia eclipsând lumea, parcă împuţinându-se pentru a face din nou loc lumii, a cărei revenire nu i-a adus decât noi nevoi şi neplăceri ale trupului. În acele intervale de luciditate şi groază îl căuta pe Kim, dar începuse să creadă că-i trimisese mesajul pentru a-l ademeni spre un loc unde ar fi în siguranţă, şi că acesta deja plecase. Kim nu s-ar fi ascuns niciodată mai mult decât ar fi fost necesar. Kim s-ar fi ocupat să organizeze şi să lupte. Astfel că veghea lui Chuck a devenit la fel de disperată şi fără rost cum fusese în primele luni ale războiului, când, pe tot parcursul ocupaţiei, aşteptase revenirea lui Kim. Dormea ghemuit în peşteră, aşteptând, cu haina înfăşurată în jurul lui ca un giulgiu, sau bâjbâia până la ieşirea naturală a peşterii şi se făcea nevăzut în pădure. Sugea ţurţuri, se năpustea asupra iepurilor care scăpau, ţopăind uşor. Şi apoi, când foamea l-a adus în pragul morţii, a devenit un cerşetor, hălăduind ca un coiot pe străzile satelor de pe coastă,

ieşind abia după apus. Tivul deşirat al hainei îi atârna în spate. Urechile erau mereu la pândă după sunetele vreunei patrule, nasul în sus, conducându-l.

Simţurile nu-i mai aparţineau. Se ascuţiseră desăvârşit, dar el doar le purta, ca pe nişte ustensile reci, cam la fel cum trupul îi purta vidul rece din interior, în care nu se afla nimic altceva decât percepţia de sine lipsită de emoţii pe care i-o întorceau simţurile ce nu-i aparţineau. Ochii măturau străzile în căutarea lui Kim, dar erau ochi de câine, în căutarea oricărei companii. Se oprea în dreptul uşilor de la bucătării şi se holba până când femeile erau prea înspăimântate ca să mai refuze să-i dea mâncare; nu mai rămăsese nici un bărbat să le apere. Aşa cum prevăzuse Langston, Seulul căzuse iar, la doar câteva zile după ce Chuck reuşise să plece. Forţele chineze şi nord-coreene avansaseră atât de mult spre sud, încât ultimele teritorii de unde armata sudului putea să-şi reaprovizioneze luptătorii erau cea mai sudică margine a peninsulei şi insulele cele mai depărtate de ţărm. Satele din Cheju au fost golite de toţi băieţii care mai rămăseseră, de tineri, de vârstnicii care nu aveau dificultăţi de mers, toţi luaţi pe sus de Poliţia Militară americană şi de Poliţia Naţională, strânşi laolaltă, mulţimi care nici nu clipeau, tăcute, dormind pe rogojini de pai sau cu pături de lână ale armatei rulate şi prinse la spate. Copiii mici, şi femeile, şi cei foarte bătrâni s-au adunat într-o gloată de cealaltă parte, stând şi ei la fel de tăcuţi – o reflexie stranie – şi privindu-i cum se îndepărtează în coloane pestriţe, fără să se uite în urmă. Nimeni nu se aştepta ca vreunul să se întoarcă. Plecarea lor era o înmormântare, fiecare bărbat purtând sau cărând cea mai preţuită haină, lucrul cu care era gata să intre în lumea cealaltă. Cele mai bune haine ale lor: unii aveau haine de lână adevărată, ochelari stil aviator, pălării cu boruri sau

protecţii pentru urechi, fedore de fetru. Unii dintre ei purtau genţi de piele în bandulieră, ochelari cu rame fragile, ghete de luptă americane. Alţii erau îmbrăcaţi în cămăşoaie şi pantaloni largi ca de pijama, veste închise la culoare şi papuci de pânză, cu fâşii de bumbac înfăşurate în jurul capetelor pentru a-şi încălzi urechile. Dacă erai bărbat şi treceai prin unul dintre aceste sate din care fuseseră recrutaţi toţi bărbaţii, atunci erai fie o fantomă, fie o bestie. Femeile aruncau pe pământ castroanele cu orez şi se îndepărtau rapid, trântind uşile, când el deja se repezea să lipăie mâncarea. Să se gândească să-l găsească pe Kim fusese un mijloc de a câştiga timp, dar pentru el timpul s-a oprit. Tot ce voia era să-şi ghiftuiască trupul cu mâncare caldă, să-şi astâmpere setea, să adoarmă ameţit de senzaţia că fusese hrănit. Excreta resturile solide cu o plăcere teribilă, amestecată cu regret. Când nu era ameţit şi amnezic din pricina foamei, se mişca pe străzile satelor delirând, aservit nevoilor neîntrerupte ale trupului, uitând din ce în ce mai des şi până târziu, spre apus, să se retragă în pădure, adormind ghemuit ca un amant la marginea caldă a vreunei clădiri, cu mâinile strânse între picioare, visând la hrană, la rahat, la carne şi lichide. Pregătindu-se. Într-un târziu s-a trezit urlând de durere; cineva i-a smuls mâna din îmbrăţişarea fierbinte cu trupul său şi-a simţit cum carnea îi este presată. Cizma era încă pe mâna lui, apăsând cu tocul, iar carnea parcă îi era mărunţită până la încheietura care devenise albastră şi rece. Când un al doilea ofiţer s-a apropiat şi i-a turnat benzină pe rană a leşinat. Fusese arestat de Poliţia Naţională, fiind suspectat de spionaj. Şi-a revenit în spatele unui jeep care sălta, a ţipat, şi a fost lovit în tâmplă de patul unei puşti.

A fost suit pe un vapor şi trimis la Pusan, într-un centru de detenţie organizat într-o fostă şcoală. Cât era conştient, pleda atât de stăruitor pentru eliberarea sa, încât constant era lovit ca să leşine la loc. Când îşi revenea, relua litania, enumerând fiecare şef pe care-l avusese câtă vreme lucrase pentru Armata Statelor Unite, numindu-i pe Ho, şeful poliţei, pe unchiul său Lee, pe tatăl său.

— Tatăl meu este în Pusan, a suspinat când capul i-a sărit iar în spate.

Şi apoi ceaţa cea neagră s-a dat iar la o parte, s-a întins în faţă, încercând să-l atenţioneze pe şoferul jeepului:

— Ministrul Su este un prieten apropiat de familie, a mormăit. Tatăl meu este un profesor foarte cunoscut, unchiul meu este deputatul Lee, a spus accelerând cuvintele înainte să fie lovit.

I-a amenințat cu puşcăria pe cei care l-au capturat. Cineva i-a băgat în gură un bandaj folosit, mustind de lichide. Până când a ajuns la şcoală avea ochii învineţiţi de-abia îi putea ţine deschişi. Mergea clătinat. I se părea că pământul i se împotriveşte. Pe pereţii şcolii erau încă hărţi, dar făcute sul, iar ferestrele erau acoperite cu hârtie de gudron. A fost dus într-o sală de clasă împărţită în două cu un separator de lemn. La început a crezut că aceasta va fi celula sa. Mai târziu a înţeles că aşa ceva n-ar fi fost niciodată cu putinţă, căci era scos de acolo periodic, ca să trăiască cu teama de a o revedea.

În prima zi a fost bătut cu un par ciopârţit din lemnul folosit când s-a construit separatorul. Doi soldaţi l-au lovit sub privirea unui ofiţer. Ofiţerul a spus:

— Evitaţi capul.

Când se prăbuşea în genunchi, era lovit în stomac, în coaste şi fund. Şi-a lăsat capul pe cuşca făcută din braţe şi a început să lunece pe jos, înainte şi-napoi. Un bocanc l-a nimerit în scrot şi a vomitat un lichid limpede.

— Eşti spion, a spus ofiţerul.

— Nu, a suspinat el.

— Minciunile sunt primele care ies la lumină, a zis ofiţerul, de parcă ar fi fost un medic liniştindu-şi pacientul pe parcursul unei proceduri. Ridicaţi-l!

Doi soldaţi l-au săltat pe picioare, iar el s-a chircit. L-au săltat iar, şi unul l-a împuns cu patul puştii în pliul de carne de sub maxilar. Hambare neştiute de putere s-au deschis în el şi a continuat să stea pe picioarele lui.

Acum trupul avea să îl trădeze rezistând, căci va fi lovit mai departe, sau avea să-l trădeze nerezistând, lucru pentru care va fi lovit mai departe. Aproape de tavan, în încăpere, era o ţeavă îndoită, aflată la vedere, plină cu băşici de rugină, din care picura încontinuu o apă neagră, îngroşată de rugină, precum sângele coagulat.

— Vezi ţeava aia? l-a întrebat ofiţerul.

A dat din cap că da.

— Arat-o!

Şi-a ridicat braţul, tremurând din toate încheieturile.

— Salut-o! a sugerat ofiţerul. Spune: „Te salut, ţeavă!”

A spus, cu un glas pierit.

De la mijlocul spatelui până în vârfurile degetelor de la mâini şi în jos, pe picioare, a simţit o arsură. Genunchii i-au trosnit. Unul dintre soldaţi a fost trimis de-acolo. Celălalt a venit şi l-a împuns cu arma în stern. S-a împleticit, dar nu a căzut.

— Mai tare! a spus ofiţerul.

A urlat iar. Era forţat să stea nemişcat, în picioare, cu braţul întins, salutând în strigăte ţeava. Nu ştia de câte ori a răcnit. Nu-şi putea îndrepta trupul ca să-i cuprindă chinurile care deveneau repede dureri goale, opace, banale. A leşinat şi s-a trezit în clipa când a atins podeaua.

Ofiţerul era deasupra lui.

— Eşti spion?

— Nu, a răspuns el.

Din nou a fost obligat să stea în picioare, nemişcat, cu braţul întins, urlând salutul către ţeavă. Nu putea sta în acea poziţie mai mult de câteva minute odată fără să se prăbuşească. De fiecare dată când se întâmpla, ofiţerul îi spunea că putea rămâne întins dacă admitea că e spion. Ofiţerul l-a lovit încet. S-a ridicat iar, s-a îndreptat, a salutat, a căzut, a fost interogat, a fost lovit uşurel şi iar l-au obligat să se ridice. La sfârşitul zilei l-au dus într-o celulă din pivniţa şcolii, într-un coridor pustiu. Celula se prea poate să fi fost o cabină de duş de ciment, de câteva picioare, cu o scurgere în mijlocul podelei şi ciotul unei ţevi ieşind din perete, ceva mai sus decât până unde putea el să ajungă, cam la treizeci de centimetri de tavan, cu un şurub înfiletat peste capătul ei. De ea i-au legat braţul drept cu cătuşe. Trebuia să stea pe vârfuri pentru ca încheietura să nu-i fie dislocată din pricina cătuşelor, dar cu toate acestea s-a prăbuşit într-un somn profund şi şi-a rupt încheietura sub greutatea trupului.

În dimineaţa următoare a încercat iar. Încheietura i se umflase atât de puternic, încât gardianul care l-a eliberat a fost nevoit să cheme un medic.

— Tatăl meu este aici, în Pusan, unchiul meu este în Parlament, nu sunt spion, i-a spus doctorului.

Lacrimile îi spălau chipul, dar lacrimile erau dintre cele pe care ochiul le produce mereu pentru a umezi orbitele, nu însemnau nimic pentru el. Scopul lui era să-i comunice ceva doctorului, care era un om de treabă, un om educat şi care trebuie că depusese un fel de jurământ că va proteja viaţa. Doctorul, privind dincolo de el cu o firavă urmă de surpriză, i-a spus:

— Cred că tatăl tău e cel care se apropie acum, şi când s-a întors să privească, doctorul i-a strâns încheietura, aşezând oasele la loc.

Vocea i-a ieşit sfâşietoare: „*Aaaaaaaaaaaaaah...*”

L-au dus înapoi în sala de clasă, cu încheietura bandajată. L-a implorat pe ofiţer să sune la sediul Armatei a opta, la USIS, să-l sune pe tatăl lui, să sune la guvern.

— Ce? a întrebat ofiţerul. Vorbeşti cumva? Nu aud decât bla, bla, bla, bla!

Nimic din ce spunea nu se auzea.

— Ce? a strigat ofiţerul, lovindu-l peste faţă.

Nu-l auziseră. Salutase ţeava până când vocea a fost atât de pusă la încercare, că l-a luat greaţa. A stat sub ţeavă şi i-au spus să lase capul mult pe spate, ca să urle direct spre ea şi apoi l-au forţat să înghită scursoarea de rugină care picura din ea. Când a căzut pe spate, cineva l-a lovit în stern cu patul puştii, sau cu o bâtă de baseball, pe care, atunci când n-o foloseau, o ţineau sprijinită într-un colţ, înclinată periculos şi parcă urmărindu-l. I-ar fi dat voie să nu mai înghită, dacă ar fi admis că e spion. Când şi-a urlat propriul nume, numele tatălui său, numele unchiului său, cei doi soldaţi l-au lovit în scrot şi în fund, l-au plesnit cu mănuşile peste faţă, l-au ridicat şi, prinzându-l de păr, i-au dat capul pe spate până când a fost convins că grumazul avea să i se frângă, timp în care ofiţerul spunea:

— Ce? Nu te înţeleg. Ce limbă e asta?

Iar a fost pus în capul oaselor sub ţeavă şi obligat să înghită scursoarea, cu capul dat mult pe spate. Apa ruginită i-a umplut gura şi îi curgea şiroaie, şiroaie pe gât. A vomitat iar, de parcă cineva îi scotea măruntaiele pe gură. Ofiţerul mergea prin cameră, bălăngănind dus pe gânduri bâta de baseball.

— Eşti spion? l-a întrebat.

Voia să ştie unde se ascunseseră comuniştii din Cheju. Soldatul îşi odihnea puşca pe bucata moale de piele de sub maxilar şi l-au obligat să-şi înghită voma, şi apa

îngroşată de rugină. Sunetul pe care îl făcea picuratul ţevii era ca o incontinenţă.

În noaptea aceea i-au dat să mănânce o bucată de carne în putrefacţie; când gardianul a găsit în dimineaţa următoare o grămăjoară de fecale pe podeaua celulei sale i-a spus:

— Să dispară imediat! şi l-a urmărit din picioare, cu arma pregătită, cât a împins dejecţiile în gaura de scurgere.

Acum era încătuşat de mâna stângă. A învăţat cum să se susţină cu ea, punându-şi interiorul braţului drept pe vârful şurubului ascuţit. O nouă rană în fiecare noapte. Urmele s-au răspândit pe tot braţul, intersectându-se uneori, dar încă uşor de citit, ca liniile din palmă. Nu ştia cum altfel să ţină socoteala timpului care trecea şi era decis să controleze măcar trecerea trupului său prin timp. Tot restul era imposibil de controlat. Nu putea controla excreţiile trupului său, nici măcar ce ingera. Îi dădeau nutreţ şi se amuzau că-l hăpăie. Îi era atât de foame că mânca orice îi dădeau, indiferent cât era de putrezit sau neorganic. Trupul îi suferea de lipsa a tot şi primea orice materie convulsiv, la fel cum apoi o vomita compulsiv. Cinci urme pe braţul lui, apoi opt. Privindu-le, nu reuşea să perceapă durata pe care o reprezentau. Simţea doar durerea trupului şi chiar şi aceasta devenise un dom în interiorul căruia locuia.

În cea de-a noua zi i-au ţinut maxilarul deschis cu forţa şi ofiţerul a luat o lamă şi i-a făcut mici crestături peste tot pe limbă; apoi i-au dat un bol cu sare. A mâncat-o în lacrimi.

— Eşti spion? l-a întrebat ofiţerul.

A spus că da. Ar fi putut spune „da, sunt spion” cu atât de multă vreme în urmă. Ofiţerul a despăturit o foaie de hârtie şi i-a pus-o sub nas. Era scrisă. El doar se uita la

cuvinte, fără a încerca să le citească. Cuvinte ce proveneau dintr-o lume care nu există. Chipul i se spăla cu lacrimile care proveneau din acelaşi loc lipsit de sensibilitate din care proveneau şi urina, şi sângele. Nu însemnau nimic pentru el. Ofiţerul i-a întins un pix, însă nu l-a putut ţine. Încheietura umflată îi era amorţită şi legată, iar degetele, rupte. Ofiţerul i-a aşezat cu grijă pixul între degete, dar a căzut iar. Soldaţii au râs. Părea comic, deşi nu-şi dădeau seama de ce. Ofiţerul a fost nevoit să-i ţină mâna cu pixul în ea ca să poată iscăli. Au făcut împreună mişcarea dureroasă până-n măduvă. Când au terminat, ofiţerul s-a aşezat în faţa lui, fără să-i dea drumul la mână. O ţinea uşor, cu un soi de precauţie pentru rănile sale.

— Mulţumesc, i-a spus ofiţerul.

A dat din cap recunoscător. Era atât de bucuros că în cele din urmă izbutise. Speranţa i-a înmugurit iar. Cineva îi vorbea. Ofiţerul îl privea interesat, şi el se uita la ofiţer, fermecat, respirând greu din pricina efortului. Apoi ofiţerul a întrebat:

— Unde sunt peşterile din Cheju?

A fost dus înapoi în celulă.

După aceasta, din el nu a mai rămas mai nimic. Şi-a maimuţărit torturile, devenind surd la trupul său care răcnea după ajutor. Cunoaşterea pe care o avea despre trupul său se propaga în lanţuri, linii telefonice, poduri între un membru şi dragostea pentru acesta, mănunchiuri de cabluri de comunicaţie. Îşi făcea loc violent printre linii şi cabluri, poduri explodate, şi-a excizat gura şi vintrele, şi-a amputat membrele. Nu mai ştia când urinează. Alungat din propriile limite, trupul lui a încetat să se mai supună graniţelor dintre sine şi lume. Era veşnic jilav şi mirosea a acru de la urina care picura din el, la fel cum trupul picura prin nenumăratele sale răni. Frica de degetele sale mutilate s-a evaporat, iar amintirea acelei spaime a

devenit de nerecunoscut, la fel ca mai toate celelalte posesiuni ale sale. Privea ca de la o mare distanţă cum mâna îi este mutilată. El însuşi o amputase de mult. Îşi aruncase trupul la o parte ca pe un balast, nu pentru a-şi grăbi moartea, ci pentru a supravieţui. Trupul lui era cel care l-ar fi ucis.

A încetat să mai ţină socoteala zilelor, iar torţionarii au început să se plictisească de el. La şcoală ajungeau camioane pline cu luptători din gherilă capturaţi şi cu alţi prizonieri de război de pe toată peninsula, despuiaţi de la mijloc în sus şi legaţi unul de altul cu funii de glezne. Au umplut curtea şcolii, stând ciuciţi, pe gambele scheletice, în frigul de afară, aţipind unul peste altul. Erau prea stângaci aşa, cu braţele legate la spate, nu se puteau ridica singuri atunci când cădeau, trăgând după ei tot şirul, aşa că li s-a dat voie să-şi ţină mâinile şi braţele împreunate ca-n rugăciune pe piept. Ţestele rase şi umerii goi se rânduiau unele peste altele ca solzii unei singure creaturi. În sala de clasă l-au pus să stea pe un scaun aşezat pe o masă, sub ţeavă, cu mâinile încătuşate la spate. Cătuşele erau prinse de ţeavă cu un lanţ scurt; trebuia să se chircească, căci braţele erau trase în sus. Capul îi cădea în piept şi se balansa periculos pe scaun; încerca fără vreun efect să se agaţe cumva cu degetele de la picioare. A rămas singur.

În cele din urmă a căzut de pe scaun rostogolindu-se şi şi-a dislocat umerii când lanţul s-a tensionat. Şi a spânzurat aşa, legănându-se uşor, cu vârfurile degetelor măturând masa. Aşa l-a găsit ofiţerul. Scaunul răsturnat zăcea pe podea. Bâta de baseball era sprijinită în colţ. Ofiţerul l-a dezlegat şi l-a întins pe masă, cu genunchii îndoiţi şi mâinile întinse la spate.

— Îmi poţi spune ceva? a întrebat ofiţerul.

Era disperat să fie de ajutor. Nu voia să dezamăgească. Nu voia să devină inutil.

— Am mers la biserică, a şoptit.

Vocea parcă s-a târât afară din el.

— Unde? La care biserică te-ai dus?

— Luna, a hârâit.

A văzut luna strălucitoare. Şi-a amintit drumul de la intrarea naturală în peşteră la satul unde fusese capturat cu mai multă claritate decât drumul de la misiune până la tunel, dar până şi această amintire era plată şi distorsionată, ca un glob pământesc desfăşurat şi lipit cu forţa pe-o hartă. Râpele erau foarte adânci şi copacii specifici după care s-ar fi putut ghida erau foarte mari, însă el nu mai putea evalua distanţa între două puncte de pe traseul său. S-a chinuit să retrăiască iar drumul acela scurt, dar pentru asta avea nevoie de trupul său.

— Luna, a repetat.

Să trădeze lumea în care încetase să mai creadă. Nu o mai vedea clar pentru a o putea descrie. Ceva din el tot târa amintirea aceea într-un loc ferit şi nu se putea salva.

Ofiţerul a oftat.

— Unde sunt luptătorii de gherilă din Cheju? a întrebat el.

Vocea însă nu a urmat tonalitatea unei întrebări. A intonat-o, duios:

— Spune-mi un nume.

Chuck a încercat, însă a dat peste un vid, peste un fund de ocean mâlos şi întunecat. Şi acolo parcă ricoşa din lucrurile care ieşeau din el exact în clipa când începea să le simtă. Transpira abundent, o sudoare rece, care aluneca pe el, dar de care nu era conştient. Ofiţerul s-a întrebat dacă intrase în şoc.

— Todaro, a spus Chuck dintr-odată.

Şi-a amintit de mâinile blânde ale bărbatului aceluia pe capul lui, când l-a ras ca să-l scape de păduchi, şi plăcerea intensă a pielii care se curăţă.

Doctorul a fost adus să-l vadă şi l-au dezlegat. Nu era în stare să se ridice. Doctorul l-a prins şi l-a aşezat în fund, apoi l-a îmbrăţişat şi cu o strânsoare fermă i-a pus umerii la loc în articulaţii. A leşinat în braţele doctorului şi nu s-a mişcat până când acesta nu l-a înghiontit.

— Susţine-te, i-a spus doctorul. Aşa.

Doctorul i-a prins braţele în locul lui şi i le-a încrucişat peste piept, făcându-l să-şi prindă umerii cu degetele, ca greutatea braţelor să nu apese pe articulaţii.

— Poţi? l-a întrebat doctorul.

A dat din cap fără să scoată o vorbă, îmbrăţişându-se. A început să plângă.

— Da, a spus, sughiţând uşor, ascuţit, ca un copil.

S-a susţinut. Doctorul l-a condus afară, iar adierea rece a vântului, purtând atomi de mare, l-a izbit. I-a văzut pe prizonierii ciuciţi acolo, cu feţele plecate.

Mai târziu avea să priceapă că aceştia stăteau de zile bune, dar în clipa aceea i-au părut materializaţi ca urmare a confesiunii sale. Au rămas în aceeaşi poziţie, doar ochii li s-au rotit repede şi l-au zărit. Bătăile inimii i s-au accelerat, bubuind atât de tare, încât coastele i se mişcau din loc pentru a le putea conţine. Mergea pe lângă zidul curţii, simţind de-a lungul spatelui presiunea constantă a braţului doctorului. Picioarele i-o luau înainte, lovind pământul. Din norii de furtună au ţâşnit pescăruşi. Chiar şi în lumina amurgului, privirea îi era uluită. Ochii prizonierilor s-au ţinut după el ca un val, repetiţia perfectă a ţestelor cu mirişti de păr, cu urechi mari şi delicate, mişcarea rapidă, iar şi iar, a ochilor. Apoi l-a văzut. Doi ochi mari care i-au întâlnit pe-ai lui, s-au uitat lung. S-a împiedicat violent şi doctorul l-a împins în faţă. Celelalte chipuri au dispărut din

raza sa. S-a răsucit şi a încercat să privească în urmă, dar a dat doar peste oceanul de capete plecate, gâturi golaşe, umeri gheboşi îndepărtându-se de el ca-ntr-o rostogolire. Doctorul l-a dus până la poartă şi l-a ghidat afară pe stradă. Picioarele i s-au înmuiat, dar doctorul l-a sprijinit.

— Nu aici. Du-te! Dispari!

Paisprezece

Când era suficient de curajos, se ruga, mai des decât îi plăcea să admită, deşi ezita să le numească rugăciuni. Ele porneau nu din certitudine, din credinţa în vreo putere, ci din cea mai vastă şi fără răspuns incertitudine. Se ruga la Kim. Era doar o conversaţie. Tu erai? îl întreba. Erai acolo, înfruntând moartea. Şi ţi-ai ridicat privirea. Şi m-ai văzut.

Se întreba ce anume îl definea mai mult, vina faţă de Kim sau posibilitatea să se fi înşelat. Se gândea de ce se temea mai tare: să se simtă vinovat, sau să ştie că dacă acel chip nu era al lui Kim s-ar fi simţit absolvit. Poate că nu voia să fie sigur. Cu toate acestea, revenea iar şi iar la momentul acela, frustrat de fiecare dată de neputinţa lui de a-şi lărgi perspectiva, sau de a focaliza mai bine. Dar asta nu făcea ca ceea ce simte să fie mai puţin puternic: şocul recunoaşterii, care l-a legat de o persoană pe care poate că nu o cunoştea. Tânjise atât de mult să simtă ceva, fie şi pierdere. Se prea poate să fi greşit.

Astfel, nu ştia dacă fusese Kim şi nici dacă, prin confesiunea lui, îl salvase. După încetarea ostilităţilor, dr. Su, fostul Ministru al Protecţiei Sociale din guvernul republicii de dinaintea războiului, l-a întâlnit pe tatăl lui Chuck, dr. Ahn, la Seul, pe peluza Universităţii Yonsei. Amândoi bărbaţii se întorseseră la predat. Dr. Ahn a prins aripi graţie conferinţelor sale de proporţii, numărul mare al studenţilor fiind un efect al fondurilor americane pentru efortul de reconstrucţie. Doctorul îi privea pe aceşti studenţi neşlefuiţi, exageraţi şi indisciplinaţi cu un entuziasm prost mascat de dispreţ. Erau lipsiţi de răbdare, n-aveau etica muncii şi nu apreciau artele lipsite de pragmatism. Voiau bani. Imediat ce se turna o fundaţie, din ea se înălţau pe dată clădiri strălucitoare. Zgomotul şantierelor de construcţii zguduiau fiece stradă. Cei doi bărbaţi au vorbit îndelung, comparându-şi părerile despre administraţia universităţii, aducându-se la zi unul pe celălalt.

În cele din urmă, Su s-a convins să menţioneze un incident din vremea războiului. La începutul anului 1951, după ce guvernul a fost evacuat pentru a doua oară la Pusan, a fost contactat de un ofiţer al serviciilor de informaţii al ROKA, care l-a întrebat dacă ştie un profesor pe nume Ahn, care are un fiu. Fratele acestui Ahn ar fi fost deputatul Lee. Su a spus că da. L-a descris pe Chang cât de bine s-a priceput, căci nu-l mai văzuse pe băiat de peste zece ani. Subţire, articulat, destul de fluent în engleză. Nu era înrolat în armată. Su înţelesese că lucra ca traducător pentru armată.

— De ce? l-a întrebat Su pe oficial. Ştii unde este?

În clipa aceea oficialul a părut dornic să încheie discuţia telefonică.

— Nu, nu, a spus. Ofiţerii de informaţii au ridicat un băiat, un necunoscut amnezic, dar probabil că e fals ce

susţine, că ar fi băiatul doctorului Ahn, pentru că nu era deloc educat şi nu vorbea engleza deloc.

— Într-adevăr, a spus Su.

Su şi-a amintit că engleza lui Chang era foarte bună. Foarte târziu de-abia Su şi-a dat seama că povestea nu avea nici o noimă. Cum şi-ar aminti un amnezic de tatăl şi de unchiul lui?

La vremea aceea Su s-a oferit să se ducă să verifice. Oferta i-a fost respinsă.

— Nu e acelaşi băiat, a spus oficialul cu fermitate.

Discuţia l-a tulburat pe Su, dar apoi a uitat de ea. Unul din fiii lui Su murise.

— Cum e Chang? l-a întrebat Su pe Doctor, cu o ezitare.

Doctorul a dat din cap, liniştindu-l:

— E-n viaţă, a spus.

Încetarea focului s-a petrecut la sfârşitul verii lui 1953. În primăvara următoare s-a întors la Seul cu părinţii. Casa lor era încă acolo, în ruină. Multe dintre camere erau închise: podul, unde Doctorul a fost împiedicat să-şi pună capăt vieţii prin sistarea oricărei activităţi, camera lui Miki, bibliotecile, etajele al doilea şi al treilea. Casa scărilor fusese sigilată. În camerele acelea de sus locuiau acum veveriţe, iar zgomotul activităţii lor frenetice semăna cu cel al unor mingi care se rostogolesc. Porumbei şi pescăruşi îşi făcuseră cuib în streşini, iar gemetele lor prelungi se strecurau prin toată casa. A forţat placajul care închidea casa scărilor şi a întins mâna în spaţiul acela fierbinte şi întunecat. Nu s-a gândit să se plimbe prin grădină. Se prea poate să fi uitat voit. Era ocupat cu campania de scris scrisori, pe care tatăl lui când o ridiculiza, când o deplângea. Tatăl lui nu voia să creadă că va părăsi ţara cu adevărat, când atât ocaziile, cât şi datoria erau aici.

— Harvard, poate, a spus tatăl lui. Desigur, aşa ceva ar fi o onoare.

Dar Chuck avea de gând să plece oriunde. Unicul său scop, dincolo de a ajunge în Statele Unite, era să părăsească definitiv Coreea de Sud. A trimis câte o scrisoare la fiecare adresă pe care a obţinut-o, recopiind-o încontinuu pe aceeaşi cu scrisul lui precis şi colţuros, şi schimbând doar numele universităţii. *Nu veţi regreta sprijinul pe care mi-l oferiţi.*

N-ar fi putut spune că se încredea în soartă în felul acela inocent, orb care vede soarta ca pe un instrument aducător de binefacere, dar îi recunoştea puterea absolută, şi asta însemna că se încredea în felul în care se făcea anunţată. Începuse să citească pe terasa înaltă a casei familiei, ca să-l vadă pe poştaş cum se apropie printre coroanele copacilor. Căldura verii începuse să se insinueze. Auzea zumzetul insectelor şi simţea briza încă răcoroasă. Copacii se legănau împreună ca nişte bărci andocate. Către ora trei, o siluetă miniaturală a apărut la poalele dealului, doar creştetul capului şi geanta burduşită, dispărând şi apărând de fiecare dată un pic mai mare, până când a intrat pe poarta dinspre stradă, lăsată deschisă acum, când nu mai erau servitori care să răspundă la sonerie. Şi după două luni în care Chuck a aşteptat fără mari iluzii, fără speranţa că va primi vreodată un răspuns, poştaşul a trecut prin poartă, cu plicul obişnuit, de mari dimensiuni. Chuck a aruncat cartea pe jos şi a luat-o la fugă pe alee. Nu era sigur cum de ştiuse că acela a fost momentul. Scrisoarea cuprindea o ofertă: sprijin financiar integral, inclusiv zborul, şi venea din partea Universităţii de Sud, din Sewanee, Tennessee. Nu ştia unde era Tennessee. Când a văzut pe hartă, s-a înspăimântat. Era atât de departe de ocean. Trimisese cu totul şaptezeci şi patru de scrisori.

Şi atunci s-a plimbat prin grădină, care era năpădită de buruieni înalte până la talie, zbârcită de la camioanele care o străbătuseră, presărată cu insule de flori sălbatice pe care nu le mai văzuse înainte. Puieţii crescuseră şi se legănau dintr-o parte în alta. Copacul bătrân era la locul lui, un călător prin timp într-un peisaj care s-a transformat în mod ciudat. Când s-a strecurat în adăpostul pe care-l făceau ramurile sale a văzut imediat perechea de pantofi, cu şireturile legate între ele, agăţaţi pe o ramură, cam la un metru de la pământ. Ar fi fost cu neputinţă să nu-i vadă în noaptea când a stat cu orele sub coroana copacului, după începerea războiului, aşteptând ca Kim să-şi facă apariţia. Cineva îi agăţase acolo mai târziu; s-au răsucit puţin, de parcă ar fi reverberat încă de la mâinile care i-au aşezat. S-a ridicat, a întins o mână şi i-a dat jos: pantofi buni, făcuţi în Europa, cu model cu găurele şi cuie adevărate. Erau scofâlciţi şi aveau câte o gaură în fiecare talpă; pielea se tocise, era mată şi tare ca un lemn bătut de ploaie, dar una peste alta rezistaseră bine războiului. Vedea cum alte picioare le purtaseră diferit, felul în care călcătura lui Kim îşi lăsase amprenta peste a lui. A strâns pantofii la piept. Miroseau a curat, a aer şi a elemente ale naturii. Nu avea să ştie niciodată cum ajunseseră acolo sus pe cracă, dar ştia că erau un rămas-bun. Kim, dacă era în viaţă, nu avea să se întoarcă. Şi-a amintit cum i-a spus Kim:

— Ştii ce cred că face ca un bărbat să fie măreţ? Nu ce face, ci dacă atunci când e bătrân mai are sau nu pasiune, cea pe care o trăim noi acum. Iar eu am să o am. O voi avea.

Şi l-a imaginat pe Kim părăsind Cheju cu mult înainte ca el s-ajungă acolo, pentru a se alătura iar luptelor. Probabil că va fi călătorit odată cu retragerea comuniştilor, traversând iar Seulul, oprindu-se aici înainte de a trece

paralela. În anii care vor urma, avea să se gândească la Kim în Nord, în ceea ce acum era cealaltă ţară.

El însuşi, pentru tot restul vieţii, n-a mai văzut Nordul, sau moşia familiei. Era cu neputinţă ca moşia să mai fie acolo. Dar amintirea aceea, a acelui loc, era sigilată în el ca un glob. Copacii şi dâmbul pe care-l treceai pentru a ajunge la altar, momentul precis când tensiunea din gambe te anunţa că te apropii de capăt, când efortul ascensiunii accelera pulsul, când transpiraţia se brobonea pe piele, iar respiraţia prin plămâni se încingea şi-şi recăpăta ritmul, când linia copacilor se înălţa peste coamă, devenind tot mai vizibilă. Bolovanul care se ridica exact la jumătatea dealului era locul ideal de unde să priveşti în urmă, peste vale, la râul sclipitor, dar de odihnit, nimeni nu odihnea la urcare, nimeni nu voia să se oprească. Toate astea erau în el, felul în care-şi simţea trupul când mergea acolo era în el, într-un fel în care alte amintiri nu erau; acela era un loc desăvârşit, un loc care îl expanda, în vreme ce altele îl miceau. Un loc care şi-a şters urmele şi odată cu ele şi o parte din el, ca ţesutul tumefiat din jurul unei răni, lipindu-se greşit, micşorând trupul. Nu-şi putea aminti de durerea pe care o suportase, de parcă tot ceea ce i s-a întâmplat a fost un rol jucat de altcineva. Cu toate că a fost martor la toate detaliile, durerea era atât de îndepărtată de el ca distanţa dintre două trupuri; celălalt poate fi în braţele tale, lungimea lui pe toată lungimea ta, dar tot ce se simte e întunericul. Ar putea fi un alt univers cu totul, ar putea să nu existe deloc. Nu-şi putea imagina ce simte celălalt trup, şi astfel a devenit un altul pentru el însuşi; şi după ce s-a întâmplat asta, cum ar putea fi aproape de cineva, când el însuşi era doi oameni?

Într-o dimineaţă însă, în hotelul Charles din New Orleans, a făcut baie, şi-a pus costumul, şi a mers împreună cu Katherine la ea acasă. A urcat scările, a

trecut prin langoarea încăperilor şi prin parfumul grădinii. Aceasta era casa în care ea locuise. De balustrada scării şi-a spart capul în copilărie – mica cicatrice, un defect al epidermei, ca un far undeva departe pe un ocean, era ascunsă în sprânceană. O atinsese, o tot atinsese. A urmat-o în camera mamei ei, şi Glee s-a uitat la ei şi a zâmbit; o femeie frumoasă, cu armătura delicată a oaselor prea vizibilă pe sub piele.

— El e prietenul tău? a întrebat Glee.

— Da, a răspuns Katherine şi s-a apropiat sfioasă.

Glee l-a cercetat. Avea în privire aceeaşi lumină ca fiica ei. Metalică sau caldă, uneori letală. Dar prezentă. Veşnic prezentă. Privea fără grabă, asimilând totul, pe acest tânăr firav, tuciuriu, transpirând într-un costum negru lucios. Nu ştia ce-ar fi făcut în locul lui un american de vârsta lui – poate ar fi stat prea aproape de ea, cu un aer de familiaritate şi încredere de sine, prefăcându-se că ea n-ar fi bolnavă, şi glumind pentru a-şi ascunde nervozitatea. Dar acest tânăr n-a făcut asta. Într-un târziu a spus:

— Niciodată în viaţa mea nu mi-am închipuit c-aş ajunge într-o astfel de situaţie. Tu?

— Nu, doamnă, a zis el.

Era o zi caniculară, umedă şi albastră, dar în afara oraşului aerul care trecea peste ei era răcoros, şi-i făcea să simtă în el doar o căldură care nu-i subjuga. Umbra maşinii era fermă şi plină de detalii. Când o priveau cum alunecă în ritm cu ei îşi zăreau siluetele deformate, ieşind peste capotă, pălăria de pai a lui Glee săltând ca un boboc în vânt, eşarfa diafană a lui Katherine, aproape translucidă când o priveau, dar aşa, proiectată pe jos, ca un contur negru şerpuind în spate, şi între ele capul lui gol. Au condus prin peisajul sălbatic, bogat şi plat de ţară, punctat doar de frunzişul copacilor, ca nişte cumulus întunecaţi, din care se iţeau stâlpii de telefonie. Brazdele câmpurilor

necultivate treceau pe lângă ei, roşii ca argila sau de culoarea cafelei, iar umbra maşinii sălta sălbatic peste ele. Stătea pe spaţiul ceva mai înalt dintre cele două scaune, sprijinindu-se de capota retractabilă a maşinii. Ar fi trebuit să se cocoşeze pentru a simţi adăpostul parbrizului, dar nu s-a mişcat. A lăsat ca aerul să se-nvârtejească în jurul lui. Glee ţinea ochii închişi şi stătea cu obrazul sprijinit de tetieră, odihnindu-se. Katherine a întins mâna în spate, el i-a prins-o şi a ţinut-o. Simţea apropierea apei. Pământul de sub ei s-a schimbat atât de subtil încât, deşi au fost foarte atenţi, au ratat graniţa de la care apa prinse a cuceri uscatul. Au ştiut doar că trecuseră de ea. Iarba mlaştinii se vălurea dinspre şosea. Culoarea cerului era diluată de lumină şi părea să se retragă tot mai sus, deasupra lor. Au cotit pe o cărare îngustă, albită de scoicile pisate, iar uscatul s-a despărţit, apa jos în iarbă, drumul înălţându-se ca un dig, şi apoi un canal tot mai conturat într-o parte, adâncindu-se şi lăsând să se vadă curentul la suprafaţă. Dincolo de ei era linia palidă, maro a Golfului, spre care se-ndrepta canalul. Şi apoi au zărit casa cea mică, plutind în aer; i-au văzut picioarele pe măsură ce s-au apropiat, o pereche pe pământ, o pereche în apă, şi veranda care înainta deasupra canalului, cu trepte de lemn ce duceau spre un mic ponton. Nivelul apei era încă ridicat după furtună şi lovea leneş peste plăcile de lemn ale pontonului. Casa în rest nu părea să fi fost avariată. Trona senină, de-un argintiu decolorat, presărat cu verdele mucegaiului adunat în toţi anii de soare şi umezeală. Katherine a oprit motorul şi au stat în liniştea întinsă a acelei zile senine, simţind cum căldura îi ia din nou în stăpânire, şi ascultând respiraţia firavă a lui Glee. Într-un târziu, Katherine a atins-o:

— Mami, am ajuns.

Au intrat în casă împreună, purtând-o pe Glee între ei ca pe-un morman de surcele, atât de uşor şi atât de sfărâmicios. Înăuntru au dat peste un miros dulceag de ciuperci. Mucegaiul înflorise delicat pe pernele canapelei, dar pernele erau de pânză impermeabilă, făcută pentru viaţa afară, aşa că le-au curăţat cu palmele. Când şi-au lipit feţele de paturile nefăcute, n-au simţit alt miros decât pe cel al pielii. Un bec fără abajur spânzura deasupra unei mese care mirosea vag, permanent, a crabi. Pe pervazul ferestrei era un roman poliţist cu crime de-al tatălui ei, îngălbenit şi umflat de la apă. Au găsit unul dintre scaunele verandei, al cărui material decolorat era încă prins de ramă cu o funie gri trecută prin ochiuri şi l-au scos pe verandă. Chuck s-a lăsat cu putere pe el, iar funia cea veche şi gri a rezistat. Apoi au aşezat-o pe Glee în el. Stătea mijind ochii peste întinsul apei, privind la iarba ce tremura, şi la petecul maro de Golf, şi la soare.

— Crezi că ne descurcăm?

— Este o băcănie la vreo treizeci de kilometri. Însă doctorul tău nu va veni până aici.

— Asta era ideea.

Glee a închis ochii şi a zâmbit.

— Cred că ne descurcăm, dacă asta îţi doreşti cu adevărat.

— Asta-mi doresc.

— Nu vreau să aud reclamaţii legate de căldură, sau de umezeală, sau de insecte.

— Uiţi cât de mult timp am petrecut aici. Obişnuiam să intru în apa aia încălţată în tenişii vechi ai tatălui tău şi cu nişte pantaloni de-ai lui lăsaţi, pe care îi tăiasem.

— Ce, Doamne, iartă-mă, căutai acolo?

— Prindeam cina. Tatăl tău avea o barcă cu motor decrepită cu care pleca în fiecare zi, şi dacă apa asta n-ar fi fost până hăt, în Mexic, de doar un metru şi ceva

adâncime, aş fi rămas văduvă mult mai devreme. Dar nu prindea niciodată nimic. Îi plăcea doar să iasă cu barca în larg şi să moţăie acolo. Îţi vine să crezi, domnule Ahn, că pot prinde un peşte cu o plasă?

— Da, a spus el. Ca o pasăre, a adăugat, imaginându-şi-o neclintită, cu plasa întinsă, sever de răbdătoare. Imaginea ei ar fi fost dublată de apă.

— Exact, a zis ea, mulţumită. O să o aştepţi? a întrebat abrupt.

— Termină, a spus Katherine în acelaşi timp, lovind-o uşor pe braţ.

Glee a ignorat-o.

— O să o aştepţi pe Kitty cât e aici cu mine? Eşti genul acela de tânăr?

— Da, a spus el.

Glee i-a susţinut privirea cu interes. S-au studiat unul pe celălalt.

— Nu o să dureze mult, a spus într-un târziu, fără urmă de tristeţe.

Când Katherine l-a sunat pe Charles, n-a zis decât:

— Rămân aici până se termină. Şi m-am gândit la nişte lucruri.

— Ce lucruri? a întrebat el, fără rost.

Ştia. Bower îl sunase, amintindu-şi de bunătatea pe care i-o arătase lui Chuck. Bower se gândise că Charles ar fi putut şti unde dispăruse Chuck. Managerul legătoriei îl sunase pe Bower pretinzând că Chuck i-ar fi furat o bancnotă de o sută de dolari şi o altă sumă neclară de bani pe care ea bănuia că acesta ar fi luat-o, căzându-i în plasă. Faptul că Chuck a dispărut de la muncă fără nici o urmă susţinea ceea ce altfel ar fi sunat ca o acuzaţie absurdă. Bower i-a vorbit cu o extravaganţă stranie. Era uluit şi întristat. Nu voia să creadă una ca asta. Şi mai rău

decât orice era faptul că băiatul nu întâmpinase nici o dificultate. Totul i se servise pe tavă. Poate că nici nu-i de mirare că lucrurile se petrecuseră astfel.

— E cu tine, nu-i aşa? a spus Addison.

Şi ceva în răspunsul ei, tonul ezitant, gutural al vocii ei când i-a spus după o clipă doar „da” l-a lovit aşa de definitiv, cu atâta iubire pentru ea, încât a închis telefonul exact atunci, nu de furie, ci pentru că tocmai asprimea aceea din vocea ei era ceva pe care voia să-l păstreze. S-a trezit mergând spre casa ei. A ezitat o clipă înainte de a intra. Jumătate din lucruri erau împachetate, suspendate în negura propriei dezordini, ca ruinele din Pompei. O ceaşcă aflată prea aproape de marginea mesei, aşteptându-şi farfurioara. O cutie deschisă, plină cu cadouri făcute de copiii mamei, de-a lungul a zeci de ani. Stătea în mijlocul acestor lucruri, cu un nod în gât, uimit că ea ajunsese atât de departe în convingerea că ar putea locui cu el. Apoi l-a sunat pe Bower şi l-a convins să facă Sewanee-ul mândru nu prin răzbunare, ci prin dreptate şi milă.

— Cu toţii am făcut lucruri, George. Greşeli de tinereţe. Le-am făcut cu toţii.

— Probabil că da, a spus Bower.

L-a înveselit să fie pus în categoria celor tineri, chiar dacă doar retrospectiv.

În cele din urmă Bower l-a exmatriculat pe Chuck cu următoarea ofertă: un post la bucătăria cantinei, pe perioada verii, pentru a plăti furtul şi costul legătoriei să-l înlocuiască. Trebuia să renunţe la camera lui din Strake House. Dacă îşi plătea datoriile, i s-ar fi permis să încerce să intre din nou în universitate. În situaţia în care ar fi fost primit, va trebui să lucreze. Bursa a pierdut-o pentru totdeauna.

— Accept, a spus Chuck.

— Minunat, băiete. M-am liniştit! a exclamat Bower.

— Sunt, a spus Chuck, înghiţind greu, sunt foarte fericit. Da. Sunt.

Bower a auzit tremurul uşor şi s-a grăbit să depăşească momentul pentru amândoi.

— Cu toţii am făcut lucruri, a spus Bower cu blândeţe.

Ea l-a condus la staţia de autobuz şi a stat iar acolo, în acel loc provizoriu. Au căutat unul în celălalt mici detalii pe care poate că le rataseră. Dar el ştia deja cum să o vadă. Pe veranda casei de pe coastă, cu Glee, de parcă ar fi călătorit la pupa unei corăbii, cu ochii ţintă spre acelaşi loc din faţa lor. Casa avea atât de puţine camere, era atât de goală, şi tot cuprindea atâtea lucruri. Banda metalică a filtrului ţigărilor lui Glee, fiecare pătată cu ruj. Radioul cu tranzistor ieftin, prin care muzica doar rătăcea, de parcă s-ar fi aflat în tranzit între galaxii. Glee va ridica un deget în aer, devenind foarte tăcută, sperând mereu că va auzi tot cântecul. Cearşafurile patului împăturite în pătrat. Vasele, pălăriile de soare, plasa de pescuit. O va vedea, adunând resturile într-o cutie. Nu încă, însă curând. Închizând ferestrele şi lăsând neatins mucegaiul de cu o seară înainte. Ridicându-şi paharul, punându-l în cutie şi rămânând în pragul uşii cu cutia în braţe, privind în jur pentru ultima dată. Apoi închide şi uşa.

Iar ea îl vede înapoi în Sewanee. Mergând cu capul plecat şi-n mâini cu o scrisoare de la ea. Citindu-i profeţia. *Asta este ceea ce îmi imaginez.* Îi cunoaşte atât de bine peisajul, mai bine decât îl va şti el vreodată. E în stare să-i spună unde anume i se proiectează umbra atunci când calcă pe peluză; cum apar culorile în jurul lui, pe măsură ce ochii i se obişnuiesc; cum o să-l mângâie câte o creangă atunci când se va apleca pe sub coroana vreunui copac. Acolo el se opreşte. Prezenţa ei îl însoţeşte peste tot, alunecând lângă el, fără să aibă nevoie de ceva pentru

a se face simţită, dar uneori, chiar şi aşa stând lucrurile, îşi lasă mâna să-l atingă. El aşteaptă, se sprijină de ea o clipă. Două lucruri, crezuse el, le va avea mereu: spaţiul uriaş din el unde va trebui să existe casa lui, şi acea diminuare, când trupul îi făcuse implozie. Între cele două, între excesul memoriei şi absenţa ei, a rămas o poveste pe care n-o putea descrie. Dar povestea a început să depăşească aceste dificultăţi. A devenit mai scurtă şi mai simplă. Se va închide în jurul acelui eveniment, la fel cum memoria s-a închis în jurul torturii, şi trupul în jurul rănii, şi, contractându-se, n-a lăsat în urmă nici o absenţă. Ea aşteaptă răbdătoare cu el. Chuck parcă s-ar invoca mereu în mod straniu – nu din neîncredere, ci dintr-o nevoie de a fi pregătit, ca orice fragment al său să fie perfect calibrat. Respiră adânc şi se răsuceşte spre ea. Ea îl vede privind-o, prin umbra mişcătoare a copacului, peste peluza goală. El aude sunetul maşinii de tuns gazonul. Simte din felul în care cade lumina că este şase fără un sfert. Şi apoi împătureşte cu grijă scrisoarea, şi o bagă în buzunar, şi o simte acolo, sub mâna lui când iese din nou în strălucirea soarelui.

A lucrat la bucătărie tot restul verii cu Louis şi ceilalţi din gaşca sa de burlaci. În spatele casei preşedintelui era o terasă, o suprafaţă largă şi umbrită, care dădea deasupra peluzei, iar dincolo de aceasta, pădurile delicate, pline de muşchi, alunecând spre o râpă. Oamenii verii veneau aici pentru cocktailuri şi grătar la ora şase fix. El pregătea grătarul, încins cu un şorţ lung de *chef* – întorcea şi bătea carnea, alunga fumul care-i venea în faţă, o punea solemn de pe grătar. Era vara lui 1956. Protocolul se relaxase mult, iar atmosfera rămăsese blândă şi îngăduitoare. Uneori îl vedea pe Charles Addison, însoţind-o pe nepoata vreunei văduve din Sewanee, sau în mijlocul unei izbucniri de veselie, sau stând singur. Addison îi făcea doar un

semn, o singură înclinare a capului şi-l fixa cu privirea, iar el îi întorcea o scurtă plecăciune. Dinspre patefon adia o muzică de dans. Unul dintre mulţii câini din Sewanee se apropia, ochind ameninţător grătarul, sau o femeie traversa terasa spunând:

— Charles, te căutam. Uite-ţi băutura.

Şi legătura dintre ei se rupea. Se întorcea la munca lui.

După ce lua sfârşit cina, cei de la bucătărie strângeau ce mai rămânea din felurile servite, îşi luau farfuriile şi coborau treptele de piatră ce duceau la peluză. Mâncau acolo şi beau berile reci pe care preşedintele le punea deoparte pentru ei. Au amânat o vreme să înceapă curăţenia, adăstând să mai fumeze, să privească şi să schimbe între ei banalităţi tocite despre frumuseţea zilei. Genul acela de sporovăială care nu purta în sine altceva decât ceea ce simţeau unul pentru celălalt, reflexiv şi afirmativ. „Da, sunt aici”, spunea. „Văd şi eu.” Se înţelegea bine cu aceşti bărbaţi. Nu trăgeau niciodată cu ochiul la tăcerile lui îngândurate, ci îl acceptau cu umor, iar compania lor îl adăpostea. Luau autobuzul împreună, spre camera cea mică pe care o închiriase în Monteagle, şi chiar şi la finalul zilei de muncă, la opt seara, soarele îi însoţea, trecând printre copaci. Îşi întoarce capul spre el. Sunt momente ca acesta, apariţii rare ale siguranţei şi prezenţei în sine. Când şi-a găsit familia în Pusan, mama lui l-a gonit de la uşă, crezând că e un cerşetor. S-a retras din calea admonestărilor ei, întorcându-se în stradă, unde a mai stat patru ore, sprijinit de un zid, înainte să se întoarcă şi să ciocăne iar la uşă. Cu toate acestea, nu a fost furios sau speriat, doar uşurat. Laşitatea lui, slăbiciunea şi boala, toate au fost şterse cu buretele. Datoria lui faţă de familie luase sfârşit odată cu neputinţa mamei de a-l recunoaşte; iar bănuiala pe care o avusese, dincolo de ruşinea şi nesiguranţa cuibărite tainic în el de la

bun început – că nu era cu putinţă ca asta să fie viaţa lui, că acest război nu îl va defini niciodată –, s-a dovedit a fi, în sfârşit, adevărată. Şi cu toate că mama lui plânsese în acea noapte încontinuu, şi a găsit cu ce să-l hrănească, şi i-a spălat hainele, şi s-a agăţat de mâna lui, stând aşa până când el pur şi simplu a adormit în faţa ei, şi cu toate că în ziua următoare s-a dus la biroul USIS din Pusan, în căutarea unei slujbe, şi şi-a petrecut următorii doi ani, până la încetarea focului, traducând telegrame – consumând toate acestea, de parcă i-ar fi oferit o nouă montură pentru gândurile sale, un nou lexicon – el era deja plecat în clipa aceea. Era deja liber.

În colecţia **Raftul Denisei** au apărut

J.M. Coetzee, *Moartea lui Isus*
Norris von Schirach, *Cei mai frumoşi ani din viaţa lui Anton*
Evgheni Vodolazkin*, Istoria Insulei*
Cho Nam-joo, *Kim Jiyeong, născută în 1982*
Simona Lo Iacono, *Albatrosul*
Anaïs Nin, *Delta lui Venus*
Nikos Kazantzakis, *Ascensiunea*
Heather Morris*, Poveşti despre speranţă*
Nick Bradley, *Pisica şi oraşul*
Anthony Doerr, *Despre Grace*
Kate Morton*, Casa de la Riverton*
Julie Orringer, *Portofoliul fugii*
Susana Fortes, *Iubirea nu e un vers liber*
Paula McLain*, Când stelele se întunecă*
Narine Abgarian*, Din cer au căzut trei mere*
Susan Choi, *Exerciţiu de încredere*
Akira Mizubayashi*, Inimă frântă*
Laura Lindstedt, *Prietena mea Natalia*
Romain Gary, *Marele vestiar*
Yōko Ogawa, *Poliţia Memoriei*
Etgar Keret, *Haide, zboară odată*

Care Santos, *Voi merge pe urmele paşilor tăi*
Guzel Iahina, *Trenul spre Samarkand*
Avni Doshi, *Zahăr ars*
Chris Cander, *Greutatea unui pian*
Lorenzo Marone, *Un băiat ca toţi ceilalţi*
Zülfü Livaneli, *Serenadă pentru Nadia*
Thomas Mann, *Moartea la Veneţia. Povestiri 1893–1912*
Clarice Lispector*, Cea mai mică femeie din lume. Proză scurtă 1940–1964*
Yukio Mishima, *Confesiunile unei măşti*
Nikolai Leskov, *Lady Macbeth din Mţensk*
Francesc Miralles, Ángeles Doñate*, Un ceai la capătul lumii*
Yukio Mishima, *Zăpada de primăvară*
James Salter, *Un joc şi o desfătare*
Ismail Kadare, *Înfruntare la nivel înalt: Misterul convorbirii telefonice Stalin–Pasternak*
Anna Hope, *Aşteptări*
J.M. Coetzee, *Aşteptându-i pe barbari*
Melanie Benjamin, *Viscolul copiilor*
Maja Lunde, *Ultimii cai din stepă*
Yukio Mishima, *Cai în galop*
Heather Morris, *Trei surori*
David Foenkinos, *Familia Martin*
Alex Schulman, *Supravieţuitorii*
Teru Miyamoto, *Vis de primăvară*
Ingeborg Bachmann, *Malina*
Quentin Tarantino, *A fost odată la Hollywood*
Aleksandr Soljeniţîn, *O zi din viaţa lui Ivan Denisovici*
Polly Samson, *Un teatru pentru visători*
Rose Tremain, *Insulele iertării*
Fiona Davis, *Leii de pe Fifth Avenue*
Yaniv Iczkovits, *Fiica măcelarului*
Natsuko Imamura, *Femeia cu fustă violet*
Anaïs Nin, *Spioană în casa dragostei*

Janice Y.K. Lee, *Profesoara de pian*
Jay Parini, *Ultima gară*
Jane Smiley, *Perestroika la Paris*
Alan Hlad, *Mesagerul secret al lui Churchill*
Cormac McCarthy, *Drumul*
Eshkol Nevo, *Ultimul interviu*
Romain Gary, *Rădăcinile cerului*
Nicole Krauss, *Să fii bărbat*
Matteo Strukul, *Dante. Enigma*
Vesna Goldsworthy, *Cortina de Fier*
Teru Miyamoto, *Brocart de toamnă*
Andrea Bajani, *Cartea caselor*
Colson Whitehead, *Trişorii din Harlem*
Michel Houellebecq, *Anihilare*
Anthony Doerr, *Cetatea cucului din nori*
Arthur Koestler, *Întuneric la amiază*
Naoise Dolan, *Vremuri interesante*
Thomas Mann, *Mario şi vrăjitorul. Povestiri 1919–1953*
François-Henri Désérable, *Stăpânul şi cuceritorul meu*
Susan Choi, *Studentul străin*